

Een nieuwe Auteurswet voor Suriname

Achtergronden, internationale verdragen
en bespreking van het concept-wetsvoorstel

Instituut voor Informatierecht
Universiteit van Amsterdam

oktober 2008

Een nieuwe Auteurswet voor Suriname

Achtergronden, internationale verdragen
en bespreking van het concept-wetsvoorstel

door

Sven Batenburg

Kim Schepers

Chris Wiersma

o.l.v.

prof. dr. Jan J.C. Kabel

en

dr. Gerard J.H.M. Mom

Instituut voor Informatierecht
Universiteit van Amsterdam
oktober 2008

Een nieuwe Auteurswet voor Suriname

Achtergronden, internationale verdragen en bespreking van het concept-wetsvoorstel

Rapport, op verzoek van het Bureau Intellectuele Eigendom van de Republiek Suriname, geschreven door Mr. Sven-Erik Batenburg, Mr. Kim Schepers en Mr. Chris Wiersma, onder begeleiding en onder redactie van prof. dr. Jan J.C. Kabel en dr. Gerard J.H.M. Mom van het Instituut voor Informatierecht van de Universiteit van Amsterdam

Inhoud

1	Inleiding.....	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Probleemstelling	1
1.3	Plan van behandeling.....	1
2	Problematiek met betrekking tot het auteursrecht in Suriname	3
2.1	Onbegrip voor de ratio van auteursrechten	3
2.2	Onbekendheid met auteursrecht.....	4
2.3	Te kleine pakkans bij het (bewust) schenden van auteursrecht	5
2.4	Economische onmogelijkheid tot betaling.....	6
3	Suriname en internationale verdragen.....	7
3.1	De Berner Conventie	7
3.1.2	Toetreding van Suriname tot de Berner Conventie	8
3.1.3	Opzegging lidmaatschap Berner Conventie.....	9
3.1.4	Niet nakoming verdragsverplichtingen.....	9
3.1.5	Beschermde werken	11
3.1.6	Duur van de bescherming.....	11
3.1.7	Beschermde personen	12
3.1.8	Inhoud van het auteursrecht.....	13
3.1.9	Beperkingen van het auteursrecht	14
3.1.10	Handhaving van het auteursrecht	15
3.1.11	Specifieke bepalingen met betrekking tot ontwikkelingslanden.....	15
3.2	Het TRIPs-verdrag.....	17
3.2.1	De werking van het verdrag in de internationale rechtsorde	18
3.2.2	Toetreding Suriname tot het TRIPs-verdrag	19
3.2.3	Opzegging lidmaatschap TRIPs-verdrag.....	19
3.2.4	Niet-nakoming verdragsverplichtingen.....	20
3.2.5	Beschermde werken	20
3.2.6	Duur van de bescherming.....	22
3.2.7	Beschermde personen	22
3.2.8	Inhoud en omvang van het auteursrecht	22

3.2.9	Beperkingen auteursrecht	23
3.2.10	Handhaving auteursrecht	23
3.2.11	Specifieke bepalingen TRIPs-verdrag met betrekking tot ontwikkelingslanden...	24
3.3	Caricom.....	25
3.4	Caribbean Basin Initiative	27
3.5	Samenwerkingsverdrag WIPO en de Caribische landen.....	27
3.6	Conclusie	27
4	Adviezen en richtlijnen voor ontwikkelingslanden bij hervormingen van auteursrechtwetgeving	29
4.1	Voor ontwikkelingslanden ontwikkelde adviezen.....	30
4.2	Een Surinaamse benadering van auteursrechthervormingen.....	32
4.2.1	Maximale, Surinaamse implementatie van internationale verplichtingen	33
4.2.2	Minimale implementatie van internationale verplichtingen	37
4.2.3	Conclusie	40
5	Bespreking concept-wetsvoorstel	42
5.1	Inleidende opmerkingen	42
5.2	Toelichting op artikelen in het concept-wetsvoorstel	44
	Afkortingen	97
	Internetbronnen	102
	Bijlagen.....	103
	RESOLUTIE van 15 januari 2005 no. 276, houdende vaststelling van voorschriften met betrekking tot het als bedrijf verlenen van bemiddeling inzake muziekauteursrecht (Voorschriften Bemiddeling Muziekauteursrecht)	104
	BIJLAGE behorende bij de Resolutie van 15 januari 2005 no. 276/05	105
	BESCHIKKING van de Minister van Justitie en Politie van 21 april 2005 no. J. 1580, houdende het verlenen van toestemming aan de Stichting Auteursrechten Suriname voor het als bedrijf verlenen van bemiddeling inzake muziekauteursrecht	108

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Het concept-wetsvoorstel¹ tot wijziging van de huidige Wet Auteursrecht 1913 wijzigt de Surinaamse Auteurswet van 1913. Alvorens dit concept-wetsvoorstel aan De Nationale Assemblee toe te zenden heeft het Bureau Intellectuele Eigendom, onderdeel van het Ministerie van Politie en Justitie, het wenselijk geacht het voorstel te laten becommentariëren. Naast een verzoek daartoe aan onder andere de telecommunicatieleverancier Telesur, verschillende Ministeries en de Anton de Kom Universiteit van Suriname, is ook aan het Instituut voor Informatierecht² gevraagd het concept-wetsvoorstel van commentaar te voorzien en daarbij met name te letten op de verhouding van dit wetsvoorstel met de verplichtingen uit internationale overeenkomsten die Suriname is aangegaan.

1.2 Probleemstelling

Gelet op bovenstaand verzoek is de eerste vraag die naar de mate waarin Suriname op dit moment reeds aan haar internationale verplichtingen voldoet. Suriname is op 23 november 1976 als onafhankelijke staat toegetreden tot de laatste herziene versie van de Berner Conventie (de Akte van Parijs, 1971) en is op 1 januari 1995 partij geworden bij het TRIPs-verdrag. Op regionaal niveau is van belang dat Suriname op 4 juli 1995 is toegetreden tot het Verdrag van Chaguaramas ter oprichting van de Caribbean Community and Common Market (CARICOM). Het Verdrag van Chaguaramas verplicht Suriname tot het respecteren van intellectuele eigendomsrechten.

Daar de huidige Surinaamse Auteurswet gebaseerd is op de Nederlandse Auteurswet 1912 is er bij het opstellen van het concept-wetsvoorstel ook gekeken naar deze Nederlandse wet. Het is echter de vraag of het voor Suriname als ontwikkelingsland voor de hand ligt om het beschermingsniveau van een ontwikkeld land zonder meer te volgen.³ Het feit dat Suriname een ontwikkelingsland is loopt als rode draad door dit onderzoek. Wij zullen dus in de tweede plaats veel aandacht besteden aan de vraag of hetgeen het concept-wetsvoorstel aan nieuws biedt, wel past binnen het bij een ontwikkelingsland behorend beschermingsniveau.

1.3 Plan van behandeling

In hoofdstuk 2 wordt besproken waarom het auteursrecht in Suriname een ietwat moeilijke positie inneemt. In het derde hoofdstuk wordt een overzicht worden gegeven van de minimumverplichtingen die Suriname heeft op grond van internationale verdragen en regionale samenwerkingsverbanden waarbij het land partij is. Hierbij zal per verdrag worden gewezen op de specifiek op ontwikkelingslanden gerichte bepalingen waaraan rechten ontleend kunnen worden of op grond waarvan, al dan niet tijdelijk, van de minimumverplichtingen kan worden afgeweken.

In hoofdstuk 4 zal verder meer in het algemeen worden ingegaan op de vraag hoe ontwikkelingslanden met auteursrechten dienen om te gaan. Aan de orde zullen komen adviezen die naar aanleiding

¹ Ingevolge art. 97 lid 1 van dit concept kan deze nieuwe wet worden aangehaald als Auteurswet 2005.

² Het Instituut voor Informatierecht (IViR) is een onderzoeksinstituut, verbonden aan de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Universiteit van Amsterdam (UvA). Zo'n dertig medewerkers doen onderzoek naar de juridische aspecten van de productie, opslag, verspreiding en het gebruik van informatie. Thans behoort het IViR tot de belangrijkste onderzoeksinstituten op dit gebied ter wereld. Voor meer informatie: www.ivir.nl

³ De Verenigde Naties rangschikt ontwikkelingslanden in een drietal categorieën: 1. least developed countries, 2. developing countries en 3. small island developing states (SIDS). Suriname behoort vanaf begin jaren '80 tot de derde categorie. Zie nader: <http://www.un.org/esa/agenda21/natlinfo/countr/suriname/index.htm>

van het in werking treden van het zogenaamde TRIPs-verdrag in de juridische literatuur zijn geformuleerd. In het derde hoofdstuk wordt de eerste onderzoeksvraag beantwoord door te toetsen of en in hoeverre Suriname met de huidige auteurswet reeds voldoet aan de minimumverplichtingen, die voortvloeien uit de internationale verdragen en de regionale samenwerkingsverbanden waarbij het land partij is. Aan de hand van de bevindingen in de hoofdstukken 3 en 4 zal daarna worden bekeken in hoeverre nadere aanvulling van de huidige Surinaamse auteurswet noodzakelijk is om aan de internationale verplichtingen te voldoen. Tevens zal worden aangegeven waar de wet, volgens het voorstel, een bescherming zou gaan bieden die uitgaat boven de minimaal te verlenen bescherming en zal de wenselijkheid van deze verdergaande bescherming worden besproken. Verder zal worden gewezen op eventuele hiaten die het concept-wetsvoorstel mogelijk vertoont.

2 Problematiek met betrekking tot het auteursrecht in Suriname

De problemen in Suriname op het gebied van het auteursrecht zijn al geruime tijd bekend. Zo is er op een in 1994 door de Anton de Kom Universiteit van Suriname in samenwerking met het Instituut voor Informatierecht georganiseerd symposium in Paramaribo door verschillende betrokkenen gesproken over deze problematiek. Hierbij kwamen vier hoofdproblemen naar voren:

- onbegrip voor de ratio van auteursrechten;
- onbekendheid met auteursrecht;⁴
- te kleine pakkans bij het (bewust) schenden van auteursrecht;
- economische onmogelijkheid tot betaling van auteursrechtvergoedingen.

2.1 Onbegrip voor de ratio van auteursrechten

De bevolking van de ontwikkelde (westerse) landen is al geruime tijd geconfronteerd met het bestaan van intellectuele eigendomsrechten en, door de lange geschiedenis ervan, met name met het auteursrecht. Hierdoor is de bevolking als het ware gewend geraakt aan intellectuele eigendomsrechten en zijn de rechten langzaamaan ingeburgerd. Dit heeft ervoor gezorgd dat de bevolking steeds meer begrip gekregen heeft voor de noodzaak en het nut van intellectuele eigendomsrechten in het algemeen en van het auteursrecht in het bijzonder.

In ontwikkelingslanden, daarentegen, heeft de bevolking zo'n proces niet meegemaakt en is daardoor nog altijd duidelijk sprake van (groot) onbegrip voor de ratio van het auteursrecht. De bevolking beseft simpelweg niet dat er niet alleen maar een gewoon eigendomsrecht op een auteursrechtelijk beschermd werk rust. Tjon heeft hiervan op het symposium een goed voorbeeld gegeven. Het betrof de aan muziekcomponisten en toneelschrijvers te betalen royalties; de betalingsplichtigen zien de te betalen vergoeding louter als een vergoeding voor de productiekosten en gemaakte arbeidsuren.⁵ Het grote publiek zal daarom dienen te worden onderwezen over (de noodzaak van) het bestaan van intellectuele eigendomsrechten, zodat er ook groter begrip voor zal ontstaan.⁶

Een andere oorzaak van het niet ingeburgerd zijn van het auteursrecht bij de Surinaamse bevolking is de grote 'braindrain' die Suriname kent.⁷ Surinaamse studenten blijven na hun opleiding zelden in Suriname wonen. Daar komt bij dat, nu de enige universiteit van Suriname, de Anton de Kom Universiteit, geen onderwijsprogramma met betrekking tot intellectuele eigendomsrechten meer aanbiedt, Surinaamse studenten in het buitenland zullen moeten gaan studeren om kennis op te doen met betrekking tot intellectuele eigendomsrechten. Na afronding van hun studie in het buitenland keert deze groep studenten echter zelden terug naar Suriname.⁸ Er komt dus wel een nieuwe generatie die bekend is met (de ratio en toepassing van) het auteursrecht, maar nu deze niet (permanent) naar Suriname terugkeert, zal de rest van de Surinaamse bevolking niet profiteren van de kennis die deze groep heeft opgedaan.

Als ander voorbeeld kan de oprichting van de Stichting Auteursrechten Suriname (Sasur) dienen. De Auteurswet 1913 is sinds 1981 niet meer gewijzigd. Wel is nadere invulling gegeven aan de mogelijkheid om een organisatie op te richten voor het bedrijfsmatig verlenen van bemiddeling inzake muziek auteursrecht. Op 26 mei 2004 is de Sasur ingesteld. De Sasur heeft onder meer als taak het innen van vergoedingen voor het in het openbaar plaatsvindend gebruik van auteursrechtelijk beschermde

⁴ Hierbij dient opgemerkt te worden dat het onderscheid tussen onbegrip voor de ratio van auteursrechten en onbekendheid met het auteursrecht niet altijd even helder is.

⁵ Snijders 1995, 2, p. 21.

⁶ Koplovsky 1995, p. 40.

⁷ Sedoc-Dahlberg 1971.

⁸ Sedoc-Dahlberg 1971.

muziekwerken. De Sasur is opgericht naar het Nederlandse model van en met hulp van Buma/Stemra en vertoont daarmee gelijkenis.⁹

Componisten en tekstdichters die zich aanmelden bij de Sasur dragen de uitvoeringsrechten op door hun gemaakte (en nog te maken) muziekwerken over aan de Sasur.¹⁰ Zij verkeren daarbij echter vaak – ten onrechte – in de veronderstelling dat met de incasso (resp. uitkering) door Sasur van de bedragen voor het in het openbaar plaatsvindend gebruik ('openbaarmaking') van hun werken hun inkomen is gegarandeerd. Zij zijn zich er niet altijd van bewust dat ze slechts geld zullen ontvangen wanneer er daadwerkelijk gebruik wordt gemaakt van hun auteursrechtelijk beschermde muziek en dat het bij de via Sasur te ontvangen royalties niet zal gaan om enorme bedragen, en dat in sommige gevallen die royalties niet veel meer bedragen dan een paar cent.

2.2 Onbekendheid met auteursrecht

Hoewel het merendeel van de bevolking¹¹ in het geheel niet op de hoogte is van het fenomeen van intellectuele eigendomsrechten en om welke rechten het daarbij zoal gaat, is er ook een gedeelte dat daarmee wel min of meer bekend is. Deze groep handelt echter vaak in strijd met het auteursrecht vanwege de onduidelijkheid daarover en de ontbrekende kennis van de specifieke inhoud ervan. Volgens Koplovsky ontstaan de problemen doordat Suriname "vrij klein en op bepaalde gebieden erg kwetsbaar"¹² is en "de deviezensituatie momenteel [dus in 1994] vrij precair"¹³ is. "De onduidelijkheid en het gebrek aan voorlichting over de bestaande Surinaamse wetgeving werkt in het nadeel van nationale componisten, schrijvers, regisseurs en vrij gevestigde consultants."¹⁴

Deze onbekendheid met de concrete regelgeving heeft er onder meer toe geleid dat er 'spookregels' zijn ontstaan; bepaalde opvattingen worden door groepen aangenomen alsof het daarbij gaat om een juiste uitleg van de regelgeving waarover men wel eens iets gehoord of gelezen heeft (een voorbeeld is de bij de schrijvende pers aangenomen regel dat "wanneer nieuws eenmaal in de publiciteit is gekomen, het gemeengoed is geworden en door iedereen verder gebruikt en (in de oorspronkelijke vorm) volledig overgenomen kan/mag worden."¹⁵); dat auteursrechthebbenden niet tegen inbreuken op hun auteursrecht optreden, omdat ze gewoonweg niet weten dat bepaalde handelingen inbreukmakend zijn als zij zonder hun toestemming of zonder betaling worden verricht¹⁶ en daarnaast dat auteursrechthebbenden genoeg nemen met minder royalties dan waarop ze volgens de juridische spelregels aanspraak kunnen maken.

Op het al eerder genoemde symposium heeft Snijders een aantal voorbeelden gegeven van bovenstaande problematiek.¹⁷ Zo gaf hij het voorbeeld van een conflict tussen een werkgever en een werknemer over de vraag wie van hun beiden als maker van het werk aangemerkt diende te worden. Dit conflict vond zijn oorsprong in het feit dat men gewoonweg niet op de hoogte is van het bestaan van de wettelijke regeling en de inhoud daarvan. Een tweede voorbeeld betrof een componist die bewust plagiaat pleegde en zich dacht te kunnen verweren met het verhaal "dat je een aantal maten van iemands werk mag kopiëren zonder dat er problemen ontstaan".¹⁸ Ook gaf hij het voorbeeld van een

⁹ Het doel van de Sasur ("zowel de materiële als de immateriële belangen van auteurs en hun rechtverkrijgenden, uitgevers en uitgeversbedrijven te bevorderen, zonder winstoogmerk voor zichzelf"), genoemd in art. 3 van haar statuten, is precies hetzelfde als het doel van Buma/Stemra.

¹⁰ Sasur, *Waarom aansluiten bij Sasur* [<http://www.sasur.org/Waarom-aansluiten-bij-SASUR.aspx>].

¹¹ Creighton in Van Putten & Leeftang 1995, p. 64: cijfers of percentages zijn volgens het Bureau Intellectuele Eigendom in Suriname niet beschikbaar.

¹² Koplovsky, in Van Putten & Leeftang 1995, p. 43.

¹³ Idem.

¹⁴ Kabel, in Van Putten & Leeftang 1995, p. 7.

¹⁵ Mopurgo, in Van Putten & Leeftang 1995, p. 14.

¹⁶ Naarendorp, in Van Putten & Leeftang 1995, p. 18.

¹⁷ Snijders, in Van Putten & Leeftang 1995, p. 13.

¹⁸ Snijders, in Van Putten & Leeftang 1995, 1, p. 14.

zanger/componist wiens nummers werden gebruikt voor een nieuwe plaat. Op de verpakking van de plaat werd alleen de naam van de producer vermeld en niet die van de zanger/componist. In plaats van daartegen op te treden, nam de zanger/componist genoegen met het feit dat het op de plaat gelukkig wel ging om zijn stem en om zijn werk.

De Sasur heeft kort na haar oprichting van veel organisaties en bedrijven betaling van royalties gevorderd voor het gebruik van auteursrechtelijk beschermde muziekwerken van buitenlandse origine. Dit heeft tot protest onder de bevolking geleid. Veel Surinaamse auteursrechthebbenden laten het na om hun werk te gelde te maken door middel van hun auteursrecht. De reden hiervan is gelegen in het feit dat de Sasur zich, in ieder geval in hun ogen, te veel bezig houdt met het incasseren van vergoedingen voor het gebruik van werken van buitenlandse origine en te weinig doet voor de Surinaamse auteursrechthebbenden en dat de Surinaamse auteursrechthebbenden daardoor hun recht niet kunnen halen.¹⁹ Wong Loi Sing heeft tijdens het symposium in 1994 al gewezen op de noodzaak om een bemiddelingsbureau op te zetten voor de incasso van de vergoedingen voor auteursrechten, omdat de Surinaamse bedrijven, organisaties en particulieren niet zomaar uit zichzelf voor het gebruik van auteursrechtelijk beschermde werken (van binnen- en buitenlandse origine) zullen willen betalen.²⁰ Dit is evenwel niet zo vreemd als men rekening houdt met alle hier besproken problemen. Een belangrijker reden om het bemiddelingsbureau op te zetten is om er voor te zorgen dat er in ieder geval ook betaald gaat worden voor het gebruik van beschermde werken van Surinaamse oorsprong.

Een ander recent probleem betreft de inbreuk op de auteursrechten van uitgeverij Wolters-Noordhoff. Gebleken is dat – nota bene – het Surinaamse Ministerie van Onderwijs en Volksontwikkeling jarenlang inbreuk heeft gemaakt op auteursrechten (van de uitgeverij) op bepaalde onderwijsmethodes.²¹ Dit illustreert de grote onbekendheid met de wettelijke regeling op het gebied van het auteursrecht in Suriname. Het Ministerie is al in 2004 door Wolters-Noordhoff op de vingers getikt vanwege deze inbreuk. Sindsdien heeft de inbreuk echter wel voortgeduurd. Hoewel de Surinaamse overheid de kwestie uiterst serieus heeft genomen is het onbekend of de auteursrechten van Wolters-Noordhoff nog steeds geschonden worden. Tot op heden zouden volgens zegslieden van Wolters-Noordhoff nog altijd geen gesprekken hebben plaatsgevonden tussen beide partijen. Ook dit voorbeeld geeft aan dat de problemen diepgeworteld zijn.

2.3 Te kleine pakkans bij het (bewust) schenden van auteursrecht

Degenen die wel in zekere mate op de hoogte zijn van de auteursrechtwetgeving geven als motief voor het bewust en soms opzettelijk plegen van auteursrechtinbreuk twee redenen: het gegeven dat Suriname in geografisch opzicht ver af ligt van de meeste westerse landen en de internationaal geaccepteerde ontwikkelingsstatus van Suriname. Doordat Suriname niet grenst aan ontwikkelde westerse landen is het voor de uit die ontwikkelde landen afkomstige auteursrechthebbenden geen gemakkelijke opgave, en heeft het ook daarom geen prioriteit, om te (laten) controleren of en in welke omvang in Suriname inbreuk op hun rechten wordt gemaakt. Daarnaast is het zo dat als er inbreuk gemaakt blijkt te worden, er moeilijk overgegaan kan worden tot uitvoering van economische maatregelen daartegen. Suriname wordt aangemerkt als een ontwikkelingsland en de economische situatie laat te wensen over. De buitenlandse rechthebbenden zijn zich maar al te zeer ervan bewust dat je van een kale kip niets kunt plukken. Helaas weten de inbreukmakers ook maar al te goed van dit probleem van de rechthebbenden om tot daadwerkelijke handhaving van hun rechten over te gaan.

De bevolking van Suriname is zich dit goed bewust en de inbreukmakers gaan er dan ook van uit dat de auteursrechthebbenden niet op de hoogte zijn of geraken van de plaatsvindende, welbewust ge-

¹⁹ De reden dat er meer voor buitenlandse auteursrechthebbenden wordt geïnd vindt zijn oorzaak in het hogere aantal beschermde buitenlandse werken en het grotere gebruik daarvan; zie ook Commission on Intellectual Property Rights, *Integrating Intellectual Property Rights and Development Policy*, Londen 2003, <http://www.iprcommission.org>, p. 98.

²⁰ Wong Loi Sing, in Van Putten & Leeftang 1995, p.16

²¹ RNW 5 mei 2007.

pleegde inbreuken en dat ze er dus (waarschijnlijk) geen problemen mee zullen krijgen.²² Dit alles heeft ertoe geleid dat het in feite ook loont om inbreuk te maken en dat de piraterij zich goed heeft weten te ontwikkelen.²³ Door de lage pakkans bleven muziekpiraten in staat auteursrechten te blijven schenden en werd het ook voor anderen aantrekkelijk(er) om daartoe over te gaan. Dit heeft er toe geleid dat zich momenteel op grote schaal muziekpiraterij voordoet in Suriname. Deze geschiedenis heeft zich overigens ook in meerdere Caribische landen voorgedaan en hierdoor hebben ook die landen te kampen met een goed ontwikkelde muziekpiraterij.²⁴

2.4 Economische onmogelijkheid tot betaling

Naast de bovengenoemde categorie inbreukmakers die het auteursrecht bewust of opzettelijk schenden, (mede) vanwege de lage pakkans en/of om er zelf beter (lees: rijker of minder arm) van te worden, is er de groep die inbreuk maakt op auteursrechten omdat er simpelweg geen andere economisch haalbare mogelijkheid is.

De pers kan het zich bijvoorbeeld niet veroorloven een kostbaar abonnement op nieuwsvoorzieningen te nemen bij de buitenlandse internationale nieuwsagentschappen.²⁵ Om dan toch het nieuws aan de bevolking te kunnen doorgeven wordt het door anderen gepubliceerde nieuws dus zo maar overgenomen.

Voor de omroepen geldt iets dergelijks. Voor uitzendingen van bijvoorbeeld hits in de muziek of van Amerikaanse tv-soaps geldt dat het de omroepen nu eenmaal aan de financiële middelen ontbreekt om de daarbij betrokken auteursrechthebbenden netjes te kunnen betalen.²⁶ Volgens een ruwe berekening van Naarendorp, in 1994 gedaan, zou er destijds een bedrag van 220 miljoen Surinaamse guldens aan royalties per jaar betaald moeten worden, terwijl er 70 miljoen Surinaamse guldens per jaar aan royalties in Suriname binnenkwamen. De simpele reden van het 'dan maar' plegen van inbreuk ligt dus in het feit dat de bevolking – indien wel zou worden betaald – van een aanzienlijk kleiner aantal internationale producties zou kunnen genieten.

Dat de Sasur betaling is gaan vorderen voor het gebruik van auteursrechtelijk beschermde muziekwerken, heeft niet alleen geleid tot protesten bij de bevolking²⁷, maar ook tot tegenstand bij de media-bedrijven. Er zijn spanningen ontstaan tussen de Sasur en de mediahuizen, producers, artiesten, muziekwinkels en verkopers van illegale cd's en dvd's.²⁸ De Vereniging Radio- en Televisiebedrijven Suriname (VRTS) is het niet eens met het beleid van de Sasur omdat de radio- en televisiebedrijven de vergoedingen, volgens eigen zeggen, simpelweg niet kunnen betalen.²⁹ Daarnaast geven de radio- en televisieorganisaties aan dat Sasur geen duidelijkheid schept over de grondslag van haar vorderingen en de wijze waarop zij tot vaststelling van de gevorderde bedragen komt.³⁰

²² Mopurgo, in Van Putten & Leeftang 1995, p. 15.

²³ Creighton, in Van Putten & Leeftang 1995, p. 63.

²⁴ CQ Link 31 augustus 2006; De West 2 oktober 2006.

²⁵ Mopurgo, in Van Putten & Leeftang 1995, p. 15.

²⁶ Naarendorp, in Van Putten & Leeftang 1995, p. 18.

²⁷ Zie paragraaf 2.2.2.

²⁸ Naarendorp, in Van Putten & Leeftang 1995, p. 18.

²⁹ De West 12 december 2006 en Radio 10, 8 december 2006.

³⁰ De West, 12 december 2006.

3 Suriname en internationale verdragen

De internationale verplichtingen van Suriname op het gebied van het auteursrecht (zie hierboven, par. 1.2) worden in dit hoofdstuk besproken.

Naast een bespreking van de verdragsverplichtingen zal in dit hoofdstuk worden gewezen op de specifiek op ontwikkelingslanden gerichte bepalingen uit de Berner Conventie en het TRIPs-verdrag waaraan Suriname, als ontwikkelingsland, mogelijk bijzondere rechten kan ontleen of op grond waarvan, al dan niet tijdelijk, van de minimumverplichtingen kan worden afgeweken.

3.1 De Berner Conventie

De Berner Conventie voor de bescherming van letterkunde en kunst is het oudste multilaterale verdrag inzake de internationale bescherming van het auteursrecht. Na de totstandkoming ervan in 1886 is het verdrag meerdere malen aangevuld en herzien.³¹ Suriname is op 23 november 1976 toegetreden tot de Akte van Parijs van 1971, de laatst herziene versie van het verdrag.³²

Het doel van de Conventie is, blijkens de preambule, gelegen in de internationale bescherming van de rechten van auteurs op hun werken van letterkunde of kunst op een zo doeltreffend en eenvormig mogelijke wijze. Om dit doel te bereiken vormen de landen die partij zijn bij het verdrag een verbond, de zogenaamde Unie van Bern (art. 1 BC). Het lidmaatschap van dit 'Unieverdrag' staat open voor alle landen in de wereld. Hiermee wordt beoogd om een zo breed mogelijk internationaal beschermingsniveau voor werken van letterkunde en kunst te creëren (art. 29 lid 1 BC).³³ Anno 2008 telt de Unie van Bern 163 lidstaten.³⁴

De Berner Conventie wordt beheerd door de World Intellectual Property Organization (hierna: WIPO), die op 14 juli 1967 werd opgericht.³⁵ Thans zijn 184 landen partij bij het verdrag tot oprichting van de WIPO, de WIPO Convention.³⁶ Suriname is op 23 november 1976 als soevereine staat toegetreden tot het WIPO-Oprichtingsverdrag³⁷, dat met name bepalingen van procedurele aard bevat, zoals bijvoorbeeld m.b.t. de wijze van besluitvorming binnen de organisatie.

Hieronder zal blijken dat in de laatste decennia een verschuiving heeft plaatsgevonden van het forum voor internationale bescherming van intellectuele eigendomsrechten, namelijk van de WIPO naar de

³¹ De Berner Conventie van 9 september 1886 is aangevuld op 4 mei 1896 te Parijs, op 13 november 1908 herzien te Berlijn, aangevuld te Bern op 20 maart 1914, en voorts herzien te Rome op 2 juni 1928, te Brussel op 26 juni 1948, te Stockholm op 14 juli 1967 en op 24 juli 1971 te Parijs. Tussen de lidstaten van de Conventie onderling geldt telkens de laatst herziene tekst van de Berner Conventie, waartoe beide betrokken landen zijn toegetreden (art. 32 BC).

³² Het verdrag trad op 23 februari 1977 voor Suriname in werking.

Bron: http://www.wipo.int/edocs/notdocs/en/berne/treaty_berne_83.html

³³ Het enige vereiste om lid te kunnen worden van de Berner Conventie is te vinden in art. 36 lid 2 BC: op het ogenblik dat een land door de Conventie wordt gebonden moet het land overeenkomstig zijn binnenlandse wetgeving in staat zijn aan de bepalingen van de Berner Conventie uitvoering te geven.

³⁴ Een overzicht van de bij het verdrag aangesloten landen is te vinden op de WIPO-website: <www.wipo.int> Zie 'Gateway to copyright' en kies vervolgens 'treaties'. Kies uit de lijst met verdragen de Berner Conventie en kies vervolgens 'notifications'.

³⁵ Een overzicht van de bij het WIPO-Oprichtingsverdrag aangesloten landen is te vinden op <www.wipo.int>. Kies op de homepage het menu 'About WIPO'. Vervolgens is op de site een link te vinden naar de 'Member States'.

³⁶ <http://www.wipo.int/members/en/>

³⁷ http://www.wipo.int/edocs/notdocs/en/convention/treaty_convention_93.html

World Trade Organization (hierna: WTO).³⁸ Vandaag de dag is WIPO met name gericht op het gebruik maken van intellectuele eigendom in ontwikkelingslanden als middel voor verdere economische, sociale en culturele ontwikkeling (waarover nader in paragraaf 3.5).³⁹

3.1.1 *De werking van het verdrag in de internationale rechtsorde*

De Berner Conventie verzekert onderdanen⁴⁰ van de aangesloten landen auteursrechtbescherming volgens het assimilatiebeginsel (art. 5 lid 1 BC): de Unielanden dienen aan de onderdanen van andere lidstaten dezelfde bescherming te verlenen als welke aan de nationale eigen onderdanen wordt verleend.⁴¹ Aangezien de bescherming dus eigenlijk volgt uit de nationale wetten van de verschillende Unielanden hoeft de Conventie zelf geen specifieke rechten aan de auteurs te verlenen. Echter, om te voorkomen dat een bepaald land, conform het assimilatiebeginsel aan zowel de eigen onderdanen als aan de onderdanen van de overige Unielanden, minder bescherming zou verlenen dan op grond van de gangbare maatstaven wenselijk is, creëert de Conventie een verplicht minimumbeschermingsniveau in elk der aangesloten landen. Om dit beschermingsniveau te verzekeren bevat de Conventie dus een aantal bepalingen van materieel recht m.b.t. de te beschermen werken, de beschermingsomvang en de duur van de bescherming, welke zijn te beschouwen als minimumrechten (artt. 1 t/m 21 BC). De minimumrechten die de Conventie biedt aan de onderdanen van de aangesloten lidstaten zullen verderop in dit hoofdstuk, in de paragrafen 3.1.5 t/m 3.1.9, wat meer gedetailleerd ter sprake komen.⁴²

De Conventie beoogt niet om een voor alle Unielanden gelijke en uitputtende regeling van het auteursrecht te creëren, maar staat de nationale wetgevers van de lidstaten toe om in hun nationale wetgeving te voorzien in een verdergaande, ruimere bescherming, mits er geen sprake is van strijdigheid met het verdrag (art. 19 BC). Tevens geldt dat het tot de beleidsvrijheid van de afzonderlijke Unielanden behoort om naar eigen inzicht in de nationale wetgeving regelingen op te nemen op punten waarover de Conventie zwijgt.

Voorts geldt als belangrijk beginsel van de Conventie dat aan het ontstaan (en de uitoefening) van het auteursrecht geen enkele formaliteit, zoals registratie en/of depot, verbonden mag zijn (art. 5 lid 2 BC). Het auteursrecht ontstaat dus van rechtswege bij de schepping van het werk.

3.1.2 *Toetreding van Suriname tot de Berner Conventie*

In de periode vóór de onafhankelijkheidsverklaring was Suriname, als onderdeel van het Koninkrijk der Nederlanden, gebonden aan de laatste herziene versie van de Berner Conventie, de Akte van Pa-

³⁸ Zie paragraaf 3.2 van dit rapport.

³⁹ <http://www.wipo.int/ip-development/en/>

⁴⁰ Blijkens art. 3 lid 1 BC verzekert de Conventie auteurs die onderdaan zijn van een van de landen van de Unie van auteursrechtelijke bescherming in alle andere Unielanden. Hierbij is irrelevant of de werken al dan niet zijn gepubliceerd. Blijkens lid 2 worden auteurs die hun gewone verblijfplaats in een land van de Unie hebben, gelijkgesteld met onderdanen van dat Unieland. Auteurs die geen onderdaan zijn van een van de landen van de Unie genieten bescherming voor werken die zij voor het eerst publiceren in een van de landen van de Unie of in geval van gelijktijdige publicatie in een land van de Unie en in een land dat geen partij is van de Unie (art. 3 lid 1 sub b BC).

⁴¹ De Conventie kent enkele uitzonderingen op dit assimilatie- of gelijkstellingsbeginsel, in welke gevallen bescherming plaats vindt op basis van reciprociteit (wederkerigheid): de Unielanden verlenen aan onderdanen van andere lidstaten een zelfde mate van bescherming als welke in het land van oorsprong geldt. Zie art. 2 lid 7 (bescherming van werken van toegepaste kunst en tekeningen en modellen van nijverheid), art. 6 lid 1 (bescherming van werken van onderdanen buiten de Unie), art. 7 lid 8 (duur van de bescherming) en art. 14ter lid 2 (volgrecht) van de Berner Conventie.

⁴² Bij de bespreking van het minimumbeschermingsniveau dat de Berner Conventie biedt wordt uitgegaan van de laatste herziene versie van het verdrag (Akte van Parijs van 1971).

rijs van 1971.⁴³ Wel was bij de ratificatie een voor het gehele Koninkrijk geldend voorbehoud gemaakt ten aanzien van de artt. 1 t/m 21 van de Conventie, welke artikelen het minimumbeschermingsniveau van de Conventie bepalen. Het gemaakte voorbehoud gold tevens voor de op ontwikkelingslanden gerichte Appendix bij de Berner Conventie (art. 30 lid 1 jo. art. 28 lid 1 sub b BC).

In het postkoloniale tijdperk is Suriname als onafhankelijke staat op 23 november 1976 zonder het maken van enig voorbehoud toegetreden tot de laatste herziene versie van de Conventie.⁴⁴ Suriname was als soevereine staat overigens niet verplicht tot overname van de verdragsbepalingen die vóór de onafhankelijkheid golden. Een algemene regel van internationaal gewoonterecht is namelijk dat voormalige kolonies, na hun onafhankelijkheid, met een schone lei beginnen (art. 16 Vienna Convention on the Succession of States).

Dit leidt tot de vraag waarom een ontwikkelingsland als Suriname, ervoor heeft gekozen om na het verkrijgen van de onafhankelijkheid partij te worden bij de Berner Conventie. Immers, zoals uit hoofdstuk 1 is gebleken, bestaan er in Suriname diverse problemen op het gebied van het respecteren van auteursrechten. Zou het daarom voor een ontwikkelingsland als Suriname niet veel meer voor de hand hebben gelegen om geen multilaterale verplichtingen tot het respecteren van auteursrechten aan te gaan en zich te (blijven) gedragen als *'free rider'*? Het antwoord op die vraag moet ontkennend luiden. Een dergelijk gedrag zou immers gevaaren op het gebied van de internationale handel met zich meebrengen. Afnemers van exportproducten zouden kunnen overgaan tot het verhogen van de invoerrechten op dergelijke producten of tot het importeren van deze producten uit een ander land. Daarnaast is internationale en regionale integratie een proces dat niet meer is weg te denken in een steeds verder globaliserende wereld. Het lidmaatschap van internationale verdragen speelt hierbij een belangrijke rol. Zoals zal blijken uit paragraaf 3.3 is dit besef ook in Suriname doorgedrongen en is regionale integratie ter versterking van de economische handelspositie van het land een belangrijk punt op de politieke agenda.

3.1.3 Opzegging lidmaatschap Berner Conventie

De Berner Conventie is voor onbepaalde tijd van kracht (art. 35 lid 1 BC). Wel hebben lidstaten de mogelijkheid om hun lidmaatschap van de Conventie op te zeggen (art. 35 lid 2 BC). Hierbij geldt dat het land dat van zijn verdragsverplichtingen onder de Conventie af wil, pas na een lidmaatschap van een periode van ten minste vijf jaar van de mogelijkheid tot opzegging gebruik kan maken (art. 35 lid 4 BC). De opzegging geschiedt door middel van een schriftelijke kennisgeving gericht aan de Directeur Generaal van de Conventie en heeft alleen gevolgen voor het land dat heeft opgezegd. Tussen de overige Unielanden blijft de Conventie ongewijzigd van kracht. De opzegging van het lidmaatschap wordt een jaar nadat de kennisgeving door de Directeur Generaal is ontvangen van kracht (art. 35 lid 3 BC). De gevolgen van een opzegging kunnen dus eerst op zijn vroegst spelen na het verstrijken van een periode van zes jaar, gerekend vanaf de datum van toetreding tot de Unie.

3.1.4 Niet nakoming verdragsverplichtingen

De Berner Conventie bepaalt dat toetredende lidstaten ervoor dienen te zorgen dat hun nationale wetgeving in overeenstemming is met de bepalingen uit het verdrag (art. 36 lid 2 BC).⁴⁵ Ten aanzien

⁴³ http://www.wipo.int/edocs/notdocs/en/berne/treaty_berne_60.html

⁴⁴ http://www.wipo.int/edocs/notdocs/en/berne/treaty_berne_83.html

⁴⁵ Hierbij zij opgemerkt dat toetreding tot de Unie in beginsel van rechtswege de aanvaarding van alle bepalingen van de Berner Conventie tot gevolg heeft (art. 30 lid 1 BC). Op deze hoofdregel bestaan twee uitzonderingen. Allereerst gelden voor ontwikkelingslanden enkele uitzonderingen op de minimumverplichtingen die het lidmaatschap bij de Conventie met zich meebrengt. Deze zijn genoemd in het Aanhangsel bij de Berner Conventie (hierna te bespreken in paragraaf 3.1.10). Daarnaast bepaalt art. 30 lid 1 BC dat de lidstaten een beperkt aantal (in het eerste lid aangeduide) voorbehouden kunnen maken bij toetreding tot de Unie. Met het maken van een voor-

van lidstaten die reeds tot de Conventie zijn toegetreden geldt een soortgelijke bepaling. Op grond van art. 36 lid 1 BC rust op de Unielanden de verplichting om de nodige maatregelen te (blijven) nemen om de toepassing van de Conventie te verzekeren. Hiermee wordt benadrukt dat elk Unieland bij voortdurend verplicht is te zorgen voor conformiteit van de nationale wetgeving aan de bepalingen uit de Conventie. Bij toetreding van een Unieland tot een ander verdrag dient het desbetreffende Unieland met deze verplichting rekening te houden.⁴⁶

Bij geschillen tussen twee of meer landen van de Unie, omtrent de uitlegging of de toepassing van de Conventie is het Internationale Gerechtshof van de Verenigde Naties, zetelend in Den Haag, bevoegd tot kennisneming ervan (art. 33 lid 1 BC). Een geschil omtrent de niet-naleving van de verdragsverplichtingen door een lidstaat moet worden gekwalificeerd als een geschil inzake de toepassing van de Conventie;⁴⁷ het Internationale Gerechtshof is aldus de bevoegde conflictbeslechtende instantie. Het geschil kan door middel van een van een der betrokken Unielanden afkomstig verzoek aan het Hof worden voorgelegd. Wel moeten de betrokken lidstaten, alvorens zo'n verzoek bij het Gerechtshof te kunnen neerleggen, een poging hebben gedaan om het geschil door middel van onderhandelingen buitengerechtelijk op te lossen (art. 33 lid 1 BC).⁴⁸

De bevoegdheid van het Internationale Gerechtshof is niet absoluut. Bij toetreding tot de Conventie hebben landen namelijk de mogelijkheid om een voorbehoud te maken, waarin zij verklaren niet gebonden te willen zijn aan de rechtsmacht van het Gerechtshof (art. 30 lid 1 jo. art. 33 lid 2 BC). Deze mogelijkheid maakt de jurisdictie van het Internationale Gerechtshof onderhevig aan reciprociteit: het Internationale Gerechtshof is alleen bevoegd indien geen van de bij het geschil betrokken lidstaten een voorbehoud heeft gemaakt ten aanzien van zijn rechtsmacht, dus indien een van de bij het geschil betrokken Unielanden wél een voorbehoud van die strekking heeft gemaakt, heeft het Internationale Gerechtshof geen jurisdictie.

Uit de literatuur blijkt dat van de mogelijkheid om een geschil inzake de niet-naleving van de verdragsbepalingen uit de Conventie aan het Internationale Gerechtshof voor te leggen hoogst zelden gebruik wordt gemaakt. Als mogelijke redenen worden in de literatuur de bovengenoemde beperkte jurisdictie van het Gerechtshof en de angst voor economische (handels)sancties genoemd.⁴⁹

Ook kunnen de regels van het internationaal gewoonterecht, gecodificeerd in de Weense Conventie inzake het Verdragenrecht, in geval van niet-naleving van de verdragsbepalingen uit de Berner Conventie een rol spelen.⁵⁰ De uit het internationaal gewoonterecht voortvloeiende plicht om een verdrag te goeder trouw na te leven (*pacta sunt servanda*), impliceert de verplichting tot een juiste implementatie van de verdragsbepalingen in de nationale wetgeving (art. 26 Weense Conventie inzake het Verdragenrecht).

Art. 60 lid 2 van de Weense Conventie inzake het Verdragenrecht geeft lidstaten in geval van niet-naleving van de verdragsbepalingen door één der aangesloten lidstaten een aantal mogelijk toe te

behoud verklaart een toetredende lidstaat uitdrukkelijk de wens om niet gebonden te willen zijn aan de in het voorbehoud genoemde verdragsbepalingen (Kooijmans 2002, p. 97).

⁴⁶ Ricketson 2006, p. 1075.

⁴⁷ Ricketson 2006, p. 1154.

⁴⁸ Ricketson 2006, p. 1154.

⁴⁹ Ricketson 2006, p. 1154.

⁵⁰ Vienna Convention on the law of treaties d.d. 23 mei 1969. Het verdrag is in werking getreden op 27 januari 1980. United Nations *Treaties series* vol. 1155, p. 331.

Hierbij zij opgemerkt dat de werking van het verdrag zich strikt genomen niet uitstrekt over de Berner Conventie. Art. 4 van het verdrag bepaalt namelijk dat de bepalingen uit het verdrag slechts van toepassing zijn op verdragen welke zijn gesloten ná de inwerkingtreding van het Verdrag van Wenen. Het Verdrag van Wenen dateert van 2005 en de laatste herziene versie van de Berner Conventie, de Akte van Parijs, dateert van 1971. De bepalingen uit het verdrag zijn echter niet zonder betekenis, het verdrag is immers een codificatie van het bestaande gewoonterecht en de verdragsbepalingen zijn aldus geldend (internationaal) recht. Om die reden zijn de verdragsbepalingen uit de Weense Conventie in dit hoofdstuk genoemd.

passen sancties. Zo kunnen de lidstaten unaniem beslissen tot opschorting of gehele of gedeeltelijke ontbinding van het verdrag. De lidstaten kunnen besluiten om deze sancties toe te passen op de onderlinge relatie tussen alle lidstaten of slechts ten aanzien van de lidstaat die de verdragsbepalingen niet naleeft (art. 60 lid 2A sub a Weense Conventie inzake het Verdragenrecht). Indien de gevolgen van de niet-naleving één lidstaat in het bijzonder treffen komt deze lidstaat de bevoegdheid toe om de krachtens het verdrag geldende verplichtingen ten opzichte van de in gebreke zijnde staat geheel of gedeeltelijk te schorsen (art. 60 lid 2A sub b Weense Conventie inzake het Verdragenrecht).

Bovengenoemde sancties kunnen alleen worden toegepast indien sprake is van niet nakoming van een verdragsbepaling welke essentieel is voor de doelstelling van het verdrag (art. 60 lid 3 Weense Conventie inzake het Verdragenrecht).⁵¹ Tot op heden heeft geen van Unielanden gebruik gemaakt van de mogelijkheden die het internationaal gewoonterecht biedt.⁵² Een mogelijke reden kan zijn gelegen in de gedachte dat de schendingen van de verdragsverplichtingen die zich tot nu toe hebben voorgedaan niet ernstig genoeg zijn om het opschorten of (gehele of gedeeltelijke) schorsing van de verdragsverplichtingen te rechtvaardigen. Daarnaast kunnen economische motieven, zoals angst voor handels-sancties, een rol spelen.⁵³

3.1.5 *Beschermde werken*

Zoals gezegd spreekt de preambule van de bescherming van rechten van auteurs op hun “werken van letterkunde en kunst”. Blijkens art. 2 lid 1 BC omvat deze term alle voortbrengselen op het gebied van letterkunde, wetenschap of kunst, ongeacht op welke wijze of in welke vorm het werk is uitgedrukt. Hoewel de Berner Conventie dit niet expliciet zegt, geldt dat in het werk de intellectuele creatie van de maker besloten moet liggen. Het is aan de nationale wetgevers van de Unielanden overgelaten om te bepalen wanneer aan dit vereiste is voldaan.⁵⁴

De Berner Conventie geeft in art. 2 lid 1 een niet-limitatieve opsomming van categorieën van voor bescherming in aanmerking komende werken. Wat betreft de categorie vertalingen, bewerkingen, arrangementen en andere wijzigingen van een werk van letterkunde of kunst geldt volgens art. 2 lid 3 BC, dat deze als oorspronkelijke werken moeten worden aangemerkt, onverminderd het recht van de auteursrechthebbende op het eerdere oorspronkelijke werk. Verzamelingen van werken van letterkunde of kunst (zoals bloemlezingen of encyclopedieën) die door de keuze of de rangschikking van de stof een schepping van de geest vormen, worden eveneens als oorspronkelijk werken beschermd. Dit geldt onverminderd de rechten van de auteurs op elk werk, dat van de verzameling deel uitmaakt (art. 2 lid 5 BC).

3.1.6 *Duur van de bescherming*

De Berner Conventie bevat in art. 7 en art. 7bis bepalingen inzake de minimale duur van de auteursrechtelijke bescherming. Als hoofdregel geldt een beschermingsduur welke het leven van de auteur omvat plus (minimaal) 50 jaar na zijn dood (art. 7 lid 1 BC).

Omdat tussen de Unielanden verschil van opvatting bestond over de grondslag waarop de beschermingsduur ten aanzien van cinematografische werken moest worden berekend, kent de Conventie de wetgevers van de Unielanden de bevoegdheid toe om voor die werken in plaats van bovengenoemde hoofdregel te kiezen voor een beschermingstermijn van (minimaal) 50 jaar welke aanvangt op het moment dat het filmwerk met toestemming van de auteur voor het publiek toegankelijk is gemaakt. Indien het filmwerk niet binnen 50 jaar na vervaardiging ervan voor het publiek toegankelijk gemaakt

⁵¹ De Weense Conventie bepaalt in art. 60 lid 3 dat sprake moet zijn van een “*material breach*” en verstaat hieronder “*the violation of a provision essential to the accomplishment of the object or purpose of the treaty*”.

⁵² Ricketson 2006, p. 1156.

⁵³ Ricketson 2006, p. 1156.

⁵⁴ Ricketson 1987, p. 900.

is, kan de beschermingsduur gesteld worden op (minimaal) 50 jaar gerekend vanaf de datum van vervaardiging ervan (art. 7 lid 2 BC).⁵⁵

Ook voor anonieme of pseudonieme werken geldt een van de hoofdregel afwijkende regeling. Immers, indien de maker van een werk onbekend is (en blijft) kan de termijn van bescherming moeilijk worden gekoppeld aan de duur van diens leven. Art. 7 lid 2 BC bepaalt dan ook dat voor dergelijke werken een beschermingsduur van 50 jaar geldt, gerekend vanaf het moment van rechtmatige openbaarmaking van het anonieme of pseudonieme werk. Indien geen twijfel bestaat over de identiteit van de auteur is de hoofdregel (art. 7 lid 1 BC) van toepassing. Maakt de auteur van een anoniem of een pseudoniem werk zijn identiteit vóór het verlopen van de in art. 7 lid 2 BC bepaalde termijn bekend, dan wordt de in het eerste lid voorziene hoofdregel met de (langere) beschermingsduur van toepassing. Tot slot geldt dat de Unielanden niet zijn gehouden tot de bescherming van anonieme of pseudonieme werken waarvan de auteur, naar men redelijkerwijs mag veronderstellen, al vijftig jaar niet meer in leven is (art. 7 lid 3 BC).

Wat betreft de beschermingsduur van fotografische werken en van werken van toegepaste kunst die als werken van kunst worden beschermd, geldt dat het aan de wetgeving van de lidstaten is voorbehouden de duur van de bescherming te bepalen. Deze mag echter niet korter zijn dan een periode van 25 jaar, te rekenen vanaf de datum van vervaardiging van zo'n werk (art. 7 lid 4 BC).

Voor alle hierboven genoemde beschermingstermijnen geldt dat de duur van deze termijnen wordt berekend met ingang van de eerste januari van het jaar volgend op het overlijden van de auteur c.q. volgend op de rechtmatige openbaarmaking voor het publiek (art. 7 lid 5 BC).⁵⁶ Indien sprake is van een gemeenschappelijk auteursrecht op een werk, begint de termijn van vijftig jaren te lopen op de eerste januari van het jaar volgend op de dood van de langst levende auteur (art. 7bis BC).

De bij de Berner Conventie aangesloten landen zijn gehouden met betrekking tot werken van onderdanen van andere landen die partij zijn bij de Conventie dezelfde termijn van bescherming toe te passen als zij aan de eigen onderdanen verlenen, tenzij dit zou leiden tot een langere beschermingsduur dan die in het land van oorsprong geldt (art. 7 lid 8 BC). Deze bepaling vormt dus een uitzondering op het in paragraaf 3.1.1 besproken assimilatiebeginsel.

3.1.7 *Beschermde personen*

De bescherming bestaat ten gunste van de auteur en zijn rechtsopvolgers (art. 2 lid 6 BC).

De Berner Conventie geeft geen definitie van het begrip 'auteur'. Volgens Ricketson zijn in de tekst van de Conventie wel belangrijke aanknopingspunten te vinden die erop wijzen dat het in de Conventie gebezigde begrip 'auteur' (in beginsel) uitsluitend betrekking heeft op de natuurlijke persoon die een werk gecreëerd heeft. De hierboven beschreven hoofdregel inzake de beschermingsduur van auteursrechtelijk beschermde werken, namelijk tot 50 jaar *p.m.a.* vormt een eerste aanwijzing ter onderbouwing van deze stelling. Het past niet bij de ratio van het auteursrecht indien deze regel tevens op de maker-rechtspersoon zou worden toegepast, aangezien een rechtspersoon niet zal kunnen sterven, maar een onbepaalde 'levensduur' heeft.

Ook art. 15 lid 2 BC, dat ten aanzien van filmwerken expliciet bepaalt dat de maker van een dergelijk werk tevens een rechtspersoon kan zijn, rechtvaardigt deze conclusie. Immers, indien dit vanzelfsprekend was zou expliciete vermelding overbodig zijn.

Het is echter de vraag of een dergelijke interpretatie van het begrip auteur aannemelijk is, omdat zulks niet ondubbelzinnig uit de tekst van de Conventie is af te leiden. Het is in ieder geval niet verboden om rechtspersonen als originair auteursrechthebbende aan te merken en zo kan dus bijvoorbeeld een (werkgevers)auteursrecht ook toekomen aan een vennootschap.

⁵⁵ Ricketson 1987, p. 567.

⁵⁶ Voor gemeenschappelijke werken gelden de hierboven genoemde termijnen, met dien verstande dat de termijnen volgend op de dood van de auteur worden berekend vanaf de eerste januari volgend op het jaar van overlijden van de langstlevende auteur (art. 7bis BC).

De Conventie bepaalt in art. 15 lid 1 dat de persoon wiens naam op de gebruikelijke wijze op het werk vermeld staat vermoed wordt de auteur van dat werk te zijn. Dit vermoeden van auteurschap geldt ook indien de naam die op het werk vermeld staat een schuilnaam is, zodra de door de auteur aangenomen schuilnaam geen twijfel laat ten aanzien van zijn identiteit.

Ten aanzien van filmwerken bepaalt de Conventie dat als maker wordt beschouwd de natuurlijke of rechtspersoon wiens naam op de gebruikelijke wijze op het werk vermeld staat (art. 15 lid 2 BC). Dit tweede lid bevat geen afwijking ten aanzien van het in het eerste lid bepaalde, maar is in het verdrag opgenomen om buiten twijfel te stellen dat de maker van een filmwerk tevens een rechtspersoon kan zijn.⁵⁷

Behalve op basis van de hierboven besproken bepalingen uit art. 15 BC kan iemand door rechtsopvolging auteursrechthebbende zijn geworden. Uit paragraaf 3.1.6 is gebleken dat het auteursrecht na het overlijden van de maker nog (minimaal) 50 jaren blijft voortduren. Na de dood van de maker/rechthebbende worden zijn (wettelijke of testamentaire) erfgenamen de rechthebbenden en zijn zij als zodanig bevoegd de uit het (geërfde) auteursrecht voortvloeiende rechten uit te oefenen.

Naast erfgenamen kunnen ook andere personen via overdracht van het auteursrecht aan hen rechthebbenden zijn geworden.⁵⁸ Dat het auteursrecht overdraagbaar is blijkt expliciet uit art. 2 lid 6 BC waarin is bepaald dat de bescherming die de Conventie biedt bestaat ten gunste van de auteur en van zijn rechtsopvolgers.

3.1.8 *Inhoud van het auteursrecht*

Wat betreft de inhoud en omvang van de aan auteurs te verlenen rechten kan een onderscheid worden gemaakt in economische rechten en morele rechten. Eerst iets over de, voor overdracht en vererving vatbare, economische (exploitatie)rechten.

Vertalen en bewerken

Art. 8 BC bepaalt dat de auteur van een werk van letterkunde of kunst het exclusieve recht heeft om vertalingen van het werk te maken of daartoe toestemming te geven. Het exclusieve recht met betrekking tot toneelwerken en dramatisch-muzikale werken (zoals opera's, operettes en musicals) strekt zich volgens art. 11 lid 2 BC mede uit over vertalingen van die werken. In art. 11ter lid 2 BC wordt bepaald dat het exclusieve recht van auteurs van letterkundige werken zich mede uitstrekt over de vertalingen daarvan.

Op grond van art. 12 BC genieten de auteurs van beschermde werken het uitsluitende recht om toestemming te verlenen tot het maken van bewerkingen, arrangementen en andere veranderingen van hun werken.

Verveelvoudigen

Art. 9 lid 1 BC bepaalt dat de auteur van een werk van letterkunde of kunst het exclusieve recht geniet om toestemming te verlenen tot het verveelvoudigen (reproducen) van dit werk, ongeacht op welke manier en in welke vorm dat geschiedt.

Openbaarmaken

Op grond van art. 11bis BC heeft de auteur het exclusieve recht om toestemming te verlenen voor:

- de uitzending van het beschermde werk via de radio of voor de openbare mededeling ervan door ieder ander middel dienende tot het draadloos verspreiden van tekens en geluiden of beelden;

⁵⁷ Ricketson 1987, p. 565.

⁵⁸ Ricketson 1987, p. 173.

- elke openbare mededeling, hetzij met of zonder draad, van het door de radio uitgezonden werk, wanneer deze mededeling door een andere organisatie dan de oorspronkelijke geschiedt;
- de openbare mededeling van het door de radio uitgezonden werk door een luidspreker of door ieder ander dergelijk instrument dat tekens, geluiden of beelden overbrengt.

Art. 11 BC geeft de maker van toneelwerken, dramatisch-muzikale werken en muziekwerken een exclusief op- en uitvoeringsrecht. Dit houdt in dat aan de auteur van een dergelijk werk toestemming moet worden gevraagd voor de openbare op- en uitvoering van het werk en voor de openbare overbrenging ervan met welke middelen en op welke manier dan ook.

Voor wat betreft werken van letterkunde is ook de openbare voordracht ervan (met welke middelen en op welke wijze dan ook) en de openbare overbrenging (met welk middel ook) van zo'n voordracht op grond van art. 11ter lid 1 BC onderworpen aan de voorafgaande toestemming van de makers van zulke werken.

Verfilmen

Auteurs van werken van letterkunde of kunst hebben krachtens art. 14 BC het uitsluitend recht toestemming te verlenen tot:

- de verfilming van deze werken en het in omloop brengen van deze verfilmingen;
- de openbare op- en uitvoering en de overbrenging per draad aan het publiek van de verfilming.

Onverminderd het recht van de auteur van elk werk dat voor de verfilming is bewerkt of verveelvoudigd, wordt het cinematografische werk zelf beschermd als een oorspronkelijk werk (art. 14bis BC). Het is aan de landen van Unie voorbehouden te bepalen wie de rechthebbenden zijn van het auteursrecht op films (lid 2 onder a).

Persoonlijkheidsrechten

De persoonlijkheidsrechten omvatten volgens de Berner Conventie het recht van de auteur om het auteurschap van het werk op te eisen, om zich te verzetten tegen misvormingen, verminkingen of andere wijzigingen van het werk of tegen elke andere aantasting van het werk die nadeel zou kunnen toebrengen aan de eer of de goede naam van de maker (art. 6bis BC). Deze morele rechten gelden onafhankelijk van de hierboven besproken vermogensrechtelijke (economische) exploitatierechten en blijven zelfs na overdracht daarvan van kracht. Na de dood van de auteur blijven de morele rechten slechts bestaan indien de nationale wetgeving dit voorziet. Ze worden in zo'n geval uitgeoefend door de personen of instellingen die in die wet worden aangewezen.

3.1.9 Beperkingen van het auteursrecht

Citeren

Het moet altijd zijn toegestaan uit een auteursrechtelijk beschermd werk dat reeds op geoorloofde wijze voor het publiek toegankelijk is gemaakt te citeren. Hierbij geldt wel dat het aanhalen ervan verenigbaar moet zijn met de goede gebruiken en dat de mate waarin geciteerd wordt door het doel gerechtvaardigd is. De toegestane citaten mogen ook artikelen in nieuwsbladen en tijdschriften in de vorm van persoverzichten betreffen (art. 10 lid 1 BC). De aanhalingen zijn slechts toegestaan onder de voorwaarde dat de bron en de naam van de auteur, als deze in de bron voorkomt, duidelijk worden vermeld (art. 10 lid 3 BC).

Onderwijs

Lid 2 van art. 10 BC bevat een beperking op het auteursrecht ten behoeve van het onderwijs. Op grond van dit artikel hebben lidstaten de mogelijkheid het gebruik van werken van letterkunde of kunst toe te staan als dat gebeurt ter illustratie bij het onderwijs dat wordt gegeven

door middel van publicaties in radio-uitzendingen of in geluids- of beeldopnamen, mits een zodanig gebruik verenigbaar is met de goede gebruiken.

Verveelvoudigen

Volgens lid 2 van art. 9 BC is het aan de wetgeving van de landen van de Unie voorbehouden in bijzondere gevallen het verveelvoudigen van beschermde werken toe te staan, mits deze verveelvoudiging (waaronder ook een geluids- of beeldopname valt: lid 3) geen afbreuk doet aan de normale exploitatie van die werken. Bovendien mogen de wettige belangen van de auteur in die gevallen niet op ongerechtvaardigde wijze worden geschaad. Die trits (bijzondere gevallen, geen afbreuk aan de normale exploitatie en geen schade aan de belangen van de auteur) wordt wel de drie stappen toets genoemd. In de nationale wetgeving opgenomen beperkingen van het reproductierecht dienen aan die toets te voldoen. De Conventie zelf bevat ook nog een aantal expliciete beperkingen. Zo biedt art. 13 BC de wetgever de mogelijkheid om de mechanische vastlegging van muziekwerken tegen een redelijke vergoeding toe te staan. De Nederlandse wetgever heeft daarvan geen gebruik gemaakt, maar Engeland heeft een tijd (tot 1988) wel zo'n 'statutory music license' gekend waarbij het opnemen van muziek tegen een wettelijke royalty van 6,25 % was toegestaan.⁵⁹

3.1.10 Handhaving van het auteursrecht

Anders dan het hierna te bespreken TRIPs-verdrag⁶⁰ bevat de Berner Conventie geen uitgebreid scala aan minimumverplichtingen inzake de handhaving van auteursrechten. In art. 16 BC wordt slechts de mogelijkheid geboden tot inbeslagname van inbreukmakende exemplaren van werken. Het artikel bepaalt dat 'elk afschrift van een werk, waardoor inbreuk wordt gemaakt op het auteursrecht, in de landen van de Unie waar het oorspronkelijke werk wettelijke bescherming geniet in beslag kan worden genomen'. Volgens lid 2 van dit artikel geldt de mogelijkheid tot inbeslagname tevens als het gaat om 'exemplaren die afkomstig zijn uit een land waar het werk niet of niet meer beschermd wordt'. De wijze van beslaglegging wordt geregeld door de wetgeving van het land waar de inbeslagname plaats vindt (art. 16 lid 3 BC).

3.1.11 Specifieke bepalingen met betrekking tot ontwikkelingslanden

In een van de Conventie deel uitmakend Aanhangsel zijn bijzondere bepalingen betreffende ontwikkelingslanden opgenomen (art. 21 BC). Het Aanhangsel bepaalt in art. I onder welke nadere voorwaarden ontwikkelingslanden zich op de bepalingen ervan kunnen beroepen. Ten eerste geldt dat een land door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties moet zijn aangemerkt als ontwikkelingsland. Ten tweede geldt dat het ontwikkelingsland gezien de economische situatie en sociale of culturele behoeften niet is staat is om terstond de nodige regelingen te treffen om conform de bepalingen uit de Conventie bescherming te bieden aan auteurs. Of van een dergelijke situatie sprake is, is een kwestie die wordt overgelaten aan het eigen oordeel van het desbetreffende land.⁶¹ Voorts dient de overheid van een door de Verenigde Naties erkend ontwikkelingsland, om van de bijzondere bepalingen uit het Aanhangsel te kunnen profiteren, een – bij de directeur-generaal van de WIPO neer te leggen – verklaring op te stellen, waarin wordt aangegeven van welke van de mogelijkheden uit het Aanhangsel het land gebruik wenst te maken. Een dergelijke verklaring is geldig voor een periode van tien jaar, waarna door middel van een kennisgeving gehele of gedeeltelijke verlenging mogelijk is voor achtereenvolgende tijdvakken van nog eens tien jaar. Op deze manier wordt de overige Unielanden voldoende duidelijkheid verschaft over het al dan niet expireren van de kennisgeving.⁶²

⁵⁹ Zie Spoor, Verkade & Visser 2005, p. 698.

⁶⁰ Zie paragraaf 3.2.

⁶¹ Ricketson 1987, p. 635.

⁶² Ricketson 1987, p. 635.

Suriname is door de Verenigde Naties als ontwikkelingsland aangemerkt⁶³ en heeft bij de ratificatie van de Berner Conventie in 1977 conform het Aanhangsel verklaard gebruik te willen maken van de in de artt. II en III van het Aanhangsel opgenomen uitzonderingen voor ontwikkelingslanden.⁶⁴

Op grond van art. II van het Aanhangsel bestaat de mogelijkheid om een beperking aan te brengen op het in art. 8 BC vervatte exclusieve vertaalrecht van de auteur. Indien na een periode van drie jaar, te rekenen vanaf de eerste datum van publicatie van een werk, door of met toestemming van de auteur geen vertaling is gepubliceerd in een algemeen in dat land gebruikte taal, kan de overheid van het desbetreffende ontwikkelingsland aan elke onderdaan een (niet-exclusieve en niet voor overdacht vatbare) vergunning verlenen om het werk te vertalen in een algemeen in dat land gebruikte taal en om deze vertaling te publiceren (art. II lid 2 a Aanhangsel BC). De vergunning kan alleen worden verleend als de vertaling is bestemd voor gebruik in het onderwijs aan scholen en universiteiten of bij wetenschappelijk onderzoek (art. II lid 5 Aanhangsel BC). De vertaalvergunning vervalt als de auteur zijn werk laat vertalen in de taal van het ontwikkelingsland en daar in omloop laat brengen tegen een in het land gebruikelijke prijs.

Art. III Aanhangsel BC voorziet in een mogelijke beperking op het exclusieve reproductie- en openbaarmakingsrecht. Indien in een ontwikkelingsland niet door of met toestemming van de rechthebbende exemplaren van zijn werk te koop zijn aangeboden om te voldoen aan de behoefte van het grote publiek of aan de behoefte van het onderwijs aan scholen en universiteiten, kan een onderdaan van dat ontwikkelingsland een (niet-exclusieve en niet voor overdacht vatbare) vergunning verwerven voor het maken van bedoelde exemplaren en voor de publicatie ervan. Hierbij geldt dan wel dat de exemplaren niet voor een hogere prijs dan de kostprijs verkocht mogen worden (art. III lid 2 sub a Aanhangsel BC). Voorts mag het exclusieve veeelvoudigingsrecht alleen worden beperkt ten behoeve van het onderwijs aan scholen en universiteiten.⁶⁵

Alvorens een vergunning tot het maken van een vertaling resp. tot het reproduceren en publiceren van de gemaakte vertaling te kunnen verlenen, dient door de aanvrager van de vergunning te worden bewezen dat hij eerst om verlening van een licentie door de rechthebbende zelf heeft verzocht (art. IV lid 1 Aanhangsel BC). Pas indien de auteursrechthebbende die toestemming geweigerd heeft of niet bereikbaar was kan de overheid van een ontwikkelingsland overgaan tot de verlening van de gevraagde vergunning.

Art. I lid 6 Aanhangsel BC bepaalt dat het feit dat een ontwikkelingsland zich beroept op de mogelijkheid tot het uitgeven van dwanglicenties als hierboven omschreven, de andere Unielanden niet het recht geeft om aan werken, waarvan het desbetreffende ontwikkelingsland het land van oorsprong is, een geringere bescherming toe te kennen dan die is vervat in de artt. 1 t/m 20 BC.

De geldigheid van de kennisgeving waarin Suriname aangeeft van de bijzondere bepalingen uit het Aanhangsel te willen profiteren verviel op 10 oktober 1984. Suriname heeft geen tweede kennisgeving gedaan ter verlenging van dit tijdvak.⁶⁶ Op grond van art. I lid 1 Aanhangsel BC kan de overheid van een ontwikkelingsland een dergelijke verklaring afleggen bij zijn akte van bekrachtiging of toetreding

⁶³ <http://unohrlls.org/en/orphan/139/>

⁶⁴ http://www.wipo.int/edocs/notdocs/en/berne/treaty_berne_83.html

⁶⁵ De in art. III Aanhangsel BC genoemde doorkruising van het exclusieve veeelvoudigingsrecht is beperkt tot het gebruik ten behoeve van het onderwijs aan scholen en universiteiten. Voor de duidelijkheid zij hier opgemerkt dat het toepassingsgebied van art. III van het Aanhangsel BC hiermee beperkter is dan de in art. II van het Aanhangsel genoemde beperking op het vertaalrecht, op grond waarvan naast het onderwijs aan scholen en universiteiten, tevens het verrichten van wetenschappelijk onderzoek als grond voor beperking van het exclusieve vertaalrecht geldt.

⁶⁶ http://www.wipo.int/edocs/notdocs/en/berne/treaty_berne_83.html

of op elk later tijdstip. Bij de toetsing van het concept-wetsvoorstel aan het international kader zal nader worden ingegaan op de vraag of het wenselijk is om een dergelijke verklaring opnieuw af te leggen.

Ten slotte bevat de Berner Conventie een bepaling ter bescherming van werken van folklore in art. 15 lid 4 sub a BC. Deze bepaling biedt de mogelijkheid om niet gepubliceerde werken, waarvan de identiteit van de auteur onbekend is, te beschermen indien met een grote mate van zekerheid gezegd kan worden dat deze auteur onderdaan van een land van de Unie is.⁶⁷

In de visie van WIPO kan de bescherming van folklore door het auteursrecht een belangrijke rol spelen in de economische ontwikkeling van een ontwikkelingsland. Bij de bespreking van het concept-wetsvoorstel zal worden ingegaan op de vraag of het wenselijk is een bepaling inzake de bescherming van folklore in de wet op te nemen.

3.2 Het TRIPs-verdrag

Het TRIPs-verdrag (Agreement of Trade-Related Aspects on Intellectual Property Rights, including Trade in Counterfeiting goods) is op 1 januari 1996 in werking getreden. Het verdrag bevat bepalingen inzake de internationale bescherming van het gehele intellectuele eigendomsrecht. Naast het auteursrecht regelt het verdrag dus ook de internationale bescherming van de industriële eigendomsrechten en de naburige rechten (art. 1 lid 2 TRIPs-verdrag). Het verdrag wordt beheerd door de World Trade Organization (hierna: WTO) en is een annex bij het oprichtingsverdrag van deze organisatie (Marrakesh Agreement establishing the World Trade Organization).⁶⁸ De WTO is gericht op bevordering van de internationale handel en op de economische ontwikkeling van de aangesloten landen. Anno mei 2008 zijn 152 landen aangesloten bij het WTO-Oprichtingsverdrag.⁶⁹

De doelstellingen van het TRIPs-verdrag zijn te vinden in de preambule en in art. 7 van het verdrag. De voornaamste missie van het verdrag is gelegen in de bevordering van de internationale handel. Een doeltreffende en toereikende bescherming van intellectuele eigendomsrechten en het verzekeren van effectieve maatregelen en procedures om deze rechten te handhaven zijn de aan te wenden middelen om dit doel te bereiken.⁷⁰ Hierbij zijn de bevordering van technologische vernieuwing en overdracht en verspreiding van technologie, op een wijze die tot wederzijds voordeel van producenten en gebruikers van technologische kennis strekt, van belang.⁷¹

De in het TRIPs-verdrag genoemde doelen vertonen, wat de internationale bescherming van het auteursrecht betreft, een zekere overlap met de doelstellingen van de eerder opgerichte WIPO, welke organisatie de Berner Conventie beheert.⁷² Beide zijn immers gericht op de wereldwijde bescherming van het auteursrecht, door middel van multilaterale verdragen. De laatste jaren heeft echter een verschuiving plaatsgevonden van WIPO naar de WTO als forum inzake de internationale bescherming van intellectuele eigendomsrechten. Deze verschuiving vond plaats vanuit de roep van de geïndustrialiseerde landen om een hogere mate van internationale bescherming van intellectuele eigendomsrechten. Binnen de WIPO was dit vanwege de stemverhoudingen niet haalbaar, omdat de minder ontwikkelde landen met elkaar een grote meerderheid vormen. De gewenste uitbreiding van het be-

⁶⁷ WIPO handboek, p. 60. Zie ook Ricketson 1987, p. 340.

⁶⁸ De verdragstekst van het WTO-Oprichtingsverdrag is te vinden op: http://www.wto.org/english/docs_e/legal_e/04-wto_e.htm#articleXII

⁶⁹ Informatie over de bij de WTO aangesloten landen is te vinden op de WTO-website < www.wto.org > onder het kopje 'The WTO' en vervolgens 'What is the WTO?'.

⁷⁰ Zie preambule bij het TRIPs-verdrag.

⁷¹ Zie art. 7 TRIPs-verdrag.

⁷² Zie paragraaf 3.1 van dit hoofdstuk.

schermingsniveau stuitte binnen de WIPO op groot verzet van de ontwikkelingslanden, die vanuit hun achterstandspositie de toegang tot informatie zoveel mogelijk wilden vrijhouden.⁷³ Daarom werd besloten om de discussie omtrent het gewenste minimumniveau van de (internationale) bescherming van intellectuele eigendomsrechten te plaatsen op de politieke agenda van de GATT (General Agreement on Tariffs and Trade, de voorloper van de WTO).⁷⁴ Vervolgens werden tweede en derde wereldlanden onder druk gezet om een minimaal beschermingsniveau voor intellectuele eigendomsrechten in hun nationale wetgeving vast te leggen en te handhaven, op straffe van handelssancties van de Verenigde Staten. De uitkomst van deze 'onderhandelingen' was het TRIPs-verdrag.⁷⁵ Het belang van WIPO is vandaag de dag met name gelegen in het bieden van technische ondersteuning aan WIPO-lidstaten bij het conformeren van de nationale wetgeving aan de in het TRIPs-verdrag gestelde eisen, zoals het geven van advies over flexibele implementatie van TRIPs-normen.⁷⁶ Verder adviseert WIPO de lidstaten over het gebruik van intellectuele eigendomsrechten om economische ontwikkeling te bewerkstelligen (zie hiervoor paragraaf 3.5 van dit hoofdstuk).

3.2.1 *De werking van het verdrag in de internationale rechtsorde*

Net als de Berner Conventie creëert het TRIPs-verdrag een verplicht minimumbeschermingsniveau voor de intellectuele eigendomsrechten in de aangesloten landen. Het staat de lidstaten uiteraard vrij om uitgebreider bescherming toe te passen, mits deze verdergaande bescherming niet in strijd is met de verdragsbepalingen (art. 1 lid 1 TRIPs-verdrag). Om het beoogde minimumbeschermingsniveau te bereiken incorporeert het verdrag de minimumrechten uit de Berner Conventie; op grond van art. 9 lid 1 TRIPs-verdrag zijn de WTO-leden verplicht tot naleving van de artt. 1 t/m 21 BC, met uitzondering van de in art. 6bis BC geregelde morele rechten.⁷⁷

Het TRIPs-verdrag breidt het door de Conventie geboden beschermingsniveau uit met minimumverplichtingen inzake handhaving van intellectuele eigendomsrechten. Immers, een minimum beschermingsniveau voor auteursrechten is voor de onderdanen van de Unielanden van geringe betekenis indien de nationale wetgeving geen adequate handhavingsmiddelen biedt om deze bescherming te effectueren. Daarnaast breidt het verdrag de categorie van voor auteursrechtelijke bescherming in aanmerking komende werken uit met computerprogramma's en databanken en bevat het verdrag bepalingen inzake de commerciële verhuur van computerprogramma's, cinematografische werken en fonogrammen.

De bescherming vindt plaats op basis van het assimilatiebeginsel;⁷⁸ op grond van art. 3 TRIPs-verdrag rust op lidstaten de verplichting om, wat de bescherming van intellectuele eigendom betreft, aan de onderdanen van andere lidstaten een behandeling toe te kennen die niet minder gunstig is dan de behandeling welke een lidstaat toekent aan zijn eigen onderdanen. Dit alles onder voorbehoud van de uitzonderingen die reeds bepaald zijn in de Berner Conventie.

Daarnaast bepaalt het TRIPs-verdrag dat elke door een lidstaat aan de onderdaan van een ander land verleende gunst, voorrecht of vrijstelling, betrekking hebbend op de intellectuele eigendom, in begin-

⁷³ Van Lingen 2007, p. 234.

⁷⁴ De General Agreement on Tariffs and Trade is een multilateraal handelssysteem dat in 1948 werd opgericht om een bijdrage te leveren aan de economische groei en ontwikkeling van de wereld.
(bron: <http://www.cbvs.nl/dutch/publicaties-20050309.htm>)

⁷⁵ Holzhauser 2005, p. 20.

⁷⁶ Zie paragraaf 3.2.10.

⁷⁷ Hierdoor wordt het beschermingsniveau van de Berner Conventie in feite topografisch uitgebreid door naleving van de minimumbepalingen uit de BC door landen die zelf geen partij zijn bij de Conventie, maar wel bij het TRIPs-verdrag. Bovendien zal dit tot gevolg kunnen hebben dat de ontwikkelingslanden onder de WTO-leden die nog geen partij zijn bij de BC alsnog partij worden, zodat deze landen ook kunnen genieten van de lusten die het lidmaatschap van de BC met zich mee kan brengen op grond van het Aanhangsel bij de Conventie, dat specifieke op ontwikkelingslanden gerichte bepalingen bevat.

⁷⁸ Het beginsel van nationale behandeling is opgenomen in art. 3 TRIPs-verdrag.

sel terstond en onvoorwaardelijk ook aan de onderdanen van alle andere lidstaten moet worden verleend. Dit beginsel van meestbegünstiging is vervat in art. 4 TRIPs-verdrag.

Een belangrijk aspect van het TRIPs-verdrag is dat de dispute settlement procedure van de WTO op het verdrag van toepassing is. Via de dispute settlement procedure van de WTO kunnen lidstaten elkaar in rechte aanspreken in geval van niet-naleving van de in het TRIPs-verdrag gestelde verplichtingen. Voor een bespreking van de dispute settlement procedure zij verwezen naar paragraaf 3.2.4 van dit hoofdstuk, inzake de niet-nakoming van de (minimum) verplichtingen uit het TRIPs-verdrag.

3.2.2 *Toetreding Suriname tot het TRIPs-verdrag*

Suriname is sinds 1987 lid van de voorloper van de WTO, de GATT 1947 (General Agreement on Tariffs and Trade), een multilateraal handelssysteem dat in 1948 werd opgericht met als doel het leveren van een bijdrage aan de economische groei en ontwikkeling van de wereld.⁷⁹ In het WTO-Oprichtingsverdrag is bepaald dat alle landen die bij de inwerkingtreding van dit verdrag (1 januari 1995) partij zijn bij GATT 1947 de stichtende leden van de WTO zullen zijn, op voorwaarde dat zij alle multilaterale akkoorden die in een bijlage aan het oprichtingsverdrag zijn gehecht aanvaardden (art. 13 WTO-Oprichtingsverdrag). Op deze wijze is ook Suriname partij geworden bij het op 1 januari 1995 in werking getreden WTO-Oprichtingsverdrag.⁸⁰ Het TRIPs-verdrag is een annex bij het WTO-Oprichtingsverdrag en is als zodanig bindend voor alle WTO-leden (art. 2 WTO-Oprichtingsverdrag). Toetreding tot de WTO heeft automatisch de toetreding tot het TRIPs-verdrag tot gevolg.

In de volgende paragraaf zal blijken dat landen de mogelijkheid hebben om zich terug te trekken uit de WTO. Men kan zich afvragen waarom Suriname ervoor heeft gekozen zich te (blijven) conformeren aan de verplichtingen inzake het wederzijds respecteren van intellectuele eigendomsrechten, aangezien ontwikkelingslanden vanuit hun achterstandpositie gebaat zijn bij een zoveel mogelijk vrije toegang tot informatie. Echter, voor veel ontwikkelingslanden geldt de vrees dat zij zonder ratificatie van het verdrag in toenemende mate het slachtoffer zullen worden van door de geïndustrialiseerde landen eenzijdig genomen handelssancties en andere strafmaatregelen. Een ander argument voor lidmaatschap van de WTO is dat het gebrek aan een efficiënte bescherming van intellectuele eigendomsrechten mogelijk een afschrikwekkende werking op potentiële investeerders tot gevolg heeft.⁸¹

3.2.3 *Opzegging lidmaatschap TRIPs-verdrag*

In het TRIPs-verdrag is, evenals in het verdrag tot oprichting van de WTO, geen bepaling te vinden inzake de duur van het verdrag. De doelstellingen van het oprichtingsverdrag, namelijk de bevordering van de internationale handel en de economische ontwikkeling van de aangesloten landen, rechtvaardigen de conclusie dat het WTO-Oprichtingsverdrag en de daarbij behorende multilaterale handelsverdragen voor onbepaalde tijd van kracht zijn.

Op grond van art. 15 van het WTO-Oprichtingsverdrag komt ieder lid het recht toe om zijn lidmaatschap van de WTO op te zeggen. De opzegging heeft gevolgen ten aanzien van het oprichtingsverdrag en alle bijbehorende multilaterale handelsverdragen (waaronder het TRIPs-verdrag) en geschiedt door middel van een schriftelijke kennisgeving gericht aan de Directeur-Generaal van de WTO. De opzegging wordt zes maanden na de datum van ontvangst door de Directeur-Generaal van kracht en heeft alleen gevolgen voor het land dat heeft opgezegd. Tussen alle overige WTO-leden blijven de verdragsverplichtingen ongewijzigd gelden (art. 5 WTO-Oprichtingsverdrag).

⁷⁹ Document van de Centrale Bank van Suriname van 9 mei 2005, genaamd De World Trade Organisation, geschreven door Joan Pahlad-Abdul. Te vinden op < <http://www.cbvs.sr/> > onder het kopje publicaties.

⁸⁰ De tekst van het WTO-Oprichtingsverdrag is te vinden op de WTO website, < <http://www.wto.org/> >, onder het kopje legal texts.

⁸¹ Van Den Bossche 1994, p. 901.

3.2.4 Niet-nakoming verdragsverplichtingen

De WTO-leden zijn verplicht om hun nationale wetgeving te conformeren aan de verplichtingen welke voortvloeien uit het WTO-Oprichtingsverdrag en de bijhorende handelsverdragen, waaronder het TRIPs-verdrag (art. 16 lid 4 WTO-Oprichtingsverdrag). Op grond van deze bepaling rust op Suriname de verplichting om de nationale wet- en regelgeving aan te passen aan het TRIPs-verdrag. Het maken van voorbehouden is alleen toegestaan binnen de door de (handels)verdragen gestelde grenzen (art. 16 lid 5 WTO-Oprichtingsverdrag).

Indien Suriname de uit het TRIPs-verdrag voortvloeiende verplichtingen niet nakomt kunnen de overige WTO-leden op grond van art. 64 TRIPs-verdrag naleving van de verdragsverplichtingen afdwingen via de Dispute Settlement Body (hierna: DSB), het geschillenbeslechtsorgaan van de WTO waarin alle WTO-leden vertegenwoordigd zijn. De bepalingen inzake de geschilbeslechtsprocedure zijn opgenomen in de Understanding of Rules and Procedures Governing the Settlement of Disputes (hierna: DSU).⁸²

In geval van een handelsgeschil kan de DSB op verzoek van een WTO-lid een panel oprichten. In de regel zal dit panel uit drie onafhankelijke specialisten in internationaal handelsrecht of -beleid bestaan (art. 8 lid 2 en lid 5 DSU). De bij het geschil betrokken landen zullen in beginsel niet in het panel vertegenwoordigd zijn (art. 8 lid 3 DSU). Het panel heeft de taak om op objectieve wijze de feiten en de toepasselijke handelsrechtelijke regels vast te stellen en de correcte naleving van deze regels na te gaan (art. 11 DSU). Het panel is hierbij gebonden aan strikte tijdslimieten (art. 20 DSU). De bevindingen van het panel worden opgenomen in het panel-rapport, dat vervolgens aan de DSB wordt overgelegd. Dit panel-rapport wordt in principe automatisch door het DSB goedgekeurd, tenzij het DSB bij consensus beslist om het panel-rapport af te keuren of wanneer een der bij het geschil betrokken partijen bij het *Standing Appellate Body* in beroep gaat tegen het panel-rapport (art. 16 lid 4 DSU). Een goedgekeurd panel-rapport is bindend voor alle WTO-leden, die alsdan verplicht zijn gevolg te geven aan de bevindingen in het rapport. Doen zij dit niet dan heeft de in het gelijk gestelde partij het recht om, met goedkeuring van de DSB, handelssancties te treffen ten nadele van de in het ongelijk gestelde partij (art. 21 en art. 22 DSU).⁸³

3.2.5 Beschermd werken

Het TRIPs-verdrag bevat zelf weinig bepalingen van materieelrechtelijke aard, maar zoekt hiervoor aansluiting bij het minimumbeschermingsniveau dat de Berner Conventie biedt. Het verdrag bepaalt in art. 9 lid 1 dat lidstaten verplicht zijn tot naleving van de artt. 1 t/m 21 BC, met uitzondering van de in art. 6bis BC genoemde morele rechten. Voor de onder het TRIPs-verdrag beschermde werken is art. 2 BC van toepassing. Uit deze bepaling blijkt dat alle voortbrengselen op het gebied van letterkunde, wetenschap en kunst, welke ook de wijze of de vorm van uitdrukking zijn, onder het TRIPs-verdrag worden beschermd.⁸⁴ Hoewel dit reeds geldend recht is onder de Berner Conventie, bepaalt het TRIPs-verdrag expliciet dat de bescherming die het auteursrecht biedt, betrekking heeft op uitdrukkingvormen en uitdrukkelijk niet op denkbeelden, processen, werkwijzen of mathematische concepten als zodanig (art. 9 lid 2 TRIPs-verdrag).

⁸² Deze zijn te vinden op de website van de WTO, < www.wto.org > onder het kopje 'documents' en vervolgens te kiezen voor 'legal texts'.

⁸³ Van Den Bossche 1994, p. 901.

⁸⁴ Voor een bespreking van de door de Conventie beschermde werken wordt verwezen naar paragraaf 3.1.5 van dit hoofdstuk.

Computerprogramma's

Op grond van art. 10 lid 1 TRIPs-verdrag zijn de WTO-leden verplicht tot het beschermen van computerprogramma's in bron- of in doelcode⁸⁵ als letterkundige werken krachtens de Berner Conventie.⁸⁶ Met art. 10 lid 1 zoekt het TRIPs-verdrag aansluiting bij de gangbare maatstaven ten aanzien van de bescherming van computerprogramma's vóór de inwerkingtreding van het verdrag. In veel van de huidige lidstaten behoorde de bescherming van computerprogramma's door het auteursrecht reeds tot de dagelijkse gang van zaken.⁸⁷

Door computerprogramma's te beschermen als letterkundige werken zoekt het TRIPs-verdrag aansluiting bij de minimale beschermingstermijn voor deze werken, welke het leven van de auteur omvat en (minimaal) 50 jaar na zijn dood (art. 9 lid 1 TRIPs-verdrag jo. art. 7 lid 1 BC). Het is lidstaten op grond van art. 10 lid 1 TRIPs-verdrag niet toegestaan computerprogramma's te beschermen als werken van toegepaste kunst, voor welke werken een minimale beschermingsduur van vijftientig jaar geldt, te rekenen vanaf de datum van vervaardiging ervan (art. 9 lid 1 TRIPs-verdrag jo. art. 7 lid 4 BC).

Voor het overige laat het TRIPs-verdrag veel onduidelijkheid bestaan over de reikwijdte van de bescherming die het verdrag aan de makers van computerprogramma's biedt. In het verdrag ontbreken bijvoorbeeld nadere bepalingen met betrekking tot de voorwaarden waaronder reverse engineering is toegestaan.⁸⁸ Tevens ontbreekt een definitie van het begrip 'computerprogramma'.

Met de bescherming van computerprogramma's breidt het TRIPs-verdrag het object van het auteursrecht uit. De Berner Conventie zelf bevat geen expliciete bepalingen inzake de bescherming van dergelijke werken. Wel geldt dat de in art. 2 lid 1 BC gegeven opsomming van categorieën van voor auteursrechtelijke bescherming in aanmerking komende werken geen limitatief karakter draagt. De bij de Conventie aangesloten landen hebben derhalve de mogelijkheid om computerprogramma's, waarin een intellectuele creatie van de maker besloten ligt, te beschermen krachtens het auteursrecht. Anders dan onder het TRIPs-verdrag bestaat hiertoe echter geen verplichting voor de Unielanden.

Databanken

Tevens voorziet het TRIPs-verdrag in de bescherming van databanken. Verzamelingen van gegevens of ander materiaal, in machineleesbare, of in andere vorm, die door de keuze of rangschikking van de stof een schepping van de geest vormen, worden als zodanig beschermd. Deze bescherming geldt onverminderd de rechten van de auteurs op het werk dat van de verzameling deel uitmaakt (art. 10 lid 2 TRIPs-verdrag). De Conventie bevat een vergelijkbare bepaling in art. 2 lid 5 BC, welk artikel bepaalt dat verzamelingen van werken van letterkunde en kunst (...) die door de keuze of de rangschikking van de stof een schepping van de geest vormen, als zodanig worden beschermd, onverminderd de rechten van de auteurs op de in het verzamelwerk opgenomen werken. Voornoemde bepaling spreekt niet van 'databanken' maar van 'verzamelwerken'. Het TRIPs-verdrag vult de door art. 2 lid 5 BC geboden bescherming aan. Op grond van art. 10 lid 2 TRIPs-verdrag geldt namelijk niet de eis dat de in de verzameling opgenomen werken, werken van letterkunde of kunst moeten zijn. Anders dan bovengenoemde bepaling uit de Berner Conventie geldt het vereiste van een intellectuele creatie onder art. 10 TRIPs-verdrag alleen ten aanzien van de verzameling als geheel en niet tevens ten aanzien van de daarin opgenomen werken afzonderlijk.

Ook hier geldt dat het verdrag onduidelijkheid laat bestaan over de precieze reikwijdte van de bepaling. Art. 10 TRIPs-verdrag bevat bijvoorbeeld geen bepalingen inzake het extractierecht.

⁸⁵ Art. 10 lid 1 TRIPs-verdrag verplicht lidstaten tot de bescherming van computerprogramma's in bron- of doelcode. De broncode van een computerprogramma is een code bestaande uit woorden, symbolen en alfanumerieke symbolen. Een doelcode bestaat uit enen en nullen (UNCTAD, p. 153).

⁸⁷ In de Verenigde Staten worden computerprogramma's sinds 1976 beschermd. Zie ook UNCTAD, p. 153.

⁸⁸ Bercovitz 1998, p. 151.

Wellicht ten overvloede zij hier opgemerkt dat het TRIPs-verdrag de WTO-leden niet verplicht tot het beschermen van de morele rechten van de makers van computerprogramma's en databanken.

3.2.6 *Duur van de bescherming*

Ook wat betreft de beschermingsduur geldt, op grond van art. 9 TRIPs-verdrag, het minimumbeschermingsniveau van de Berner Conventie zoals besproken in paragraaf 3.1.6 van dit hoofdstuk.⁸⁹

Daarnaast bevat het TRIPs-verdrag in art. 12 een bepaling inzake de (minimale) beschermingsduur van werken waarvan de maker een niet natuurlijk persoon is. Het artikel spreekt van 'werken waarvan de duur van de bescherming wordt berekend op een andere grondslag dan het leven van de auteur'. In deze gevallen mag de beschermingsduur niet korter zijn dan vijftig jaar na het einde van het kalenderjaar van toegestane (eerste) publicatie. Bij gebreke van een toegestane publicatie binnen vijftig jaar na het scheppen van het werk, mag de beschermingsduur niet korter zijn dan vijftig jaar na het einde van het kalenderjaar waarin het werk werd geschapen. Het artikel is gericht op werken waarvan de maker een ander is dan een natuurlijk persoon.⁹⁰ Het TRIPs-verdrag vormt hiermee een aanvulling op de Berner Conventie, welk verdrag slechts bescherming biedt (althans lijkt te bieden) aan de maker zijnde een natuurlijk persoon.⁹¹

Fotografische werken en werken van toegepaste kunst zijn uitgezonderd van de werkingssfeer van art. 12 TRIPs-verdrag. Voor dergelijke werken geldt een beschermingsduur zoals bepaald in de Berner Conventie; het is aan de wetgeving van de lidstaten voorbehouden de duur van de bescherming te bepalen, welke termijn niet korter mag zijn dan vijftientwintig jaar te rekenen vanaf de datum van vervaardiging van dat werk (art. 9 lid 1 TRIPs-verdrag jo. art. 7 lid 4 BC).⁹²

3.2.7 *Beschermde personen*

Vooropgesteld dient hier te worden opgemerkt dat het TRIPs-verdrag, in aanvulling op de Berner Conventie, expliciet bescherming biedt aan de maker niet zijnde een natuurlijk persoon. Dit blijkt naast de in voorgaande paragraaf besproken bepaling (art. 12) inzake de door het TRIPs-verdrag geïregelde beschermingsduur tevens uit art. 1 lid 3 van het verdrag, waarin uitdrukkelijk is bepaald dat onder onderdanen in de zin van het verdrag zowel natuurlijke personen als rechtspersonen worden verstaan.

Voor het overige geldt dat het TRIPs-verdrag zelf geen bepalingen inzake de door het auteursrecht beschermde personen bevat. Ook zijn op grond van art. 9 lid 1 TRIPs-verdrag de bepalingen uit de Conventie op de WTO-leden van toepassing.⁹³

3.2.8 *Inhoud en omvang van het auteursrecht*

Op grond van art. 9 TRIPs-verdrag, dat de artt. 1 t/m 21 BC in het TRIPs-verdrag incorporeert, dienen de WTO-landen de minimumbepalingen uit de Berner Conventie inzake de inhoud en omvang van het auteursrecht na te leven. Kortheidshalve wordt voor een bespreking van deze bepaling verwezen naar paragraaf 3.1.8 van dit hoofdstuk.

Het TRIPs-verdrag vult de inhoud en omvang van het auteursrecht aan met enkele materiële bepalingen inzake het verhuurrecht; de lidstaat dient in ieder geval voor computerprogramma's en films auteurs en hun rechtsopvolgers het recht te verlenen om de commerciële verhuur aan het publiek van originelen of kopieën van hun onder het auteursrecht beschermde werken toe te staan of te verbieden.

⁸⁹ Zie paragraaf 3.1.6 van dit hoofdstuk.

⁹⁰ UNCTAD 2005, p. 178. Als voorbeelden in de Surinaamse wetgeving van werken waarvan de maker niet de natuurlijke persoon is kunnen hier worden genoemd art. 7 en art. 8 Aw 1913.

⁹¹ Zie paragraaf 3.1.6 van dit hoofdstuk.

⁹² Zie paragraaf 3.1.6 van dit hoofdstuk.

⁹³ Zie paragraaf 3.1.7 van dit hoofdstuk.

Een lidstaat is, wat de verhuur van films betreft, vrijgesteld van deze verplichting, tenzij deze verhuur heeft geleid tot het op grote schaal kopiëren van zulke werken, waardoor het uitsluitende reproductierecht dat in die lidstaat aan auteurs en hun rechtsopvolgers is verleend wezenlijk wordt aangetast (art. 11 TRIPs-verdrag). Wat computerprogramma's betreft, geldt deze verplichting niet voor verhuur waarbij het programma zelf niet het eigenlijke voorwerp van verhuur is. Ook aan producenten van fonogrammen en andere bezitters van rechten met betrekking tot fonogrammen dient de nationale wetgever het recht te verlenen om de commerciële verhuur aan het publiek toe te staan of te verbieden. Een land is vrijgesteld van deze verplichting indien het op 15 april 1994⁹⁴ een stelsel kende waarin rechthebbenden een aanspraak hebben op een billijke vergoeding voor de verhuur van fonogrammen en de commerciële verhuur van fonogrammen geen aanleiding geeft tot wezenlijke aantasting van de uitsluitende reproductierechten van rechthebbenden (art. 14 lid 4 TRIPs-verdrag).

3.2.9 *Beperkingen auteursrecht*

Art. 13 TRIPs-verdrag heeft betrekking op de beperkingen op het auteursrecht en de naburige rechten. Het artikel bepaalt dat beperkingen van of uitzonderingen op uitsluitende rechten beperkt moeten blijven tot bepaalde bijzondere gevallen, die niet in strijd zijn met de normale exploitatie van het werk en die de legitieme belangen van de houder van het recht niet op onredelijke wijze schaden. Deze voorwaarden staan in de doctrine ook wel bekend als de three-step test.

3.2.10 *Handhaving auteursrecht*

Kenmerkend aan het TRIPs-verdrag is dat het voorziet in strikte minimumverplichtingen inzake de handhaving van intellectuele eigendomsrechten ter bestrijding van inbreuken daarop. Art. 41 TRIPs-verdrag legt aan lidstaten de verplichting op om in hun nationale wetgeving te voorzien in nationale handhavingsprocedures en rechtsmiddelen conform het verdrag, zodat doeltreffend kan worden opgetreden tegen elke inbreuk op intellectuele eigendomsrechten. De procedures betreffende de handhaving van deze rechten dienen eerlijk en billijk te zijn. Zij mogen niet onnodig ingewikkeld of kostbaar zijn of onredelijke termijnen of nodeloze vertragingen inhouden (art. 41 lid 2 TRIPs-verdrag).⁹⁵

Civiele en administratieve procedures en corrigerende maatregelen

Op grond van art. 42 TRIPs-verdrag rust op lidstaten de verplichting om de mogelijkheid te bieden tot het voeren van een civiele procedure inzake de handhaving van intellectuele eigendomsrechten. Hierbij is het de procespartijen toegestaan zich te laten verdedigen door onafhankelijke raadslieden (art. 42 TRIPs-verdrag). In een dergelijke procedure moeten de rechterlijke autoriteiten de mogelijkheid hebben om corrigerende maatregelen te nemen. Conform het verdrag behelzen deze maatregelen in elk geval de mogelijkheid om: staking van de auteursrechtinbreuk te gelasten (art. 44 TRIPs-verdrag) en om een veroordeling tot betaling van schadevergoeding uit te spreken, welke (mede) kan bestaan uit een vergoeding van de gemaakte kosten inzake de honoraria van een raadsman (art. 45 TRIPs-verdrag). Tevens moeten de rechterlijke autoriteiten van de lidstaten de mogelijkheid hebben om te bepalen dat de inbreukmakende goederen, evenals de materialen en werktuigen die zijn gebruikt bij de voortbrenging van de inbreukmakende goederen, aan het verkeer worden onttrokken of worden vernietigd (art. 46 TRIPs-verdrag).

Ook hebben rechterlijke autoriteiten de mogelijkheid om de bovengenoemde maatregelen onmiddellijk voorlopig te gelasten met als doel inbreuk op het auteursrecht te voorkomen of om bewijsmateriaal veilig te stellen (art. 50 lid 1 TRIPs-verdrag). Deze voorlopige maatregelen kunnen worden genomen zonder de vermeende inbreukmaker daarvan tevoren op de hoogte te stellen. Na het nemen van

⁹⁴ Dit is de datum van ondertekening van de *Final Act Embodying the Results of the Uruguay Round of Multilateral Trade Negotiations* waarmee de onderhandelingen werden beëindigd. Zie Bercovitz 1998, p. 153.

⁹⁵ E. Al Tamini 1999, p. 371.

de maatregel dient de vermeende inbreukmaker hiervan wel zo spoedig mogelijk op de hoogte te worden gesteld (art. 50 lid 4 TRIPs-verdrag). Ingevolge art. 50 lid 1 van het TRIPs-verdrag moet na een gewonnen procedure in kort geding binnen een redelijke termijn een bodemprocedure worden aangevangen. Indien dat niet is gebeurd verliest de in kort geding getroffen voorlopige voorziening haar kracht. Dergelijke bepalingen vereisen uiteraard een regeling in het burgerlijk procesrecht. In Nederland is daarin voorzien in art. 260 Rv.

Strafrechtelijke procedures

Op grond van art. 61 TRIPs-verdrag rust op de lidstaten de verplichting te voorzien in strafrechtelijke procedures en straffen in geval van op commerciële schaal gepleegde (opzettelijke) inbreuk op het auteursrecht. De mogelijke sancties bestaan uit vrijheidsstraffen en/of geldboetes die voldoende hoog zijn om afschrikwekkende werking te hebben. Daarnaast moeten de straffen in overeenstemming zijn met het niveau van de straffen dat de lidstaten hanteren voor strafbare feiten van overeenkomstige zwaarte. Indien passend omvatten de mogelijke sancties ook de inbeslagneming, verbeurdverklaring en vernietiging van de inbreukmakende goederen en van de materialen en werktuigen die voornamelijk zijn gebruikt bij het plegen van het strafbare feit.

Grensmaatregelen

De lidstaten zijn verplicht om auteursrechthebbenden de mogelijkheid te bieden een schriftelijk verzoek tot opschorting van het in het vrije verkeer brengen van goederen in te dienen, indien sprake is van een gegrond vermoeden van invoer van namaakartikelen of van onrechtmatig geproduceerde goederen (art. 51 TRIPs-verdrag). Van de verzoeker wordt verlangd dat hij hiervoor voldoende bewijs levert om aan te tonen dat er overeenkomstig het recht van het land van invoer sprake is van schending van het auteursrecht. Tevens dient de verzoeker een gedetailleerde beschrijving van de goederen te verstrekken om de herkenbaarheid van de goederen voor het douanepersoneel te vergemakkelijken (art. 52 TRIPs-verdrag). Voorts bepaalt het verdrag dat de verzoeker binnen tien dagen na de opschorting een verzoek ten principale moet indienen. Gebeurt dit niet en is van een voorlopige maatregel op grond van het hierboven besproken art. 50 TRIPs-verdrag geen sprake, dan moeten de goederen worden vrijgegeven (art. 55 TRIPs-verdrag).

3.2.11 Specifieke bepalingen TRIPs-verdrag met betrekking tot ontwikkelingslanden

Het TRIPs-verdrag bevat een aantal bepalingen die specifiek gericht zijn op ontwikkelingslanden.⁹⁶ Het verdrag bevat geen definitie of speciale vereisten waaruit is af te leiden wanneer sprake is van een ontwikkelingsland. Het is dus aan de WTO-leden zelf om te beslissen of zij in aanmerking komen voor deze kwalificatie en dus gebruik kunnen maken van de uitzonderingsbepalingen die de WTO aan ontwikkelingslanden biedt. Wel kunnen de overige WTO-leden de door een lidstaat genomen beslissing inzake de ontwikkelingsstatus aanvechten.⁹⁷

Om te beginnen kan worden gewezen op de in art. 65 lid 2 TRIPs-verdrag genoemde overgangsbepaling. Op grond daarvan is een ontwikkelingsland gerechtigd de datum van toepassing van de verdragsbepalingen uit te stellen tot vier jaar na de datum van inwerkingtreding van het verdrag. Dit geldt niet voor de verplichtingen op grond van de artt. 3, 4 en 5 (de toepassing van respectievelijk het assimilatiebeginsel en het beginsel van meestbegunstiging) van het TRIPs-verdrag. Op 1 januari 2000 is de in art. 65 lid 2 TRIPs-verdrag genoemde implementatietermijn voor Suriname verstreken.⁹⁸ Vanaf dat tijdstip was Suriname op grond van het verdrag verplicht tot naleving van alle verdragsbepalingen.

⁹⁶ Het verdrag maakt onderscheid tussen ontwikkelingslanden (developing countries) en minst ontwikkelde landen (least developed countries).

⁹⁷ http://www.wto.org/english/tratop_e/devel_e/d1who_e.htm

⁹⁸ <http://docsonline.wto.org/DDFDocuments/t/WT/COMTD/W77.doc>

Verder bepaalt art. 67 TRIPs-verdrag dat, ter vergemakkelijking van de toepassing van het verdrag, ontwikkelde lidstaten voorzien in technische en financiële samenwerking ten gunste van de lidstaten die een ontwikkelingsland zijn. Dit geschiedt op verzoek van een verdragspartij, zijnde een ontwikkelingsland en op onderling, tussen de hulpverzoekende en de hulpverlenende verdragsstaat, overeengekomen voorwaarden.

Daarnaast zijn in het TRIPs-verdrag enkele mogelijkheden verdisconteerd om flexibel met de implementatie van de verdragsverplichting te kunnen omgaan. Hierdoor hebben ontwikkelingslanden de mogelijkheid bij de implementatie rekening te houden met hun politieke belangen, zoals bijvoorbeeld het ondersteunen van de economische ontwikkeling van het land. In het kader van auteursrechtbescherming bestaat een aantal mogelijkheden tot flexibele implementatie van de TRIPs-normen. Om te beginnen bepaalt art. 1 lid 1 TRIPs-verdrag dat het de leden vrij staat de passende methode voor toepassing van de bepalingen binnen hun eigen rechtsstelsel en rechtspraktijk te bepalen. Daarnaast is het mogelijk dat lidstaten bij de implementatie van de verdragsbepalingen aan niet nader gedefinieerde normen een voor hen gunstige uitleg geven. Hierbij kan men denken aan “maatregelen die nodig zijn ter bescherming van de volksgezondheid en voeding” als bedoeld in art. 8 TRIPs-verdrag. Vanzelfsprekend is het niet toegestaan deze begrippen zodanig uit te leggen dat sprake is van strijdigheid met het verdrag. Als laatste mogelijkheid kan worden genoemd dat het verdrag een aantal aspecten onaangeroerd laat. Zo bevat het TRIPs-verdrag geen bepalingen over de bescherming van folklore.⁹⁹ Lidstaten zijn bevoegd tot het stellen van regels op dit terrein.

Tot slot bepaalt art. 2 lid 2 TRIPs-verdrag dat de verplichtingen genoemd in de delen I t/m IV van het TRIPs-verdrag geen afbreuk doen aan de bestaande verplichtingen op grond van (o.a.) de Berner Conventie. Dit heeft tot gevolg dat ook de bepalingen genoemd in het in paragraaf 3.1.9 besproken Aanhangsel van de Berner Conventie door de lidstaten bij het TRIPs-verdrag moeten worden nageleefd, indien van de mogelijkheden die het Aanhangsel biedt gebruik gemaakt wordt.

3.3 Caricom

De Caribbean Community and Common Market (hierna: Caricom) is in 1973 opgericht bij het Verdrag van Chaguaramas en laat zich het best omschrijven als een regionaal economisch samenwerkingsverband, gericht op het bevorderen van de economische ontwikkeling van de Caribische landen door het verbeteren van hun internationale handelsposities.¹⁰⁰ Suriname is sinds 4 juli 1995 lid van Caricom.¹⁰¹ Aanvankelijk richtte de Caricom zich op het stimuleren van samenwerking tussen de Caricom-landen en het bevorderen van economische integratie in de Caribische regio. Hierbij speelde met name de Common Market een grote rol. Door het afschaffen van invoerrechten op goederen uit Caricom-landen en het invoeren van een Caricom External Tariff werd als het ware een gemeenschappelijke buitenmuur gecreëerd, die de leden beschermde tegen landen buiten de Caricom.¹⁰² Een tweede stap naar een sterkere handelspositie werd gezet met de totstandkoming van de Caricom Single Market and Economy (hierna: CSME), waarmee een uniforme ruimte is gecreëerd waarin vrij verkeer van goederen, diensten en personen alsmede vrije vestiging van bedrijven mogelijk is. Vóór de oprichting van de CSME is het Verdrag van Chaguaramas geamendeerd met negen protocollen, wat heeft geleid tot het ontstaan van de Revised Treaty of Chaguaramas establishing the Caribbean Community including the Caricom Single Market and Economy (hierna: het Herziene Verdrag van Chaguaramas). Het Herziene Verdrag van Chaguaramas is op 1 januari 2006 in werking getreden voor 12 van de 15 Cari-

⁹⁹ www.wipo.int/ipdevelopment/en/legislative_assistance/advicetrips.html

¹⁰⁰ Zie art. 6 Verdrag van Chaguaramas en <http://www.cbvs.sr/dutch/publicaties-20050223.htm>

¹⁰¹ <http://www.caricomlaw.org/docs/CARICOM%20MEMBER%20STATES.pdf>

¹⁰² <http://www.cbvs.sr/dutch/publicaties-20050223.htm>.

com-lidstaten, waaronder Suriname.¹⁰³ De oprichting van de CSME stelt Caricom in staat om zichzelf een sterkere positie in de internationale handel toe te eigenen en tevens om de export voor lokale markten en markten buiten de Caricom te kunnen ontwikkelen.¹⁰⁴

Het lidmaatschap van Caricom staat open voor alle landen in het Caribische gebied, mits deze landen niet alleen bereid zijn zich te conformeren aan de bepalingen uit het Herziene Verdrag van Chaguaramas, maar ook daadwerkelijk in staat zijn om de verdragsbepalingen uit te voeren (art. 3 lid 2 van het Herziene Verdrag van Chaguaramas). Eenmaal lid dienen de Caricom-landen alle mogelijke maatregelen te nemen met het oog op naleving van de verdragsbepalingen of van de door Caricom genomen beslissingen en dienen zij zich te onthouden van maatregelen die strijdig zijn met het oprichtingsverdrag (art. 9 van het Herziene Verdrag van Chaguaramas).

Wat betreft de regionale verdragsverplichtingen op het gebied van het auteursrecht geldt dat Suriname, als gevolg van het Caricom-lidmaatschap, rekening dient te houden met de artt. 66 en 74 van het Herziene Verdrag van Chaguaramas.¹⁰⁵

Op grond van art. 66 van dit verdrag houdt Caricom¹⁰⁶ zich bezig met het promoten van de bescherming van intellectuele eigendomsrechten binnen het regionale samenwerkingsverband door: het aanscherpen van de regimes ter bescherming van de intellectuele eigendom; het treffen van maatregelen om misbruik van intellectuele eigendomsrechten te voorkomen; bevordering van deelname van Caricom-leden aan internationale regimes voor de bescherming van intellectuele eigendom en het verzorgen van opleiding en scholing ter verbreiding van kennis inzake het intellectuele eigendomsrecht. Daarnaast houdt Caricom zich bezig met het behoud van het Caribische cultuurgood en met de wettelijke bescherming van folklore voorzover deze afkomstig is van inheemse volkeren uit het Caribische gebied.

Op grond van art. 74 lid 2 sub b van het Herziene Verdrag van Chaguaramas zijn de verdragsstaten verplicht hun wetten en administratieve praktijken op het gebied van intellectuele eigendom te harmoniseren.

Ten aanzien van geschillen tussen Caricom-leden en ten aanzien van geschillen inzake de interpretatie van bepalingen uit het Herziene Verdrag van Chaguaramas is het Caricom Gerechtshof (Caribbean Court of Justice) de bevoegde rechterlijke instantie. Suriname is in 2003 toegetreden tot het Verdrag tot oprichting en instelling van het Caribische Gerechtshof.

In het kader van de gevolgen van niet-naleving van de verplichtingen uit het Herziene Verdrag van Chaguaramas is van belang dat de Caricom is toegetreden tot de Free Trade Agreement of the Americas.¹⁰⁷ De Verenigde Staten zijn een van de belangrijkste handelspartners van Suriname¹⁰⁸ en de overige Caribische landen. Voor de Verenigde Staten is de bescherming van intellectuele eigendomsrechten een voorwaarde geworden op het gebied van handelsrelaties. Het negeren van het op Amerikaanse werken rustende auteursrecht kan leiden tot sancties, zoals handelsbelemmeringen en invoerrechtheffingen.¹⁰⁹

¹⁰³ Deze informatie is te vinden door op de website van de Organization of American State's Foreign Trade Information System, < www.sice.oas.org > de optie countries te kiezen en vervolgens Suriname te selecteren.

¹⁰⁴ <http://www.cbvs.sr/dutch/publicaties-20050223.htm>.

¹⁰⁵ Revised Treaty of Chaguaramas establishing the Caribbean Community including the Caricom Single Market and Economy.

¹⁰⁶ Deze bevoegdheid wordt uitgeoefend door de Council of Trade and Development (COTED).

¹⁰⁷ http://www.ftaa-alca.org/FTAADraft03/TOCWord_e.asp.

¹⁰⁸ Document van het Nederlandse Ministerie van Buitenlandse Zaken te vinden op < www.minbuza.nl > d.d. 30 juli 2007 genaamd: Suriname.pdf

¹⁰⁹ Section 301 van de Trade Act of 1974.

3.4 Caribbean Basin Initiative

Het Caribbean Basin Initiative (hierna: CBI) is een regionaal samenwerkingsverband, waarvan het lidmaatschap leidt tot handelsvoordelen met de Verenigde Staten. Het doel van de CBI is om de economische ontwikkeling van de Caribische landen te ondersteunen door bevordering van de handel en investeringen. Uit de CBI afkomstige exportproducten, die bedoeld zijn voor de Verenigde Staten, zijn vrij van invoerrechten.¹¹⁰

Een van de voorwaarden om partij te mogen zijn bij het regionale samenwerkingsverband is dat de auteursrechten op werken afkomstig uit de Verenigde Staten worden gerespecteerd. Hierbij gaat het met name om het respecteren van het auteursrecht op Amerikaanse werken die via de televisie worden uitgezonden. Ook de mate waarin een land adequate middelen biedt tot handhaving van auteursrechten is van belang voor de vraag of een land al dan niet mag toetreden tot de CBI.¹¹¹

Suriname is reeds tientallen jaren bezig om lid te worden van de CBI, maar ondervindt hierbij moeilijkheden, omdat Surinaamse televisiestations Amerikaanse televisieprogramma's uitzenden zonder hiervoor de vereiste royalty's te betalen.¹¹²

3.5 Samenwerkingsverdrag WIPO en de Caribische landen

In de visie van WIPO is intellectuele eigendom een belangrijk middel voor economische, sociale en culturele ontwikkeling van landen. Haar missie is daarom gelegen in een effectief gebruik en in adequate en wereldwijde bescherming van intellectuele eigendomsrechten.

Tot de manieren waarop WIPO deze visie uitdraagt behoort de oprichting van het Samenwerkingsverdrag tussen WIPO en de Caribische landen (hierna: het Samenwerkingsverdrag), waarbij ook Suriname partij is. Het Samenwerkingsverdrag is gericht op het gebruik van intellectuele eigendom (hieronder verstaat het verdrag zowel de industriële eigendom als het auteursrecht en de naburige rechten) als middel om economische groei te bewerkstelligen.

Het verdrag bevat met name verplichtingen ten aanzien van de nationale instanties van de Caribische landen, welke zijn belast met het maken van beleid inzake de bescherming van intellectuele eigendomsrechten. Concrete minimumverplichtingen inzake het respecteren van auteursrechten ontbreken in het verdrag. Enkele maatregelen die het verdrag de lidstaten oplegt, in het kader van dit hoofdstuk van belang, zijn: integratie van het intellectuele eigendomsrecht in zowel het nationale als het regionale beleid van de Caribische landen en het aanmoedigen van gebruik van intellectuele eigendom ter bescherming van werken van folklore.

3.6 Conclusie

Uit het bovenstaande is gebleken dat Suriname partij is (of wil worden) bij diverse internationale verdragen en regionale samenwerkingsverbanden. Lidmaatschap hiervan brengt voor Suriname een aantal verplichtingen inzake het respecteren van intellectuele eigendomsrechten met zich mee. Gebleken is dat het TRIPs-verdrag, anders dan de Berner Conventie, weinig materieelrechtelijke bepalingen inzake de bescherming van de intellectuele eigendom bevat. Op grond van art. 9 lid 1 van het TRIPs-verdrag wordt aansluiting gezocht bij het minimumbeschermingsniveau vervat in de artt. 1-21 BC. Wel vult het TRIPs-verdrag de bepalingen uit de Berner Conventie inzake de beschermde werken, de beschermingsduur, de inhoud en omvang van het auteursrecht en de door het auteursrecht be-

¹¹⁰ Sixth Report to Congress on the Operation of the Caribbean Basin Economic Recovery Act, prepared by the office of the U.S. Trade Representative, p. 17 e.v. Dit document is te vinden via de volgende link: http://www.ustr.gov/assets/Trade_Development/Preference_Programs/CBI/asset_upload_file373_13752.pdf?ht=

¹¹¹ Sixth Report to Congress on the Operation of the Caribbean Basin Economic Recovery Act, prepared by the office of the U.S. Trade Representative. Dit document is te vinden via de volgende link: http://www.ustr.gov/assets/Trade_Development/Preference_Programs/CBI/asset_upload_file373_13752.pdf?ht=

¹¹² Koplovsky in Van Putten & Leeftang 1995, p. 42.

schermde personen aan. Wat betreft de handhavingsverplichtingen, daarentegen, geldt dat deze veelal ontbreken in de Berner Conventie maar dat zij wel zijn te vinden in het TRIPs-verdrag. Tevens zij opgemerkt dat de regionale samenwerkingsverbanden waarbij Suriname partij is, of wil worden, met name verplichtingen oplegt en/of richtlijnen geeft aan de wetgevende instanties van de afzonderlijke lidstaten, maar dat concrete minimumverplichtingen inzake het respecteren van auteursrechten daarin veelal ontbreken. Bespreking van het Verdrag van Chaguaramas, het Caribbean Basin Initiative of het Samenwerkingverdrag tussen Suriname en WIPO is echter geenszins overbodig aangezien vermelde regionale samenwerkingsverbanden een belangrijk aanknopingspunt kunnen zijn bij de beoordeling van de wenselijkheid van de verdergaande bescherming die het concept-wetsvoorstel biedt in vergelijking met de minimumverplichtingen uit het TRIPs-verdrag en de Berner Conventie.

4 Adviezen en richtlijnen voor ontwikkelingslanden bij hervormingen van auteursrechtwetgeving

Gezien de in het vorige hoofdstuk behandelde (minimum)verplichtingen die voor Suriname voortvloeien uit de internationale verdragen en regionale samenwerkingsverbanden en gelet op de in het tweede hoofdstuk aan de orde gestelde auteursrechtelijke situatie en problemen waarmee Suriname thans te maken heeft, is nu de vraag op zijn plaats hoe Suriname, in heel algemene zin, de vormgeving van haar nationale auteursrecht door middel van wetgeving kan aanpakken. Welke adviezen en richtlijnen voor wetgeving op het gebied van het auteursrecht zijn er voor ontwikkelingslanden zoals Suriname op dit moment zoal voorhanden?

Duidelijk is geworden, zowel uit de analyse van verplichtingen uit internationale verdragen en samenwerkingsverbanden als uit de ontwikkeling van het Surinaamse auteursrecht in de 20^e eeuw, dat Suriname zich genooddaakt ziet om een zekere mate van erkenning van auteursrechten in wetgeving voort te zetten en te versterken. Tevens blijkt uit deze analyse de speling die de verdragen bieden aan ontwikkelingslanden door het aanwijzen van een aantal bepalingen die zij ten minste dienen in te voeren, al dan niet in een op ontwikkelingslanden toegesneden versie. Of een ontwikkelingsland verder dan dit minimum gaat is in dat opzicht een open vraag.¹¹³

De keuze voor actualisering en versterking van auteursrechtbescherming, zoals in het concept-wetsvoorstel wordt beoogd, is in belangrijke mate een investeringsvraag. Finger en Schuler benadrukken in een artikel over de 'Uruguay rounds', waaruit het TRIPs-verdrag is voortgekomen, het belang van deze vraag. Zij vragen zich af of het geld dat besteed moet worden aan en naar aanleiding van implementatiehervormingen wel goed besteed geld is. Een analyse van voor- en nadelen is hiervoor vereist. De tweede basisvraag bij het bepalen van de manier waarop aan verplichtingen en wensen tot aanpassing van wetgeving op het gebied van intellectuele eigendom kan worden voldaan, is die naar de mate van politieke wil of bereidheid die er bestaat in een land. Finger en Schuler wijzen erop dat internationale verplichtingen, zoals die uit het TRIPs-verdrag, nauwelijks een indicatie geven van de kosten, van de wijze waarop hervorming kan worden uitgevoerd en van de daadwerkelijke bijdrage die versterking van intellectuele eigendomsrechten aan de economische ontwikkeling van een individueel land kan leveren.¹¹⁴ De (politieke) wil tot hervorming zal uit een aparte afweging moeten voortkomen.¹¹⁵

In dit hoofdstuk komen deze afwegingsvragen aan de orde. Eerst wordt gekeken naar een aantal algemene adviezen die gegeven worden in de literatuur over de rol en mogelijkheden van auteursrechtwetgeving als middel voor (economische) ontwikkeling, in het bijzonder voor ontwikkelingslanden. De nadruk ligt hierbij op de discussie die is gevoerd sinds het opstellen van het TRIPs-verdrag, aangezien dit verdrag ten opzichte van de Berner Conventie de meest recente, internationale ingreep op het gebied van intellectuele eigendomsrechten vormt, waaraan Suriname zich moet conformeren. Dit TRIPs-verdrag laat daarnaast veel zien over de verhoudingen in de context van intellectuele eigendomsrechten tussen de ontwikkelde landen en ontwikkelingslanden.

Vervolgens wordt een eerste aanzet gegeven voor een beoordeling van de huidige Surinaamse Auteurswet en het concept-wetsvoorstel in het licht van de bevindingen uit het tweede en derde hoofdstuk. De nadruk in deze aanzet ligt op het formuleren van een algemene invalshoek waarmee de Surinaamse wetgeving op het gebied van het auteursrecht beoordeeld kan worden, zodat zo goed als mo-

¹¹³ Dat van de Berner Unie deel uitmakende landen in hun nationale wetgeving auteursrechtbescherming mogen opnemen die uitstijgt boven het minimum dat verplicht wordt gesteld in de Conventie, blijkt uit art. 19 BC. Voor de verdragspartijen van het TRIPs-verdrag blijkt hetzelfde uit art. 1 lid 1 TRIPs-verdrag.

¹¹⁴ Finger & Schuler 2000, p. 511-512.

¹¹⁵ Weliswaar zal de toe- of afname van de politieke wil beïnvloed worden door de resultaten uit de economische kosten- en batenanalyse, hier getypeerd als een investeringsvraag, maar o.i. zijn er ook andere factoren van belang, zoals het belang dat gehecht wordt aan economische groei of de dynamiek in de internationale (handels)politiek. Zeker het laatste element zal andere vragen opwerpen dan die van alleen economische aard.

gelijk een keuze voor bepaalde wetgeving kan worden gemaakt die past bij de specifieke situatie in Suriname op dit moment.

4.1 Voor ontwikkelingslanden ontwikkelde adviezen

Sinds de totstandkoming van het TRIPs-verdrag en de ondertekening daarvan, door onder andere Suriname, is een brede discussie op gang gekomen. Terugkerend thema in deze discussie is de positie van ontwikkelingslanden bij de vorming en implementatie van het verdrag. Naast de in het derde hoofdstuk van dit rapport beschreven formeel-juridische verplichtingen die voortvloeien uit het TRIPs-verdrag en de Berner Conventie, valt er in algemene zin ook een omschrijving te geven van de opgave waarvoor ontwikkelingslanden als Suriname staan, en tot op zekere hoogte alle landen die tot ratificatie zijn overgegaan.

Van belang is om te beginnen met de constatering dat het TRIPs-verdrag is ontstaan in de context van onderhandelingen met als kenmerk dat het niet zomaar een compromis is tussen een bepaald aantal landen, maar een compromis gegrond op het handelsprincipe “voor wat, hoort wat”. Als onderdeel van de ‘Uruguay Rounds’, gehouden onder auspiciën van de World Trade Organization (WTO), vormt het TRIPs-verdrag met name één kant van de medaille; ontwikkelingslanden, met als subcategorie de ‘least developing countries’, nemen de verplichting op zich sterkere intellectuele eigendomsrechten te erkennen en te handhaven, in ruil waarvoor ze een gunstiger, internationale handelspositie krijgen.¹¹⁶

Sommigen zien deze uitwisseling van handelsgerelateerde verplichtingen als een noodzakelijke stimulans om in deze tijd, en op de geografische schaal waarop het TRIPs-verdrag ziet, nog tot internationale regels van intellectuele eigendom te komen.¹¹⁷ In ieder geval is het handelsaspect in het geval van het TRIPs-verdrag bepalend geweest voor de uiteindelijke resultaten. Gin wijst erop dat met name dit aspect van het TRIPs-verdrag het strategische verschil duidelijk maakt tussen de werkwijze die ten grondslag ligt aan internationale regelgeving afkomstig van de WTO en die van WIPO.¹¹⁸ In plaats van ‘linkage-bargain diplomacy’, waaruit het TRIPs-verdrag is ontstaan, werkt WIPO meer vanuit ‘function-specific diplomacy’, waarbij consensusvorming door middel van onderling begrip over het belang van intellectuele eigendomsrechten centraal staat.¹¹⁹

Finger en Schuler zien aanleiding om een gedeeld gevoel van juridisch imperialisme te ontwaren bij de ontwikkelingslanden die het TRIPs-verdrag hebben ondertekend. Dit heeft h.i. te maken met de beperkte rol die deze landen destijds bij de onderhandelingen hebben gespeeld. Onder druk hebben zij zich ertoe verplicht hun wetgeving te vernieuwen of te hervormen met nieuwe intellectuele eigendomsbepalingen.¹²⁰ Deze druk vanuit de ontwikkelde landen is ook één van de belangrijkste trends die Primo Braga en Fink signaleren en die h.i. aanleiding hebben gegeven tot diverse plannen voor hervorming van intellectuele eigendomsrechten in de jaren negentig van de twintigste eeuw.¹²¹ Voor Latijns Amerika in het algemeen geldt een flinke toename in dergelijke plannen sinds het TRIPs-verdrag is afgerond.¹²²

Deze ontstaansgeschiedenis van het TRIPs-verdrag geeft aanleiding te twijfelen aan de aanwezigheid van daadwerkelijke politieke wil in met name ontwikkelingslanden om op bepaalde gebieden naar aanleiding van het verdrag tot versterking van intellectuele eigendomsrechten over te gaan. Politieke wil is echter moeilijk te meten en moet uiteindelijk zichzelf bewijzen in het (democratische) proces van wetgeving. Maar de twijfel in de literatuur heeft er ook toe geleid adviezen te geven over hoe afwegingsvragen die naar aanleiding van internationale verplichtingen naar voren zijn gekomen, beant-

¹¹⁶ Drahos 2002b, p. 769-770.

¹¹⁷ Bijvoorbeeld: Dinwoodie 2006, p. 212-213.

¹¹⁸ Gin 2004, p. 785-786.

¹¹⁹ Ryan 1998, p. 541-545.

¹²⁰ Finger & Schuler 2000, p. 511-512. Aldus ook: Drahos 2002b, p. 769-776; Aldus ook: Hamilton 1996, p. 614-620.

¹²¹ Primo Braga & Fink 1998, p. 537-538.

¹²² Correa 2000, p. 859-860.

woord kunnen worden. Deze afwegingsvragen, gericht op de economische haalbaarheid en de evaluatie van politieke wil tot hervormingen, zijn in de inleiding van dit hoofdstuk al aangestipt. Voor dit rapport vormen de in de literatuur geformuleerde oplossingen een algemene basis.

In een artikel over het geheel van internationale spelers, instituten en bronnen die te onderscheiden zijn sinds het ontstaan van het TRIPs-verdrag, beschrijft Dinwoodie hoe internationale en nationale ontwerpers van wetgeving en beleid op het gebied van intellectuele eigendomsrechten op zoek zijn naar twee soorten van evenwicht. Ten eerste de balans tussen een voldoende sterk juridisch monopolie om creatieve productie te stimuleren aan de ene kant en een voldoende mate van vrije toegang tot de objecten van deze rechten om de maximale sociale betekenis van dit soort regelgeving te realiseren aan de andere kant. Dit evenwicht moet ervoor zorgen dat intellectuele eigendomsrechten kunnen fungeren als economische stimulans voor productie. Ten tweede moet de internationale visie die wordt uitgedrukt in de verdragsverplichtingen worden nageleefd, maar wel op een manier die zoveel mogelijk aansluit bij de specifieke behoeften van een individueel land.¹²³

Het belang van deze twee vormen van balans komt ook tot uitdrukking in een omschrijving van Reichman van de uitdaging waarvoor ontwikkelingslanden staan bij de implementatie van het TRIPs-verdrag. Hij stelt:

Against this background, developing countries and countries in transition are striving to rationalize their national systems of innovation, to maximize their ability to acquire and absorb scientific and technical knowledge, and to improve their competitive capabilities in the emerging global marketplace, notwithstanding the legal and nonlegal barriers elsewhere devised to frustrate this objective. In so doing, adherence to the TRIPS Agreement requires these same countries to reconcile their own economic development goals with its international intellectual property norms.¹²⁴

Finger en Schuler wijzen op dezelfde balansvorming, en maken daarbij de opmerking dat het onmogelijk is objectieve richtlijnen te geven inzake de vraag hoe implementatie en uitvoering van internationale verplichtingen tot een dergelijk evenwicht kunnen leiden, zelfs niet op het niveau van één enkel land. Nog moeilijker is het h.i. deze balansvorming te koppelen aan een nauwkeurige inschatting van de bijdrage van intellectuele eigendomsrechten aan de economische ontwikkeling van een land. Zij wijzen erop dat er maar weinig uitgebreide analyses zijn van de impact van dit soort rechten op economische ontwikkeling.¹²⁵

Twee benaderingen van internationale regelgeving op het gebied van intellectuele eigendom, en indirect van implementatie van dergelijke internationale regels en van hervorming van nationale wetgeving, proberen op abstract niveau deze nauw verbonden afwegingsvragen, zowel die over economische balansvorming als die over de balans tussen de internationale visie en de nationale behoeften van een land, te verenigen. Deze benaderingen komen volgens Gin voort uit het zogenaamde 'North-South debate'. Centraal in dit debat staat een conflict over de aard van het intellectueel eigendomsrecht. Ontwikkelde landen hanteren het argument dat intellectuele eigendomsrechten voor minder ontwikkelde landen een manier kunnen zijn om tot een binnenlandse markt van culturele productie en innovatie te komen. Hierdoor zouden deze landen minder afhankelijk worden van importproducten; producten waarvoor nu dikwijls geen royalties betaald worden aan de rechthebbenden in ontwikkelde landen met gevorderde intellectuele eigendomsrechten. Versterking van deze rechten in ontwikkelingslanden zou op deze manier de problemen van zowel ontwikkelingslanden als ontwikkelde landen kunnen oplossen.¹²⁶

Deze visie van de ontwikkelde landen gaat er volgens Gin wel vanuit dat ontwikkelingslanden zowel de economische middelen hebben om het voorgehouden voordeel te kunnen benutten als ook een

¹²³ Dinwoodie 2006, p. 206.

¹²⁴ Reichman 1996/1997, p. 24-25.

¹²⁵ Finger & Schuler 2000, p. 521.

¹²⁶ Gin 2004, p. 770-771.

brede bereidheid kennen de filosofische fundamenteën van dit rechtsgebied te accepteren. Beide aandachtspunten, van belang voor het slagen van bijvoorbeeld de implementatie in de nationale wetgeving van internationale regels op het gebied van intellectuele eigendom, moeten worden geïncorporeerd in plannen tot hervorming van wetgeving in ontwikkelingslanden.¹²⁷

De eerste van de benaderingen die hiertoe een poging doet is de *'maximalist approach'*. Het maximale aspect van deze benadering zit hem ten eerste hierin dat bij ontwikkeling van wetgeving op het gebied van intellectuele eigendom, ontwikkelingslanden ervoor kunnen kiezen om de reikwijdte van de bescherming door middel van deze rechten uit te breiden naar vormen die traditioneel in de auteursrechtwetgeving van Westerse landen niet beschermd worden. Te denken valt met name aan vormen van expressie afkomstig van inheemse bevolkingsgroepen en andere vormen van folklore. Deze vormen van culturele expressie kunnen in ontwikkelingslanden in grotere mate aanwezig zijn dan de meer Westerse vormen van expressie en lenen zich volgens de aannames die horen bij de *'maximalist approach'* beter voor het zichtbaar maken van het nut van bescherming van cultuur door middel van intellectuele eigendomsrechten. Dit zou in deze landen sneller tot acceptatie kunnen leiden van de filosofische fundamenteën van dergelijke eigendomsrechten. Het tweede element van maximalisering als gevolg van de benadering houdt in een vrij volgzaam incorporatie van een door Westerse landen voorgestane vormgeving van de overige delen van auteursrechtbescherming die daar traditioneel onder vallen, met name vanuit de internationale verdragen als de Berner Conventie en het TRIPs-verdrag.¹²⁸

De tweede benadering is de *'minimalist approach'*. Centraal in deze benadering staat het idee dat de ontwikkeling van sterkere intellectuele eigendomsrechten gepaard moet gaan en gelijke tred moet houden met de democratische ontwikkeling van een land. Zonder de economische en politieke infrastructuur die modernisering van wetgeving kan ondersteunen, moeten ontwikkelingslanden nog niet overgaan tot introductie en/of versterking van intellectuele eigendomsrechten. Eerst moet de nadruk gelegd worden op de promotie van politieke en sociale instituties die de invoering van nieuwe wetgeving kunnen ondersteunen.¹²⁹

In de volgende paragraaf worden zowel de *'maximalist approach'* als de *'minimalist approach'* uitgebreider toegelicht, gekoppeld aan de nationale en internationale positie van Suriname.

4.2 Een Surinaamse benadering van auteursrechtshervormingen

In hoofdstuk 2 zijn vier hoofdproblemen onderscheiden die naar voren zijn gekomen uit de discussie over het Surinaamse auteursrecht tijdens het in 1994 door de Anton de Kom Universiteit georganiseerde symposium in Paramaribo.¹³⁰ Het ging ten eerste om het onbegrip voor de ratio van auteursrechten. Nauw hiermee verbonden is het tweede hoofdprobleem, namelijk dat onder veel Surinamers ook onbekendheid bestaat met het auteursrecht als rechtsgebied. De andere twee hoofdproblemen betreffen de te kleine pakkans indien auteursrechten in Suriname (bewust) worden geschonden en de economische onmogelijkheid tot betaling van auteursrechtvergoedingen, indien men die verschuldigd is.

Het concept-wetsvoorstel voor een nieuwe Surinaamse Auteurswet, aanleiding voor dit rapport, laat diverse vernieuwingen en uitbreidingen zien van de huidige auteursrechtelijke wetgeving in Suriname. Deze vernieuwingen richten zich met name op de volgende onderdelen van de huidige Surinaamse Auteurswet: de inhoud en reikwijdte van het auteursrecht, de beperkingen van het auteurs-

¹²⁷ Gin 2004, p. 771.

¹²⁸ Gin 2004, p. 772.

¹²⁹ Gin 2004, p. 775-776.

¹³⁰ De resultaten van het symposium zijn te vinden in: Van Putten & Leeftang 1995. Zie voor een bespreking hiervan hoofdstuk 2 van dit rapport.

recht en de handhaving van het auteursrecht, onder andere met strafrechtelijke bepalingen. Met het concept-wetsvoorstel wordt beoogd het Surinaamse auteursrecht te actualiseren om zo het hoofd te bieden aan de verschillende problemen die in Suriname spelen en om zo te voldoen aan de internationale verplichtingen.

Het is natuurlijk maar de vraag is of de vier in hoofdstuk 2 gesignaleerde hoofdproblemen door middel van nieuwe wetgeving opgelost kunnen worden. Veel zal afhangen van de (economische) mogelijkheden in Suriname voor uitvoering van de wettelijke bepalingen en de handhaving ervan. Bovendien is het moeten voldoen aan internationale verplichtingen op dit moment eveneens een actueel vraagstuk voor Suriname. Gezien het aflopen in 1999 van de overgangsperiode waarin ontwikkelingslanden de ruimte hadden om hun wetgeving aan het TRIPs-verdrag aan te passen, in combinatie met de mogelijkheid voor de verdragsluitende partijen om in het kader van het TRIPs-verdrag en het WTO-verdrag andere landen die niet voldoen aan hun verplichtingen aan te spreken via de Dispute Settlement Procedure, loopt Suriname het risico (handels)sancties opgelegd te krijgen.

In dit rapport ligt de nadruk op een beoordeling van de manier waarop in Suriname auteursrechtelijke wetgeving kan worden vormgegeven in het licht van de internationale verdragen en regionale samenwerkingsverbanden waarbij Suriname betrokken is. Maar tegelijk zal een voorstel voor de manier waarop dergelijke wetgeving vorm dient te krijgen in verband met de internationale verplichtingen ook rekening moeten houden met de specifieke omstandigheden binnen Suriname. In de volgende subparagrafen wordt daarom eerst in algemene zin gekeken naar de vraag hoe nieuwe auteursrecht-wetgeving in Suriname met behulp van de 'maximalist approach' dan wel de 'minimalist approach', kort besproken aan het eind van de vorige paragraaf, zó vormgegeven kan worden dat deze past bij de wensen die Suriname heeft en waarmee tevens wordt voldaan aan de internationale verplichtingen.

4.2.1 *Maximale, Surinaamse implementatie van internationale verplichtingen*

Een 'maximalist approach' ten aanzien van nieuwe Surinaamse auteursrechtwetgeving lijkt, gezien de doelstellingen van de benadering, met name een positieve bijdrage te kunnen leveren aan het oplossen van de actuele hoofdproblemen 'onbegrip voor de ratio van auteursrechten' en 'onbekendheid met auteursrecht'. Verder ziet de benadering op een implementatie van verplichtingen uit de internationale verdragen, zoals de Berner Conventie en het TRIPs-verdrag, die in ieder geval het minimumbeschermingsniveau omvat die in deze regelingen verplicht wordt gesteld voor de aangesloten landen. Voor het oplossen van de twee andere hoofdproblemen, te weten de 'te kleine pakkans bij het schenden van auteursrecht' en de 'economische onmogelijkheid tot betaling van auteursrechtvergoedingen', lijkt de maximale benadering minder geschikt.

De benadering, net als de 'minimalist approach', neemt als uitgangspunt het conflict dat wordt aangeduid als het 'North-South debate'. Ontwikkelde landen gaan er vanuit, gebaseerd op de theorie dat intellectuele eigendomsrechten als economische stimulans kunnen werken voor elk ander land, dat ontwikkelingslanden zowel de economische middelen hebben om het voorgehouden voordeel te kunnen benutten als ook een brede bereidheid kennen de filosofische fundamenteën van dit rechtsgebied te accepteren.¹³¹ De internationale, multilaterale verdragen zijn ook een neerslag van deze aanname. Uiteindelijk zijn vooral traditionele, Westerse keuzes in wat wel en wat niet onder de bescherming van het auteursrecht hoort te vallen, terug te vinden in de verdragen.¹³²

¹³¹ Gin 2004, p. 770-771.

¹³² Gezien de huidige stemverhoudingen bij WIPO, waarbij ontwikkelingslanden en minst ontwikkelde landen een meerderheid hebben, is er reden om aan te nemen dat in verdragen, opgesteld in het kader van WIPO, eerder ook de visie van de minder ontwikkelde landen op intellectuele eigendomsrechten is opgenomen. De meest recente en ingrijpende maatregelen die van belang zijn voor Suriname zijn echter te vinden in het TRIPs-verdrag, waarvoor geldt dat bij de onderhandelingen, gezien onder andere de stemverhoudingen binnen de WTO, de

De beoogde maximalisering ziet ten eerste op de incorporatie in de nationale wetgeving van de traditionele reikwijdte van auteursrechtbescherming, zoals deze bijvoorbeeld is neergelegd in de internationale verdragen, en ten tweede op extra uitbreiding van de soorten werken die beschermd worden.¹³³ Gin omschrijft het resultaat van de 'maximalist approach' als volgt:

Creating a win-win situation between developing and the developed countries, a maximalist approach balances the needs of traditional copyright industries of the developed countries against protection of indigenous expressions that are the cultural heritage of developing countries.¹³⁴

Wat betreft het eerste aspect is het o.i. nog wel de vraag hoever de implementatie van Westerse vormen van auteursrechtbescherming moet gaan om te kunnen spreken van een 'maximalist approach', die verschilt van de 'minimalist approach', welke door Gin in haar artikel als alternatief wordt besproken.

Zoals in hoofdstuk 3 van dit rapport is besproken, bevatten de Berner Conventie en het TRIPs-verdrag een aantal flexibiliteiten die het voor de aangesloten landen tot op zekere hoogte mogelijk maken om de nationale auteursrechtelijke bescherming aan de individuele wensen van een land aan te passen. Sommige van die flexibiliteiten gelden ook ten aanzien van de minimumverplichtingen uit de verdragen. Een voorbeeld is te vinden in art. 8 lid 1 TRIPs-verdrag waarin maatregelen, mits in overeenstemming met het verdrag, ten gunste van het algemeen belang in een aantal sectoren worden toegestaan.¹³⁵ Ten aanzien van deze flexibiliteiten geldt o.i. dat ontwikkelingslanden toch zoveel mogelijk moeten aansluiten bij de manier waarop traditionele, Westerse vormen van auteursrechtbescherming in de ontwikkelde landen zijn geregeld om te kunnen spreken van een 'maximalist approach' van auteursrechtwetgeving. Op deze manier zien de ontwikkelde landen de wens tot mondiale harmonisering van auteursrechtbescherming, die onder andere in de verdragen is vervat, zoveel mogelijk in vervulling gaan. Alleen op deze manier ontstaat o.i. tussen de ontwikkelde landen en ontwikkelingslanden de 'win-win' situatie die Gin in haar artikel als kenmerk van de 'maximalist approach' noemt.¹³⁶

De andere 'win' ontstaat als gevolg van het tweede aspect van maximalisering – de extra uitbreiding van de reikwijdte van auteursrechtbescherming – die zou bestaan uit de opname van inheemse culturele expressie binnen het scala van auteursrechtelijk beschermde werken, zo goed als mogelijk binnen de flexibiliteit van de verdragen en de ratio van het auteursrecht in het algemeen. Op deze manier zouden ontwikkelingslanden eerder het nut en voordeel zien van auteursrechtelijke wetgeving, wat weer bijdraagt aan de bereidheid van ontwikkelingslanden om regelgeving in dit gebied aan te nemen en uit te voeren.¹³⁷ Er wordt dan vanuit gegaan dat folklore in ontwikkelingslanden een belangrijke vorm van cultuur is en in die landen wellicht ook meer voorkomt dan Westerse vormen van cultuur.

Ook in Suriname zouden op deze manier bepaalde wensen ingewilligd kunnen worden. Er zou, met minder risico voor conflicten met de ontwikkelde landen, voldaan kunnen worden aan de internationale verplichtingen die zijn ontstaan door ondertekening en ratificatie van de Berner Conventie en het TRIPs-verdrag. Hieraan zijn wel diverse juridische en economische gevolgen verbonden. Om de nieuwe regels te kunnen uitvoeren en handhaven moeten bepaalde economische investeringen gedaan worden. In het begin, vanwege de versterkte positie van buitenlandse auteurs en rechthebber-

invloed van de ontwikkelde landen juist sterker zal zijn geweest: Gin 2004, p. 781; zie ook de discussie zoals weergegeven in paragraaf 4.1 in dit rapport.

¹³³ Gin 2004, p. 771-772.

¹³⁴ Gin 2004, p. 775.

¹³⁵ Aldus ook: Grosheide 1995, p. 363-364.

¹³⁶ Gin 2004, p. 774-775.

¹³⁷ Gin 2004, p. 771-772.

den in Suriname, zal de afhankelijkheid van Suriname van geïmporteerde producten en daardoor het verlies aan royalties aan het buitenland groter kunnen worden.¹³⁸

Hiertegenover staat dat de 'maximalist approach', door het betrekken van folklore bij auteursrechtelijke bescherming, ook aansluit bij belangen die dichterbij de bevolking van een ontwikkelingsland als Suriname staan. Folklorebescherming zou namelijk een tweeledig doel dienen: bepaalde vormen van expressie die in het traditionele auteursrecht worden genegeerd, krijgen nu wel bescherming, en daarnaast kan toe-eigening en aantasting van folklore in ontwikkelde landen, met als doel om ze geschikt te maken voor de Westerse commerciële markt, worden tegengegaan.¹³⁹

Voor Suriname zou de benadering, zoals aan het begin van deze subparagraaf al is gesuggereerd, op deze manier een positieve bijdrage kunnen bieden aan de oplossing van de problemen rond het onbegrip voor de ratio van auteursrechten en de onbekendheid met het auteursrecht. Aangenomen zou dan moeten worden dat folklore als vorm van cultuur dichterbij de bevolking van Suriname staat dan meer Westerse vormen van cultuur. In dat geval wordt het nut en het voordeel van bescherming van cultuur met intellectuele eigendomsrechten sneller zichtbaar en overtuigend indien, vanuit een 'maximalist approach', ook folklore door auteursrechtwetgeving in Suriname wordt beschermd.

De vraag hoe belangrijk folklore voor de Surinaamse bevolking is moet hier onbeantwoord blijven, evenals de vraag welke vorm van folklorebescherming aansluit bij de traditionele normen en waarden van een land als Suriname.¹⁴⁰ Los van deze vragen, is het echter ook de vraag of de aannames van de 'maximalist approach' over het nut van bescherming van folklore in de praktijk in Suriname bewezen zullen worden.

Het is de vraag of beide doelstellingen van folklorebescherming in de 'maximalist approach' realistisch zijn. Wat betreft erkenning van bescherming van cultuurvormen die belangrijk zijn voor de bevolking van ontwikkelingslanden, is het de vraag of auteursrecht een geschikt rechtsgebied is. Gin geeft in haar artikel aan dat in bepaalde culturen creatieve expressie heel goed kan voortkomen uit andere beweegredenen dan economische. Te denken valt aan religieuze of andere groepsverbanden.¹⁴¹ Het auteursrecht als rechtsgebied kent juist vaak een economisch getinte motivering als verdediging voor zijn bestaan.¹⁴² Er zal goed gekeken moeten worden in welke vorm folklorebescherming daadwerkelijk aansluit bij de wensen van de Surinaamse bevolking, om vervolgens te kunnen functioneren als stimulans voor acceptatie van auteursrechtbescherming in Suriname.

Wat betreft het doel om toe-eigening en aantasting van folklore in ontwikkelde landen tegen te gaan, moet de vraag gesteld worden hoe folklorebescherming in Suriname hiervoor precies kan functioneren. Zolang het gaat om gebruik van folklore binnen het ontwikkelingsland zelf is inderdaad voor te stellen dat de betrokken (groepen) rechthebbenden kunnen profiteren van de bescherming. Maar in de ontwikkelde landen, die dikwijls zelf geen folklorebescherming kennen en waar ook toe-eigening en aantasting kan plaatsvinden, staan de betrokkenen nog steeds met lege handen. Op basis van het assimilatiebeginsel uit de internationale regelingen waarbij Suriname partij is, zouden zij in de ontwikkelde landen alleen de bescherming kunnen inroepen die ook de onderdanen van het betreffende land kennen, en in de meeste gevallen ontbreekt daar folklorebescherming.¹⁴³ In de internationale verdragen is geen verplichting tot folklorebescherming opgenomen. Wel is in de Berner Conventie de mogelijkheid ertoe opgenomen, maar het blijft een vrije keuze van elk Unieland zelf om dergelijke bescherming op te nemen.¹⁴⁴ Of de bevolking in Suriname door folklorebescherming eerder het nut en voor-

¹³⁸ Gin 2004, p. 770. Aldus ook: D'Amato & Long 1996, p. 44.

¹³⁹ Gin 2004, p. 772.

¹⁴⁰ Gin noemt in haar artikel China, Rusland en Cuba als voorbeelden van ontwikkelingslanden die folklorebescherming hebben opgenomen in hun auteursrechtwetgeving: Gin 2004, p. 774-775.

¹⁴¹ Gin 2004, p. 774.

¹⁴² Zie voor discussie van de waarde van deze motivering: Commission on Intellectual Property Rights 2002, p. 1 en 5. Zie ook: Primo Braga & Fink 1996, p. 440-441. Zie ook: D'Amato & Long 1996, p. 42-44.

¹⁴³ Het assimilatiebeginsel is te vinden in art. 5 lid 1 BC en art. 3 TRIPs-verdrag.

¹⁴⁴ In art. 15 lid 4 sub a BC wordt de mogelijkheid geboden om een bepaalde vorm van folklorebescherming in de nationale wetgeving van de aangesloten Unielanden op te nemen.

deel van auteursrechtelijke bescherming zal gaan zien is in dit opzicht afhankelijk van de vormgeving van folklorebescherming en de effectiviteit ervan.

Zoals aan het begin van deze subparagraaf al is aangegeven, lijkt de 'maximalist approach' voor het verbeteren van de twee andere hoofdproblemen in Suriname, die inzake de lage pakkans bij inbreuk en de onmogelijkheid tot betaling van royalties, minder geschikt. Immers, hoe maximaler de incorporatie van traditionele Westerse vormen van auteursrechtbescherming, bijvoorbeeld door een vrij volgende implementatie van de internationale verdragen, hoe meer juridische en economische middelen nodig zijn om de nieuwe regels uit te voeren en te handhaven. Als het met de huidige wetgeving in Suriname al moeilijk blijkt om auteursrechtsschendingen effectief tegen te gaan, mede gezien het feit dat veel media eigenlijk niet in staat zijn om voor gebruik van auteursrechtelijk beschermde werken te betalen, dan lijkt het onwaarschijnlijk dat hierin verbetering komt als het auteursrecht alleen maar wordt versterkt.

Dit zou wellicht anders zijn als de stelling van de ontwikkelde landen binnen het eerder in dit hoofdstuk genoemde 'North-South debate' klopt dat traditionele, Westerse vormen van auteursrechtbescherming voor ontwikkelingslanden als economische stimulans kunnen werken.¹⁴⁵ Deze stelling vormt o.i. voor het succes van een 'maximalist approach' van auteursrechtwetgeving in ontwikkelingslanden een belangrijke factor. Aangezien in de beginperiode van nieuwe, versterkte auteursrechtwetgeving de kans groot is dat Suriname alleen maar meer geld zal zien gaan naar het buitenland, zal op de lange termijn een verbetering van de eigen economie in Suriname (mede) dankzij auteursrechtbescherming van belang zijn om het nut van auteursrechtbescherming aan de Surinaamse bevolking over te brengen. Een succesvolle bescherming van folklore alléén is voor dit laatste doel van de 'maximalist approach' zeker niet voldoende. In de literatuur wordt echter op veel plaatsen benadrukt dat grondige, economische analyses die een positief resultaat van bescherming van intellectuele eigendom in ontwikkelingslanden kunnen bewijzen, nauwelijks voorhanden zijn.¹⁴⁶

De stelling dat auteursrechtbescherming gunstig is voor de economie van ontwikkelingslanden vormt ook een belangrijke aanname in adviezen die WIPO geeft, wanneer zij door ontwikkelingslanden om technische hulp wordt gevraagd bij de implementatie van de internationale verdragen op het gebied van intellectuele eigendom. Zoals in hoofdstuk 3 van dit rapport is aangegeven vormt het beheer van de Berner Conventie één van de hoofdtaken van WIPO. Dit beheer vormt een belangrijk onderdeel van haar doestelling om een 'IP culture' te promoten. Daarnaast vormt ook advies over implementatie van het TRIPS-verdrag een belangrijke taak van WIPO. Over diverse deelgebieden van het auteursrecht ontwikkelt WIPO voortdurend nieuwe beleidsdocumenten in het kader van door haar georganiseerde (inter)nationale conferenties en workshops.¹⁴⁷

In het 'Proposed program and budget for 2006/2007', in 2005 gepresenteerd door de Directeur-Generaal van WIPO, wordt een strategisch raamwerk uiteengezet waarbinnen WIPO haar regelgevende en promotionele doelstellingen wil realiseren. Twee van de pijlers van het raamwerk vormen de promotie van een 'IP culture' en de integratie van intellectuele eigendomsrechten in nationaal ontwikkelingsbeleid of andere nationale programma's. Bij de tweede pijler wordt een apart programma genoemd voor onder andere landen in Latijns Amerika en het Caribische gebied.¹⁴⁸

In dat programma worden doelstellingen geformuleerd die gericht zijn op het assisteren van ontwikkelingslanden en 'least developed countries' bij het volledig integreren van intellectueel eigendomsrecht in nationaal beleid en bij het maken van plannen om te zorgen voor optimale 'bijdrage aan economische, culturele, sociale en duurzame ontwikkeling' van deze wetgeving. Als speciaal aandachtspunt wordt genoemd het geven van bekendheid aan de door de internationale verdragen aan ontwikkelingslanden geboden flexibiliteit.¹⁴⁹

¹⁴⁵ Gin 2004, p. 770.

¹⁴⁶ Commission on Intellectual Property Rights 2002, p. 1 en 5. Aldus ook: Finger & Schuler 2000, p. 521.

¹⁴⁷ Zie in het algemeen: www.wipo.int

¹⁴⁸ WIPO proposed program and budget 2005, p. 30.

¹⁴⁹ WIPO proposed program and budget 2005, p. 45.

Drahos wijst erop dat internationale organisaties (zoals WIPO) die betrokken zijn bij het verlenen van technische hulp en advies aan ontwikkelingslanden, vaker wel dan niet een 'TRIPs-plus'-advies aan deze landen geven, met name om conflicten met ontwikkelde landen te voorkomen.¹⁵⁰ Eén van de voornaamste critici van een dergelijk 'TRIPs plus'-advies is Reichman. Hij zou liever zien dat ontwikkelingslanden daadwerkelijk de flexibiliteiten van de internationale verdragen benutten. Hij staat een 'pro-competitive strategy' van implementatie voor waarbij ontwikkelingslanden, indien er sprake is van zogenaamde 'grijze gebieden' waarin manoeuvreerruimte bestaat om voor minder of meer vergaande bescherming te kiezen, er goed aan doen te kiezen voor die oplossingen van implementatie die zorgen voor zoveel mogelijk vrije mededinging en vrije circulatie van informatie.¹⁵¹

4.2.2 *Minimale implementatie van internationale verplichtingen*

Een 'minimalist approach' ten aanzien van (nieuwe) Surinaamse auteursrechtwetgeving zou met name gunstig kunnen zijn voor de oplossing van de hoofdproblemen 'te kleine pakkans bij het schenden van auteursrecht' en 'economische onmogelijkheid tot betaling van auteursrechtvergoedingen'. Voor de twee andere hoofdproblemen, 'onbegrip voor de ratio van auteursrechten' en 'onbekendheid met auteursrecht', valt minder direct een gunstige invloed op de oplossing ervan te voorzien. De benadering ziet niet dwingend op een implementatie van de minimumverplichtingen uit internationale verdragen, zoals de Berner Conventie en het TRIPs-verdrag.

De 'minimalist approach' houdt rekening met twee effecten die de introductie van auteursrechtbescherming in een land met zich mee kan brengen. Ten eerste wat Gin de 'democracy-enhancing qualities' van auteursrechtwetgeving noemt. Hierbij moet gedacht worden aan het aanmoedigen van de uitwisseling van opvattingen en kennis en aan de gunstige economische invloed op de ontwikkeling van private communicatiekanalen, los van sturing door de nationale overheid van een land. In een algemener perspectief kan bescherming van auteursrechten een gunstige invloed hebben op de ontwikkeling van een vrije markteconomie door middel van het mogelijk maken winst te behalen op basis van individuele inspanningen. Als tweede effect noemt Gin de 'democracy-impeding qualities' van auteursrechtwetgeving. Met name wanneer een land zich in een nog onrijpe fase van democratisering bevindt, kan de uitwisseling van ideeën juist hinder ondervinden van de mogelijkheid voor rechthebbenden om aanspraak te maken op auteursrechtbescherming. Gin denkt met name aan een beperking van het vrij gebruik van buitenlandse goederen waarin auteursrechtelijk beschermde expressies zijn vervat.¹⁵²

Dit laatste effect kan zelfs een vorm aannemen die geheel beperkend werkt ten aanzien van het genoemde gunstige effect op het democratiseringsproces in een land. Wanneer de mogelijkheid voor buitenlandse auteurs en rechthebbenden om in een ontwikkelingsland aanspraak te kunnen maken op auteursrechtbescherming in het leven is geroepen, zodat zij daar royalty-gelden kunnen eisen, kan het resultaat daarvan zijn dat bepaalde werken helemaal niet meer beschikbaar zullen zijn in het betreffende ontwikkelingsland. Afhankelijk van de welvaartspositie van het land, kan er voor sommige buitenlandse goederen simpelweg geen afzetmarkt meer gevonden worden. De prijs van deze goederen kan door verschuldigde royalties te hoog worden gelet op de koopkracht van de bevolking.¹⁵³ Gin stelt in een dergelijk geval een nettoverlies voor alle betrokken partijen vast. Voor deze conclusie is wel vereist, zoals Gin doet, om aan te nemen dat culturele expressies uit het buitenland voor consumenten in een ontwikkelingsland van belang zijn om hun politieke en sociale ontwikkeling vorm te geven en dan ook gunstig uitpakken voor de democratisering in dat land.¹⁵⁴

Los van het antwoord op de vraag of deze laatste veronderstelling zonder meer moet worden aangenomen, is duidelijk dat de 'minimalist approach' terecht de nadruk legt op het vinden van een balans

¹⁵⁰ Drahos 2002a, p. 23.

¹⁵¹ Reichman 1996/1997, p. 16 en 26-27.

¹⁵² Gin 2004, p. 775-776.

¹⁵³ Zie ook: Reichman 1996/1997, p. 16-17.

¹⁵⁴ Gin 2004, p. 776.

tussen de genoemde vormen van invloed van auteursrechtwetgeving op het democratiseringsproces in een bepaald land. Een onvermijdelijk gevolg van auteursrechtbescherming is dat de vrije (en gratis) beschikbaarheid van informatie afneemt, aangezien bepaalde wijzen van kopiëren van auteursrechtelijk beschermde werken het risico op sancties met zich meebrengen. Daarom gaat de benadering uit van een beperkte reikwijdte van auteursrechtbescherming, vanuit de veronderstelling dat voor ontwikkelingslanden, vooral wanneer deze in het begin van een democratiseringsfase verkeren of in de overgangsfase van een staatseconomie naar een vrije markteconomie, een vorm van auteursrechtbescherming gelijksoortig aan die van ontwikkelde, Westerse landen de (democratische) ontwikkeling eerder hindert dan bevordert.¹⁵⁵

Pas als de politieke en economische infrastructuur voldoende is om de voordelen van auteursrechtbescherming te kunnen realiseren, zou een ontwikkelingsland moeten overgaan tot een meer volledige incorporatie van wat Gin een 'IP scheme' noemt.¹⁵⁶ Al eerder zijn als voordelen genoemd de stimulerende van de binnenlandse vrije markteconomie en van de internationale handel in auteursrechtelijk beschermde werken op basis van internationaal geharmoniseerde auteursrechtwetgeving. Beide voordelen zouden gunstig zijn voor de uitwisseling van ideeën en opvattingen. Tot dat moment kan deze uitwisseling beter bereikt worden zonder of met minimale erkenning van auteursrechten.

Duidelijk is dat de 'minimalist approach', meer dan de 'maximalist approach', ruimte laat voor een flexibele toepassing. Zoals besproken in de vorige subparagraaf, ziet de 'maximalist approach' op het bewerkstelligen van een bepaalde win-win situatie. Aan de ene kant moet het opnemen van folklorebescherming in de nationale auteursrechtwetgeving van ontwikkelingslanden leiden tot bescherming van specifieke belangen van de bevolking van deze landen. Aan de andere kant moet de vormgeving van de overige delen van de nationale auteursrechtwetgeving, naast de folklorebescherming, vooral Westers georiënteerd zijn zodat wordt tegemoet gekomen aan de wens en behoefte van de ontwikkelde landen tot wereldwijde harmonisatie van auteursrechtwetgeving.

Indirect, door te signaleren dat de 'democracy-impeding qualities' van auteursrechtwetgeving in bepaalde situaties kunnen resulteren in een netto-verlies voor alle betrokken partijen, geeft Gin bij de bespreking van de aannames van de 'minimalist approach, zoals eerder in deze subparagraaf besproken, aan hoe een evenwichtige toepassing van deze benadering eveneens kan leiden tot een win-win situatie tussen een ontwikkelingsland als Suriname en de ontwikkelde landen.¹⁵⁷ O.i. is deze win-win situatie aannemelijker dan die door Gin wordt gekoppeld aan de 'maximalist approach'. Essentieel is hiervoor de flexibiliteit van de benadering die aanpassing van het auteursrechtelijke systeem aan de specifieke situatie in een land als Suriname toelaat. Wat die specifieke situatie, zowel economisch als politiek, in Suriname inhoudt, is tot op zekere hoogte af te leiden uit de in hoofdstuk 2 van dit rapport gesignaleerde hoofdproblemen.

Zoals aan het begin van deze subparagraaf is opgemerkt, valt in ieder geval te voorzien dat de 'minimalist approach' een gunstige bijdrage kan leveren aan de oplossing van de hoofdproblemen 'te kleine pakkans bij het schenden van auteursrecht' en 'economische onmogelijkheid tot betaling van auteursrechtvergoedingen'. Het bestaan van deze problemen wijst er op dat er tot nu toe niet op evenwichtige wijze rekening is gehouden met de specifieke, met name economische, situatie in Suriname. Ten grondslag aan deze problemen ligt de onzichtbaarheid van inbreuken voor buitenlandse rechthebbenden en de onmogelijkheid tot betaling van royalties. Beide problemen hebben geleid tot klachten, met name geuit door buitenlandse rechthebbenden, over bewuste schending van auteursrechten in Suriname, die soms op grote schaal plaats vindt (piraterij).

Gin wijst erop dat de 'minimalist approach' erkent dat in sommige situaties buitenlandse auteursrechthebbenden hun verwachtingen ten opzichte van een ontwikkelingsland, zoals Suriname, moeten bijstellen. Het verlenen van aanspraken op auteursrechtvergoedingen op basis van traditionele, Westerse regelgeving kan resulteren in een ongunstige positie voor zowel de schuldeisers als de schulde-

¹⁵⁵ Gin 2004, p. 776-778.

¹⁵⁶ Gin 2004, p. 775.

¹⁵⁷ Gin 2004, p. 775-778.

naars. Hoewel het misschien nog tot de mogelijkheden behoort piraterij feitelijk terug te dringen, indien er meer middelen ter bestrijding ervan worden ingezet, zullen buitenlandse rechthebbenden toch niet hun inkomsten zien toenemen. Het geld zal er simpelweg nog steeds niet zijn. Als dan toch piraterij of andere vormen van auteursrechtinbreuk zouden worden aangepakt, waardoor de rechthebbenden op dit aspect zouden worden bediend, dan verliest de Surinaamse bevolking waardevolle toegang tot informatie.¹⁵⁸ Door rekening te houden met dit resultaat en door, als gevolg hiervan, niet over te gaan tot een volledig Westers georiënteerde vorm van auteursrechtbescherming, of in ieder geval tot de strakke handhaving ervan, voordat duidelijk is dat Suriname er klaar voor is, zullen de genoemde hoofdproblemen zich minder laten gelden. Op de lange termijn kan op evenwichtige wijze gewerkt worden aan een win-win situatie voor alle betrokkenen door eerst het belang van een land als Suriname bij vrije beschikbaarheid van voor auteursrechtbescherming in aanmerking komende informatie voorop te stellen.

Het valt namelijk te voorzien dat ook wat betreft de twee andere hoofdproblemen – onbegrip voor en onbekendheid met (de ratio van) het auteursrecht – een minimalistische benadering van nieuwe Surinaamse auteursrechtwetgeving voor een bepaald evenwicht kan zorgen. Zolang er door buitenlandse rechthebbenden, die met name tegen piraterij in Suriname wensen op te komen, druk wordt uitgeoefend op de Surinaamse bevolking om auteursrechtvergoedingen te betalen, waardoor in het uiterste geval bepaalde informatie helemaal niet meer beschikbaar zal zijn, dan zal dat niet ten goede komen aan met name het begrip voor de ratio van het auteursrecht onder de Surinaamse bevolking. Eventuele bekendheid ermee zal dan vooral een negatieve lading kennen. Juist ook de ontwikkelde landen zullen gebaat zijn bij een ontwikkeling van Surinaamse auteursrechtwetgeving die uitgaat van voldoende (politieke) wil bij de bevolking om dergelijke wetgeving te ondersteunen. In de woorden van Gin:

Rather than merely enforcing high IP standards on these countries, the minimalist approach emphasizes the promotion of political and social institutions within those countries before imposing high IP standards.¹⁵⁹

Geconcludeerd kan worden dat het in deze subparagraaf meerdere malen genoemde risico op een netto-verlies voor alle betrokkenen een bepaalde terughoudendheid rechtvaardigt bij het in stand houden en vernieuwen van auteursrechtwetgeving in een land als Suriname. Dit alles wordt pas anders als duidelijk wordt dat de (economische en politieke) situatie in Suriname zo is dat auteursrechtwetgeving een positieve bijdrage kan leveren aan de economische groei. Deze positieve bijdrage zal dan onder andere bestaan uit opbrengsten uit auteursrechtvergoedingen, verkregen door binnenlandse producenten. In dat geval zal het netto-verlies zich niet (of in mindere mate) voordoen en zal ook onder de bevolking meer bereidheid komen het auteursrecht als rechtsgebied te omarmen. In de vorige subparagraaf is benadrukt dat in de literatuur onvoldoende bewijs aanwezig wordt geacht voor een dergelijk positief effect op de (economische) ontwikkeling van ontwikkelingslanden. Zonder zo'n bewijs geldt voor Suriname o.i. dat, gezien de in dit rapport vastgestelde hoofdproblemen, op dit moment een zekere terughoudendheid ten aanzien van (nieuwe) auteursrechtwetgeving op zijn plaats is.

Het is de vraag hoever die terughoudendheid kan gaan voor wat betreft de implementatie van de minimumverplichtingen uit de internationale verdragen en de naleving van de regionale samenwerkingsverbanden van belang voor Suriname. Anders dan bij de 'maximalist approach', waarbij conformiteit met zowel de standaarden van de Berner Conventie als het TRIPs-verdrag als kenmerk wordt genoemd¹⁶⁰, wordt aan deze vraag door Gin in haar artikel geen aandacht besteed.

¹⁵⁸ Gin 2004, p. 776.

¹⁵⁹ Gin 2004, p. 775.

¹⁶⁰ Gin 2004, p. 774.

In hoofdstuk 3 van dit rapport is gewezen op de mogelijkheid voor partijen bij het TRIPs-verdrag om via de ‘Dispute Settlement Procedure’ (handels)sancties te vorderen ten aanzien van landen die de verplichtingen uit het verdrag niet nakomen. Aangezien Suriname, door ondertekening van het TRIPs-verdrag, risico op dergelijke sancties loopt, wordt er hier voor gekozen de ‘minimalist approach’ in dit rapport zo te hanteren dat deze wel volledige implementatie van het minimumniveau van bescherming uit dit verdrag, zoals uiteengezet in hoofdstuk 3 van dit rapport, omvat. Indien bepalingen in de huidige Surinaamse Auteurswet of het concept-wetsvoorstel verder gaan dan dit minimum, dan zal, gedacht vanuit de aannames van de ‘minimalist approach’, met name terughoudendheid worden betracht indien extra, exclusieve rechten in het leven worden geroepen die niet verplicht zijn in verband met de minimumverplichtingen en die een beperkende invloed zullen hebben op de vrije beschikbaarheid van informatie in Suriname. Dezelfde terughoudendheid geldt ten aanzien van de Berner Conventie¹⁶¹ en de regionale samenwerkingsverbanden van belang voor Suriname.

4.2.3 Conclusie

De ‘maximalist approach’ is vormgegeven vanuit het idee dat auteursrechtelijke bescherming, in ieder geval op de lange termijn, voor elk land een positieve bijdrage zal leveren aan de economische ontwikkeling. Het incorporeren van folklorebescherming in auteursrechtvormingen heeft, naast het effectief beschermen van folklore, tot doel de bevolking van ontwikkelingslanden te overtuigen van de voordelen van auteursrechtwetgeving op een manier die persoonlijker en wellicht ook sneller werkt dan meer Westerse vormen van auteursrechtbescherming. In subparagraaf 4.2.1 is ook opgemerkt dat de benadering, buiten die folklorebescherming, vooral ziet op een traditionele, Westerse vorm van auteursrechtbescherming in ontwikkelingslanden. Aangezien Westerse landen hierdoor hun wens tot internationale harmonisatie, zoals neergelegd in de internationale verdragen, in vrij sterke mate in vervulling zien gaan, zou er een win-win situatie ontstaan.

Twijfels over het nut van folklorebescherming doen aan die belofte van een win-win situatie enigszins af. Twijfels over de centrale, meer fundamentele aanname van de benadering over de bijdrage die auteursrechtbescherming aan de economische ontwikkeling van ontwikkelingslanden zou kunnen bieden, maken deze vorm van implementatie nog minder aantrekkelijk.

De ‘minimalist approach’ gaat voorzichtiger te werk. Zolang in een land niet de vereiste economische, sociale en politieke instituties bestaan om incorporatie van een traditionele, Westerse vorm van auteursrechtbescherming te ondersteunen, moet niet worden overgegaan tot een dergelijke incorporatie. De benadering voorziet een win-win situatie voor ontwikkelingslanden en ontwikkelde landen die pas kan ontstaan nadat voorrang is gegeven aan zoveel mogelijk vrije beschikbaarheid van voor auteursrechtelijke bescherming in aanmerking komende informatie zolang de specifieke situatie van de landen daarom vraagt.

Vastgesteld is dat voor Suriname, gezien de hoofdproblemen die in dit rapport zijn gesignaleerd, een minimalist approach ten aanzien van (nieuwe) auteursrechtwetgeving voor alle betrokkenen de meest gepaste benadering vormt. Afgezien van de (minimum)verplichtingen voortvloeiend uit het TRIPs-verdrag, is hierbij terughoudendheid bij vernieuwingen van de Surinaamse auteursrechtwetgeving die beperkend kunnen werken voor de vrije beschikbaarheid van informatie het uitgangspunt.

Aan de basis voor het succes van eventuele vernieuwingen van auteursrechtwetgeving in Suriname zal met name de economische haalbaarheid van uitvoering en handhaving van een bepaalde maatregel liggen en het (economische) voordeel dat hiermee wordt verkregen. Om meer te kunnen zeggen

¹⁶¹ Hier zij opgemerkt dat een belangrijk deel van de Berner Conventie als onderdeel van de minimumverplichtingen uit het TRIPs-verdrag moet worden gezien. Het gaat om de ‘artikelen 1 t/m 21 van het Aanhangsel bij de Berner Conventie (1971)’, met uitzondering van ‘artikel 6bis van die Conventie’ die door de verdragspartijen moeten worden nageleefd (art. 9 lid 1 TRIPs-verdrag).

over de haalbaarheid en het voordeel en daarmee ook de wenselijkheid van de vernieuwingen is het nodig gedetailleerd te bekijken wat er juridisch en institutioneel gezien vereist is om de vernieuwingen in het concept-wetsvoorstel te kunnen uitvoeren. Als referentie hiervoor heeft Suriname een belangrijke bron in handen, namelijk de huidige Wet auteursrecht 1913. In het concept-wetsvoorstel gaat het in feite om een grootschalige wijziging van de laatste versie van die wet.

In hoofdstuk 5 zal verder besproken worden in hoeverre de door het concept-wetsvoorstel aangebrachte wijzigingen en aanvullingen bijdragen aan de implementatie van deze internationale verplichtingen. Wanneer bepaalde wetsartikelen verder gaan dan het verplicht gestelde minimum, zal de in deze paragraaf gekozen minimale benadering van implementatie van internationale verplichtingen worden gebruikt bij de afweging om deze bepalingen wel of niet in een nieuwe Surinaamse Auteurswet te behouden of daarin op te nemen.

5 Bespreking concept-wetsvoorstel

5.1 Inleidende opmerkingen

De huidige Surinaamse Auteurswet, de Wet auteursrecht 1913, heeft vanzelfsprekend als belangrijkste vertrekpunt voor het concept-wetsvoorstel gediend.

Suriname was tijdens haar koloniale periode als onderdeel van het Koninkrijk der Nederlanden op grond van het concordantiebeginsel gebonden aan de Nederlandse wetten, zo ook aan de Nederlandse Auteurswet. De op 22 maart 1913 van kracht geworden Wet auteursrecht 1913 stemde bijna volledig overeen met de Nederlandse Auteurswet van 1912, zodat de memorie van toelichting bij de Nederlandse Auteurswet op de Surinaamse auteurswet van overeenkomstige toepassing is verklaard.

Nadat Suriname in 1975 onafhankelijk is geworden, is de Auteurswet 1913 van kracht gebleven en sindsdien nauwelijks gewijzigd. In de Nederlandse wet daarentegen zijn, (mede) naar aanleiding van onder andere internationale (vooral Europese) verplichtingen in de laatste decennia wel diverse wijzigingen doorgevoerd.

In de basis is de huidige Surinaamse Auteurswet 1913 in grote mate nog steeds gelijk aan de Nederlandse Auteurswet 1912. Daarom is het voor Suriname op zichzelf begrijpelijk om in het kader van een te maken nieuwe Auteurswet de Nederlandse Auteurswet 1912 te blijven volgen. Het is evenwel de vraag of het voor Suriname als ontwikkelingsland ook voor de hand ligt om daarbij het beschermingsniveau van een ontwikkeld land als Nederland zonder meer te volgen, daar de kans groot is dat de Nederlandse wetgever op sommige punten qua beschermingsniveau (veel) verder is gegaan dan waartoe een ontwikkelingsland als Suriname in verband met de minimumverplichtingen uit de internationale verdragen gehouden is. Zoals in hoofdstuk 4 is gebleken, is het verdedigbaar om voor ontwikkelingslanden, en dus ook voor Suriname, uit te gaan van een ‘minimalist approach’ ten aanzien van de implementatie van die internationale verplichtingen.

In het concept-wetsvoorstel wordt voor een groot deel uitgegaan van de tekst van de Nederlandse Auteurswet 1912, in de versie van vóór de wetwijziging in 2004 (ter implementatie van de in 2001 vastgestelde EG-richtlijn harmonisatie auteursrecht in de informatiemaatschappij). In een aantal gevallen lijkt de thans geldende tekst van de Nederlandse wet echter geschikter te zijn om in een nieuwe Surinaamse auteurswet te worden overgenomen. Terzijde zij hier opgemerkt dat onlangs (in maart 2008) is besloten de overbodig geachte aanduiding ‘1912’ in de titel van de Nederlandse Auteurswet officieel te schrappen. De toevoeging ‘1912’ zou ten onrechte de indruk wekken dat de wet in de loop der jaren niet veelvuldig aan technologische ontwikkelingen is aangepast. In het onderhavige rapport wordt bij een verwijzing naar de Nederlandse wet dat jaartal echter nog steeds genoemd, om deze Nederlandse wet te onderscheiden van de bestaande Surinaamse Auteurswet van 1913.

In het hierna volgende commentaar op de in het concept voor een wetsvoorstel opgenomen artikelen wordt daarom als uitgangspunt genomen dat ontwikkelingslanden zoveel mogelijk gebruik dienen te maken van de flexibiliteit die (juist ook) voor hen in de verdragen geboden wordt en dat zij een verdergaande bescherming slechts moeten toekennen wanneer daarvoor een gegronde reden is. Het belang van informatievrijheid speelt hierbij een belangrijke rol. De ‘minimalist approach’ impliceert met name dat terughoudendheid wordt betracht bij het opnemen van extra, niet-verplichte exclusieve rechten. Verder is de voorgestelde tekst ook beoordeeld op begrijpelijkheid en consistentie.

In het verderop volgende totaaloverzicht van artikelen uit het concept-wetsvoorstel, waarbij ook de tekst van de corresponderende bepalingen uit de bestaande wet is weergegeven, zal waar dat nodig of gewenst is, per (bestaand of voorgesteld) artikel kort worden aangegeven of en in hoeverre daarmee

wel of niet wordt voldaan aan de minimumbescherming die op grond van de internationale verplichtingen vereist is. In het geval de voorgestelde artikelen een verdergaande bescherming toekennen, of indien zij materie betreffen die in de verdragen in het geheel niet aan de orde komt, zal de wenselijkheid van opname ervan in de nieuwe Surinaamse auteurswet kort worden beoordeeld.

Overigens, noch Caricom noch het samenwerkingsverdrag tussen WIPO en de Caribische landen of het CBI waarbij Suriname partij is of in de toekomst mogelijk partij zal worden, brengen, anders dan de Berner Conventie en het TRIPs-verdrag, concrete minimumverplichtingen voor Suriname op het gebied van het auteursrecht mee. Dit wil echter niet zeggen dat bedoelde regionale samenwerkingsverbanden bij de toetsing van de (bestaande en toekomstige) Surinaamse wet aan het internationale kader van minimumverplichtingen niet van belang zijn. Genoemde samenwerkingsverbanden kunnen namelijk een rol spelen bij de beoordeling van de wenselijkheid van een verdergaande bescherming die de auteurswetgeving biedt in aanvulling op de minimumverplichtingen uit de Conventie en het TRIPs-verdrag.

5.2 Toelichting op artikelen in het concept-wetsvoorstel

Concept-wetsvoorstel Auteurswet 2005	Wet auteursrecht 1913
<u>NB</u> : de van de bestaande wettekst (zie rechterkolom) afwijkende formuleringen c.q. de nieuwe artikelen zijn hieronder steeds <i>gecursiveerd</i> weergegeven	

Hoofdstuk I *Algemene bepalingen*

Paragraaf 1 *De aard van het auteursrecht*

Artikel 1 Het auteursrecht is het uitsluitend recht van de maker van een werk van letterkunde, wetenschap of kunst, of van diens rechtverkrijgenden, om dit openbaar te maken en te verveelvoudigen, behoudens de beperkingen, bij de wet gesteld.	Artikel 1 Het auteursrecht is het uitsluitend recht van de maker van een werk van letterkunde, wetenschap of kunst, of van diens rechtverkrijgenden, om dit openbaar te maken en te verveelvoudigen, behoudens de beperkingen, bij wet gesteld.
Artikel 2 1. Het auteursrecht wordt beschouwd als een roerende zaak. 2. Het <i>auteursrecht</i> gaat over bij erfopvolging en is vatbaar voor gehele of gedeeltelijke overdracht. 3. <i>De levering vereist voor gehele of gedeeltelijke overdracht, geschiedt door een daartoe bestemde authentieke of onderhandse akte. De overdracht omvat alleen die bevoegdheden waarvan dit in de akte is vermeld of uit de aard of strekking van de titel noodzakelijk voortvloeit.</i> 4. Het auteursrecht, hetwelk toekomt aan de maker van het werk, zomede, na het overlijden van de makers, het auteursrecht op niet openbaar gemaakte werken, hetwelk toekomt aan degene, die het als erfgenaam of legataris van de maker verkregen heeft, is niet vatbaar voor beslag.	Artikel 2 Het auteursrecht wordt beschouwd als een roerende zaak. Het gaat over bij erfopvolging en is vatbaar voor gehele of gedeeltelijke overdracht. Gehele of gedeeltelijke overdracht van het auteursrecht kan niet anders geschieden dan door middel van een authentieke of onderhandse akte. Zij omvat alleen die bevoegdheden, waarvan de overdracht in de akte is vermeld of uit aard en strekking van de gesloten overeenkomst noodzakelijk voortvloeit. Het auteursrecht, hetwelk toekomt aan de maker van het werk, zomede, na het overlijden van de makers, het auteursrecht op niet openbaar gemaakte werken, hetwelk toekomt aan degene, die het als erfgenaam of legataris van de maker verkregen heeft, is niet vatbaar voor beslag.

Ad lid 1: In de internationale verdragen wordt over de juridische kwalificatie van het auteursrecht niets nadrukkelijks bepaald. In dit opzicht behoort het tot de beleidsvrijheid van de Surinaamse wetgever om nadere regelingen op dit punt in de wet op te nemen.

Ad lid 2: Conform de BC bepaalt dit lid dat het auteursrecht, evenals het eigendomsrecht, vatbaar is voor overdracht en overgaat bij erfopvolging. In het kader van de ‘minimalist approach’ kan worden opgemerkt dat niet valt in te zien dat de bepaling een vergaande inperking van de vrije beschikbaarheid van informatie in Suriname tot gevolg heeft. Opname van de bepaling is niet in strijd met enige bepaling uit het TRIPs-verdrag of de Berner Conventie of met het de door deze verdragen gecreëerde internationale kader van minimumverplichtingen; behoud van het artikel niet onverenigbaar met de ‘minimalist approach’ van implementatie van internationale regelingen.

De bepaling dat het auteursrecht overgaat bij erfopvolging strookt met de bepalingen inzake de duur van het auteursrecht, welke immers het leven van de auteur en nog 50 jaren na zijn dood omvat (art. 38 Aw 1913).

Ook de Berner Conventie gaat uit van de overdraagbaarheid van het auteursrecht door in art. 2 lid 6 BC te bepalen dat de (auteursrechtelijke) “bescherming bestaat ten gunste van de auteur en zijn rechtsopvolgers”. Tevens blijkt de mogelijkheid tot overdracht uit de systematiek van de Berner Conventie: op grond van art. 7 lid 1 BC genieten de makers van werken van letterkunde en kunst bescherming gedurende een termijn die het leven van de auteur omvat en (minimaal) 50 jaren na zijn dood.

Het TRIPs-verdrag bevat geen bepalingen inzake de overdraagbaarheid van het auteursrecht. Op grond van art. 9 lid 1 TRIPs-verdrag zijn de bij het verdrag aangesloten WTO-lidstaten echter verplicht tot naleving van de bepalingen uit de Berner Conventie op dit punt.

Ad lid 3: De bepaling dat het aan de maker van het werk toekomende auteursrecht niet vatbaar is voor beslag is een erkenning van het ‘droit de publication’: het aan de auteur toekomend (persoonlijks)recht om te beslissen of en zo ja hoe en door wie en onder welke voorwaarden zijn werk openbaar gemaakt zal worden. De wetgever heeft het onwenselijk geacht om hem door middel van beslaglegging deze bevoegdheid te kunnen ontnemen. Na het overlijden van de maker geldt hetzelfde ten aanzien van aan de erfgenamen toekomende auteursrechten op niet openbaar gemaakte werken. Buiten deze twee gevallen is het (vermogensrechtelijke) auteursrecht wel vatbaar voor (faillissements)beslag.

De Berner Conventie en het TRIPs-verdrag bevatten geen bepalingen inzake de mogelijkheid tot het leggen van beslag op het auteursrecht.

Het is dus aan de nationale wetgever van de Unielanden overgelaten om hun auteurswetgeving op dit punt nader in te vullen. Opname van deze bepaling is dan ook niet in strijd met de ratio en strekking van de internationale verdragen en regionale samenwerkingsverbanden; niet valt in te zien dat van behoud van het artikel een vergaande beperking van de informatievrijheid kan uitgaan. Het behoud van het artikel strookt met een ‘minimalist approach’ van implementatie van internationale regelingen.

Paragraaf 2 *De maker van het werk*

Artikel 3 1. Behoudens bewijs van het tegendeel wordt voor de maker gehouden degene die op of in het werk als zodanig is aangeduid, of bij gebreke van zulk een aanduiding, degene, die bij de openbaarmaking van het werk als maker daarvan is bekend gemaakt door hem, die het openbaar maakt. 2. Wordt bij het houden van een niet in druk verschenen mondelinge voordracht geen mededeling omtrent de maker gedaan, dan wordt, behoudens bewijs van het tegendeel, voor de maker gehouden hij die de mondelinge voordracht houdt.	Artikel 4 Behoudens bewijs van het tegendeel wordt voor de maker gehouden hij die op of in het werk als zodanig is aangeduid, of bij gebreke van zulk een aanduiding, degene, die bij de openbaarmaking van het werk als maker daarvan is bekend gemaakt door hem, die het openbaar maakt. Wordt bij het houden van een niet in druk verschenen mondelinge voordracht geen mededeling omtrent de maker gedaan, dan wordt, behoudens bewijs van het tegendeel voor de maker, gehouden hij die de mondelinge voordracht houdt.
---	--

Het TRIPs-verdrag bevat geen bepalingen inzake het makerschap van auteursrechtelijk beschermde werken. Op grond van art. 9 lid 1 TRIPs-verdrag zijn de bepalingen inzake het makerschap uit de Berner Conventie ook op WTO-leden van toepassing. Wel kan uit art. 12 TRIPs-verdrag (inzake de duur van het auteursrecht) worden afgeleid dat het verdrag ook bescherming biedt aan de maker van een werk, niet zijnde een natuurlijke persoon.

De uitoefening en handhaving van het auteursrecht zouden onnodig worden bezwaard als de rechthebbende steeds zou moeten bewijzen dat het werk inderdaad van zijn hand of uit zijn brein afkomstig is. Volgens art. 15 lid 1 BC, waaraan art. 3 van het voorstel (en het daaraan identieke art. 4 Aw 1913) is ontleend, geldt het vermoeden van makerschap slechts als de naamsvermelding op de gebruikelijke wijze is geschied. Art. 4 Aw 1913 volstaat met het enkele vereiste van naamsvermelding op of

in het werk. Ook als de naam van de maker op een wellicht ongebruikelijke wijze op het werk is aangebracht geldt het vermoeden. Daardoor biedt art. 4 Wet 1913 meer bescherming biedt dan op grond van de Berner Conventie minimaal is vereist. Deze verdergaande bescherming op dit punt, die geen vergaande beperking van de informatievrijheid tot gevolg zal hebben, strookt met het doel en de strekking van het wettelijk vermoeden van makerschap, zoals bepaald in art. 15 lid 1 BC. Letterlijke overname van de tekst van art. 15 lid 1 BC zou leiden tot de onwenselijke situatie dat kunstenaars, indien hun naam niet op de gebruikelijke plaats vermeld is, steeds zouden moeten bewijzen dat het gaat om een daadwerkelijk door hen gemaakt werk.

Volgens art. 15 lid 1 BC geldt het vermoeden van makerschap tevens indien de maker een schuilnaam gebruikt en deze schuilnaam geen aanleiding geeft tot twijfels ten aanzien van zijn identiteit. Anders dan de Conventie bevat art. 4 Aw 1913 geen expliciete bepaling voor het geval een pseudoniem gebruikt wordt ter aanduiding van de naam van de auteur. Echter, uit de memorie van toelichting bij het gelijkkluidende artikel 4 van de Nederlandse Auteurswet blijkt dat het vermoeden ten aanzien van het makerschap ook geldt indien bij vermelding van de naam van de auteur gebruik gemaakt wordt van een algemeen erkende schuilnaam of van algemeen erkende tekens. De in art. 4 Aw 1913 gebruikte woorden '*als zodanig is aangeduid*' wijst volgens de memorie van toelichting bij het gelijkkluidende art. 4 Aw 1912 op iedere aanduiding van de maker. Het maakt hierbij geen verschil of de maker zijn ware naam op het werk plaatst of ter aanduiding van zijn naam een schuilnaam of afkorting van zijn naam gebruikt, mits sprake is van de mogelijkheid hem als maker te kunnen identificeren.

De huidige en voorgestelde regeling is in overeenstemming met de uit het internationale kader voortvloeiende (minimum) verdragsverplichtingen. Ongewijzigde overname van het bestaande art. 4 (= art. 3 concept) is dan ook aan te bevelen.

Artikel 4 1. Van een werk van letterkunde, wetenschap of kunst, hetwelk bestaat uit afzonderlijke werken van twee of meer personen, wordt, onverminderd het auteursrecht op ieder werk afzonderlijk, als de maker aangemerkt degene, onder wiens leiding en toezicht het ganse werk is tot stand gebracht, of bij gebreke van die, degene, die de verschillende werken verzameld heeft. Als inbreuk op het auteursrecht op het ganse werk wordt beschouwd het verveelvoudigen of openbaar maken van enig daarin opgenomen afzonderlijk werk, waarop auteursrecht bestaat, door een ander dan de maker daarvan of diens rechtverkrijgenden. 2. Is zulk een afzonderlijk werk niet te voren openbaar gemaakt, dan wordt, tenzij tussen partijen anders is overeengekomen, als inbreuk op het auteursrecht op het gansche werk beschouwd het verveelvoudigen of openbaar maken van dat afzonderlijk werk door de maker daarvan of diens rechtverkrijgenden, indien daarbij niet het werk vermeld wordt, waarvan het deel uitmaakt.	Artikel 5 Van een werk van letterkunde, wetenschap of kunst, hetwelk bestaat uit afzonderlijke werken van twee of meer personen, wordt, onverminderd het auteursrecht op ieder werk afzonderlijk, als de maker aangemerkt degene, onder wiens leiding en toezicht het ganse werk is tot stand gebracht, of bij gebreke van die, degene, die de verschillende werken verzameld heeft. Als inbreuk op het auteursrecht op het ganse werk wordt beschouwd het verveelvoudigen of openbaar maken van enig daarin opgenomen afzonderlijk werk, waarop auteursrecht bestaat, door een ander dan de maker daarvan of diens rechtverkrijgenden. Is zulk een afzonderlijk werk niet tevoren openbaar gemaakt, dan wordt, tenzij tussen partijen anders is overeengekomen, als inbreuk op het auteursrecht op het ganse werk beschouwd het verveelvoudigen of openbaar maken van dat afzonderlijk werk door de maker daarvan of diens rechtverkrijgenden, indien daarbij niet het werk vermeld wordt, waarvan het deel uitmaakt.
---	---

Ook art. 2 lid 5 BC bevat een, minder gedetailleerde, bepaling inzake verzamelwerken, in het verdrag gedefinieerd als: 'verzamelingen van werken van letterkunde of kunst, welke door de keuze of de rangschikking van de stof een schepping van de geest vormen'. Dergelijke werken worden als zelfstandige werken beschermd, onverminderd de rechten van de auteurs op elk afzonderlijk werk dat van deze verzameling deel uitmaakt. De Conventie bepaalt evenwel niets over de persoon die als maker van het verzamelwerk moet worden aangemerkt, welke criteria hierbij gelden en wat de inhoud en omvang van het auteursrecht op het verzamelwerk zijn. Het feit dat verzamelwerken krachtens de

Conventie als zelfstandige werken worden beschermd, onverminderd de rechten van de bijdragers, leidt tot de conclusie dat naast de makers van de afzonderlijk in het verzamelwerk opgenomen bijdragen, tevens sprake is van een maker van het allesomvattende verzamelwerk. Daarnaast vereist art. 2 lid 5 BC dat de keuze of rangschikking van de stof, leidend tot het ontstaan van het verzamelwerk, een schepping van de geest moeten vormen, waaruit men kan afleiden dat als maker van een verzamelwerk wordt aangemerkt de persoon die de afzonderlijke bijdragen zodanig ordent dat sprake is van een intellectuele creatie. Degene die leiding en toezicht heeft uitgeoefend bij de totstandkoming van het verzamelwerk of die de verschillende werken verzameld heeft, wordt beschermd indien hij bij het vervaardigen van het werk een intellectuele prestatie heeft geleverd bestaande uit bijvoorbeeld de keuze of rangschikking van de stof.

Het bestaande art. 5 Aw 1913 en het daaraan identieke art. 4 van het wetsvoorstel zijn in overeenstemming te achten met de bepalingen uit de Berner Conventie.

Artikel 5 Indien een werk is tot stand gebracht naar het ontwerp van een ander en onder diens leiding en toezicht, wordt deze als de maker van dat werk aangemerkt.	Artikel 6 Indien een werk is tot stand gebracht naar het ontwerp van een ander en onder diens leiding en toezicht, wordt deze als de maker van dat werk aangemerkt.
---	---

In deze artikelen wordt als maker aangemerkt degene die het ontwerp voor een auteursrechtelijk beschermd werk heeft geleverd en onder wiens leiding en toezicht het werk tot stand gekomen is. Het gaat hier om situaties waarin de schepper van het werk, d.w.z. degene van wie de intellectuele creatie (de grondgedachte van het werk en de daaraan te geven vorm) afkomstig is, een ander is dan degene wiens hand het werk daadwerkelijk tot stand gebracht heeft. Opname van een regeling van het makerschap is niet vereist op grond van enige bepaling van het TRIPS-verdrag of de Berner Conventie. Met die verdragen is zo'n regeling echter niet in strijd, nu het de vrije keus van de Surinaamse wetgever is om te voorzien in een wettelijke regeling op dit punt.

Artikel 6 Indien de arbeid, in dienst van een ander verricht, bestaat in het vervaardigen van bepaalde werken van letterkunde, wetenschap of kunst, dan wordt, tenzij tussen partijen anders is overeengekomen, als de maker van die werken aangemerkt degene, in wiens dienst de werken zijn vervaardigd.	Artikel 7 Indien de arbeid, in dienst van een ander verricht, bestaat in het vervaardigen van bepaalde werken van letterkunde, wetenschap of kunst dan wordt, tenzij tussen partijen anders is overeengekomen, als de maker van die werken aangemerkt degene, in wiens dienst de werken zijn vervaardigd.
--	---

Art. 6 van het voorstel (=art. 7 Aw 1913) bestempelt de werkgever (fictief) tot 'maker' van de door zijn werknemers in het kader van de dienstbetrekking gemaakte werken, met alle auteurs- en persoonlijkheidsrechtelijke consequenties van dien. Een minder vergaande regeling zou ook denkbaar zijn, zoals een regeling waarin het vermogensrechtelijke auteursrecht op door werknemers gemaakte werken geacht wordt te zijn overgedragen aan de werkgever, eventueel te beperken tot die rechten die nodig zijn voor de bedrijfsuitoefening van de werkgever (vgl. art. 80 van het wetsvoorstel m.b.t. de wettelijke fictie van overdracht van de exploitatierechten van filmmakers aan de filmproducent). Met een dergelijke regeling zouden de feitelijke makers (= werknemers) hun persoonlijkheidsrechten (zie art. 43 wetsvoorstel) t.a.v. de door hen gemaakte werken blijven behouden en niet zien terecht komen bij de werkgever als 'fictieve' maker. Analooq aan de regeling van het filmrecht (zie art. 80 wetsvoorstel), zou een dergelijke regeling kunnen worden aangevuld met een bepaling volgens welke de werkgever aan de werknemer een billijke vergoeding verschuldigd is indien hij (of een licentienemer) overgaat tot een vorm van exploitatie van het door zijn werknemer gemaakte werk in een vorm die ten tijde van het sluiten van de arbeidsovereenkomst niet bestond of redelijkerwijze niet te voorzien was.

Terzijde zij nog opgemerkt dat in de internationale verdragen op dit punt niets nadrukkelijks wordt bepaald. In die zin is dus sprake van een vrije keuze voor de wetgevers van de Unielanden om in de

ationale wetgeving in een regeling op dit punt te voorzien. Men kan zich echter afvragen of art. 7 Aw 1913 verenigbaar is met de Berner Conventie en het TRIPs-verdrag. De Berner Conventie zegt in art. 2 lid 6 dat de bescherming bestaat “ten gunste van de auteur en van zijn rechtsopvolgers”. Er lijkt dus eigenlijk geen of weinig ruimte te bestaan om een persoon die met de feitelijke creatie van een werk niets van doen heeft gehad van rechtswege als maker ervan aan te merken. Veel Unielanden kennen echter in hun nationale wetgeving bepalingen inzake het werkgeversauteursrecht. De nationale wetgevers komt op grond van algemeen erkende volkenrechtelijke maatstaven een zekere beleidsvrijheid toe bij de uitleg van verdragsbegrippen. Het staat de Surinaamse wetgever dus vrij om te bepalen wie en onder welke omstandigheden als auteur van een werk kan gelden, of om in de wet een zelf gekozen regeling van het werkgeversauteursrecht op te nemen.

Wellicht zou kunnen worden volstaan met de een wettelijke fictie van overdracht van het vermogensrechtelijke exploitatierecht (‘het auteursrecht’) aan de werkgever, voorzover dat nodig is om hem in staat te stellen het auteursrecht te kunnen uitoefenen (bijvoorbeeld conform § 7 en § 43 van het Duitse Urheberrechtsgesetz).

<i>Artikel 7</i> Indien een openbare instelling, een vereniging, stichting of vennootschap, een werk als van haar afkomstig openbaar maakt, zonder daarbij enig natuurlijk persoon als maker er van te vermelden, wordt zij, tenzij bewezen wordt, dat de openbaarmaking onder de bedoelde omstandigheden onrechtmatig was, als de maker van dat werk aangemerkt.	<i>Artikel 8</i> Indien een openbare instelling, een vereniging, stichting of vennootschap, een werk als van haar afkomstig openbaar maakt, zonder daarbij enig natuurlijk persoon als maker er van te vermelden, wordt zij, tenzij bewezen wordt, dat de openbaarmaking onder de bedoelde omstandigheden onrechtmatig was, als de maker van dat werk aangemerkt.
--	--

Dit artikel regelt het fictieve makerschap m.b.t. werken die door instellingen en bedrijven openbaar worden gemaakt, zonder daarbij de naam van de werkelijke maker te (hoeven) hebben vermeld. In plaats van zo’n regeling kan ook gedacht worden aan een regeling, volgens welke de feitelijke maker geacht wordt, behoudens andersluidende overeenkomst, het auteursrecht op het door hem (veelal in opdracht) gemaakte werk te hebben overgedragen aan bedoelde instelling of onderneming, voorzover de overdracht ervan nodig geacht wordt ter uitoefening van de statutair bepaalde activiteiten van de instelling etc.

<i>Artikel 8</i> Indien op of in enig in druk verschenen werk de maker niet, of niet met zijn ware naam, is vermeld, kan tegenover derden het auteursrecht ten behoeve van de recht-hebbende worden uitgeoefend door degene, die op of in dat werk als de uitgever ervan is aangeduid, of bij gebreke van zodanige aanduiding, door degene, die op of in het werk als de drukker ervan is vermeld.	<i>Artikel 9</i> Indien op of in enig in druk verschenen werk de maker niet, of niet met zijn ware naam, is vermeld, kan tegenover derden het auteursrecht ten behoeve van de recht-hebbende worden uitgeoefend voor degene, die op of in dat werk als de uitgever ervan is aangeduid, of bij gebreke van zodanige aanduiding, door degene, die op of in het werk als de drukker ervan is vermeld.
---	---

Art. 8 van het wetsvoorstel (identiek aan art. 9 Aw 1913) geeft de auteur de mogelijkheid zich te verschuilen achter een gekozen pseudoniem, of om zelfs anoniem te blijven, ook in het geval het nodig is zijn auteursrecht uit te oefenen (of tegen inbreuk te handhaven). In een dergelijk geval kan, zonder dat de auteur zijn (ware) naam behoeft prijs te geven, het auteursrecht op zijn werk worden uitgeoefend (of gehandhaafd) door de uitgever of drukker van het werk.

Door naast de uitgever ook de drukker bevoegd te maken op te treden als ‘waarnemer’ in de uitoefening van de aan de pseudonieme auteur toekomende rechten biedt de regeling niet meer bescherming dan het vergelijkbare art. 15 lid 3 BC, welk artikel de bevoegdheid tot vertegenwoordiging slechts voor de uitgever van het werk laat gelden. Immers, een uitgever biedt de auteur op zijn verzoek ondersteuning op het gebied van vormgeving, redactioneel beleid, distributie en verkoop, naast het maken van vervelvoudigingen (drukken) van het werk. Indien de maker van het werk het niet nodig vindt gebruik te maken van zulke aanvullende diensten zal hij er wellicht voor kiezen om slechts een

(goedkoper) drukker te benaderen om zijn werk te laten reproduceren. Een restrictieve interpretatie van art. 15 lid 3 BC leidt tot het onwenselijke gevolg dat de anonimiteit van de maker in bedoeld geval niet in voldoende mate wordt gewaarborgd en dat hij als auteur zelf moet optreden tegen inbreuken op zijn auteursrecht, wat niet mogelijk zou zijn zonder onthulling van zijn ware identiteit. Zulks zou niet onverenigbaar zijn met de ratio van art. 15 lid 3 BC en bovendien kent het bestaande en (het daaraan identieke) voorgestelde artikel de anonieme maker niet meer bescherming toe dan op grond van de minimumverplichtingen is vereist. Opname van het voorgestelde artikel in de nieuwe wet verdient dan ook aanbeveling. Overigens, in artikel 15 lid 3 BC wordt expliciet bepaald dat het recht van de uitgever om namens de auteur op te treden vervalt, wanneer de auteur zijn identiteit heeft geopenbaard en zijn hoedanigheid heeft aangetoond. Nu het woord 'kan' in de desbetreffende (bestaande en voorgestelde) bepaling is opgenomen valt aan te nemen dat de bevoegdheid van de uitgever en de drukker om te kunnen optreden van rechtswege vervalt, indien de auteur zelf optreedt. De ratio van de bepaling brengt dit met zich mee, zodat een expliciete bepaling terzake niet nodig lijkt.

Paragraaf 3 *De werken, waarop auteursrecht bestaat*

Artikel 9 1. Onder werken van letterkunde, wetenschap of kunst verstaat deze wet: 1° boeken, brochures, nieuwsbladen, tijdschriften en alle andere geschriften; 2° toneelwerken en dramatisch-muzikale werken; 3° mondelinge voordrachten; 4° choreografische werken en pantomimes, welke wijze van opvoering bij geschrift of anderszins is vastgesteld; 5° muziekwerken met of zonder woorden; 6° teken-, schilder-, bouw- en beeldhouwwerken, lithografieën, graveer- en andere plaatwerken; 7° aardrijkskundige kaarten; 8° ontwerpen, schetsen en plastische werken, betrekkelijk tot de bouwkunde, de aardrijkskunde, de plaatsbeschrijving of andere wetenschappen; 9° fotografische en kinematografische werken en werken, volgens gelijksoortige werkwijzen vervaardigd; 10° filmwerken; 11° werken van toegepaste kunst en tekeningen en modellen van nijverheid; 12° computerprogramma's en het voorbereidend materiaal; en in het algemeen ieder voortbrengsel op het gebied van letterkunde, wetenschap of kunst op welke wijze of in welke vorm ook tot uitdrukking zij gebracht. 2. Verveelvoudigingen in gewijzigde vorm van een werk van letterkunde, wetenschap of kunst, zoals vertalingen, muziekschikkingen, verfilmingen en andere bewerkingen, zomede verzamelingen van verschillende werken, worden, onverminderd het auteursrecht op het oorspronkelijke werk, als zelfstandige werken beschermd. 3. Verzamelingen van werken, gegevens of andere zelfstandige elementen, systematisch of methodisch geordend, en afzonderlijk met elektronische middelen of anderszins toegankelijk, worden, onverminderd andere rechten op de verzameling en onverminderd het auteursrecht of andere rechten op de in de verzameling opgenomen werken, gegevens of andere elementen, als zelfstandige werken beschermd. 4. Verzamelingen van werken, gegevens of andere zelfstandige	Artikel 10 Onder werken van letterkunde, wetenschap of kunst verstaat deze wet: 1° boeken, brochures, nieuwsbladen, tijdschriften en alle andere geschriften; 2° toneelwerken en dramatisch-muzikale werken; 3° mondelinge voordrachten; 4° choreografische werken en pantomimes, welke wijze van opvoering bij geschrift of anderszins is vastgesteld; 5° muziekwerken met of zonder woorden. 6° teken-, schilder-, bouw- en beeldhouwwerken, lithografieën, graveer- en andere plaatwerken; 7° aardrijkskundige kaarten; 8° ontwerpen, schetsen en plastische werken, betrekkelijk tot de bouwkunde, de aardrijkskunde, de plaatsbeschrijving of andere wetenschappen; 9° fotografische en cinematografische werken en werken, volgens gelijksoortige werkwijzen vervaardigd; 10° werken van toegepaste kunst; en in het algemeen ieder voortbrengsel op het gebied van letterkunde, wetenschap of kunst, op welke wijze of in welke vorm het ook verveelvoudigd kan worden. Vertalingen, muziekschikkingen, verfilmingen, bewerkingen en andere verveelvoudigingen in gewijzigde vorm van een werk van letterkunde, wetenschap of kunst, zomede verzamelingen van verschillende werken, worden, onverminderd het auteursrecht op het oorspronkelijk werk als zelfstandige werken beschermd.
---	---

<i>elementen als bedoeld in lid 3 van dit artikel, waarvan de verkrijging, de controle of de presentatie van de inhoud in kwalitatief of kwantitatief opzicht getuigt van een substantiële investering behoren niet tot de in lid 1 onder 1° van dit artikel, genoemde geschriften.</i> <i>5. Computerprogramma's behoren niet tot de in lid 1 onder 1° van dit artikel genoemde geschriften.</i>	
---	--

Art. 9 wetsvoorstel (vgl. art. 10 Aw 1913) geeft een niet limitatieve opsomming van categorieën van werken die voor bescherming door het auteursrecht in aanmerking kunnen komen. Deze opsomming is afgeleid van art. 2 lid 1 BC. De opsomming als zodanig is van belang in verband met art. 2 lid 6 BC, waaruit namelijk zonder twijfel blijkt dat de daarin genoemde categorieën van werken bescherming genieten in alle Unielanden.

Ad lid 1 onder 1: Art. 2 lid 1 BC geeft in de eerste categorie voorbeelden van beschermde werken van letterkunde en kunst: *'boeken, brochures en andere geschriften'*. In art. 10 sub 1 Aw 1913 is deze opsomming overgenomen, maar daarnaast is ook sprake van twee andere voorbeelden: nieuwsbladen en tijdschriften. Deze aanvulling is blijkens de memorie van toelichting bij de gelijkkluidende bepaling uit de Nederlandse Auteurswet (in de memorie van toelichting bij art. 9 Aw 1912, in de huidige wet vernummerd tot art. 10) destijds op deze plaats in de wet opgenomen om een duidelijke grondslag te bieden voor de elders (in art. 15 Aw 1913) opgenomen nieuwsexceptie. Het expliciet noemen van nieuwsbladen en tijdschriften heeft echter geen uitbreiding van het object van het auteursrecht tot gevolg. Nieuwsbladen en tijdschriften zijn verzamelwerken en worden op grond van art. 10 lid 2 Aw 1913 overeenkomstig art. 2 lid 5 BC als zodanig beschermd. Art. 10 lid 1 sub 1 Aw 1913 wijkt hier slechts om redactionele redenen af van de tekst van de BC-bepaling.

Wat de in art. 2 lid 1 BC genoemde toevoeging *'en andere geschriften'* betreft, geldt dat art. 10 lid 1 sub 1 Aw 1913 met de bijna gelijkkluidende toevoeging *'en alle andere geschriften'* wel meer bescherming biedt dan op grond van de Conventie minimaal is vereist. Waar de term *'andere geschriften'* uit de Conventie in feite verwijst naar alles wat in woorden is uitgedrukt, en er van bescherming sprake zal zijn indien voldaan is aan de algemene eis van originaliteit, biedt de Surinaamse (en Nederlandse) auteurswet door de toevoeging van het woordje *'alle'* bescherming aan alle geschriften, dus óók indien aan geschriften zonder enig eigen en oorspronkelijk karakter. Deze van de Conventie afwijkende regeling stamt uit de oude Wet tot regeling van het auteursrecht van 1881, de Nederlandse regeling van het auteursrecht vóór de totstandkoming van de Auteurswet 1912. De Auteurswet van 1881 diende met name ter bescherming van de financiële investeringen van uitgevers en drukkers, voor wie het geen verschil maakte of concurrentie ten aanzien van in exploitatie genomen werken (zoals predikbeurtenlijsten, feestwijzers en schouwburgprogramma's) wel of geen eigen karakter hadden of het persoonlijk stempel van de maker droegen. Bij de totstandkoming van de Auteurswet in 1912 heeft de Nederlandse wetgever de eenmaal (onder de oude wet) toegekende bescherming niet willen terugnemen en is de (onpersoonlijke) geschriftenbescherming in de Nederlandse Auteurswet 1912 gehandhaafd. In de rechtspraak van de Nederlandse Hoge Raad is die bescherming vervolgens wel enigszins aan banden gelegd: de bescherming kan alleen gelden ten aanzien van op schrift gestelde werken die openbaar gemaakt zijn of althans bestemd zijn om openbaar gemaakt te worden, terwijl de bescherming niet verder reikt dan een bescherming tegen bewijsbare ontlening aan het geschrift zelf. Men spreekt hier dan ook wel van een pseudo-auteursrechtelijke bescherming.

Door het verlenen van bescherming aan de opschriftstelling van gegevens, zonder dat het geschrift een eigen en oorspronkelijk karakter hoeft te hebben, wordt meer bescherming geboden dan op grond van de algemene regels van de Berner Conventie en het TRIPs-verdrag minimaal is vereist. Deze verdergaande bescherming heeft mede tot gevolg dat de vrije beschikbaarheid van informatie wordt ingeperkt. Wordt in het kader van de implementatie van internationale regelingen inderdaad zoveel als mogelijk de 'minimalist approach' gevolgd, dan zou het aanbeveling verdienen het woord *'alle'* uit onderdeel 1 van het eerste lid van het voorgestelde art. 9 te schrappen.

Ad lid 1 onder 3: Art. 2 lid 1 BC, dat de basis vormt voor de wetsbepaling, spreekt over *‘voordrachten, toespraken, preken en andere werken van dien aard’*. De woorden *‘en andere werken van dien aard’* brengt tot uitdrukking dat alleen mondelinge voordrachten van formele aard krachtens de Conventie worden beschermd. De bescherming van de (bestaande en voorgestelde) Surinaamse wet zou zich kunnen gaan uitstrekken over mondelinge voordrachten in het algemeen, dus ook over voordrachten zonder enig formeel karakter, waarbij te denken is aan interviews of gesprekken, uiteraard mits deze een eigen en oorspronkelijk karakter hebben en het persoonlijk stempel van de maker dragen. De wet zou dus wellicht meer bescherming bieden dan wat volgens de verdragen nodig lijkt. Echter, het lijkt niet wenselijk om alleen voor deze specifieke categorie (de mondelinge voordrachten) een extra eis te stellen, namelijk dat het moet gaan om een werk van formele aard. Niet valt in te zien dat de bescherming ten koste zal gaan van de vrije beschikbaarheid van informatie.

Ad lid 1 onder 4: Pantomimes en choreografische werken komen volgens het voorstel (en ook volgens art. 10 lid 1 sub 4 Aw 1913) slechts voor bescherming in aanmerking indien de wijze van opvoering bij geschrift of anderszins is vastgelegd. In navolging van de in 1971 op dit punt gewijzigde Berner Conventie (waarin de vastlegging – bijv. op film of video – nu facultatief is gesteld) zou de eis van vastlegging om beschermd te kunnen zijn wellicht kunnen worden geschrapt, mede omdat een dergelijke eis ook niet voor andere werken (zoals mondelinge voordrachten of muziekwerken) wordt gesteld. Aan de andere kant kan de vastlegging, in verband met bewijskwesties, wel van belang zijn voor het kunnen claimen van auteursrechtelijke bescherming in landen waar een dergelijk vereiste nog altijd wel geldt. Het (blijven) stellen van de eis van vastlegging (bij geschrift of anderszins) zou op zichzelf niet in strijd zijn met de Berner Conventie, zoals deze luidt na de inwerkingtreding van de Akte van Parijs, maar al met al lijkt schrapping van de vastleggingsvoorwaarde (die bij geen der andere werken gesteld wordt) meer voor de hand.

Ad lid 1 onder 9 en 10: mede in verband met de in het wetsvoorstel voorziene toevoeging van een nieuw hoofdstuk V (met bijzondere bepalingen betreffende filmwerken) is het goed dat het begrip *‘filmwerken’* als zodanig wordt opgenomen in de lijst van voor auteursrechtelijke bescherming in aanmerking komende werken. Volgens de bestaande wet zouden filmwerken reeds gebracht kunnen worden onder de in art. 10 lid 1 onder 9 van de huidige wet aangeduide categorie *‘cinematografische werken en werken volgens soortgelijke werkwijzen vervaardigd’*. Door de opname van de *‘nieuwe’* categorie *‘filmwerken’* (waarvan art. 77 lid 1 van het wetsvoorstel een zodanige algemene omschrijving geeft dat daarmee de traditionele film, televisie-opnamen en andere audiovisuele producties gedekt worden) kunnen de woorden *‘cinematografische werken en werken volgens soortgelijke werkwijzen vervaardigd’* uit lid 1 onder 9 worden geschrapt.

Ad lid 1 onder 11: De Berner Conventie verplicht de Unielanden niet tot het verlenen van auteursrechtelijke bescherming aan *‘werken van toegepaste kunst en tekeningen en modellen van nijverheid’*. Uit art. 2 lid 7 BC volgt dat het aan de Unielanden is overgelaten om te bepalen of bedoelde categorieën al dan niet bescherming door het auteursrecht zullen genieten. Door bedoelde werken in art. 9 op te nemen gaat het wetsvoorstel dus verder dan wat op grond van de Berner Conventie minimaal vereist is.

Ad lid 1 onder 12 en lid 5: Met het beschermen van computerprogramma’s – in (de voor de mens begrijpelijke) broncode of (de door de computer leesbare) objectcode – als *‘letterkundige werken’* in de zin van het auteursrecht wordt voldaan aan de minimumverplichting die voortvloeit uit art. 10 lid 1 TRIPS-verdrag. De te verlenen auteursrechtelijke bescherming geldt slechts als sprake is van een computerprogramma dat voldoende origineel is (dus een eigen en oorspronkelijk karakter heeft en het persoonlijk stempel van de maker draagt). Door in art. 9 lid 5 nadrukkelijk te bepalen dat computer-

programma's niet behoren tot de in lid 1 onder 1 bedoelde 'geschriften' is het dus evenmin mogelijk auteursrechtelijke bescherming te verlenen aan onpersoonlijke computerprogramma's.

Ad lid 3: Ingevolge art. 10 lid 2 TRIPs-verdrag dienen ook databanken ("verzamelingen van gegevens of ander materiaal, in machineleesbare dan wel in andere vorm"), die door de keuze of rangschikking van de stof een schepping van de geest vormen, in aanmerking te kunnen komen voor afzonderlijke auteursrechtelijke bescherming. De in het voorstel voorziene bepaling is gelijk aan de desbetreffende bepaling in de Nederlandse wet (art. 10 lid 3 Aw 1912), die daarin in 1999 is opgenomen ter implementatie van de in 1996 totstandgekomen EG-Databankenrichtlijn (96/9/EG). Ook art. 2 lid 5 BC bepaalt dat 'verzamelingen van werken van letterkunde of kunst (...) die door de keuze of de rangschikking van de stof een schepping van de geest vormen' als zodanig beschermd dienen te worden. Zowel in het TRIPs-verdrag als in de Berner Conventie gaat het om bescherming van databanken die een schepping van de geest vormen; alleen de Berner Conventie spreekt over verzamelingen 'van werken van letterkunde of kunst', het TRIPs-verdrag daarentegen stelt niet als extra voorwaarde voor bescherming van databanken dat daarvan 'werken van letterkunde of kunst' deel moeten uitmaken. De bescherming dient te bestaan ten aanzien van de structuur van de (gegevens)verzameling, niet ten aanzien van de in de verzameling opgenomen gegevens zelf.

Ad lid 4: Voor de in lid 3 bedoelde verzamelingen geldt dat zij niet (tevens) als 'geschrift' beschermd kunnen worden. Met de bepaling in het vierde lid wordt beoogd de auteursrechtelijke bescherming te reserveren voor alléén die verzamelingen die aan het originaliteitsvereiste voldoen (NB: In Nederland wordt in de Databankenwet (1999) voorzien in een *sui generis* bescherming van niet originele databanken).

Artikel 10 <i>Er bestaat geen auteursrecht op wetten en staatsbesluiten, door de openbare macht uitgevaardigd, noch op rechterlijke uitspraken en administratieve beslissingen.</i>	Artikel 11 Er bestaat geen auteursrecht op wetten als bedoeld bij artikel 2 van de Surinaamse Staatsregeling, door de openbare macht uitgevaardigd, noch op rechterlijke uitspraken en administratieve beslissingen.
--	---

De Berner Conventie verplicht de aangesloten landen niet tot het uitsluiten van wetgeving, rechterlijke en administratieve beslissingen van auteursrechtelijke bescherming. Volgens art. 2 lid 4 BC is het aan de wetgeving van de Unielanden voorbehouden om de bescherming vast te stellen van officiële teksten op het gebied van wetgeving, bestuur en rechtspraak en van de officiële vertalingen van deze teksten.

Het bestaande en voorgestelde artikel leidt in feite tot een uitbreiding van de vrije beschikbaarheid van informatie in Suriname. Opname van het voorgestelde artikel in de nieuwe auteurswet past dan ook bij de 'minimalist approach' van implementatie van internationale regelingen.

Paragraaf 4 *Het openbaar maken*

Artikel 11 1. Onder openbaarmaking van een werk van letterkunde, wetenschap of kunst wordt mede verstaan: 1°. de openbaarmaking van een verveelvoudiging van het geheel of een gedeelte van het werk; 2°. de verbreiding van het geheel of een gedeelte van het werk of van een verveelvoudiging daarvan, zolang het niet in druk verschenen is; 3°. <i>het verhuren of uitlenen van het geheel of een gedeelte van het werk met uitzondering van bouwwerken en werken van toegepaste kunst, of van een verveelvoudiging daarvan die door de rechthebbende of met zijn toestemming in het</i>	Artikel 12 Onder de openbaarmaking van een werk van letterkunde, wetenschap of kunst wordt mede verstaan; 1°. de openbaarmaking van een verveelvoudiging van het geheel of een gedeelte van het werk; 2°. de verbreiding van het geheel of een gedeelte van het werk of van een verveelvoudiging daarvan, zolang het niet in druk verscheen is; 3°. de voordracht, op- of uitvoering of voorstelling in het openbaar van het geheel of een gedeelte van het werk of van een verveelvoudiging daarvan; 4°. de openbaarmaking van het door een ander, al of
---	--

<i>verkeer is gebracht;</i> 4°. <i>de voordracht, op- of uitvoering of voorstelling in het openbaar van het geheel of een gedeelte van het werk of van een verveelvoudiging daarvan.</i> 5°. <i>het uitzenden van een in een radio- of televisieprogramma opgenomen werk door middel van een satelliet of andere zender of een omroepnetwerk.</i> 2. <i>Onder verhuren als bedoeld in lid 1 onder 3° van dit artikel wordt verstaan het voor een beperkte tijd en tegen een direct of indirect economisch of commercieel voordeel voor gebruik ter beschikking stellen.</i> 3. <i>Onder uitlenen als bedoeld in lid 1 onder 3° van dit artikel wordt verstaan het voor een beperkte tijd en zonder direct of indirect economisch of commercieel voordeel voor gebruik ter beschikking stellen door voor het publiek toegankelijke instellingen.</i> 4. <i>Onder een voordracht, op- of uitvoering of voorstelling in het openbaar wordt mede begrepen die in besloten kring, tenzij deze zich beperkt tot de familie-, vrienden- of daaraan gelijk te stellen kring en voor de toegang tot de voordracht, op- of uitvoering of voorstelling geen betaling, in welke vorm ook, geschiedt. Hetzelfde geldt voor een tentoonstelling.</i> 5. <i>Onder een voordracht, op- of uitvoering of voorstelling in het openbaar wordt niet begrepen die welke uitsluitend dient tot het onderwijs dat vanwege de overheid of vanwege een rechtspersoon zonder winstoogmerk wordt gegeven voor zover de voordracht, op- of uitvoering of voorstelling deel uitmaakt van het schoolwerkplan of leerplan voorzover van toepassing, of tot een wetenschappelijk doel.</i> 6. <i>Als afzonderlijke openbaarmaking wordt niet beschouwd de gelijktijdige uitzending van een in een radio- of televisieprogramma opgenomen werk door hetzelfde organisme dat dat programma oorspronkelijk uitzendt.</i> 7. <i>Onder het uitzenden van een in een radio- of televisieprogramma opgenomen werk door middel van een satelliet wordt verstaan de handeling waarbij de programmadragende signalen voor ontvangst door het publiek onder controle en verantwoordelijkheid van de omroeporganisatie worden ingevoerd in een ononderbroken mededelingenketen die naar de satelliet en terug naar de aarde voert. Indien de programmadragende signalen in gecodeerde vorm worden uitgezonden, is er sprake van uitzenden van een in een radio- of televisieprogramma opgenomen werk door middel van een satelliet, indien de middelen voor het decoderen van de uitzending door of met toestemming van de omroeporganisatie ter beschikking van het publiek worden gesteld.</i>	niet per draad, uitgezonden werk. Onder een voordracht, op- of uitvoering of voorstelling in het openbaar wordt mede verstaan een in besloten kring, welke tegen betaling toegankelijk is, ook al geschiedt die betaling door de voldoening van een contributie of op andere wijze. Hetzelfde geldt van een tentoonstelling in het openbaar.
---	--

De tekst van art. 11 van het concept-wetsvoorstel correspondeert geheel met de tekst van art. 12 van de Nederlandse wet, zoals deze luidde tot 2004. Van belang is op te merken dat art. 12 van de Nederlandse Auteurswet 1912, waarin het begrip ‘openbaarmaking’ nader wordt uitgewerkt, in 1995 en 1996 in het kader van de implementatie van een tweetal EU-richtlijnen m.b.t. satellietomroep en kabeldoorgifte (1993) resp. verhuur- en uitleenrecht (1992) intussen op een aantal punten is gewijzigd en aangevuld.

Ad art. 11 lid 1 sub 3 (wetsvoorstel): de bepaling maakt duidelijk dat zowel het verhuren (gedefinieerd in lid 2) als het uitlenen (gedefinieerd in lid 3) als aan toestemming van de rechthebbenden onder-

worpen openbaarmakingshandelingen moeten worden beschouwd. Eenzelfde bepaling is pas in 1995 in de Nederlandse Auteurswet 1912 opgenomen, om uitvoering te geven aan de EG-richtlijn (1992) betreffende het verhuur- en uitleenrecht (Richtlijn 92/100/EEG). Suriname is echter geen lid van de Europese Unie of partij bij de Overeenkomst tot oprichting van de Europees Economische Ruimte en is dus niet verplicht tot implementatie van deze Europese richtlijn.

Wel rust op Suriname de plicht om de bepalingen inzake het verhuurrecht uit het TRIPs-verdrag na te leven (art. 11 jo. art. 14 lid 4 TRIPs-verdrag): TRIPs-staten zijn verplicht om, ten minste waar het gaat om computerprogramma's, films en fonogrammen, auteursrechthebbenden het uitsluitend recht te verlenen om de commerciële verhuur aan het publiek van (originelen of kopieën van) hun beschermde werken te verbieden of toe te staan. Voor computerprogramma's geldt dit recht onverkort, althans in al die gevallen waarin het computerprogramma het wezenlijke voorwerp is van de verhuur. M.b.t. films is echter voorzien in een vrijstelling van deze verplichting tot opname van een verhuurrecht, tenzij de verhuur van deze werken geleid heeft tot het op grote schaal kopiëren ervan, wat een wezenlijke aantasting vormt van het aan rechthebbenden verleende reproductierecht.

Het verdient aanbeveling de algemeen geformuleerde bepaling in het voorgestelde art. 11 lid 1 onder 3° te vervangen door een meer specifieke bepaling, die direct aansluit bij de uit het TRIPs-verdrag voortvloeiende verplichting.

Nu in het TRIPs-verdrag en de Berner Conventie geen bepalingen m.b.t. het leenrecht zijn opgenomen (het leenrecht behoort dus niet tot de krachtens deze verdragen minimaal te verlenen rechten), lijkt het aanbevelenswaard de woorden 'of uitleenen' in het voorgestelde art. 11 lid 1 onder 3° alsmede het gehele derde lid van ditzelfde artikel te schrappen.

Ad art. 11 lid 6 (wetsvoorstel) het gaat hier om een weergave, conform de systematiek van de Surinaamse (en Nederlandse) wet, van het in art. 11bis lid 1 onder 2° BC bepaalde. Advies: over te nemen.

Artikel 12 1. <i>Indien de maker het verhuurrecht, bedoeld in artikel 11 lid 1 onder 3°, met betrekking tot een op een fonogram vastgelegd werk van letterkunde, wetenschap of kunst aan de producent daarvan heeft overgedragen, is de producent de maker een billijke vergoeding verschuldigd voor de verhuur.</i> 2. <i>Van het in lid 1 van dit artikel bedoelde recht op een billijke vergoeding kan geen afstand worden gedaan.</i>	
--	--

Nu het in art. 11 bedoelde – door de EG-verhuur- en uitleenrechtlijn (1992) geïntroduceerde en ook in art. 11 TRIPs-verdrag opgenomen – verhuurrecht deel uitmaakt van het openbaarmakingsrecht en dus ook vatbaar is voor overdracht, kan de auteur (lees: componist, tekstdichter) die het verhuurrecht m.b.t. zijn op fonogram opgenomen muziekwerk inderdaad zou hebben overgedragen aan de fonogramproducent, altijd aanspraak maken op een billijke vergoeding als het fonogram wordt verhuurd (een recht dat vergelijkbaar is met het in art. 80 van het wetsvoorstel voorziene recht van filmmakers op een billijke vergoeding voor het exploiteren van de film door de filmproducent). De contractsvrijheid is met deze regeling ten gunste van de auteurs ingeperkt. De regeling beoogt te voorkomen dat auteurs, vanwege hun meestal zwakkere onderhandelingspositie, na de overdracht van hun (verhuur)recht aan de fonogramproducent niet zouden delen in de inkomsten uit de verhuurexploitatie. Het recht op de billijke vergoeding is om die reden niet vatbaar voor afstand (maar wel voor overdracht, in ruil voor een billijke tegenprestatie).

Paragraaf 5 *Het verveelvoudigen*

Artikel 13 Onder de verveelvoudiging van een werk van letter-	Artikel 13 Onder de verveelvoudiging van een werk van letter-
---	---

kunde, wetenschap of kunst wordt mede verstaan de vertaling, de muziekschikking, de verfilming of toneelbewerking en in het algemeen iedere gehele of gedeeltelijke bewerking of nabootsing in gewijzigde vorm, welke niet als een nieuw, oorspronkelijk werk moet worden aangemerkt.	kunde, wetenschap of kunst wordt mede verstaan de vertaling, de muziekschikking, de verfilming of toneelbewerking en in het algemeen iedere gehele of gedeeltelijke bewerking of nabootsing in gewijzigde vorm, welke niet als een nieuw, oorspronkelijk werk moet worden aangemerkt.
Artikel 14 <i>Onder het veeelvoudigen van een werk van letterkunde, wetenschap of kunst wordt mede verstaan het vastleggen van dat werk of een gedeelte daarvan op enig voorwerp dat bestemd is om een werk ten gehore te brengen of te vertonen.</i>	Artikel 14 Onder het veeelvoudigen van een werk, dat door middel van het gehoor kan worden waargenomen, wordt mede verstaan het veeelvoudigen van voorwerpen, bestemd om het geheel of een gedeelte van het werk langs mechanische weg ten gehore te brengen.

De van de bestaande wetsbepaling afwijkende tekst voor het voorgestelde artikel is rechtstreeks ontleend aan art. 14 Aw 1912. Hoewel vandaag de dag – heel anders dan in 1912 – het vastleggen van (delen van) werken op een beeld- of geluidsdrager reeds volgens het spraakgebruik een veeelvoudiging oplevert en dus aan deze bepaling, waarin het begrip veeelvoudigen ‘voor de zekerheid en duidelijkheid’ nader wordt uitgelegd, thans eigenlijk weinig behoefte lijkt te bestaan, is de bepaling nog altijd van belang in het kader van de filmrechtregeling. Volgens die regeling valt immers het in art. 13 bedoelde veeelvoudigingsrecht (het ‘bewerkingsrecht’) niet onder de exploitatierechten die geacht worden door de filmmakers aan de filmproducent te zijn overgedragen (zie art. 80 wetsvoorstel). Het aan de filmproducent toekomende uitsluitend recht tot veeelvoudigen van het filmwerk is beperkt tot het maken van veeelvoudigingen in de zin van art. 14, dus tot het vastleggen van het filmwerk op materiële beelddragers (videoband, dvd, e.d.).

Het voorgestelde art. 14, waarin wordt bepaald dat het vastleggen van werken op geluids- en (in aansluiting op de sinds 1913 ontwikkelde technieken) beelddragers aan de hand waarvan die werken ten gehore kunnen worden gebracht of vertoond, als een veeelvoudiging van die werken is aan te merken (geheel conform art. 9 lid 3 BC: “Geluids- of beeldopnamen worden beschouwd als veeelvoudiging in de zin van deze Conventie”), kan zonder probleem worden opgenomen in de nieuwe wet.

Paragraaf 6 *De beperkingen van het auteursrecht*

Op grond van het TRIPs-verdrag zijn lidstaten in beginsel bevoegd de exclusieve rechten van auteursrechthebbenden te beperken. Afgezien van de beperkingen uit de Berner Conventie, stelt art. 13 TRIPs-verdrag aan het stellen van beperkingen van en uitzonderingen op de auteursrechten wel de voorwaarde dat dit beperkt wordt tot bepaalde bijzondere gevallen, welke geen afbreuk doen aan de normale exploitatie van het werk. Bovendien mogen de legitieme belangen van de auteursrechthebbende niet door beperkingen op onredelijke wijze worden geschaad. Het stellen van deze drie voorwaarden staat wel bekend als de ‘three-step-test’. De Berner Conventie staat toe dat slechts in bijzondere gevallen het veeelvoudigingsrecht wordt beperkt, op voorwaarde dat zo’n toegelaten veeelvoudiging geen afbreuk doet aan de normale exploitatie van het werk en mits de wettige belangen van de auteur daardoor niet op ongerechtvaardigde wijze worden geschaad (art. 9 lid 2 BC).

Artikel 15 1. <i>Als inbreuk op het auteursrecht wordt niet beschouwd het overnemen van nieuwsberichten, gemengde berichten, of artikelen over actuele economische, politieke of godsdienstige onderwerpen, die in een dag-, nieuws- of weekblad of tijdschrift zijn verschenen, alsmede van werken van dezelfde aard die zijn opgenomen in een uitgezonden radio- of televisieprogramma, indien:</i>	Artikel 15 Als inbreuk op het auteursrecht wordt niet beschouwd het overnemen van in een nieuwsblad of tijdschrift verschenen artikelen, berichten of andere stukken, met uitzondering van romans en novellen, zonder toestemming van de maker of zijn rechtverkrijgenden door een ander nieuwsblad of tijdschrift, mits daarbij het nieuwsblad of tijdschrift waaruit is overgenomen op
---	--

1°. <i>het overnemen geschiedt door een dag-, nieuws- of weekblad of tijdschrift, in een uitzending van een radio- of televisieprogramma;</i> 2°. <i>de bepalingen van artikel 43 in acht worden genomen;</i> 3°. <i>de bron op duidelijke wijze wordt vermeld, alsmede aanduiding van de maker, indien deze in de bron voorkomt, en</i> 4°. <i>het auteursrecht niet uitdrukkelijk is voorbehouden.</i> 2. <i>Bij tijdschriften wordt als een uitdrukkelijk voorbehoud als bedoeld in lid 1 onder 4° van dit artikel ook aangemerkt een voorbehoud in algemene bewoordingen dat aan het hoofd van het nummer voorkomt.</i> 3. <i>Ten aanzien van nieuwsberichten en gemengde berichten kan een voorbehoud als bedoeld in lid 1 onder 4° van dit artikel niet worden gemaakt.</i> 4. <i>De bepalingen van dit artikel zijn mede van toepassing ten aanzien van het overnemen in een andere taal dan de oorspronkelijke.</i>	duidelijke wijze wordt vermeld, benevens de aanduiding van de maker, indien deze in de bron waaruit is overgenomen voorkomt, en tenzij het auteursrecht uitdrukkelijk is voorbehouden. Bij tijdschriften is het voldoende, indien dit voorbehoud in algemene bewoordingen aan het hoofd van het nummer voorkomt. Ten aanzien van artikelen, politieke geschilpunten betreffende, nieuwstijdingen en gemengde berichten kan een voorbehoud niet worden gemaakt. De bevoegdheid tot overneming in het vorige lid bedoeld, bestaat ten aanzien van buitenlandse bladen en tijdschriften slechts, wanneer het geldt nieuwstijdingen, gemengde berichten of actuele artikelen over economie, politiek of godsdienst; de laatste zin van het vorige lid vindt daarbij met betrekking tot artikelen, welke politieke geschilpunten betreffende, geen toepassing. De bepalingen van dit artikel zijn mede van toepassing ten aanzien van het overnemen in een andere taal dan die van het oorspronkelijk artikel.
--	--

Het voorgestelde art. 15 (vgl. art. 15 Aw 1912) ziet op het – onder een aantal voorwaarden – mogen overnemen uit het ene – binnen- of buitenlandse – persmedium (de geschreven pers en omroep) in het andere medium van nieuwsberichten, gemengde berichten of artikelen of programma-onderdelen over bepaalde actuele (economische, politieke of godsdienstige) onderwerpen, tenzij het auteursrecht is voorbehouden (al is zo'n voorbehoud niet mogelijk t.a.v. nieuws- en gemengde berichten, die altijd vrij mogen worden overgenomen). Bronvermelding (zo mogelijk met naamsvermelding) en het respecteren van de persoonlijkheidsrechten is altijd vereist. Het overnemen mag ook in vertaling geschieden (zie vierde lid). De regeling sluit aan bij art. 10bis BC en is in overeenstemming te achten met het TRIPs-verdrag.

<i>Artikel 16</i> 1. <i>Als inbreuk op het auteursrecht op een werk van letterkunde, wetenschap of kunst wordt niet beschouwd het citeren uit een werk in een aankondiging, beoordeling, polemiek of wetenschappelijke verhandeling, mits:</i> 1°. <i>het werk waaruit is geciteerd rechtmatig openbaar gemaakt was;</i> 2°. <i>het citeren in overeenstemming is met hetgeen naar de regels van het maatschappelijk verkeer redelijkerwijs geoorloofd is en aantal en omvang der geciteerde gedeelten door het te bereiken doel zijn gerechtvaardigd;</i> 3°. <i>de bepalingen van artikel 43 in acht worden genomen;</i> 4°. <i>de bron op duidelijke wijze wordt vermeld, alsmede de aanduiding van de maker, indien deze in de bron voorkomt.</i> 2. <i>Waar het geldt een kort werk of een werk als bedoeld in artikel 9 lid 1 onder 6°, onder 9° of onder 11° mag voor hetzelfde doel en onder dezelfde voorwaarden als genoemd in lid 1 van dit artikel het gehele werk, in zodanige verveelvoudiging dat deze door haar grootte of door de werkwijze volgens welke zij is vervaardigd een duidelijk verschil vertoont met het oorspronkelijke werk, worden overgenomen.</i> 3. <i>Onder citeren wordt in dit artikel mede begrepen het citeren uit een dag-, nieuws- of weekblad of tijdschrift verschenen artikelen in de vorm van persoverzichten.</i> 4. <i>De bepalingen van dit artikel zijn mede van toepassing ten</i>	<i>Artikel 15bis</i> Als inbreuk op het auteursrecht worden niet beschouwd korte aanhalingen van in een nieuwsblad of tijdschrift verschenen artikelen, zelfs niet in de vorm van persoverzichten, mits daarbij het nieuwsblad of tijdschrift, waaruit is aangehaald, op duidelijke wijze wordt vermeld, benevens de aanduiding van de maker, indien deze in de bron, waaruit is aangehaald, voorkomt.
--	--

<i>aanzien van het citeren in een andere taal dan de oorspronkelijke.</i> 5. Bij beschikking wordt de zinsnede “naar de regels van het maatschappelijk verkeer redelijkerwijs geoorloofd” als bedoeld in lid 1 onder 2° van dit artikel vastgesteld.	
--	--

Het voorgestelde art. 16 (vgl. art. 15a Aw 1912) maakt – onder nadere voorwaarden – het in een bepaald kader citeren (in een eigen betoog) uit andermans (reeds eerder rechtmatig openbaar gemaakte) beschermde werken mogelijk, zonder dat eerst toestemming aan de desbetreffende rechthebbende op het geciteerde werk gevraagd behoeft te zijn.

Het voorgestelde artikel is conform het in art. 10 lid 1 BC bepaalde en voldoet ook aan het TRIPs-verdrag. Moeilijk is immers voor te stellen dat de belangen van de auteursrechthebbende worden geschaad, nu de normale exploitatie van werken niet verhinderd wordt en het aantal en de omvang van de toegestane citaten aan banden wordt gelegd (gerechtvaardigd dienen te zijn) en het moet gaan om citaten die naar de regels van het maatschappelijk verkeer geoorloofd moeten zijn. Mochten deze belangen toch worden geschaad dan dient men het doel van de beperking te bezien, namelijk het bevorderen van de free flow of information. Gelet op het doel van de beperking kan er niet worden geconcludeerd dat mogelijk optredende schade aan de belangen van de auteursrechthebbende onredelijk is. Aangezien ook voldaan wordt aan de derde stap van de three step test, is het artikel in overeenstemming te achten met het TRIPs-verdrag.

<i>Artikel 17</i> <i>Als inbreuk op het auteursrecht op een door of vanwege de openbare macht openbaar gemaakt werk van letterkunde, wetenschap of kunst wordt niet beschouwd verdere openbaarmaking of verveelvoudiging daarvan, tenzij het auteursrecht, hetzij in het algemeen bij wet of staatsbesluit, hetzij in een bepaald geval blijkens mededeling op het werk zelf of bij de openbaarmaking daarvan uitdrukkelijk is voorbehouden. Ook als een zodanig voorbehoud niet is gemaakt, behoudt de maker echter het uitsluitend recht, zijn werken, die door of vanwege de openbare macht zijn openbaar gemaakt, in een bundel verenigd te doen verschijnen.</i>	<i>Artikel 15ter</i> <i>Als inbreuk op het auteursrecht op een door of vanwege de openbare macht openbaar gemaakt werk van letterkunde, wetenschap of kunst wordt niet beschouwd verdere openbaarmaking of verveelvoudiging daarvan, tenzij het auteursrecht, hetzij in het algemeen bij een wet als bedoeld bij artikel 2 van de Surinaamse Staatsregeling, hetzij in een bepaald geval blijkens mededeling op het werk zelf of bij de openbaarmaking daarvan uitdrukkelijk is voorbehouden. Ook als een zodanig voorbehoud niet is gemaakt, behoudt de maker echter het uitsluitend recht, zijn werken, die door of vanwege de openbare macht zijn openbaar gemaakt, in een bundel verenigd te doen verschijnen.</i>
---	--

Het voorgestelde art. 17 (vgl. art. 15b Aw 1912) ziet op door de openbare macht openbaar gemaakte (auteursrechtelijk beschermde) werken (zoals voorlichtingsbrochures), waarvan het verder openbaarmaken of verveelvoudigen is toegestaan (tenzij het auteursrecht uitdrukkelijk zou zijn voorbehouden, in welk geval de beperking dus niet zou gelden). Het artikel is in overeenstemming met de Berner Conventie en het TRIPs-verdrag.

<i>Artikel 18</i> 1. <i>Als inbreuk op het auteursrecht op een werk van letterkunde, wetenschap of kunst wordt niet beschouwd het uitleenen als bedoeld in artikel 11 lid 1 onder 3° van het geheel of een gedeelte van het werk of van een verveelvoudiging daarvan die door de rechthebbende of met zijn toestemming in het verkeer is gebracht, mits degene die de uitleening verricht of doet verrichten een billijke vergoeding betaalt. De eerste volzin is niet van toepassing op een werk als bedoeld in artikel 9 lid 1 onder 12°, tenzij dat werk onderdeel uitmaakt van een van gegevens voorziene informatiedrager en uitsluitend dient</i>	
---	--

<i>om die gegevens toegankelijk te maken.</i> 2. <i>Instellingen van onderwijs en instellingen van onderzoek en de aan die instellingen verbonden bibliotheken zijn vrijgesteld van de betaling van een vergoeding voor het uitleenen als bedoeld in lid 1 van dit artikel.</i> 3. <i>Bibliotheken zijn voor het uitleenen ten behoeve van de bij deze bibliotheken ingeschreven blinden en slechtzienden vrijgesteld van betaling van de in lid 1 van dit artikel bedoelde vergoeding.</i> 4. <i>De in lid 1 van dit artikel bedoelde vergoeding is niet verschuldigd, indien de betalingsplichtige kan aantonen dat de maker of diens rechtverkrijgende afstand heeft gedaan van het recht op een billijke vergoeding. De maker of diens rechtverkrijgende dient de afstand schriftelijk mee te delen aan de in de artikelen 19 en 21 bedoelde rechtspersonen.</i>	
--	--

Volgens het voorgestelde art. 18 (vgl. art. 15c Aw 1912) is voor het uitleenen (door voor het publiek toegankelijke instellingen: zie het voorgestelde art. 1, lid 3) van een (rechtmatig in het verkeer gebrachte verveelvoudiging van een) werk geen voorafgaande toestemming van de rechthebbende op het uitgeleende werk vereist, maar is daarvoor wel een billijke vergoeding verschuldigd (tenzij de desbetreffende rechthebbende afstand van het recht op die vergoeding blijkt te hebben gedaan). Het verbodsrecht van de rechthebbende terzake het uitleenen wordt hier dus vervangen door een vergoedingsaanspraak. Betaling van de vergoeding is een voorwaarde om te mogen uitleenen. Voor het uitleenen van computerprogramma's geldt de uitzondering op het verbodsrecht niet (zie de tweede zin van het eerste lid): voor het uitleenen daarvan is dus de voorafgaande toestemming wel steeds vereist.

Voor het uitleenen door onderwijs- en onderzoeksinstituten en door blindenbibliotheken geldt de vergoedingsverplichting niet.

Nu het leenrecht, zoals hierboven (bij art. 11 van het wetsvoorstel) reeds werd opgemerkt, niet tot de minimaal te verlenen rechten behoort (noch het TRIPs-verdrag, noch de Berner Conventie bevatten enige bepaling terzake het uitleenen van werken), zouden de voorgestelde artt. 18 t/m 22 (volgens welke het uitleenen onder bepaalde voorwaarden is toegestaan, mits een billijke vergoeding t.b.v. de auteursrechthebbende wordt betaald, te incasseren en verdelen door een daartoe aangewezen organisatie), geschrapt kunnen worden, indien het uitleenen niet als een openbaarmaking in de zin van art. 11 wordt aangemerkt. Nu Suriname geen enkele verplichting heeft om enige regeling te treffen op het gebied van het leenrecht en bovenstaande leenrechtregeling niet geringe kosten voor de bevolking tot gevolg heeft (waarbij nog niet eens de kosten voor het instellen van een nieuwe incasso-organisatie zijn meegenomen) en Suriname een ontwikkelingsstatus heeft, valt te concluderen dat het voor Suriname niet verstandig is om een wettelijke regeling omtrent het leenrecht in te voeren.

NB: Het inschakelen van 'collecting societies' in het kader van de uitoefening van (o.a.) het leenrecht wordt op zichzelf door WIPO toegejuicht, nu dat vaak efficiënter en effectiever is en het ook voor de gebruiker meer voordelen oplevert (hij verkrijgt simpeler toegang tot de werken en de kosten voor het gebruik zijn lager dan wanneer e.e.a. met de individuele auteursrechthebbenden zelf zou moeten worden geregeld). De Commission on Intellectual Property Rights heeft echter in het in 2003 uitgebracht rapport *Integrating Intellectual Property Rights and Development Policy* kanttekeningen geplaatst bij het uitoefenen van (leen)rechten door incasso-organisaties, juist in ontwikkelingslanden. Er wordt op gewezen dat die incasso-organisaties een aanmerkelijke markt macht kunnen krijgen en mededingingsbelemmerend kunnen handelen. Daarnaast is het juist voor ontwikkelingslanden van fundamenteel belang dat hun bevolking kennis vergroot. Daarbij spelen (openbare) bibliotheken een 'key role'. Wanneer bovenstaande regeling in het kader van het leenrecht zou worden ingevoerd zullen vooral bibliotheken getroffen worden, terwijl uit onderzoek van de Commissie blijkt dat bibliotheken in ontwikkelingslanden al de grootst mogelijke moeite hebben het hoofd boven water te houden. Gebleken is dat in ontwikkelingslanden het merendeel van de geïnde bedragen aan buitenlandse auteursrecht-

hebbenden wordt uitbetaald. Volgens de Commissie zou een sterkere bescherming van auteursrechten en uitoefening van rechten door incasso-organisaties ook in ontwikkelingslanden op den lange duur de lokale culturele industrieën mogelijk kunnen stimuleren, maar vooralsnog heeft dat op de korte termijn een verslechtering van de mogelijkheid om informatie te verkrijgen tot gevolg.

<i>Artikel 19</i> <i>De hoogte van de in artikel 18 lid 1 bedoelde vergoeding wordt vastgesteld door een door de Minister van Justitie en Politie aan te wijzen stichting waarvan het bestuur zodanig is samengesteld dat de belangen van de makers of hun rechtverkrijgenden en de ingevolge artikel 18 lid 1, betalingsplichtigen op evenwichtige wijze worden behartigd. De voorzitter van het bestuur van deze stichting wordt benoemd door de Minister van Justitie en Politie. Het aantal bestuursleden van deze stichting dient oneven te zijn.</i>	
--	--

Volgens het voorgestelde art. 19 (vgl. art. 15d Aw 1912.) dient de hoogte van de billijke vergoeding in onderhandelingen te worden vastgesteld door een daartoe door de Minister aan te wijzen stichting (in Nederland is daartoe de Stichting Leenrecht aangewezen), waarin rechthebbenden en betalingsplichtigen op evenwichtige wijze zijn vertegenwoordigd.

<i>Artikel 20</i> <i>Geschillen met betrekking tot de in artikel 18 lid 1 bedoelde vergoeding worden in eerste aanleg bij uitsluiting beslist door de kantonrechter.</i>	
--	--

Mochten over de hoogte van de billijke leenvergoeding geschillen ontstaan dan dient daarover volgens het voorgestelde art. 20 in eerste aanleg te worden beslist door de (kanton)rechter (vgl. art. 15e Aw 1912).

<i>Artikel 21</i> <i>1. De betaling van de in artikel 18 bedoelde vergoeding dient te geschieden aan een door de Minister van Justitie en Politie aan te wijzen naar zijn oordeel representatieve rechtspersoon, die met uitsluiting van anderen belast is met de inning en de verdeling van deze vergoeding. In aangelegenheden betreffende de vaststelling van de hoogte van de vergoeding en de inning daarvan alsmede de uitoefening van het uitsluitende recht vertegenwoordigt de in de vorige volzin bedoelde rechtspersoon de rechthebbende in en buiten rechte.</i> <i>2. De in lid 1 van dit artikel bedoelde rechtspersoon staat onder toezicht van een Raad van Toezicht, waarvan de leden worden benoemd door de Minister van Justitie en Politie. Bij beschikking worden nadere regels gesteld omtrent het toezicht.</i> <i>3. De verdeling van de geïnde vergoedingen geschiedt overeenkomstig een door het in lid 1 van dit artikel bedoelde rechtspersoon opgesteld reglement. Het reglement behoeft de instemming van de Minister van Justitie en Politie. De Minister van Justitie en Politie wint daartoe het gevoelen in van het in lid 2 van dit artikel bedoelde Raad van Toezicht.</i>	
--	--

Volgens het voorgestelde art. 21 (vgl. art. 15f Aw 1912) dient de incasso en verdeling van de zogenoemde leenvergoeding te geschieden door een daartoe (door de Minister) aan te wijzen representa-

tieve rechtspersoon, die op exclusieve basis en – in verband met haar monopoliepositie – onder toezicht zal werken.

<i>Artikel 22</i> <i>Degene die tot betaling van de in artikel 18 lid 1 bedoelde vergoeding verplicht is, is gehouden, voor zover geen ander tijdstip is overeengekomen, vóór 1 april van ieder kalenderjaar aan de in artikel 21 lid 1 bedoelde rechtspersoon opgave te doen van het aantal rechtshandelingen, bedoeld in artikel 18. Hij is voorts gehouden desgevraagd aan deze rechtspersoon onverwijld de bescheiden of andere informatiedragers ter inzage te geven, waarvan kennisneming noodzakelijk is voor de vaststelling van de verschuldigdheid en de hoogte van de vergoeding.</i>	
--	--

De betalingsplichtigen dienen volgens het voorgestelde art. 22 (vgl. art. 15g Aw 1912) jaarlijks aan de in art. 21 bedoelde rechtspersoon opgave te doen van het aantal uitleningen en desgevraagd nadere – voor de vaststelling van de verschuldigdheid der vergoeding en de hoogte ervan – relevante informatie daarover te verstrekken.

<i>Artikel 23</i> 1. Als inbreuk op het auteursrecht op een werk van letterkunde, wetenschap of kunst wordt niet beschouwd: het overnemen van gedeelten van werken in publikaties of geluids- of beeldopnamen die gemaakt zijn om te worden gebruikt als toelichting bij het onderwijs, mits: 1°. het werk waaruit is overgenomen rechtmatig openbaar gemaakt was; 2°. het overnemen in overeenstemming is met hetgeen naar de regels van het maatschappelijk verkeer redelijkerwijs geoorloofd is; 3°. de bepalingen van artikel 43 in acht worden genomen; 4°. de bron op duidelijke wijze wordt vermeld, alsmede de aanduiding van de maker, indien deze in de bron voorkomt, en 5°. aan de maker of zijn rechtverkrijgenden een billijke vergoeding wordt betaald; b. het openbaar maken van gedeelten van werken door uitzending van een radio- of televisieprogramma in een programma dat gemaakt is om te dienen als toelichting bij het onderwijs, mits: 1°. het werk waaruit is overgenomen rechtmatig openbaar gemaakt was; 2°. het openbaar maken in overeenstemming is met hetgeen naar de regels van het maatschappelijk verkeer redelijkerwijs geoorloofd is; 3°. de bepalingen van artikel 43 in acht worden genomen; 4°. de bron op duidelijke wijze wordt vermeld, alsmede de aanduiding van de maker, indien deze in de bron voorkomt, en 5°. aan de maker of zijn rechtverkrijgenden een billijke vergoeding wordt betaald. 2. Waar het geldt een kort werk of een werk als bedoeld in artikel 9 lid 1 onder 6°, 9° of 11° mag voor hetzelfde doel en onder dezelfde voorwaarden het gehele werk worden overgenomen.	<i>Artikel 16</i> Als inbreuk op het auteursrecht op een werk van letterkunde, wetenschap of kunst wordt niet beschouwd: a. het geheel of gedeeltelijk, in de oorspronkelijke taal of vertaald, overnemen van reeds eerder uitgegeven werken in bloemlezingen en andere werken kennelijk bestemd voor het onderwijs of een ander wetenschappelijk doel, mits: 1°. van dezelfde maker niet meer worden overgenomen dan enkele korte gedeelten van zijn werken of enkele korte opstellen of gedichten, en waar het geldt werken als bedoeld bij artikel 10, eerste lid onder 6°, niet meer dan enkel van die werken en in zodanige veeleenvoudiging, dat deze door haar grootte of door de werkwijze, volgens welke zij vervaardigd is, een duidelijk verschil vertoont met het oorspronkelijke, met dien verstande, dat wanneer van deze werken twee of meer verenigd openbaar zijn gemaakt, die veeleenvoudiging slechts ten aanzien van één daarvan geoorloofd is; 2°. de bepalingen van artikel 25 worden in acht genomen; 3°. bij het overgenomen het werk hetwelk of waaruit is overgenomen genoemd wordt, en de maker, voor zover deze op of in het werk is aangeduid, wordt vermeld; 4°. aan de maker of zijn rechtverkrijgenden een billijke vergoeding wordt betaald. b. het aanhalen van stukken uit reeds eerder openbaar gemaakte geschriften, in de oorspronkelijke taal of vertaald, of muziekwerken en het opnemen van veeleenvoudingen van reeds eerder openbaar gemaakte werken van beeldende kunst in het verband van de tekst van de aankondiging of beoordeling, of van een polemieek of wetenschappelijke verhandeling mits: 1°. aantal en omvang der aldus aangehaalde stukken of
---	---

3. Waar het overnemen in een compilatiewerk betreft, mag van dezelfde maker niet meer worden overgenomen dan enkele korte werken of korte gedeelten van zijn werken, en waar het geldt werken als bedoeld in artikel 9 lid 1 onder 6°, 9° of 11°, niet meer dan enkele van die werken en in zodanig verveelvoudiging dat deze door haar grootte of door de werkwijze, volgens welke zij vervaardigd is, een duidelijk verschil vertoont met het oorspronkelijke met dien verstande, dat wanneer van deze werken er twee of meer verenigd openbaar zijn gemaakt, die verveelvoudiging slechts ten aanzien van een daarvan geoorloofd is. 4. De bepalingen van dit artikel zijn mede van toepassing ten aanzien van het overnemen in een andere taal dan de oorspronkelijke. 5. De President kan regelen vaststellen omtrent de in lid 1 onder a sub 5° en onder b, sub 5° van dit artikel te betalen billijke vergoeding alsmede de in lid 3 van dit artikel bedoelde "enkele korte werken of korte gedeelten van zijn werken".	opgenomen verveelvoudigingen blijven binnen de grenzen van hetgeen naar de regels van het maatschappelijk verkeer redelijkerwijs geoorloofd is; 2°. de bepalingen van artikel 25 worden in acht genomen; en 3°. de maker, voor zover deze op of in het werk is aangeduid, wordt vermeld. De president is bevoegd bij staatsbesluit nader te bepalen, wat in lid 1, sub a, onder 1°, is te verstaan onder "enkele korte gedeelten van zijn werken of enkele korte opstellen of gedichten", alsmede regelen te stellen omtrent een overeenkomstig lid 1, sub a, onder 4°, te betalen billijke vergoeding. Van een in het openbaar gehouden mondelinge voordracht, welke niet reeds in druk is verschenen, kan de zakelijke inhoud als verslag in een nieuwsblad of tijdschrift worden medegedeeld, mits daarbij vermeld wordt degene, die de voordracht gehouden heeft.
---	--

Art. 10 lid 2 BC laat lidstaten in grote mate vrij om het auteursrecht ten behoeve van het onderwijs te beperken, zolang de beperking door het doel gerechtvaardigd wordt en het in overeenstemming is met de goede gebruiken. In het voorgestelde art. 23 (vgl. art. 16 Aw 1912) gaat het om het – onder nadere voorwaarden – toegestane gebruik ten behoeve van het onderwijs van reeds eerder rechtmatig openbaar gemaakte beschermde werken als les- of leermateriaal dat dient ter toelichting bij (d.w.z. niet ter vervanging van) het bij het onderwijs gebruikte materiaal. Betaling van een billijke vergoeding aan de rechthebbenden is een voorwaarde om geen inbreuk op het auteursrecht te maken. Hoewel de voorwaarde van betaling van een billijke vergoeding reeds in de Auteurswet 1913 werd gesteld, lijkt het zinvol deze voorwaarde in heroverweging te nemen.

<i>Artikel 24</i> <i>Als inbreuk op het auteursrecht op een werk van letterkunde, wetenschap of kunst wordt niet beschouwd een korte opname, weergave en mededeling ervan in het openbaar in een foto-, film-, radio- of televisiereportage voor zover zulks voor het behoorlijk weergeven van de actuele gebeurtenis welke het onderwerp der reportage uitmaakt, noodzakelijk is.</i>	<i>Artikel 16bis</i> Als inbreuk op het auteursrecht op een werk van letterkunde, wetenschap of kunst wordt niet beschouwd de opname, weergave en openbare mededeling van beperkte gedeelten daarvan in een foto-, film- of radioreportage, voor zover zulks voor het behoorlijk weergeven van de actuele gebeurtenis welke het onderwerp van de reportage uitmaakt, noodzakelijk is.
--	---

Art. 10bis, lid 2 BC geeft de nationale wetgever vrijheid om zelf de voorwaarden te stellen waaronder werken in het kader van verslaggeving van actuele gebeurtenissen mogen worden weergegeven en voor het publiek toegankelijk gemaakt, e.e.a. voorzover dat uit een oogpunt van voorlichting gerechtvaardigd is. De door het voorgestelde art. 24 (vgl. art. 16a Aw 1912) gestelde voorwaarden (het mag slechts gaan om een *korte* opname, weergave of mededeling in het openbaar van een beschermd werk in een foto-, film, radio- of tv-reportage, voorzover dat nodig is om de actuele gebeurtenis die het onderwerp van de reportage is, behoorlijk te kunnen weergeven) zijn in overeenstemming te achten met de Berner Conventie.

NB: het thans in Nederland geldende art. 16a Aw luidt: "Als inbreuk op het auteursrecht op een werk van letterkunde, wetenschap of kunst wordt niet beschouwd een korte opname, weergave en mededeling ervan in het openbaar in een foto-, film-, radio- of televisiereportage voor zover zulks voor het behoorlijk weergeven van de actuele gebeurtenis welke het onderwerp der reportage uitmaakt, *gerechtvaardigd is en mits, voor zover redelijkerwijs mogelijk, de bron, waaronder de naam van de maker, duidelijk wordt vermeld.*" Het woord 'noodzakelijk' is dus vervangen door het woord 'gerechtvaardigd', terwijl er een extra voorwaarde m.b.t. de bron- en naamsvermelding is toegevoegd.

<i>Artikel 25</i> 1. Als inbreuk op het auteursrecht op een werk van letterkunde, wetenschap of kunst wordt niet beschouwd, tenzij het een met elektronische middelen toegankelijke verzameling als bedoeld in artikel 9 lid 3 betreft, de verveelvoudiging, welke beperkt blijft tot enkele exemplaren en uitsluitend dient tot eigen oefening, studie of gebruik van degene die de verveelvoudiging vervaardigt of tot het verveelvoudigen uitsluitend ten behoeve van zichzelf opdracht geeft. 2. Waar het geldt een werk als bedoeld bij artikel 9 lid 1 onder 1° de partituur of partijen van een muziekwerk daaronder begrepen, moet de verveelvoudiging bovendien beperkt blijven tot een klein gedeelte van het werk, behalve indien het betreft: a. werken, waarvan naar redelijkerwijs mag worden aangenomen geen nieuwe exemplaren tegen betaling, in welke vorm ook, aan derden ter beschikking zullen worden gesteld; b. in een dag-, nieuws- of weekblad of tijdschrift verschenen korte artikelen, berichten of andere stukken. 3. Waar het geldt een werk als bedoeld bij artikel 9 lid 1 onder 6° moet de verveelvoudiging door haar grootte of door de werkwijze, volgens welke zij vervaardigd is, een duidelijk verschil vertonen met het oorspronkelijke werk. 4. De bepalingen van lid 1 van dit artikel met betrekking tot een in opdracht vervaardigde verveelvoudiging zijn niet van toepassing ten aanzien van de verveelvoudiging welke plaatsvindt door het vastleggen van een werk of een gedeelte daarvan op enig voorwerp dat bestemd is een werk ten gehore te brengen of te vertonen. 5. Indien een ingevolge dit artikel toegelaten verveelvoudiging heeft plaatsgevonden, mogen de vervaardigde exemplaren zonder toestemming van de rechthebbende op het auteursrecht niet aan derden worden afgegeven, tenzij de afgifte geschiedt ten behoeve van een rechterlijke of administratieve procedure. 6. Bij staatsbesluit kan ten aanzien van de verveelvoudiging van werken als bedoeld bij artikel 9 lid 1 onder 1°, van het in een of meer der voorgaande leden bepaalde worden afgeweken ten behoeve van de uitoefening van de openbare dienst, alsmede ten behoeve van de vervulling van taken waarmee in het algemeen belang werkzame instellingen zijn belast. Voorts kunnen daarbij nadere regelen worden gegeven en voorwaarden worden gesteld. 7. De voorgaande bepalingen van dit artikel zijn niet van toepassing ten aanzien van het nabouwen van bouwwerken.	<i>Artikel 17</i> Als inbreuk op het auteursrecht op een werk van letterkunde, wetenschap of kunst wordt niet beschouwd de verveelvoudiging, welke beperkt blijft tot enkel exemplaren en uitsluitend dient tot eigen oefening, studie of gebruik, en die, waar het geldt een werk, als bedoel bij artikel 10, 6°, door haar grootte of door de werkwijze, volgens welke zij vervaardigd is, een duidelijk verschil vertoont met het oorspronkelijk werk. Deze bepaling is niet van toepassing ten aanzien van het nabouwen van bouwwerken.
--	--

Het voorgestelde art. 25 (vgl. art. 16b Aw 1912) betreft het (gratis) mogen (laten) kopiëren van beschermde werken voor eigen oefening, studie of gebruik. Het gaat hier om de traditionele vormen van kopiëren (overschrijven, overtypen, natekenen, fotokopiëren e.d.). De vrijheid daartoe is beperkt tot het mogen (laten) maken van enkele exemplaren voor eigen privé-gebruik (de gemaakte kopieën mogen niet zonder toestemming van de rechthebbende aan derden worden afgegeven).

Het zevende lid voorziet in een niet onbelangrijke uitzondering: niemand mag zomaar voor eigen gebruik andermans beschermde bouwwerk voor eigen gebruik nabouwen.

<i>Artikel 26</i>	
-------------------	--

1. Voor de verveelvoudiging die met inachtneming van artikel 25 lid 1 voor eigen oefening, studie of gebruik geschiedt door vastlegging van een werk of een gedeelte daarvan op een voorwerp dat bestemd is om daarop vastgelegde beelden of geluiden ten gehore te brengen of te vertonen, is ten behoeve van de maker of diens rechtverkrijgenden een vergoeding verschuldigd. 2. De verplichting tot betaling van de vergoeding rust op de fabrikant of de importeur van de in lid 1 van dit artikel bedoelde voorwerpen. 3. Voor de fabrikant ontstaat de verplichting tot betaling van de vergoeding op het tijdstip dat de door hem vervaardigde voorwerpen in het verkeer kunnen worden gebracht. Voor de importeur ontstaat deze verplichting op het tijdstip van invoer. 4. De verplichting tot betaling van de vergoeding vervalt indien de ingevolge lid 2 van dit artikel bedoelde betalingsplichtige de in lid 1 van dit artikel bedoelde voorwerpen uitvoert. 5. De vergoeding is slechts eenmaal per voorwerp verschuldigd.	
---	--

Ingevolge het voorgestelde art. 26 (vgl. art. 16c Aw 1912) geldt de vrijheid tot het maken van een privékopie ook voor het kopiëren van werken op beeld- en geluidsdragers, al is daarvoor wel een vergoeding verschuldigd (ter compensatie van de nadelige effecten op de verkoop van bespeelde beeld- en geluidsdragers). Die vergoeding bestaat uit een heffing op de daarbij te gebruiken voorwerpen (de onbespeelde beeld- en geluidsdragers), welke dient te worden betaald door de fabrikant of importeur van die dragers.

NB: het eerste lid van art. 16c van de Nederlandse Auteurswet is intussen gewijzigd; het artikel luidt thans: "Als inbreuk op het auteursrecht op een werk van letterkunde, wetenschap of kunst wordt niet beschouwd het reproduceren van het werk of een gedeelte ervan op een voorwerp dat bestemd is om een werk ten gehore te brengen, te vertonen of weer te geven, mits het reproduceren geschiedt zonder direct of indirect commercieel oogmerk en uitsluitend dient tot eigen oefening, studie of gebruik van de natuurlijke persoon die de reproductie vervaardigt."

De hier aan de orde zijnde regeling is weliswaar redelijk te achten, maar is geenszins noodzakelijk, gelet op de bepalingen in het TRIPs-verdrag en de Berner Conventie.

<i>Artikel 27</i> 1. De betaling van de in artikel 26 bedoelde vergoeding dient te geschieden aan eendoor de Minister van Justitie en Politie aan te wijzen, naar zijn oordeel representatieve rechtspersoon, die belast is met de inning en de verdeling van deze vergoeding overeenkomstig een door deze Minister goed te keuren reglement. In aangelegenheden betreffende de inning van de vergoeding vertegenwoordigt deze rechtspersoon de makers of hun rechtverkrijgenden in en buiten rechte. Deze rechtspersoon staat onder toezicht van de Minister. 2. Het reglement als bedoeld in lid 1 van dit artikel behoeft de instemming van de Minister van Justitie en Politie. 3. Bij staatsbesluit kunnen nadere voorschriften worden gegeven betreffende uitoefening van het toezicht op de in lid 1 van dit artikel bedoelde rechtspersoon.	
---	--

Vgl. art. 16d Aw 1912

<i>Artikel 28</i> 1. De hoogte van de in artikel 26 bedoelde vergoeding wordt vastgesteld door een door de Minister van Justitie en Politie aan te wijzen stichting waarvan het bestuur zodanig is samengesteld dat de belangen van de makers of hun rechtverkrijgenden en de ingevolge artikel 26 lid 2, betalingsplichtigen op evenwichtige wijze worden behartigd. De voorzitter van het bestuur van deze stichting wordt benoemd door de Minister van Justitie en Justitie. 2. Bij het bepalen van de hoogte van de vergoeding wordt in het bijzonder de speelduur van het voorwerp in aanmerking genomen.	
---	--

Vgl. art. 16e Aw 1912

<i>Artikel 29</i> Degene die tot betaling van de in artikel 26 bedoelde vergoeding verplicht is, is gehouden onverwijld of binnen een met de in artikel 27 lid 1 bedoelde rechtspersoon overeengekomen tijdvak opgave te doen aan deze rechtspersoon van het aantal en de speelduur van de door hem geïmporteerde of vervaardigde voorwerpen, bedoeld in artikel 26 lid 1. Hij is voorts gehouden aan deze rechtspersoon op diens aanvraag onverwijld die bescheiden ter inzage te geven, waarvan kennisgeving noodzakelijk is voor de vaststelling van de verschuldigheid en de hoogte van de vergoeding.	
--	--

Vgl. art. 16f Aw 1912

<i>Artikel 30</i> Geschillen met betrekking tot de in artikel 26 bedoelde vergoeding worden in eerste aanleg bij uitsluiting beslist door de kantonrechter.	
---	--

Vgl. art. 16g Aw 1912

<i>Artikel 31</i> 1. Onverminderd het bepaalde in artikel 30 wordt als inbreuk op het auteursrecht op de in artikel 9 lid 1 onder 1°, bedoelde werken niet beschouwd de verveelvoudiging ten behoeve van een onderneming, organisatie of instelling van afzonderlijke in een dag-, nieuws-, of weekblad of tijdschrift verschenen artikelen, berichten of andere stukken, of van kleine gedeelten van boeken, brochures of andere geschriften, een en ander voor zover het betreft werken van wetenschap, mits de verveelvoudiging beperkt blijft tot zoveel exemplaren als in de onderneming, organisatie of instelling redelijkerwijze nodig zijn. De exemplaren mogen alleen worden afgegeven aan degenen die in de onderneming, organisatie of instelling werkzaam zijn. 2. Degene die de kopieën vervaardigt of daartoe opdracht geeft, moet aan de maker van het verveelvoudigde werk of zijn rechtverkrijgenden een billijke vergoeding betalen. 3. Bij staatsbesluit kunnen regelen worden vastgesteld ten aanzien van het maximum aantal exemplaren, de maximale	
---	--

<i>omvang dezer kopieën, het bedrag der vergoeding, de wijze waarop deze moet worden voldaan en het aantal exemplaren waarvoor geen vergoeding behoeft te worden betaald.</i>	
---	--

Volgens dit voorgestelde art. 31 (vgl. het intussen vervallen (!) art. 17 Aw 1912) gelden voor het bedrijfsleven extra faciliteiten om bepaalde werken (tegen betaling van een billijke vergoeding) te mogen kopiëren. De hier aan de orde zijnde regeling is weliswaar redelijk te achten, maar is geenszins noodzakelijk, gelet op de bepalingen in het TRIPS-verdrag en de Berner Conventie.

Artikel 32 1. Bij staatsbesluit kunnen in het algemeen belang regelen worden vastgesteld nopens de uitoefening van het recht van de maker van een werk van letterkunde, wetenschap of kunst of van zijn rechtverkrijgenden met betrekking tot de openbaarmaking van zulk een werk door uitzending van een radio- of televisieprogramma. Dit staatsbesluit kan bepalen, dat zodanig werk mag worden openbaar gemaakt zonder voorafgaande toestemming van de maker of zijn rechtverkrijgenden. <i>Degenen</i> die dientengevolge bevoegd zijn een werk openbaar te maken, zijn desniettemin verplicht <i>de in artikel 43 bedoelde rechten</i> van de maker te eerbiedigen en aan de maker of zijn rechtverkrijgenden een billijke vergoeding te betalen, welke bij gebreke van overeenstemming op vordering van de meest gerede partij door de rechter zal worden vastgesteld, die tevens het stellen van zekerheid kan bevelen. 2. Het in lid 1 van dit artikel bepaalde is van overeenkomstige toepassing ten aanzien van de vervaardiging en het in het verkeer brengen van voorwerpen, met uitzondering echter van <i>verveelvoudigingen van filmwerken</i>, bestemd om het geheel of een gedeelte van een muziekwerk langs mechanische weg ten gehore te brengen, indien dergelijke voorwerpen met betrekking tot dit muziekwerk reeds eerder door of met toestemming van de maker of zijn rechtverkrijgenden vervaardigd en in het verkeer gebracht zijn. 3. Het bepaalde in lid 1 van dit artikel is niet van toepassing op het uitzenden van een in een radio- of televisieprogramma opgenomen werk door middel van een satelliet.	Artikel 17bis Bij staatsbesluit kunnen in het algemeen belang regelen worden vastgesteld nopens de uitoefening van het recht van de maker van een werk van letterkunde, wetenschap of kunst of van zijn rechtverkrijgenden met betrekking tot de openbaarmaking van zulk een werk door radio-uitzending van tekens, geluid of beelden, alsmede met betrekking tot de verdere verspreiding, al of niet per draad, van het aldus openbaar gemaakte werk. Dit staatsbesluit kan bepalen, dat zodanig werk mag worden openbaar gemaakt zonder voorafgaande toestemming van de maker of zijn rechtverkrijgenden. Zij die dientengevolge bevoegd zijn een werk openbaar te maken, zijn desniettemin verplicht de persoonlijkheidsrechten van de maker te eerbiedigen en aan de maker of zijn rechtverkrijgenden een billijke vergoeding te betalen, welke bij gebreke van overeenstemming op vordering van de meest gerede partij door de rechter zal worden vastgesteld, die tevens het stellen van zekerheid kan bevelen. Het in het vorige lid bepaalde is van overeenkomstige toepassing ten aanzien van de vervaardiging en het in het verkeer brengen van voorwerpen, met uitzondering echter van cinematografische verveelvoudigingen, bestemd om het geheel of een gedeelte van een muziekwerk langs mechanische weg ten gehore te brengen, indien dergelijke voorwerpen van het onderhavige muziekwerk reeds eerder door of met toestemming van de maker of zijn rechtverkrijgenden vervaardigd en in het verkeer gebracht zijn.
---	--

Het voorgestelde art. 32 (vgl. art. 17a Aw 1912) voorziet in de mogelijkheid dat krachtens wettelijke regeling een aantal specifieke wijzen van openbaarmaking of verveelvoudiging mogen plaatsvinden, zonder voorafgaande toestemming van de betrokken rechthebbenden, maar wel tegen betaling van een billijke vergoeding. Nu in Nederland van deze mogelijkheid nooit gebruik is gemaakt, lijkt opname van het artikel in een nieuwe Surinaamse auteurswet weinig zinvol of aanbevelenswaardig.

Artikel 33 1. Tenzij anders is overeengekomen, sluit de bevoegdheid tot openbaarmaking door uitzending van een radio- of televisieprogramma niet in de bevoegdheid het werk vast te leggen. 2. De zendorganisatie, die bevoegd is tot openbaarmaking zoals in lid 1 van dit artikel bedoeld, is echter gerechtigd met haar eigen middelen en uitsluitend voor uitzenden	Artikel 17ter Tenzij anders is overeengekomen, sluit de bevoegdheid tot openbaarmaking door radio-uitzending niet in de bevoegdheid het werk vast te leggen. De radio-zendorganisatie, die bevoegd is tot openbaarmaking zoals in het eerste lid omschreven, is echter gerechtigd met haar eigen middelen en uitsluitend voor haar eigen radio-uitzendingen het ter uitzending bestem-
--	---

ding van haar eigen <i>radio- of televisieprogramma's</i> het ter uitzending bestemde werk vast te leggen, mits de <i>vastlegging van geluiden en beelden wordt teniet gedaan</i> binnen 28 dagen na de eerste, met behulp daarvan verrichte <i>uitzending van een radio- of televisieprogramma</i> en in ieder geval binnen een half jaar na de vervaardiging. De <i>zendorganisatie, die dientengevolge gerechtigd is tot vastlegging, is desniettemin verplicht de in artikel 43 bedoelde rechten van de maker van het werk te eerbiedigen.</i> 3. Bij staatsbesluit kan worden bepaald dat en onder welke voorwaarden aldus vervaardigde opnamen van uitzonderlijke documentaire waarde in officiële archieven mogen worden bewaard.	de werk vast te leggen, mits het enige voorwerp, waarop de geluiden of beelden aldus zijn vastgelegd, wordt vernietigd of onbruikbaar gemaakt binnen 28 dagen na de eerste, met behulp daarvan verrichte radio-uitzending en in ieder geval binnen een half jaar na de vervaardiging. De radio-zendorganisatie, die dientengevolge gerechtigd is tot vastlegging, is desniettemin verplicht de persoonlijkheidsrechten van de maker van het werk te eerbiedigen.
--	---

Het voorgestelde art. 33 (vgl. art. 17b Aw 1912 in de versie tot 2004) geeft omroeporganisaties de bevoegdheid om beschermd materiaal zonder toestemming van de rechthebbende met eigen middelen tijdelijk vast te leggen in het kader van (voorbereiding op) latere uitzending van hun eigen programma's. De beperking vindt haar grondslag in art. 11bis lid 3 BC. De beperking vrijwaart omroeporganisaties niet van de noodzaak om toestemming voor het uitzenden van de programma's te vragen.

NB: Art. 17b van de Nederlandse wet luidt sinds 2004: "1. Tenzij anders is overeengekomen, sluit de bevoegdheid tot openbaarmaking door uitzending van een radio- of televisieprogramma via radio of televisie, of een ander medium dat eenzelfde functie vervult niet in de bevoegdheid het werk vast te leggen. 2. De omroeporganisatie die bevoegd is tot de openbaarmaking, bedoeld in het eerste lid, is echter gerechtigd met haar eigen middelen en uitsluitend voor uitzending van haar eigen radio- of televisieprogramma's het ter uitzending bestemde werk tijdelijk vast te leggen. De omroeporganisatie, die dientengevolge gerechtigd is tot vastlegging, is desalniettemin verplicht de rechten van de maker van het werk, bedoeld in artikel 25, te eerbiedigen. 3. Vastleggingen die met inachtneming van het tweede lid zijn vervaardigd en een uitzonderlijke documentaire waarde bezitten, mogen in officiële archieven worden bewaard."

<i>Artikel 34</i> Als inbreuk op het auteursrecht op een werk van letterkunde of kunst wordt niet beschouwd de gemeentezang en de instrumentale begeleiding daarvan tijdens een eredienst.	
--	--

Voor het voorgestelde art. 34 heeft het in 1972 in de Nederlandse wet opgenomen art. 17c model gestaan. De vrijstelling geldt slechts voor de tijdens erediensten plaatsvindende gemeentelijke samenhang en de instrumentale begeleiding ervan. In kerken plaatsvindende kooruitvoeringen, kerkconcerten, orgelrecitals e.d., of de uitzendingen van kerkdiensten via radio of tv, vallen er dus buiten.

<i>Artikel 35</i> Als inbreuk op het auteursrecht op een werk, als bedoeld bij artikel 9 onder 6°, hetwelk blijvend op of aan de openbaren weg zichtbaar is gesteld, wordt niet beschouwd de <i>verveelvoudiging of de openbaarmaking van zodanige verveelvoudiging, indien het werk daarbij niet de hoofdvoorstelling vormt en de verveelvoudiging door hare grootte of door de werkwijze, volgens welke zij vervaardigd is, een duidelijk verschil vertoont met het oorspronkelijk werk, en zich, wat bouwwerken betreft, tot het uitwendige daarvan bepaalt.</i>	<i>Artikel 18</i> Als inbreuk op het auteursrecht op een werk, als bedoeld bij artikel 10, 6°, hetwelk blijvend op of aan de openbare weg zichtbaar is gesteld, wordt niet beschouwd de verveelvoudiging, welke door haar grootte of door de werkwijze, volgens welke zij vervaardigd is, een duidelijk verschil vertoont met het oorspronkelijk werk en zich, wat bouwwerken betreft, tot het uitwendige daarvan bepaalt.
---	--

Deze in art. 35 van het wetsvoorstel voorziene beperking wordt niet in de Berner Conventie genoemd en dient dus aan de three step test te worden getoetst. Ook het TRIPs-verdrag maakt die toetsing nodig. Aan de gestelde voorwaarden lijkt bij de hier mogelijk gemaakte verveelvoudiging te worden voldaan: het betreft een bijzonder geval, aan de normale exploitatie van de werken wordt geen afbreuk gedaan en de wettige belangen van de auteur worden niet op ongerechtvaardigde wijze geschaad.

Het verdient overigens aanbeveling voor de hier bedoelde beperking de tekst van het thans (sinds 2004) in de Nederlandse Auteurswet geldende art. 18 te volgen, waarmee de bepaling als volgt zou komen luiden: “Als inbreuk op het auteursrecht op een werk als bedoeld in artikel 9, eerste lid, onder 6°, of op een werk, betrekkelijk tot de bouwkunde als bedoeld in artikel 9, eerste lid, onder 8°, dat is gemaakt om permanent in openbare plaatsen te worden geplaatst, wordt niet beschouwd de verveelvoudiging of openbaarmaking van afbeeldingen van het werk zoals het zich aldaar bevindt. Waar het betreft het overnemen in een compilatiewerk, mag van dezelfde maker niet meer worden overgenomen dan enkele van zijn werken.” Deze tekst voorziet in een wat ruimere beperking dan die in het wetsvoorstel.

Artikel 36 1. Als inbreuk op het auteursrecht op een portret wordt niet beschouwd de verveelvoudiging daarvan door, of ten behoeve van, de geportretteerde of, na diens overlijden, zijn nabestaanden. 2. Bevat een zelfde afbeelding het portret van twee of meer personen, dan staat die verveelvoudiging aan ieder hunner ten aanzien van andere portretten dan zijn eigen slechts vrij met toestemming van die andere personen of, gedurende tien jaren na hun overlijden, van hun nabestaanden. 3. Ten aanzien van een fotografisch portret wordt mede niet als inbreuk op het auteursrecht beschouwd het openbaar maken daarvan in een nieuwsblad of tijdschrift door of met toestemming van een der personen, in lid 1 van dit artikel genoemd, mits daarbij de naam van de makers, voor zover deze op of bij het portret is aangeduid, vermeld wordt. 4. Dit artikel is slechts van toepassing ten aanzien van portretten, welke vervaardigd zijn ingevolge een opdracht, door of vanwege de geportretteerde personen, of te hun behoeve aan den maker gegeven.	<i>Artikel 19</i> Als inbreuk op het auteursrecht op een portret wordt niet beschouwd de verveelvoudiging daarvan door, of ten behoeve van, de geportretteerde of, na diens overlijden, zijn nabestaande. Bevat een zelfde afbeelding het portret van twee of meer personen, dan staat die verveelvoudiging aan ieder hunner ten aanzien van andere portretten dan zijn eigen slechts vrij met toestemming van die andere personen of, gedurende tien jaren na hun overlijden, van hun nabestaanden. Ten aanzien van een fotografisch portret wordt mede niet als inbreuk op het auteursrecht beschouwd het openbaar maken daarvan in een nieuwsblad of tijdschrift door of met toestemming van een der personen, in het eerste lid genoemd, mits daarbij de naam van de maker, voor zover deze op of bij het portret is aangeduid, vermeld wordt. Dit artikel is slechts van toepassing ten aanzien van portretten, welke vervaardigd zijn ingevolge een opdracht, door of vanwege de geportretteerde personen, of te hun behoeve aan de maker gegeven.
Artikel 37 1. Tenzij anders is overeengekomen is degene, wie het auteursrecht op een portret toekomt, niet bevoegd dit openbaar te maken zonder toestemming van de geportretteerde, of, gedurende tien jaren na diens overlijden, van diens nabestaanden. 2. Bevat een zelfde afbeelding het portret van twee of meer personen, dan is ten aanzien van de ganse afbeelding de toestemming vereist van alle geportretteerden of, gedurende tien jaren na hun overlijden, van hun nabestaanden. 3. Het bepaalde in artikel 36 lid 4 is van toepassing.	<i>Artikel 20</i> Tenzij anders is overeengekomen is degene, wie het auteursrecht op een portret toekomt, niet bevoegd dit openbaar te maken zonder toestemming van de geportretteerde of, gedurende tien jaren na diens overlijden, van diens nabestaande. Bevat een zelfde afbeelding het portret van twee of meer personen, dan is ten aanzien van de ganse afbeelding de toestemming vereist van alle geportretteerde of, gedurende tien jaren na hun overlijden, van hun nabestaanden. Het laatste lid van het voorgaande artikel is van toepassing.
Artikel 38	<i>Artikel 21</i>

Is een portret vervaardigd zonder daartoe strekkende opdracht, de maker door of vanwege de geportretteerde, of te diens behoefte, gegeven, dan is openbaarmaking daarvan door degene, wie het auteursrecht daarop toekomt, niet geoorloofd, voor zover een redelijk belang van de geportretteerde, of, na zijn overlijden, van een zijner nabestaanden zich tegen de openbaarmaking verzet.	Is een portret vervaardigd zonder daartoe strekkende opdracht, de maker door of vanwege de geportretteerde, of te diens behoefte, gegeven, dan is openbaarmaking daarvan door degene, wie het auteursrecht daarop toekomt, niet geoorloofd, voor zover een redelijk belang van de geportretteerde of, of na zijn overlijden, van een zijner nabestaanden zich tegen de openbaarmaking verzet.
Artikel 39 In het belang van de openbare veiligheid alsmede ter opsporing van strafbare feiten mogen afbeeldingen van welke aard ook door of vanwege de justitie worden verveelvoudigd en openlijk tentoongesteld en verspreid.	Artikel 22 In het belang van de openbare veiligheid alsmede ter opsporing van strafbare feiten mogen afbeeldingen van welke aard ook door of vanwege de justitie worden verveelvoudigd en openlijk tentoongesteld en verspreid.

Art. 17 BC bepaalt uitdrukkelijk dat lidstaten het recht hebben om met wetgeving of bestuurlijke maatregelen de verspreiding, opvoering of tentoonstelling van werken toe te staan, onder toezicht te stellen of te verbieden, in gevallen waarin het bevoegde gezag dat recht meent te moeten uitoefenen. Voor het voorgestelde art. 39 heeft (ooit) art. 22 Aw 1912 model gestaan.

NB: Intussen luidt art. 22 van de Nederlandse wet (sinds 2004) als volgt: “1. In het belang van de openbare veiligheid alsmede ter opsporing van strafbare feiten mogen afbeeldingen van welke aard ook door of vanwege de justitie worden verveelvoudigd of openbaar gemaakt. 2. Als inbreuk op het auteursrecht op een werk van letterkunde, wetenschap of kunst wordt niet beschouwd het overnemen ervan ten behoeve van de openbare veiligheid of om het goede verloop van een bestuurlijke, parlementaire of gerechtelijke procedure of de berichtgeving daarover te waarborgen.”

Artikel 40 Tenzij anders is overeengekomen is de eigenaar van een teken-, schilder-, bouw- of beeldhouwwerk of van een werk van toegepaste kunst gerechtigd dat werk zonder toestemming van degene, wie het auteursrecht daarop toekomt, in het openbaar ten toon te stellen of, met het oogmerk het te verkopen, in een catalogus te verveelvoudigen.	Artikel 23 Tenzij anders is overeengekomen is de eigenaar van een teken-, schilder-, bouw- of beeldhouwwerk of van een werk van toegepaste kunst gerechtigd dat werk zonder toestemming van degene, wie het auteursrecht daarop toekomt, in het openbaar ten toon te stellen of, met het oogmerk het te verkopen, in een catalogus te verveelvoudigen.
--	--

Door de in dit artikel (vgl. 23 Aw 1912) voorziene beperking wordt het voor de eigenaar (niet tevens auteursrechthebbende) van een werk van beeldende (of toegepaste) kunst mogelijk om het werk zonder voorafgaande toestemming van de houder van het auteursrecht, wiens overige exploitatierechten normaal doorgang kunnen vinden, vrijelijk aan eenieder te laten zien (tenzij iets anders zou zijn overeengekomen). Aan te nemen is dat een eventuele inkomstenderving door de auteursrechthebbende niet als ongerechtvaardigd is te kwalificeren, waardoor deze specifieke beperking van het openbaarmakingsrecht ten behoeve van slechts de eigenaar van het werk, na toetsing aan de zgn. three-step-test, hoogstwaarschijnlijk door het TRIPs-verdrag wordt toegestaan.

Volgens de thans (sinds 2004) geldende bepaling terzake in de Nederlandse wet (art. 23) is het niet alleen de eigenaar, maar ook de bezitter of houder van het werk die zich op deze specifieke beperking van het auteursrecht kan beroepen. Art. 23 Aw 1912 luidt thans als volgt: “Tenzij anders overeengekomen, is de eigenaar, bezitter of houder van een teken-, schilder-, bouw- of beeldhouwwerk of een werk van toegepaste kunst bevoegd dat werk te verveelvoudigen of openbaar te maken voor zover dat noodzakelijk is voor openbare tentoonstelling of openbare verkopen van dat werk, een en ander met uitsluiting van enig ander commercieel gebruik.” Deze nieuwe tekst zou iets meer armslag geven

dan de vóór 2004 gegolden hebbende (en in het wetsvoorstel overgenomen) tekst (zo is bijvoorbeeld het afbeelden van werken in een museumcatalogus of in advertenties volgens het artikel zoals dat sinds 2004 is gaan luiden niet meer aan toestemming onderworpen).

Artikel 41 Tenzij anders is overeengekomen blijft de maker van enig schilderwerk, niettegenstaande de overdracht van zijn auteursrecht, bevoegd gelijke schilderwerken te vervaardigen.	Artikel 24 Tenzij anders is overeengekomen blijft de maker van enig schilderwerk, niettegenstaande de overdracht van zijn auteursrecht, bevoegd gelijke schilderwerken te vervaardigen.
---	---

Art. 41 van het wetsvoorstel (vgl. art. 24 Aw 1912), dat de toets aan de three step test zal weten te doorstaan, voorziet in een beperking van het door een schilder aan een ander overgedragen auteursrecht (een beperking waarop alléén die schilder zich kan beroepen), waarvan het belang in de praktijk overigens niet erg groot lijkt.

Artikel 42 1. Als inbreuk op het auteursrecht op een verzameling als bedoeld in artikel 9 lid 3 wordt niet beschouwd de verveelvoudiging, vervaardigd door de rechtmatige gebruiker van de verzameling, die noodzakelijk is om toegang te verkrijgen tot en normaal gebruik te maken van de verzameling. 2. Indien de rechtmatige gebruiker slechts gerechtigd is tot het gebruik van een deel van de verzameling geldt het eerste lid slechts voor de toegang tot en het normaal gebruik van dat deel. 3. Bij overeenkomst kan niet ten nadele van de rechtmatige gebruiker worden afgeweken van de leden 1 en 2 van dit artikel.	
--	--

Art. 24a van de Nederlandse wet heeft model gestaan voor het voorgestelde art. 42.

Artikel 43 1. De maker van een werk heeft, zelfs nadat hij zijn auteursrecht heeft overgedragen, de volgende rechten: a. het recht zich te verzetten tegen openbaarmaking van het werk zonder vermelding van zijn naam of andere aanduiding als maker, tenzij het verzet zou zijn in strijd met de redelijkheid; b. het recht zich te verzetten tegen de openbaarmaking van het werk onder een andere naam dan de zijne, alsmede tegen het aanbrengen van enige wijziging in de benaming van het werk of in de aanduiding van de maker, voor zover deze op of in het werk voorkomen, dan wel in verband daarmee zijn openbaar gemaakt; c. het recht zich te verzetten tegen elke andere wijziging in het werk, tenzij deze wijziging van zodanige aard is, dat het verzet zou zijn in strijd met de redelijkheid; d. het recht zich te verzetten tegen elke misvorming, verminking of andere aantasting van het werk, welke nadeel zou kunnen toebrengen aan de eer of de naam van de maker of aan zijn waarde in deze hoedanigheid. 2. De in lid 1 van dit artikel genoemde rechten komen, na het overlijden van de maker tot aan het vervallen van het auteursrecht, toe aan de door de maker bij ui-	Artikel 25 De maker van een werk heeft, zelfs nadat hij zijn auteursrecht heeft overgedragen de volgende persoonlijkheidsrechten: a. het recht zich te verzetten tegen de openbaarmaking van het werk onder een andere naam dan de zijne, alsmede tegen het aanbrengen van enige wijziging in de benaming van het werk of in de aanduiding van de maker, voor zover deze op of in het werk voorkomen, dan wel in verband daarmee zijn openbaar gemaakt; b. het recht zich te verzetten tegen elke andere wijziging in het werk, tenzij deze wijziging van zodanige aard is, dat het verzet zou zijn in strijd met de redelijkheid; c. het recht zich te verzetten tegen elke misvorming, verminking of andere aantasting van het werk, welke nadeel zou kunnen toebrengen aan de eer of de naam van de maker of aan zijn waarde in deze hoedanigheid. De onder a, b en c genoemde rechten komen na het overlijden van de maker tot aan het vervallen van het auteursrecht toe aan de door de maker bij uiterste wilsbeschikking aangewezen, en bij gebreke van die aan zijn nabestaanden.
--	---

terste wilsbeschikking of bij codicil aangewezen. 3. Van het recht, genoemd in het lid 1 onder a van dit artikel kan afstand worden gedaan. Van de rechten, genoemd onder lid 1 onder b en c kan afstand worden gedaan voor zover het wijzigingen in het werk of in de benaming daarvan betreft. 4. Heeft de maker van het werk het auteursrecht overgedragen dan blijft hij bevoegd in het werk zodanige wijzigingen aan te brengen als hem naar de regels van het maatschappelijk verkeer te goeder trouw vrijstaan. Zolang het auteursrecht voortduurt komt gelijke bevoegdheid toe aan de door de maker bij uiterste wilsbeschikking of bij codicil aangewezen, als redelijkerwijs aannemelijk is, dat ook de maker die wijzigingen zou hebben goedgekeurd.	Van de rechten onder a en b genoemd kan afstand worden gedaan voor zover het wijzigingen in het werk of in de benaming daarvan betreft. Heeft de maker van het werk het auteursrecht overgedragen dan blijft hij bevoegd in het werk zodanige wijzigingen aan te brengen als hem naar de regels van het maatschappelijk verkeer te goeder trouw vrijstaan. De door de maker bij uiterste wilsbeschikking aangewezen, en bij gebreke van die zijn nabestaanden hebben deze bevoegdheid slechts zolang het auteursrecht voortduurt en vaststaat, dat ook de maker die wijzigingen zou hebben goedgekeurd.
---	--

Volgens art. 25 van de bestaande Surinaamse wet komt aan de auteur niet een (persoonlijkheids)recht toe om – althans in beginsel, voorzover dat redelijk is te achten – te kunnen eisen dat bij het openbaar maken van zijn werk zijn naam wordt vermeld. Hij heeft slechts het recht zich te verzetten tegen de openbaarmaking van zijn werk onder andermans naam of tegen het wijzigen van de aanduiding als maker (dus bijv. tegen het wijzigen van een door hem gekozen pseudoniem). Op basis van art. 9 lid 1 TRIPs-verdrag zijn lidstaten geheel vrij om de in art. 6bis BC voorziene morele rechten te erkennen.

Volgens art. 6bis lid 1 BC komt aan auteurs o.a. het persoonlijkheidsrecht toe het auteurschap van het werk op te eisen (een recht op naamsvermelding, zowel in de positieve vorm als in de negatieve vorm). Er is dus reden om vanwege deze verdragsbepaling nu ook in de Surinaamse wet (zoals nu wordt voorgesteld in art. 43 lid 1 onder a) te gaan voorzien in een positief geformuleerd recht op naamsvermelding.

Hoewel de Berner Conventie geen bepaling bevat omtrent de afstand van (bepaalde) persoonlijkheidsrechten, kan wel worden geconcludeerd dat een regeling inzake het doen van (vrijwillige) afstand door de Berner Conventie wordt toegestaan. Door afstand te doen van een moreel recht, wat overigens goed moet worden onderscheiden van de (niet mogelijke!) overdracht ervan, verbindt de auteur zich jegens een contractspartij geen beroep te zullen doen op het betreffende recht.

NB: door de slotwoorden van het tweede lid van art. 25 Aw 1913 ('en bij gebreke van die aan zijn nabestaanden') niet in het voorgestelde art. 43 over te nemen wordt een eerder door de (Surinaamse) wetgever gemaakt foutje hersteld. Het in art. 25 Aw 1913 ten onrechte gebruikte begrip 'nabestaanden' heeft namelijk niets te maken met de regeling van persoonlijkheidsrechten (na de dood van de maker). Art. 25bis Aw 1913 (en in het voorgestelde nieuwe art. 44) geeft uitleg van het 'in deze paragraaf' voorkomende begrip 'nabestaanden', dat daar slechts voorkomt in een drietal artikelen inzake het portretrecht. M.a.w., het blijkt te gaan om de nabestaanden van de geportretteerde, niet om de nabestaanden van de maker.

Artikel 44 In deze paragraaf worden onder nabestaanden verstaan de ouders, de echtgenoot (of de <u>geregistreeerde partner</u> ?) en de kinderen. De aan de nabestaanden toekomende bevoegdheden kunnen zelfstandig door ieder van hen worden uitgeoefend. Bij verschil van mening kan de rechter een voor hen bindende beslissing geven.	Artikel 25bis In deze paragraaf worden onder nabestaanden verstaan de ouders, de echtgenoot en de kinderen. De aan de nabestaanden toekomende bevoegdheden kunnen zelfstandig door ieder van hen worden uitgeoefend. Bij verschil van mening kan de rechter een voor hen bindende beslissing geven.
---	---

Hoofdstuk II *De handhaving van het auteursrecht en de bepalingen van strafrecht*

Algemene opmerkingen ter inleiding

De titel van dit hoofdstuk II zou, gelet op de inhoud van de daarin opgenomen artikelen, de lading beter dekken als zij zou worden gewijzigd in: *De uitoefening en handhaving van het auteursrecht en de bepalingen van strafrecht* (zoals dat ook in 1996 is gebeurd met de titel van hoofdstuk II van de Nederlandse Auteurswet).

Uit de regionale samenwerkingsverbanden waarbij Suriname partij is of wil worden, volgen geen minimumverplichtingen die aanleiding zijn om specifieke bepalingen over de handhaving van het auteursrecht in de Surinaamse wetgeving op te nemen. Hoewel het Verdrag van Chaguaramas wel in het algemeen beoogt maatregelen te stimuleren om het regime ter bescherming van intellectuele eigendomsrechten aan te scherpen en hoewel het Caribbean Basin Initiative als vereiste voor lidmaatschap stelt dat voorzien wordt in een bepaalde mate van adequate middelen tot handhaving van auteursrecht, kan niet gezegd worden dat daaruit voor Suriname concrete (minimum)verplichtingen voortvloeien.

Het TRIPs-verdrag kent (in deel III: art. 41 e.v.) daarentegen wel een aantal minimumverplichtingen op het gebied van civiel- en strafrechtelijke handhaving van het auteursrecht, naast een aantal grensmaatregelen. Zo wordt de mogelijkheid tot inbeslagname van (op het auteursrecht inbreukmakend materiaal) in het TRIPs-verdrag – inhoudelijk gezien – op gelijke wijze als minimumverplichting voorgeschreven als in art. 16 BC. In laatstgenoemd artikel wordt bepaald dat ‘afschriften van een werk, waardoor inbreuk wordt gemaakt op het auteursrecht’ in beslag genomen kunnen worden in landen waar het oorspronkelijke werk bescherming geniet (lid 1). Dit geldt ook voor ‘exemplaren die afkomstig zijn uit een land waar het werk niet of niet meer beschermd wordt’ (lid 2). Het beslag ‘wordt gelegd overeenkomstig de wetgeving van elk land’ (lid 3).

Volgens art. 61 TRIPs-verdrag moeten de TRIPs-staten ten minste in gevallen van ‘inbreuk op auteursrechten op commerciële schaal’ (dus bij piraterij) voorzien in strafrechtelijke procedures en straffen (vrijheidsstraffen en/of geldboetes die voldoende zijn om afschrikkend te werken, in overeenstemming met het niveau van de straffen die worden opgelegd voor strafbare feiten van overeenkomstige zwaarte).

Het antwoord op de vraag of de Surinaamse Auteurswet met de daarin opgenomen bepalingen inzake strafrechtelijke handhaving voldoet aan de minimumverplichtingen uit art. 61 TRIPs-verdrag is, gezien de bewoordingen van art. 61 TRIPs-verdrag, afhankelijk van de afweging of de strafrechtelijke sancties voldoende afschrikkend zijn en in overeenstemming met het niveau van de straffen in het algemene Surinaamse strafrecht en in andere, bijzondere regelingen dan de Surinaamse Auteurswet. Het valt buiten de reikwijdte van dit commentaar om een dergelijke afweging te maken.

Voor alle in de voorgestelde artt. 55-66 strafbaar gestelde feiten geldt dat deze niet expliciet door art. 61 TRIPs verplicht worden gesteld. Wel is duidelijk dat ze verder gaan dan hetgeen minimaal verplicht is in verband met dit verdragsartikel. Er worden in art. 61 TRIPs namelijk ‘strafrechtelijke procedures en straffen’ voorgeschreven ‘ten minste in gevallen van [...] inbreuk op auteursrechten op commerciële schaal.’ De verdragspartijen mogen dus in meer situaties strafrechtelijke procedures met bijbehorende straffen in het leven roepen. Aan het eind van het artikel wordt dit nog eens bevestigd met de opmerking: “De Leden kunnen voorzien in strafrechtelijke procedures en straffen in andere gevallen van inbreuk op rechten uit hoofde van de intellectuele eigendom, met name wanneer deze opzettelijk en op commerciële schaal zijn gepleegd.” Dit betekent dat alle strafbepalingen ter vrije keuze zijn voor de Surinaamse wetgever, in ieder geval voor zover niet vereist is dat de strafbaar gestelde handelingen op commerciële schaal worden verricht. Gezien de bewoordingen van art. 61 TRIPs is het echter in het algemeen moeilijk te zeggen welke verschillende straffen en sancties precies

als minimum verplicht zijn. In die zin zijn alle bepalingen in artt. 55-66 van het concept-wetsvoorstel, tot op zekere hoogte, ter vrije keuze van de Surinaamse wetgever.

De in het concept-wetsvoorstel opgenomen strafbaarstellingen verdienen de voorkeur boven de strafbaarstellingen in de huidige Surinaamse Auteurswet (die sinds 1981 niet meer zijn aangepast), omdat de hoogte van de strafmaten in de artikelen in het concept-wetsvoorstel zijn aangepast en beter aansluiten bij de huidige tijdsperiode.

Voor de strafbaarstellingen in het voorgestelde art. 55 lid 2 en in de artt. 63-66 van het concept-wetsvoorstel geldt dat deze alleen betekenis hebben en opgenomen zouden moeten worden in een nieuwe Surinaamse Auteurswet indien wordt besloten de daarmee in direct verband staande bepalingen in een aantal andere artikelen in het concept-wetsvoorstel, te weten art. 22, artt. 26-27, art. 54 en art. 55 lid 1, in de nieuwe wet op te nemen.

Artikel 45 Indien aan twee of meer personen een gemeenschappelijk auteursrecht op een zelfde werk toekomt, kan, tenzij anders is overeengekomen, de handhaving van dit recht door ieder hunner geschieden.	Artikel 26 Indien aan twee of meer personen een gemeenschappelijk auteursrecht op een zelfde werk toekomt, kan, tenzij anders is overeengekomen, de handhaving van dit recht door ieder hunner geschieden.
--	--

In het TRIPs-verdrag wordt omtrent de handhaving van een gemeenschappelijk auteursrecht niets nadrukkelijks bepaald. Opname van een bepaling terzake in de Surinaamse wet is niet vanwege enige andere bepaling van het TRIPs-verdrag, van de Berner Conventie of van de regionale samenwerkingsverbanden waarbij Suriname partij is (of wil zijn), vereist. Het lijkt echter in het belang van effectieve handhaving van het (gemeenschappelijk) auteursrecht gewenst de in art. 45 van het wetsvoorstel voorziene bepaling in de wet op te nemen.

Een effectieve handhaving van het auteursrecht vormt een zwaarwegend belang en wordt door het artikel gediend.

Artikel 46 1. Het recht om toestemming te verlenen voor de gelijktijdige, ongewijzigde en onverkorte uitzending van een in een radio- of televisieprogramma opgenomen werk door een omroepnetwerk kan uitsluitend worden uitgeoefend door rechtspersonen die zich ingevolge hun statuten ten doel stellen de belangen van rechthebbenden door de uitoefening van het aan hen toekomende hiervoor bedoelde recht te behartigen. 2. De in lid 1 van dit artikel bedoelde rechtspersonen zijn ook bevoegd de belangen te behartigen van rechthebbenden die daartoe geen opdracht hebben gegeven, indien het betreft de uitoefening van dezelfde rechten als in de statuten vermeld. Indien meerdere rechtspersonen zich blijkens hun statuten de behartiging van de belangen van dezelfde categorie rechthebbenden ten doel stellen, kan de rechthebbende een van hen aanwijzen als bevoegd tot de behartiging van zijn belangen. Voor rechthebbenden die geen opdracht hebben gegeven als bedoeld in de tweede volzin gelden de rechten en verplichtingen die voortvloeien uit een overeenkomst die een tot de uitoefening van dezelfde rechten bevoegde rechtspersoon heeft gesloten met betrekking tot de in lid 1 van dit artikel bedoelde uitzending, onverkort. 3. Vorderingen jegens de in lid 1 van dit artikel bedoelde rechtspersoon terzake van de door deze geïnde gelden vervallen door verloop van drie jaren na de aanvang van de dag volgende op die waarop de in lid 1 van dit artikel bedoelde	
---	--

uitzending heeft plaatsgevonden.

4. Dit artikel is niet van toepassing op rechten als bedoeld in lid 1 van dit artikel die toekomen aan een omroeporganisatie met betrekking tot haar eigen uitzendingen.

Volgens het voorgestelde art. 46 (vgl. art. 26a Aw 1912) wordt collectieve uitoefening van het kabeldoorgifteryrecht door representatieve rechtspersonen verplicht gesteld. De bevoegdheid dit recht uit te oefenen zou, zonder het verplichte stelsel van collectieve uitoefening, in beginsel toekomen aan de individuele maker/rechthebbende van een werk (ingevolge art. 1 jo. art. 11 lid 1 sub 5° conceptwetsvoorstel). Het oorspronkelijke verbods- c.q. toestemmingsrecht van de rechthebbenden verandert i.c. in een aanspraak op een vergoeding.

Het tweede lid bepaalt dat de in lid 1 genoemde rechtspersonen ook de belangen mogen behartigen 'van rechthebbenden die daartoe geen opdracht hebben gegeven, indien het betreft de uitoefening van dezelfde rechten als in de statuten vermeld.' Zogenaamde 'outsiders', die niet actief een bepaalde representatieve rechtspersoon hebben belast met de uitoefening van hun kabeldoorgifteryrecht, hebben op deze manier eveneens enkel een aanspraak op een vergoeding in plaats van een verbodsrecht.

NB: Het stelsel omtrent de uitoefening van het kabeldoorgifteryrecht is sinds een wetwijziging in 1996 in de huidige Nederlandse Auteurswet opgenomen. De invoering was nodig in verband met een Europese richtlijn inzake satellietomroep en kabeldoorgifte (1993), die onderdeel vormde van breder georiënteerde Europese regelgeving die bedoeld was om tot een gemeenschappelijk, Europees regelgevingskader te komen om zo belemmeringen weg te nemen die onder andere bij grensoverschrijdende doorgifte van omroepuitzendingen zouden kunnen optreden als gevolg van bijvoorbeeld bepaalde auteursrecht aanspraken van individuele rechthebbenden. Er is in de richtlijn uiteindelijk voor gekozen aan te sluiten bij een contractuele praktijk die al in een aantal Europese landen bestond vóór het vaststellen van de richtlijn.

Een stelsel omtrent de uitoefening van het kabeldoorgifteryrecht wordt nergens in de Berner Conventie, het TRIPs-verdrag of de regionale samenwerkingsverbanden waarbij Suriname partij is (of wil zijn) als uitdrukkelijk als minimumverplichting genoemd. Het is de vraag in hoeverre de Surinaamse wetgever, in verband met deze internationale regelingen, de vrije keuze heeft om de in het conceptwetsvoorstel voorziene regeling op het gebied van uitoefening van het kabeldoorgifteryrecht in de nationale wetgeving op te nemen.

Met name het feit dat het belang van effectieve handhaving extra nadruk heeft gekregen bij de opstelling van het TRIPs-verdrag en de voor Suriname van belang zijnde regionale samenwerkingverbanden, stelt Suriname voor de opgave om rekening te houden met bijzondere eigenschappen van bepaalde auteursrechtelijk beschermde objecten, zoals omroepuitzendingen waarbij vaak (veel) verschillende rechthebbenden zijn betrokken zodat uitoefening via collectief beheer kan bijdragen aan de effectieve uitoefening van het kabeldoorgifteryrecht.

Suriname is niet gebonden aan de EG-richtlijn die aan de opname van de gelijkkluidende Nederlandse wetsartikelen ten grondslag ligt. Voor Nederland geldt daarbij dat het gekozen stelsel, na raadpleging van de wensen van zowel de groepen rechthebbenden als de kabelexploitanten, moest aansluiten bij de al bestaande contractspraktijk.

Gezien de verwevenheid met de Europese context en de aanpassing van het stelsel aan de Nederlandse gebruiken, moet het worden afgeraden om in de Surinaamse wet de gelijkkluidende artikelen zonder meer op te nemen. Pas na een analyse van met name de houdbaarheid van de gangbare contractuele praktijk als oplossing voor mogelijke belemmeringen in de doorgifte van omroepuitzendingen als gevolg van auteursrecht aanspraken, kan worden beoordeeld of een gelijkkluidend of gelijksoortig stelsel als in Nederland wenselijk is.

Artikel 47

Partijen zijn verplicht de onderhandelingen over de toestemming voor de gelijktijdige, ongewijzigde en onverkorte uit-

<i>zending, bedoeld in artikel 46 lid 1, te goeder trouw te voeren en niet zonder geldige reden te verhinderen of te belemmeren.</i>	
--	--

Art. 47 concept-wetsvoorstel (vgl. art. 26b Aw 1912) regelt nadere waarborgen die tot succesvolle onderhandelingen moeten leiden tussen de bij het geven van toestemming voor kabeldoorgifte betrokken partijen. Zo wordt de eis gesteld dat partijen ‘te goeder trouw’ de onderhandelingen uitvoeren en deze niet zonder geldige reden onnodig tegenwerken.

<i>Artikel 48</i> 1. <i>Indien over de gelijktijdige, ongewijzigde en onverkorte uitzending, bedoeld in artikel 46 lid 1, geen overeenstemming kan worden bereikt, kan iedere partij een beroep doen op een of meer bemiddelaars. De bemiddelaars worden zodanig geselecteerd dat over hun onafhankelijkheid en onpartijdigheid in redelijkheid geen twijfel kan bestaan.</i> 2. <i>De bemiddelaars verlenen bijstand bij het voeren van de onderhandelingen en zijn bevoegd aan de partijen voorstellen te betekenen. Tot drie maanden na de dag van ontvangst van de voorstellen van de bemiddelaars kan een partij zijn bezwaren tegen deze voorstellen betekenen aan de andere partij. De voorstellen van de bemiddelaars binden de partijen, tenzij binnen de in de vorige zin bedoelde termijn door een van hen bezwaren zijn betekend. De voorstellen en de bezwaren worden aan de partijen betekend overeenkomstig het bepaalde in de Eerste Titel, Eerste Afdeling, van het Eerste Boek van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.</i>	
--	--

Ook het voorgestelde art. 48 (vgl. art. 26c Aw 1912) regelt nadere waarborgen die tot succesvolle onderhandelingen moeten leiden tussen de bij het geven van toestemming voor kabeldoorgifte betrokken partijen: aan iedere partij komt de mogelijkheid toe evident onafhankelijke en onpartijdige bemiddelaars in te schakelen indien de onderhandelingen op niets uitlopen.

<i>Artikel 49</i> 1. <i>Niettegenstaande de gehele of gedeeltelijke overdracht van zijn auteursrecht blijft de maker bevoegd een rechtsvordering ter verkrijging van schadevergoeding in te stellen tegen degene, die inbreuk op het auteursrecht heeft gemaakt.</i> 2. <i>De in lid 1 van dit artikel bedoelde rechtsvordering ter verkrijging van schadevergoeding wegens inbreuk op het auteursrecht komt na het overlijden van de maker toe aan zijn erfgenamen of legatarissen tot aan het vervallen van het auteursrecht.</i>	<i>Artikel 27</i> <i>Niettegenstaande de gehele of gedeeltelijke overdracht van zijn auteursrecht blijft de maker bevoegd een rechtsvordering ter verkrijging van schadevergoeding in te stellen tegen degene, die inbreuk op het auteursrecht heeft gemaakt.</i> <i>De in het eerste lid bedoelde rechtsvordering te verkrijging van schadevergoeding wegens inbreuk op het auteursrecht komt na het overlijden van de maker toe aan zijn erfgenamen of legatarissen tot aan het vervallen van het auteursrecht.</i>
--	--

Vgl. art. 27 Aw 1912

<i>Artikel 50</i> 1. <i>Naast schadevergoeding kan de maker of zijn rechtverkrijgende vorderen dat degene die inbreuk op het auteursrecht heeft gemaakt, wordt veroordeeld de door deze ten gevolge van de inbreuk genoten winst af te dragen en dienaangaande rekening en verantwoording af te leggen.</i> 2. <i>De maker of diens rechtverkrijgende kan de in lid 1 van dit artikel bedoelde vorderingen of een van deze ook of mede namens een licentienemer instellen, onverminderd de be-</i>	
---	--

<i>voegdheid van deze laatste in een al of niet namens hem of mede namens hem door de maker of diens rechtverkrijgende ingesteld geding tussen te komen om rechtstreeks de door hem geleden schade vergoed te krijgen of om zich een evenredig deel van de door de gedaagde af te dragen winst te doen toewijzen. De in lid 1 van dit artikel bedoelde vorderingen of een van deze kan een licentienemer slechts instellen als hij de bevoegdheid daartoe van de maker of diens rechtverkrijgende heeft bedongen.</i>	
---	--

Het eerste lid van het voorgestelde art. 50 (vgl. art. 27a Aw 1912, dat sinds 1989 in de wet is opgenomen) heeft ten doel tegemoet te komen aan het feit dat de elders in het recht erkende mogelijkheid een vordering tot schadevergoeding in te stellen niet altijd een voldoende oplossing aan de auteursrecht-hebbende biedt om auteursrechtinbreuk aan te pakken omdat (de omvang van de) schade soms moeilijk is om vast te stellen. Als voorbeeld wordt gegeven de situatie waarin de rechthebbende zelf nog niet dankzij exploitatie van zijn of haar auteursrechten winst heeft gemaakt.

In het tweede lid worden enkele bevoegdheden van licentienemers geregeld.

Los van de vraag of het huidige algemene Surinaamse (proces)recht aan de auteursrechthebbende de mogelijkheid om winstafracht te vorderen reeds biedt, kan hier vastgesteld worden dat deze mogelijkheid expliciet in art. 45 lid 2 TRIPs-verdrag als een optioneel door een verdragspartijen te erkennen bevoegdheid wordt genoemd. In die zin is het een vrije keuze voor de Surinaamse wetgever een dergelijke bepaling in de Surinaamse Auteurswet op te nemen. Bevoegdheden van licentienemers, zoals in art. 50 lid 2 concept-wetsvoorstel opgenomen, worden nergens nadrukkelijk in de internationale regelingen waarbij Suriname partij is (of wil zijn) genoemd en zijn dus eveneens ter vrije keuze voor de Surinaamse wetgever. Het feit dat art. 45 lid 2 TRIPs expliciet de in art. 50 concept-wetsvoorstel neergelegde materie noemt, weliswaar als optionele civielrechtelijke sanctiebevoegdheid, draagt eraan bij het belang van effectieve handhaving in de afweging zwaar te laten meetellen. Hoewel er dankzij het voorgestelde artikel meer soorten rechtsvorderingen aan de auteursrechthebbende dan wel de licentienemer toekomen, moet bedacht worden dat deze rechtsvorderingen pas een rol gaan spelen indien de elders in de Surinaamse Auteurswet erkende exclusieve rechten slechts betekenis hebben als zij in voldoende mate kunnen worden gehandhaafd.

Artikel 51 1. Het auteursrecht geeft aan de gerechtigde de bevoegdheid om roerende zaken, die geen registergoederen zijn en die in strijd met dat recht zijn openbaar gemaakt of een niet geoorloofde verveelvoudiging vormen, als zijn eigendom op te eisen dan wel vernietiging of onbruikbaarmaking daarvan te vorderen. Teneinde tot vernietiging of onbruikbaarmaking over te gaan kan de gerechtigde de afgifte van deze zaken vorderen. 2. Gelijke bevoegdheid tot opeising bestaat: a. ten aanzien van het bedrag van de toegangsgelden betaald voor het bijwonen van een voordracht, een op- of uitvoering of een tentoonstelling of voorstelling, waardoor inbreuk op het auteursrecht wordt gemaakt; b. ten aanzien van andere gelden waarvan aannemelijk is dat zij zijn verkregen door of als gevolg van inbreuk op het auteursrecht. 3. Gelijke bevoegdheid tot het vorderen van vernietiging of onbruikbaarmaking bestaat ten aanzien van roerende zaken die geen registergoederen zijn en waarmee de inbreuk op het auteursrecht is gepleegd. Teneinde tot vernietiging of onbruikbaarmaking over te gaan kan de gerechtigde de afgifte	Artikel 28 Het auteursrecht geeft de bevoegdheid voorwerpen, in strijd met dat recht openbaar gemaakt, zomede niet geoorloofde verveelvoudigingen, in beslag te nemen op de wijze en met inachtneming van de bepalingen, voorgeschreven voor het beslag tot revindicatie van roerende goederen, en hetzij dezelfde als zijn eigendom op te vorderen, hetzij de vernietiging of onbruikbaarmaking daarvan te eisen. Gelijke bevoegdheid tot inbeslagname en opvordering bestaat ten aanzien van het bedrag de toegangsgelden, betaald voor het bijwonen van een voordracht, een op- of uitvoering of een tentoonstelling of voorstelling, waardoor inbreuk op het auteursrecht wordt gemaakt. Indien afgifte wordt gevorderd van de zaken, in het eerste lid bedoeld, zal de rechter kunnen gelasten, dat de afgifte niet zal geschieden dan tegen een bepaalde, door de eiser te betalen vergoeding. De beide voorgaande leden van dit artikel zijn uitsluitend van toepassing ten aanzien van roerende zaken en van de zaken die door bestemming onder onroerende zaken begrepen worden.
--	--

van deze zaken vorderen. 4. De bepalingen van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering betreffende beslag en executie tot afgifte van roerende zaken die geen registergoederen zijn, zijn van toepassing. Bij samenloop met een ander beslag gaat degene die beslag heeft gelegd krachtens dit artikel voor. 5. De rechter kan gelasten dat de afgifte niet plaats vindt dan tegen een door hem vast te stellen, door de eiser te betalen vergoeding. 6. Ten aanzien van onroerende zaken, schepen of luchtvaartuigen, waardoor inbreuk op een auteursrecht wordt gemaakt, kan de rechter op vordering van de gerechtigde gelasten dat de gedaagde daarin zodanige wijziging zal aanbrengen dat de inbreuk wordt opgeheven. 7. Tenzij anders is overeengekomen, heeft de licentienemer het recht de uit de leden 1 tot en met 6 voortvloeiende bevoegdheden uit te oefenen, voor zover deze strekken tot bescherming van de rechten waarvan de uitoefening hem is toegestaan.	Ten aanzien van andere onroerende zaken dan de in het voorgaand lid bedoelde, waardoor inbreuk op auteursrecht wordt gemaakt, kan de rechter op de vordering van de gerechtigde gelasten, dat de gedaagde daaraan zodanige wijzigingen zal aanbrengen, dat de inbreuk op het auteursrecht wordt opgeheven, met veroordeling van de gedaagde tot een bepaalde som geld als schadevergoeding in geval binnen een bepaalde tijd niet aan 's rechters bevel is voldaan. Alles onverminderd de strafvervolgning wegens inbreuk op het auteursrecht en de burgerlijke rechtsvordering ter bekoming van schadevergoeding.
---	--

Artt. 28 en 29 Aw 1913 vormen een stelsel van bijzondere bepalingen omtrent auteursrechtelijk beslag. Deze zijn voor een deel noodzakelijk in verband met het TRIPs-verdrag. De mogelijkheid tot beslag is in de basis conform het bepaalde in art. 46 TRIPs-verdrag. De extra mogelijkheid om de in beslag genomen voorwerpen als eigendom op te eisen wordt evenwel nergens nadrukkelijk in het TRIPs-verdrag genoemd, maar is gezien het belang van effectieve handhaving, wel wenselijk en past ook bij een 'minimalist approach' van implementatie. Het betreft een extra bevoegdheid die van belang is nadat bepaalde voorwerpen al aan het verkeer zijn onttrokken waardoor deze niet meer beschikbaar zijn. De aan auteursrechthebbers gegeven bevoegdheden komen tegemoet aan speciale belangen die zij kunnen hebben, zoals het tegengaan van het (openbaar) maken van minderwaardige verveelvoudigingen. Ook kan de bepaling een belangrijke rol spelen in het op initiatief van de auteursrechthebbende tegengaan van piraterij, aangezien naar aanleiding van één enkel inbreukmakend voorwerp, een gehele oplage van dezelfde voorwerpen aan het verkeer kan worden onttrokken.

De mogelijkheid voor de rechter om te gelasten dat werktuigen en materialen, voornamelijk gebruikt bij de productie van inbreukmakende goederen, aan het verkeer worden onttrokken, zoals wordt vereist in verband met art. 46 TRIPs-verdrag, ontbreekt echter nog. In laatstgenoemd artikel wordt in zijn algemeenheid bepaald dat onttrekking aan het verkeer van inbreukmakende goederen op een proportionele wijze door de rechterlijke autoriteiten als sanctie moet worden toegekend, afhankelijk van de betrokken belangen. Aanpassing op dit punt van het voorgestelde art. 51 is derhalve gewenst/vereist.

NB: Met de toevoegingen en wijzigingen in art. 51 concept-wetsvoorstel in vergelijking met art. 28 Aw 1913, wordt door het concept-wetsvoorstel volledig en letterlijk aangesloten bij de bewoordingen van art. 28 Aw 1912 (die aan het nieuwe Nederlandse Burgerlijk Wetboek zijn aangepast).

Een tweetal toevoegingen is inhoudelijk significant, namelijk de mogelijkheid afgifte van de inbreukmakende zaken te vorderen (lid 1) en de nieuwe categorie op te eisen gelden (lid 2). Beide toevoegingen zijn ter vrije keuze voor de Surinaamse wetgever aangezien de internationale regelingen waarbij Suriname partij is (of wil worden) hieromtrent niets uitdrukkelijk bepalen. Opname ervan in een nieuwe Surinaamse Auteurswet past bij de 'minimalist approach' van implementatie van internationale minimumverplichtingen, gezien ook de nadruk die het belang van effectieve handhaving heeft gekregen in deze context. Hier wordt de aanbeveling gedaan de genoemde toevoegingen in een nieuwe Surinaamse Auteurswet op te nemen.

Het toekennen (in lid 7) van gelijke bevoegdheden inzake de handhaving van het auteursrecht aan zowel rechthebbenden als licentienemers past bij een 'minimalist approach' van implementatie van

internationale regelingen. Hier wordt daarom de aanbeveling gedaan, mede vanwege de hierboven eveneens genoemde nadruk op het belang van effectieve handhaving in de internationale context, de bepalingen omtrent de bevoegdheden van licentienemers inzake auteursrechtelijk beslag in het wetsvoorstel voor een nieuwe Surinaamse Auteurswet op te nemen.

Artikel 52 1. De in <i>artikel 51 lid 1 bedoelde bevoegdheid</i> kan niet worden uitgeoefend ten aanzien van <i>zaken die onder personen berusten</i>, die niet in soortgelijke zaken handel drijven en <i>deze</i> uitsluitend voor eigen gebruik hebben verkregen, tenzij <i>zij</i> zelf inbreuk op het <i>betreffende</i> auteursrecht hebben gemaakt. 2. De vordering, bedoeld in artikel 51 lid 6, kan slechts worden ingesteld tegen de eigenaar of houder van de zaak, die schuld heeft aan de inbreuk op het betreffende auteursrecht.	Artikel 29 Het recht, bij het eerste lid van het voorgaande artikel vermeld, kan niet worden uitgeoefend ten aanzien van voorwerpen, onder personen berustende, die niet in soortgelijke voorwerpen handel drijven en die voorwerpen uitsluitend tot eigen gebruik hebben verkregen tenzij door hen zelf inbreuk op het desbetreffend auteursrecht is gepleegd. De vordering, bedoeld bij het vierde lid van het voorgaand artikel, kan slechts worden ingesteld tegen de eigenaar of bezitter van het onroerend goed, die schuld heeft aan de inbreuk op het desbetreffend auteursrecht.
--	--

Art. 52 concept-wetsvoorstel komt inhoudelijk gezien volledig overeen met art. 29 Aw 1913 (en art. 29 Aw 1912). Het enige verschil zit hem in een aantal nieuwe bewoordingen die voor de conclusie omtrent de noodzakelijkheid dan wel wenselijkheid van de bepaling van ondergeschikt belang zijn. Vanwege de expliciete aansluiting met art. 51 concept-wetsvoorstel verdient art. 52 concept-wetsvoorstel de voorkeur boven de bestaande bepaling in art. 29 Aw 1913. Hier wordt dan ook de aanbeveling gedaan om de nieuw voorgestelde bepalingen in een nieuwe Surinaamse Auteurswet op te nemen.

Artikel 53 Indien iemand zonder daartoe gerechtigd te zijn een portret openbaar maakt gelden ten aanzien van het recht van de geportretteerde dezelfde bepalingen als in de artikelen 51 en 52 met betrekking tot het auteursrecht zijn gesteld.	Artikel 30 Indien iemand zonder daartoe gerechtigd te zijn een portret openbaar maakt gelden ten aanzien van het recht van de geportretteerde dezelfde bepalingen als in artikelen 28 en 29 met betrekking tot het auteursrecht zijn gesteld.
--	---

In het voorgestelde art. 53 (vgl. art. 30 Aw 1912) wordt aan degenen die aanspraak kunnen maken op de in art. 36-38 (van het concept-wetsvoorstel opgenomen) portretrechten (d.w.z. geportretteerden of hun nabestaanden), komen dezelfde handhavingsbevoegdheden toe als waarover auteursrechthebbenden beschikken waar het gaat om de handhaving van hun rechten. Indien de – met de Berner Conventie en het TRIPs-verdrag verenigbare – portretregeling blijft opgenomen in de Auteurswet is het wenselijk ook dit handhavingsartikel daarin op te nemen.

Artikel 54 1. Voor het als bedrijf verlenen van bemiddeling inzake muzikauteursrecht, al of niet met het oogmerk om winst te maken, is de toestemming vereist van de Minister van Justitie en Politie. 2. Onder het verlenen van bemiddeling inzake muzikauteursrecht wordt verstaan het, al of niet op eigen naam, ten behoeve van de makers van muziekwerken of hun rechtverkrijgenden, sluiten of ten uitvoer leggen van overeenkomsten betreffende de uitvoering in het openbaar <i>of de uitzending in een radio- of televisieprogramma</i>, door tekens, geluid of beelden, van die werken, of hun verveelvoudigingen, in hun geheel of gedeeltelijk. 3. Met de uitvoering <i>of de uitzending in een radio- of</i>	Artikel 30bis Voor het als bedrijf verlenen van bemiddeling inzake muzikauteursrecht, al of niet met het oogmerk om winst te maken, is de toestemming vereist van de Minister van Justitie en Politie. Onder het verlenen van bemiddeling inzake muzikauteursrecht wordt verstaan het al of niet op eigen naam, ten behoeve van de makers van muziekwerken of hun rechtverkrijgenden, sluiten of ten uitvoer leggen van overeenkomsten betreffende de uitvoering in het openbaar of radio-uitzending, door tekens, geluid of beelden van die werken, of hun verveelvoudigingen, in hun geheel of gedeeltelijk. Met de uitvoering of radio-uitzending van muziekwerken wordt gelijkgesteld de uitvoering of radio-
---	---

<i>televisieprogramma van muziekwerken wordt gelijkgesteld de uitvoering of de uitzending in een radio- of televisieprogramma van dramatisch-muzikale werken, choreografische werken en pantomimes en hun verveelvoudigingen, indien deze ten gehore worden gebracht zonder te worden vertoond.</i> 4. Overeenkomsten als bedoeld in lid 2 van dit artikel welke worden aangegaan zonder dat de ingevolge lid 1 van dit artikel vereiste ministeriële toestemming is verkregen, zijn nietig. 5. Bij besluit van de President worden verdere voorschriften gegeven, welke mede betreffen uitoefening van toezicht op degene, die de ministeriële toestemming heeft verkregen. De kosten van dit toezicht kunnen te diens laste worden gebracht. 6. <i>Het toezicht, bedoeld in lid 5 van dit artikel, mag slechts betreffen de wijze, waarop degene, die bemiddeling verleent, de hem opgedragen taak vervult. In de uitoefening van dit toezicht worden belanghebbenden betrokken.</i>	uitzending van dramatisch-muzikale werken, choreografische werken en pantomimes en hun verveelvoudigingen, indien deze ten gehore worden gebracht zonder te worden vertoond. Overeenkomsten als bedoeld bij het tweede lid, welke worden aangegaan zonder dat de ingevolge het eerste lid vereiste toestemming is verkregen, zijn nietig. Bij besluit van de President worden verdere voorschriften gegeven, welke mede betreffen uitoefening van toezicht op degene die de vereiste toestemming heeft verkregen. De kosten van dit toezicht kunnen te diens laste worden gebracht.
--	--

De internationale regelingen waarbij Suriname partij is stellen geen enkele expliciete minimumverplichting op dit gebied. Het is wel de vraag in hoeverre de Surinaamse wetgever, in verband met bedoelde internationale regelingen, de vrije keuze heeft om een regeling zoals voorzien in art. 54 van het voorstel (praktisch gelijklopend aan art. 30bis Aw 1913) in de nationale wetgeving op te nemen.

Met name het feit dat het belang van effectieve handhaving extra nadruk heeft gekregen bij de opstelling van het TRIPs-verdrag en de voor Suriname van belang zijnde regionale samenwerkingverbanden, stelt Suriname voor de opgave om rekening te houden met bijzondere eigenschappen van bepaalde auteursrechtelijk beschermde rechtsobjecten, zoals muziekwerken, waarvan wereldwijd massaal gebruik gemaakt kan worden.

Controle op dit massale gebruik door individuele auteurs is feitelijk onmogelijk, en dus de uitoefening en handhaving van het muziekauteursrecht op individuele basis in feite ook. Met het verlenen van de vereiste ministeriële toestemming (in 2005) aan de privaatrechtelijke organisatie SASUR om als bedrijf te bemiddelen inzake muziekauteursrecht, heeft Suriname laten blijken een efficiënte oplossing te willen zoeken voor de uitoefening en handhaving van muziekauteursrechten in Suriname.

Geadviseerd wordt tot opnamen van het voorgestelde artikel in de nieuwe auteurswet.

Artikel 55 1. <i>Op verzoek van een of meer naar het oordeel van de Minister van Justitie en Politie representatieve organisaties van bedrijfs- of beroepsgeenoten die rechtspersonen met volledige rechtsbevoegdheid zijn en die ten doel hebben de behartiging van belangen van personen die beroeps- of bedrijfsmatig werken van letterkunde, wetenschap of kunst invoeren in Suriname, openbaar maken of verveelvoudigen, kunnen voor- noemde minister bepalen dat door hem aangewezen beroeps- of bedrijfsgeenoten verplicht zijn hun administratie te voeren op een nader door hen aan te geven wijze.</i> 2. Degene die de in lid 1 van dit artikel bedoelde verplichting niet nakomt, wordt gestraft met een geldboete van de tweede categorie (van de Algemene Geldboetewet).	
--	--

Het voorgestelde art. 55 is identiek aan art. 30b Aw 1912, dat sinds 1989 in de Nederlandse wet is opgenomen. Met de bepaling is beoogd met name piraterij van videobanden doeltreffender te kunnen bestrijden. De Nederlandse wetgever vatte de uitwerking van het opleggen van een administratiever-

plichting als volgt samen: “Met een eventuele administratieverplichting wordt enerzijds beoogd de anonimiteit van de leveranciers van gepirateerde producten te doorbreken en anderzijds de organisatie van de desbetreffende branche te ondersteunen.”

In de internationale verdragen en samenwerkingsverbanden waarbij Suriname partij is (of wil worden) is nergens uitdrukkelijk de verplichting opgenomen een bepaling omtrent het opleggen van administratieverplichtingen aan bepaalde brancheorganisaties in de nationale wetgeving op te nemen. In die zin is het een vrije keuze voor de Surinaamse wetgever de bepaling uit art. 55 lid 1 concept-wetsvoorstel in de nieuwe Surinaamse Auteurswet wel of niet op te nemen. Van belang voor de afweging is de conclusie dat de administratieverplichting bedoeld is als middel om piraterij tegen te gaan. De oplegging ervan zou moeten bijdragen aan de effectieve handhaving van het auteursrecht, een belang dat extra nadruk heeft gekregen bij de opstelling van het TRIPs-verdrag en de regionale samenwerkingsverbanden waarbij Suriname betrokken is. Aan de andere kant moet bedacht worden dat voor de doeltreffendheid van de bepaling, in combinatie met de strafbaarstelling van niet-nakoming van de verplichting in het tweede lid, geen praktijk gerelateerd bewijs bestaat.

Het feit dat er geen enkele ervaring met de doeltreffendheid van het dwangmiddel is opgedaan pleit er voor terughoudend te zijn met overname in de Surinaamse auteursrechtwetgeving van de voorgestelde bepaling. Het past bij de ‘minimalist approach’ de bepaling niet in de nieuwe Surinaamse auteurswet op te nemen.

Artikel 56 <i>Degene die opzettelijk inbreuk maakt op eens anders auteursrecht, wordt gestraft met een gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van de vierde categorie (van de Algemene Geldboetewet).</i>	Artikel 31 <i>Hij die opzettelijk inbreuk maakt op eens anders auteursrecht, wordt gestraft met geldboete van ten hoogste vijf en twintig duizend gulden.</i>
--	--

Vgl. art. 31 Aw 1912

Artikel 57 <i>Degene die opzettelijk een voorwerp waarin met inbreuk op eens anders auteursrecht een werk is vervaardigd,</i> <i>a. openlijk ter verspreiding aanbiedt,</i> <i>b. ter verveelvoudiging of ter verspreiding voorhanden heeft,</i> <i>c. invoert, doorvoert, uitvoert, of</i> <i>d. bewaart uit winstbejag</i> <i>wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste één jaar of geldboete van de vijfde categorie (van de Algemene Geldboetewet).</i>	
--	--

Vgl. art. 31a Aw 1912

Artikel 58 <i>Degene die van het plegen van de misdrijven als bedoeld in de artikelen 56 en 57 zijn beroep maakt of het plegen van deze misdrijven als bedrijf uitoefent, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaar of geldboete van de vijfde categorie (van de Algemene Geldboetewet).</i>	
--	--

Vgl. art. 31b Aw 1912

Artikel 59 <i>Degene die een voorwerp waarvan hij redelijkerwijs kan vermoeden dat daarin met inbreuk op eens anders auteursrecht een werk is vervaardigd,</i>	Artikel 32 <i>Hij die een werk, waardoor hij weet dat inbreuk gemaakt wordt op eens anders auteursrecht, verspreidt of openlijk te koop stelt, wordt gestraft met geldboete van</i>
---	--

a. openlijk ter verspreiding aanbiedt, b. ter verveelvoudiging of ter verspreiding voorhanden heeft, c. invoert, doorvoert, uitvoert, of d. bewaart uit winstbejag wordt gestraft met een geldboete van de derde categorie (van de Algemene Geldboetewet).	ten hoogste tien duizend gulden.
---	----------------------------------

Vgl. art. 32 Aw 1912

Artikel 60 <i>Degene die opzettelijk middelen die uitsluitend bestemd zijn om het zonder toestemming van de maker of zijn rechtverkrijgende verwijderen van of het ontwijken van een technische voorziening ter bescherming van een werk als bedoeld in artikel 9 lid 1 onder 12° te vergemakkelijken</i> a. openlijk ter verspreiding aanbiedt, b. ter verveelvoudiging of ter verspreiding voorhanden heeft, c. invoert, doorvoert, uitvoert, of d. bewaart uit winstbejag wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van de vierde categorie (van de Algemene Geldboetewet).	
---	--

Vgl. art. 32a Aw 1912

Artikel 61 <i>Degene die opzettelijk in enig werk van letterkunde, wetenschap of kunst, waarop auteursrecht bestaat, in de benaming daarvan of in de aanduiding van de maker wederrechtelijk enige wijziging aanbrengt of wel met betrekking tot een zodanig werk of enige andere wijze, welke nadeel zou kunnen toebrengen aan de eer of de naam van de maker of aan zijn waarde in deze hoedanigheid, het werk aantast, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van de vierde categorie (van de Algemene Geldboetewet).</i>	Artikel 34 Hij die opzettelijk in enig werk van letterkunde, wetenschap of kunst, waarop auteursrecht bestaat, in de benaming daarvan of in de aanduiding van de maker wederrechtelijk enige wijziging aanbrengt of wel met betrekking tot een zodanig werk op enige andere wijze, welke nadeel zou kunnen toebrengen aan de eer of de naam van de maker of aan zijn waarde in deze hoedanigheid, het werk aantast, wordt gestraft met geldboete van ten hoogste vijftientig duizend gulden. Het feit wordt beschouwd als een misdrijf.
---	--

Vgl. art. 34 Aw 1912

Artikel 62 <i>Degene die zonder daartoe gerechtigd te zijn een portret in het openbaar ten toon stelt of op andere wijze openbaar maakt, wordt gestraft met een geldboete van de vierde categorie (van de Algemene Geldboetewet).</i>	Artikel 36 Hij die zonder daartoe gerechtigd te zijn een portret in het openbaar ten toon stelt of op andere wijze openbaar maakt, wordt gestraft met geldboete van ten hoogste duizend gulden. Het feit wordt beschouwd als een overtreding.
---	--

Vgl. art. 35 Aw 1912

Artikel 63 <i>Degene die, zonder dat de vereiste toestemming van de Minister van Justitie en Politie is verkregen, handelingen verricht, die behoren tot een bedrijf als bedoeld bij artikel 54, wordt gestraft met geldboete van de vierde categorie (van de Algemene Geldboetewet).</i>	Artikel 36bis Hij die, zonder dat de vereiste toestemming van de Minister van Justitie en Politie is verkregen, handelingen verricht, die behoren tot een bedrijf als bedoeld bij artikel 30bis, wordt gestraft met geldboete van ten hoogste vijf duizend gulden.
---	--

	Het feit wordt beschouwd als een overtreding.
--	---

Het voorgestelde artikel (vgl. art. 35a Aw 1912) heeft vanzelfsprekend alleen betekenis en zou slechts een plaats in de nieuwe auteurswet dienen te krijgen indien ook het voorgestelde art. 54 in de nieuwe wet wordt opgenomen.

<i>Artikel 64</i> <i>Degene die in een schriftelijke aanvraag of opgave, dienende om in het bedrijf van degene, die met toestemming van de Minister van Justitie en Politie bemiddeling verleent inzake muziekauteursrecht, te worden gebezigd bij de vaststelling van het wegens auteursrecht verschuldigde, opzettelijk een onjuiste of onvolledige mededeling doet, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van de derde categorie (van de Algemene Geldboetewet).</i>	
--	--

Voor het voorgestelde art. 64 heeft art. 35b Aw 1912 model gestaan. In Nederland is het artikel in de wet in 1973 opgenomen omdat contractuele voorzieningen en toepassing van de strafbepaling (art. 225 WvSr) met betrekking tot valsheid in geschrifte (voor Buma) te lastig te hanteren waren. Het artikel maakt de bewijslast minder zwaar dan bij toepassing van art. 225 WvSr het geval is.

<i>Artikel 65</i> <i>Degene die een schriftelijke opgave aan de in artikel 27 lid 1 bedoelde rechtspersoon, dienende voor de vaststelling van het op grond van artikel 26 verschuldigde, opzettelijk nalaat dan wel in een dergelijke opgave opzettelijk een onjuiste of onvolledige mededeling doet, wordt gestraft met een hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van de derde categorie (van de Algemene Geldboetewet).</i>	
---	--

Voor dit artikel heeft art. 35c Aw 1912 model gestaan. Het betreft hier de strafbaarstelling van het opzettelijk nalaten van een opgave c.q. van het opzettelijk doen van een onjuiste of onvolledige opgave aan de met de incasso van thuisvergoedingen belaste rechtspersoon.

<i>Artikel 66</i> <i>Degene die een opgave als bedoeld in artikel 22 opzettelijk nalaat dan wel in een dergelijke opgave opzettelijk een onjuiste mededeling doet, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van de derde categorie (van de Algemene Geldboetewet).</i>	
--	--

Voor dit artikel heeft art. 35d Aw 1912 model gestaan. Het betreft hier de strafbaarstelling van het opzettelijk nalaten van een opgave c.q. van het opzettelijk doen van een onjuiste of onvolledige opgave aan de met de incasso van leenvergoedingen belaste rechtspersoon.

<i>Artikel 67</i> 1. De in de artikelen 56, 57, 58, 59, 60 en 61 strafbaar gestelde feiten zijn misdrijven. 2. De in de artikelen 55, 62, 63, 64, 65 en 66 strafbaar gestelde feiten zijn overtredingen.	
---	--

<i>Artikel 68</i> 1. De door de strafrechter verbeurd verklaarde vervelvoudigingen worden vernietigd; echter kan de	<i>Artikel 37</i> De door de strafrechter verbeurd verklaarde vervelvoudigingen worden vernietigd; echter kan de rechter
---	--

rechter bij het vonnis bepalen, dat zij aan degene, wie het auteursrecht toekomt, zullen worden afgegeven, indien deze zich daartoe ter griffie aanmeldt binnen een maand nadat de uitspraak in kracht van gewijsde is gegaan. 2. Door de afgifte gaat de eigendom van de verveelvoudigingen op den rechthebbende over. De rechter zal kunnen gelasten, dat die afgifte niet zal geschieden dan tegen een bepaalde, door den rechthebbende te betalen vergoeding, welke ten bate komt van den Staat.	bij het vonnis bepalen, dat zij aan degene, wie het auteursrecht toekomt, zullen worden afgegeven, indien deze zich daartoe ter griffie aanmeldt binnen een maand nadat de uitspraak in kracht van gewijsde is gegaan. Door de afgifte gaat de eigendom van de verveelvoudigingen op de rechthebbende over. De rechter zal kunnen gelasten, dat die afgifte niet zal geschieden dan tegen een bepaalde, door de rechthebbende te betalen vergoeding, welke ten bate komt van de staat.
---	---

Voor het grootste deel voldoet art. 68 van het voorstel (vgl. 36 Aw 1912) aan de verplichting uit art. 61 TRIPs-verdrag om 'in passende gevallen' de inbeslagneming, verbeurdverklaring en vernietiging van inbreukmakende goederen als sanctie in een strafrechtelijke procedure mogelijk te maken. In art. 61 TRIPs-verdrag wordt echter nergens als mogelijkheid genoemd dat verbeurd verklaarde voorwerpen aan de auteursrechthebbende kunnen worden afgegeven, zoals in het Surinaamse artikel wel het geval is. Deze extra sanctiemogelijkheid van afgifte is pas van invloed nadat bepaalde verveelvoudigingen aan het verkeer zijn onttrokken. De vrije beschikbaarheid van bepaalde informatie in Suriname wordt niet extra ingeperkt. Behoud van dit element in het artikel past dan ook bij de minimalistische benadering van implementatie van internationale verplichtingen.

In een ander opzicht biedt het voorgestelde artikel onvoldoende mogelijkheden gezien de minimumverplichtingen uit art. 61 TRIPs-verdrag, waarin immers 'in passende gevallen' ook als eventueel op te leggen sanctie wordt gesteld de mogelijkheid om materialen en werktuigen, gebruikt bij het plegen van een strafbaar bevonden inbreuk op iemands auteursrecht, in beslag te nemen, verbeurd te verklaren en te vernietigen. Aanvulling van het artikel op dit punt verdient dan ook aanbeveling. Aangezien de genoemde sanctie een bijzondere bepaling betreft, speciaal van belang voor de strafrechtelijke handhaving van het auteursrecht, zou de Surinaamse Auteurswet de regeling moeten zijn waarin een dergelijke bepaling moet worden opgenomen, en niet het algemene Surinaamse strafrecht.

<i>Artikel 69</i> <i>Met de opsporing van feiten strafbaar gesteld bij of krachtens deze wet en het ter inbeslagneming van hetgeen daarvoor vatbaar is, zijn behalve de bij of krachtens art. 134 van het WvSv aangewezen ambtenaren tevens belast de door de Minister benoemde opsporingsambtenaren. De opsporingsambtenaren kunnen te allen tijde tot het opsporen van bij deze wet strafbaar gestelde feiten inzage vorderen van alle bescheiden of andere gegevensdragers waarvan inzage voor de vervulling van hun taak redelijkerwijze nodig is, bij hen die in de uitoefening van hun beroep of bedrijf werken van letterkunde, wetenschap of kunst invoeren, doorvoeren, uitvoeren, openbaar maken of verveelvoudigen.</i>	
---	--

Art. 36a van de Nederlandse Auteurswet (in 1989 opgenomen naar aanleiding van de toen in werking getreden zogenaamde Anti-Piraterijwet) heeft model gestaan voor het voorgestelde art. 69. Genoemd art. 36a Aw 1912 is ingevoerd om te voorkomen dat het tamelijk zware middel van inbeslagname zou moeten worden aangewend om opsporingsambtenaren inzage te laten krijgen in relevante bescheiden of andere gegevensdragers van een van 'piraterij' verdachte persoon. De in het artikel voorziene bevoegdheid kan (zonder bijzondere last van de (hulp)officier van justitie) slechts gebruikt worden tegen degenen die beroeps- of bedrijfsmatig betrokken zijn bij de inbreukmakende werken. De inzage dient het belang van de opsporing. De gedraging die daartoe aanleiding heeft gegeven hoeft nog niet geleid te hebben tot het zonder toestemming exploiteren van een auteursrechtelijk beschermde werk.

NB: In de Berner Conventie, het TRIPs-verdrag en de regionale samenwerkingsverbanden waarbij Suriname partij is (of wil worden), is geen uitdrukkelijke minimumverplichting opgenomen om de benoeming van de in de voorgestelde artt. 69 en 70 bedoelde opsporingsambtenaren mogelijk te maken. In die zin is dat ter vrije keuze voor de Surinaamse wetgever. Duidelijk is wel dat de mogelijkheid bepaalde opsporingsambtenaren te benoemen met daarbij wettelijk afgebakende bevoegdheden, het belang van effectieve handhaving dient.

<i>Artikel 70</i> 1. <i>De opsporingsambtenaren zijn bevoegd, tot het opsporen van de bij deze wet strafbaar gestelde feiten en ter inbeslag-neming van hetgeen daarvoor vatbaar is, elke plaats te betreden.</i> 2. <i>Indien hun de toegang wordt geweigerd, verschaffen zij zich die desnoods met inroeping van de sterke arm.</i> 3. <i>In woningen treden zij tegen de wil van de bewoner niet binnen dan op vertoon van een schriftelijke bijzondere last van of in tegenwoordigheid van een officier van justitie of een hulpofficier van justitie. Van dit binnentreden wordt door hen binnen vierentwintig uren proces-verbaal opgemaakt.</i>	
--	--

Het in 1973 ingevoerde art. 36b van de Nederlandse Auteurswet, met speciale voorzieningen (dwangmiddelen) ten behoeve van de opsporing van strafbaar gestelde auteursrechtinbreuken, heeft model gestaan voor het voorgestelde art. 69.

Hoofdstuk III *De duur van het auteursrecht*

<i>Artikel 71</i> 1. Het auteursrecht vervalt door verloop van 50 jaren, te rekenen van de 1e januari van het jaar, volgende op het sterfjaar van de auteur. 2. De duur van een gemeenschappelijk auteursrecht op een zelfde werk, aan twee of meer personen als gezamenlijke makers daarvan toekomende, wordt berekend van de 1e januari van het jaar, volgende op het sterfjaar van de langstlevende hunner.	<i>Artikel 38</i> Het auteursrecht vervalt door verloop van 50 jaren, te rekenen van de 1^e januari van het jaar, volgende op het sterfjaar van de maker, behoudens het bepaalde bij de volgende artikelen van dit hoofdstuk. De duur van een gemeenschappelijk auteursrecht op een zelfde werk, aan twee of meer personen als gezamenlijk makers daarvan toekomende, wordt berekend van de 1^e januari van het jaar, volgende op het sterfjaar van de langstlevende hunner.
---	---

De in het eerste lid van dit artikel neergelegde hoofdregel voldoet volledig aan de minimumverplichtingen uit de Berner Conventie, aangezien daarin ook minimaal 50 jaar na de dood van de auteur (p.m.a.) als hoofdregel wordt voorgeschreven (art. 7 lid 1 BC). Ook het in het tweede lid bepaalde is geheel conform het bepaalde in art. 7bis juncto art. 7 lid 5 BC.

<i>Artikel 72</i> 1. Het auteursrecht op een werk, ten aanzien waarvan de maker niet is aangeduid of niet op zodanige wijze dat zijn identiteit buiten twijfel staat, vervalt door verloop van 50 jaren, te rekenen van de 1e januari van het jaar, volgende op dat, waarin de eerste openbaarmaking van het werk <i>rechtmatig</i> heeft plaatsgehad. 2. Hetzelfde geldt ten aanzien van werken, waarvan een openbare instelling, een vereniging, stichting of vennootschap als maker wordt aangemerkt, <i>tenzij de natuurlijke persoon, die het werk heeft gemaakt, als zodanig is aangeduid op of in exemplaren van het werk, die zijn open-</i>	<i>Artikel 39</i> Het auteursrecht op een werk, ten aanzien waarvan de maker niet is aangeduid of niet op zodanige wijze dat zijn identiteit buiten twijfel staat, vervalt door verloop van 50 jaren, te rekenen van de 1^e januari van het jaar, volgende op dat, waarin de eerste openbaarmaking van het werk door of vanwege de rechthebbende heeft plaats gehad. Hetzelfde geldt ten aanzien van werken, waarvan een openbare instelling, een vereniging, stichting of vennootschap als maker wordt aangemerkt, alsmede ten aanzien van werken, die voor de eerste maal openbaar
---	---

<i>baar gemaakt.</i>	
3. Indien de maker vóór het verstrijken van de in lid 1 van dit artikel genoemde termijn zijn identiteit openbaart, zal de duur van het auteursrecht op dat werk worden berekend naar de bepalingen van artikel 71.	zijn gemaakt na het overlijden van de maker. Indien de maker vóór het verstrijken van de in het eerste lid genoemde termijn zijn identiteit openbaart, zal de duur van het auteursrecht op dat werk worden berekend naar de bepalingen van artikel 38.

De beslissende openbaarmaking op basis waarvan de beschermingstermijn moet worden berekend, is volgens art. 7 lid 3 BC de eerste openbaarmaking waarmee ‘het werk op geoorloofde wijze voor het publiek toegankelijk is gemaakt’. Het bestaande art. 39 Aw 1913 spreekt daarentegen over een eerste openbaarmaking “door of met toestemming van de rechthebbende”. Die bepaling is dus eigenlijk niet geheel in overeenstemming met de Berner Conventie. Zo is een openbaarmaking krachtens een wettelijke licentie wel degelijk een geoorloofde publicatie, ook al gaat het daarbij niet om een openbaarmaking ‘door of vanwege de rechthebbende’. Nu het voorgestelde art. 72 (net als art. 38 Aw 1912) spreekt van een ‘rechtmatige’ openbaarmaking, zal dus ook de openbaarmaking in het kader van bijvoorbeeld een wettelijke licentie te zien zijn als een openbaarmaking waarmee het werk ‘rechtmatig’ openbaar is gemaakt (in de woorden van de Berner Conventie: ‘op geoorloofde wijze voor het publiek toegankelijk gemaakt’). Met deze formulering is het voorgestelde artikel geheel in overeenstemming gebracht met de Berner Conventie.

Het artikel is bovendien conform het bepaalde in art. 12 TRIPs-verdrag: “Wanneer de duur der bescherming van een werk, niet zijnde een fotografisch werk of een werk van toegepaste kunst, wordt berekend op een andere grondslag dan het leven van een natuurlijke persoon, is deze termijn niet korter dan vijftig jaar na het einde van het kalenderjaar van toegestane publicatie of, bij gebreke van een zodanige toegestane publicatie binnen vijftig jaar na het scheppen van het werk, vijftig jaar na het einde van het kalenderjaar waarin het werd geschapen.”

<i>Artikel 73</i> <i>Voor werken, waarvan de duur van het auteursrecht niet wordt berekend naar de bepalingen van artikel 71 en die niet binnen 50 jaar na hun totstandkoming op rechtmatige wijze zijn openbaar gemaakt, vervalt het auteursrecht.</i>	
--	--

Voor het voorgestelde artikel heeft art. 39 Aw 1912 model gestaan. In alle gevallen waarin de duur van het auteursrecht berekend moet worden vanaf de eerste openbaarmaking van het werk, moet die eerste openbaarmaking wel zijn geschied binnen 50 jaar na de totstandkoming ervan. Anders komt het auteursrecht te vervallen. Indien het werk 49 jaar na de totstandkoming ervan voor de eerste maal rechtmatig wordt openbaar gemaakt gaat een nieuwe 50-jaars termijn lopen, ditmaal gerekend vanaf de openbaarmaking (volgens de regeling in het voorgestelde art. 72). Wordt daarentegen met de eerste openbaarmaking nog een jaar gewacht, dan vervalt het auteursrecht.

De regeling lijkt slechts voor twee categorieën werken van belang te kunnen zijn: a. voor anonieme of pseudonieme werken en b. voor werken waarvan een rechtspersoon of vennootschap als fictieve maker wordt aangemerkt.

Het verdient aanbeveling het voorgestelde art. 73 op te nemen in een nieuwe Surinaamse Auteurswet.

<i>Artikel 74</i> <i>Het auteursrecht op een filmwerk vervalt door verloop van 50 jaren, te rekenen van de 1e januari van het jaar, volgende op het sterfjaar van de langstlevende van de volgende personen: de hoofdregisseur, de scenarioschrijver, de schrijver van de dialogen en degene die ten behoeve van het filmwerk de muziek heeft gemaakt.</i>	
---	--

Voor het bepalen van de beschermingsduur van filmwerken is het leven van de (vier) voornaamste filmmakers het aanknopingspunt. Het voorgestelde artikel correspondeert met art. 40 Aw 1912, dat in

1995 in de Nederlandse wet is opgenomen (in het kader van de implementatie van de EG-richtlijn inzake verlenging van de beschermingsduur). Vóór die wetwijziging werd de termijn berekend vanaf het overlijdensjaar van de langstlevende onder alle makers.

Voor Suriname geldt dat het opnemen van bedoelde bepaling in de Auteurswet niet verplicht is in verband met de internationale regelingen waarbij Suriname partij is (of wil worden). In die zin is het ter vrije keuze voor de Surinaamse wetgever. O.i. past opname ervan bij een 'minimalist approach' ten aanzien van implementatie van internationale minimumverplichtingen. Het aantal aanspraken op exclusieve rechten (i.c. de filmauteursrechten) wordt door de bepaling verminderd aangezien de beschermingstermijn van alle aan het filmwerk gerelateerde auteursrechten op creatieve bijdragen aan het filmwerk afhankelijk is van het sterfjaar van slechts een klein aantal personen, dat in de meeste gevallen ook kleiner zal zijn dan het totaal aantal betrokkenen. De bepaling dient ook het belang van onbelemmerde circulatie van filmwerken, aangezien makkelijker valt te achterhalen hoe lang de auteursrechtelijke bescherming van een filmwerk precies duurt. Het is daarom aan te bevelen de bepaling in een nieuwe Surinaamse Auteurswet op te nemen.

NB: In de Nederlandse Auteurswet is met een algemene overgangsbepaling getracht te voorkomen dat door de invoering van de nieuwe bepaling met betrekking tot de berekening van de beschermingsduur van filmwerken, daarvóór bestaande beschermingstermijnen verkort zouden worden. Te bedenken valt dat de vier in de bepaling genoemde personen reeds zijn overleden op de datum van inwerkingtreding van de bepaling, terwijl er nog andere filmmakers zijn die nog in leven zijn. Ook in de Surinaamse situatie is het onwenselijk, in verband met onder andere de rechtszekerheid, om reeds bestaande beschermingstermijnen met de beoogde wetwijziging te verkorten. Het verdient aanbeveling in het uiteindelijke wetsvoorstel een dergelijke overgangsbepaling bepaling terzake op te nemen. Voor bedoelde overgangsbepaling zou art. 51 lid 2 van de Nederlandse Auteurswet als voorbeeld kunnen dienen: "Deze wet kan een op de dag van inwerkingtreding van dit artikel lopende beschermingstermijn niet verkorten."

<i>Artikel 75</i> <i>Ten aanzien van werken, in verschillende banden, delen, nummers of afleveringen verschenen, wordt voor de toepassing van artikel 72 iedere band, deel, nummer of aflevering als een afzonderlijk werk aangemerkt.</i>	<i>Artikel 42</i> Voor de toepassing van artikel 39 worden werken, bij afleveringen of in vervolgen verschenen, geacht eerst bij verschijning van de laatste aflevering of van het laatste vervolg te zijn openbaar gemaakt. Ten aanzien van werken, samengesteld uit twee of meer delen, nummers of bladen, op verschillende tijdstippen in druk verschenen, zomede ten aanzien van verslagen en berichten uitgegeven door genootschappen of door particulieren, wordt ieder deel, nummer, blad of verslag en bericht, als een afzonderlijk werk aangemerkt.
--	--

Gevolg van het voorgestelde art. 75 is dat de beschermingstermijn van in afleveringen verschenen werken korter wordt omdat niet meer het jaar van de eerste rechtmatige openbaarmaking van alleen de laatst verschenen aflevering bepalend is voor de berekening van de beschermingstermijn, indien de uitzonderingsregel in art. 39 Aw 1913 (in het concept-wetsvoorstel terug te vinden in art. 72) toegepast moet worden. In plaats daarvan zal voortaan voor elke aflevering apart de beschermingstermijn moeten worden berekend.

Voor het voorgestelde art. 75 heeft art. 41 van de huidige Nederlandse wet model gestaan. Volgens de vroegere regeling (vgl. art. 42 Aw 1913) gold ten aanzien van in afleveringen verschenen werken een andere regeling, voorzover die afleveringen niet te beschouwen waren als een voor afzonderlijke beoordeling vatbaar geheel (en dus op zichzelf incompleet waren).

Uit de internationale regelingen waarbij Suriname partij is (of wil worden) vloeit overigens geen verplichting voort tot het opnemen van de voorgestelde bepaling. Het opnemen ervan is echter met name

dienstig aan het voorkomen van verwarring omtrent het bepalen van het tijdstip waarop (c.q. het jaartal waarin) in banden, delen, nummers of afleveringen verschenen werken voor het eerst op rechtmatige wijze openbaar zijn gemaakt. De bepaling van dit tijdstip is van belang indien de uitzonderingregels ten aanzien van de berekening van de beschermingsduur (in de huidige Surinaamse wet terug te vinden in art. 39) toegepast moeten worden.

Vervanging van art. 42 Aw 1913 door het voorgestelde art. 75 past bij de ‘minimalist approach’ ten aanzien van implementatie van internationale minimumverplichtingen. De vrije beschikbaarheid van informatie wordt niet extra ingeperkt. Met art. 75 concept-wetsvoorstel wordt bovendien de beschermingstermijn die van toepassing is op in afleveringen verschenen werken verkort. Het aantal mogelijke aanspraken op exclusieve rechten op dergelijke werken wordt daarmee dus verminderd. Het verdient dus aanbeveling het voorgestelde artikel in een nieuwe Surinaamse Auteurswet op te nemen.

Invoering ervan brengt wel het (kleine) risico met zich op wettelijke verkorting van de bestaande beschermingstermijn. In verband met de rechtszekerheid verdient het aanbeveling een overgangsbepaling op te nemen die een dergelijke verkorting voorkomt. De bij de bespreking van art. 74 concept-wetsvoorstel genoemde overgangsbepaling zou tegelijk voor het hier gesignaleerde risico een oplossing kunnen bieden.

Artikel 76 In afwijking voor zover van de bepalingen van dit hoofdstuk kan in Suriname generlei beroep worden gedaan op auteursrecht, waarvan de duur in het land van oorsprong van het werk reeds verstreken is.	Artikel 43 In afwijking voor zover van de bepalingen van dit hoofdstuk kan in Suriname generlei beroep worden gedaan op auteursrecht, waarvan de duur in het land van oorsprong van het werk reeds verstreken is.
---	---

Het bestaande, en het daaraan gelijke artikel in het wetsvoorstel, correspondeert met de in art. 7 lid 8 BC neergelegde ‘reciprociteitsregel’: “In alle gevallen wordt de duur geregeld door de wet van het land waar de bescherming wordt ingeroepen; tenzij de wetgeving van dat land anders beschikt over-schrijdt hij evenwel niet de in het land van oorsprong van het werk vastgestelde duur.”

Op het in de eerste zin van art. 4 TRIPs-verdrag neergelegde beginsel van meestbegunstiging, dat ten doel heeft een verschillende behandeling in een bepaalde lidstaat van rechthebbenden uit verschillende “buitenlanden” tegen te gaan, mag in enkele gevallen een uitzondering worden gemaakt, o.a. indien de Berner Conventie een bescherming op basis van reciprociteit toestaat (zie art. 4 onder b TRIPs-verdrag). De in art. 76 opgenomen bepaling, te zien als uitwerking van de reciprociteitsbepaling in art. 7 lid 8 BC, is geheel conform de Berner Conventie en het TRIPs-verdrag.

Hoofdstuk V *Bijzondere bepalingen betreffende filmwerken*

De bestaande Surinaamse auteurswet voorziet niet in een specifieke, nadere regeling m.b.t. het auteursrecht op filmwerken. Ingevolge art. 14bis BC dient de nationale wetgeving van de Unielanden, dus ook de auteurswet van Suriname, wel te voorzien in een regeling terzake, om daarmee de internationale circulatie en exploitatie van filmwerken – bij de totstandkoming waarvan een groot aantal creatieve personen (scenarioschrijver, decorbouwer, regisseur, cameraman etc.) betrokken kan zijn – te bevorderen en te vergemakkelijken. Voor dit doel zijn met name de bepalingen over de aanwijzing wie auteursrechthebbenden op een filmwerk met de Akte van Parijs uit 1971 in art. 14 bis ingevoegd in de Berner Conventie.

Naast een aantal verspreide bepalingen in de Berner Conventie die expliciet over filmwerken gaan – art. 2 lid 1, art. 4 aanhef en onder a, art. 5 lid 4 onder c onderdeel i, art. 7 lid 2 en art. 15 lid 2 – worden met name in art. 14 en 14 bis BC bijzondere bepalingen omtrent filmwerken als minimumverplichting voorgeschreven. Met de in het wetsvoorstel voorziene artikelen 77-83, die in hun geheel zijn overgenomen uit de Nederlandse Auteurswet zoals die sinds 1985 geldt (zie art. 45a-g Aw 1912), voldoet Suriname aan die minimumverplichting.

Wereldwijd gezien komen drie hoofdsystemen voor, waaruit gekozen kan worden: a. *'film copyright'*: de filmproducent geldt krachtens wettelijke fictie als maker van resp. als rechthebbende op het filmwerk; b. *'cessio legis'*: de exploitatierechten komen van rechtsweg toe aan de filmproducent, zonder mogelijkheid van een afwijkend beding; en c. *'présomption de cession'* (of een variant daarvan: *'présomption de légitimation'*: de filmproducent wordt verondersteld van de filmmakers/rechthebbenden een exclusieve licentie te hebben verkregen).

Gekozen is voor het (ook in Nederland sinds 1985 geldende) minst vergaande systeem van de zgn. *'présomption de cession'* (dat reeds werd gehanteerd in Frankrijk en Duitsland): alle makers van een filmwerk (die nader gedefinieerd worden in art. 77 van het wetsvoorstel) worden geacht hun auteursrecht op hun individuele bijdragen aan het filmwerk (welke bijdragen van scheppend karakter, dus auteursrechtelijk relevant moeten zijn) te hebben overgedragen aan de filmproducent (nader gedefinieerd in art. 77), dus zonder dat voor die overdracht een akte nodig is, tenzij door de filmmakers en producent schriftelijk iets anders wordt overeengekomen. In art. 80 (= art. 45d Aw 1912) wordt nader bepaald wat de inhoud is van de aan de filmproducent – bij wettelijke fictie – overgedragen rechten. Het daarin bepaalde is geheel in overeenstemming met wat daarover wordt bepaald in art. 14bis lid 2 onder b en lid 3 BC. Kern van de regeling is dus een door de wet veronderstelde overdracht van rechten aan de filmproducent, zodat deze de exploitatie van het filmwerk ter hand kan nemen. De meeste bepalingen zijn van regelend recht, zodat bij (schriftelijke) overeenkomst ervan kan worden afgeweken.

NB: Wat betreft het TRIPs-verdrag geldt dat daarin wat betreft cinematografische werken als enige extra minimumverplichting voor de verdragspartijen, ten opzichte van de Berner Conventie, het toekennen van een verhuurrecht aan auteurs en hun rechtsoptvolgers wordt voorgeschreven (art. 11 TRIPs-verdrag). Zie daarover nader art. 11 en 12 van het concept-wetsvoorstel. In de regionale samenwerkingverbanden waarbij Suriname betrokken is, zijn geen minimumverplichtingen voor de aangesloten landen opgenomen die speciaal voor de categorie filmwerken dienen te gelden.

<i>Artikel 77</i> 1. <i>Onder filmwerk wordt verstaan een werk dat bestaat uit een reeks beelden met of zonder geluid, ongeacht de wijze van vastlegging van het werk, indien het is vastgelegd.</i> 2. <i>Onverminderd het in de artikelen 7 en 8 bepaalde worden als de makers van een filmwerk aangemerkt de natuurlijke personen die tot het ontstaan van het filmwerk een daartoe bestemde bijdrage van scheppend karakter hebben geleverd.</i> 3. <i>Producent van het filmwerk is de natuurlijke of rechtspersoon die verantwoordelijk is voor de totstandbrenging van het filmwerk met het oog op de exploitatie daarvan.</i>	
--	--

Volgens het voorgestelde art. 77 (vgl. art. 45a Aw 1912), waarin een aantal definities is opgenomen, is van een filmwerk te spreken, als het werk bestaat uit een reeks beelden die tezamen een geheel vormen (hetgeen het geval zal zijn bij speelfilms, tekenfilms, documentaires, een volautomatische diaprojectie met overvloeiende beelden e.d.). De toegepaste techniek is overigens irrelevant en ook vastlegging doet er niet toe (live tv-producties vallen dus evengoed onder filmwerken). Het begrip 'filmwerken' zoals gehanteerd in art. 77 lid 1 concept-wetsvoorstel sluit praktisch aan bij de gehanteerde begrippen in de Berner Conventie.

Het in de definitie van 'makers van een filmwerk' (lid 2) genoemde centrale vereiste 'bijdrage van scheppend karakter' verwijst naar het algemene vereiste dat een zekere mate van creativiteit een voorwaarde is om voor auteursrechtbescherming in aanmerking te komen. De bijzondere bepalingen zijn dus alleen van toepassing zijn op bijdragen aan een filmwerk die auteursrechtelijk relevant zijn. Die bijdrage moet bovendien bestemd zijn geweest 'tot het ontstaan van het filmwerk'.

De formulering van het tweede lid maakt tevens duidelijk dat auteurs van al bestaande werken, zoals een roman die ten grondslag ligt aan een verfilming, niet tot de makers van een filmwerk behoren. Met een verwijzing naar art. 7 en 8 wordt duidelijk dat ook anderen dan natuurlijke personen als (fictief) maker van een filmwerk kunnen worden aangemerkt.

Met de definiëring van het begrip producent in lid 3 is met name aansluiting beoogd met de rest van de bijzondere bepalingen betreffende filmwerken. Aangezien daarin veelomvattende rechten worden toegekend in afwijking van de hoofdregel van art. 1 is het noodzakelijk om duidelijk vast te stellen wie aanspraak kan maken op die veelomvattende rechten. Juist omdat onduidelijk is of een producent aanspraak kan maken op een eigen auteursrecht op grond van de algemene bepalingen (zoals neergelegd in art. 5 en 6 Aw 1912), achtte de Nederlandse wetgever het noodzakelijk om een speciaal stelsel in het leven te roepen. In het concept-wetsvoorstel is dit stelsel ongewijzigd overgenomen.

<i>Artikel 78</i> <i>Indien een van de makers zijn bijdrage tot het filmwerk niet geheel tot stand wil of kan brengen, kan hij zich, tenzij schriftelijk anders overeengekomen is, niet verzetten tegen het gebruik door de producent van die bijdrage, voor zover deze reeds tot stand is gebracht, ten behoeve van de voltooiing van het filmwerk. Voor de door hem tot stand gebrachte bijdrage geldt hij als maker in de zin van artikel 77.</i>	
--	--

In deze bepaling (vgl. art. 45b Aw 1912.) wordt het geval geregeld dat een filmmaker tijdens het productieproces afhaakt. Zijn bijdrage mag dan gewoon door de producent gebruikt worden (tenzij schriftelijk wat anders wordt afgesproken). De maker die niet meer bij de uiteindelijke voltooiing van het filmwerk betrokken is, geldt voor de door hem tot stand gebrachte bijdrage dus nog wel als (film)maker. Aangezien er vaak grote investeringen gemoeid zijn met het maken van een filmwerk, is het onwenselijk dat in de geschetste situatie de producent niet in staat zou zijn een filmwerk te voltooien.

De Berner Conventie bepaalt niets expliciet omtrent dit onderwerp. De ratio achter de bepaling is dat de vaak grote groep rechthebbenden ten aanzien van een filmwerk niet de dupe moet kunnen worden, vooral in financiële zin, van de onwil of onmacht van enkele personen om hun voor het filmwerk bestemde bijdrage af te maken. Deze functie van de bepaling in art. 78 concept-wetsvoorstel is van belang voor Suriname aangezien hiermee de ratio achter de gehele filmregeling uit de Berner Conventie wordt gediend. Met de filmregeling in de Berner Conventie, met name neergelegd in artt. 14-14bis BC, beoogd de onbelemmerde internationale circulatie en exploitatie van filmwerken te verbeteren. Het op redelijke wijze wegnemen van obstakels die aan voltooiing van een filmwerk in de weg staan, zoals in art. 78 concept-wetsvoorstel wordt beoogd, draagt hieraan bij. Opname van het artikel in een nieuwe Surinaamse Auteurswet is dan ook noodzakelijk.

<i>Artikel 79</i> <i>Het filmwerk geldt als voltooid op het tijdstip waarop het vertoningsgereed is. Tenzij schriftelijk anders overeengekomen is, beslist de producent wanneer het filmwerk vertoningsgereed is.</i>	
---	--

Volgens dit artikel (vgl. art. 45c Aw 1912) wordt de film als voltooid beschouwd op het moment waarop de film naar het inzicht van de producent vertoningsgereed wordt verklaard.

Zowel in verband met de bepaling over de status van onvoltooide bijdragen aan een filmwerk in art. 45c Aw 1912 (overgenomen in het identieke art. 78 concept-wetsvoorstel) als met het stelsel dat is neergelegd in art. 45d Aw 1912 (overgenomen in het identieke art. 80 concept-wetsvoorstel) is een vaststelling van het tijdstip van voltooiing vereist. Hierbij heeft de producent een centrale rol, mede gelet op de vaak aanzienlijke financiële belangen die bij een filmwerk gemoeid zijn waarvoor de producent in belangrijke mate verantwoordelijk is. Met name voor een werkbare toepassing van het stel-

sel van een wettelijk vermoeden van overdracht van exploitatierechten aan de producent van een filmwerk, zoals neergelegd in art. 80 concept-wetsvoorstel, is een wettelijk gestructureerde vaststelling van het tijdstip van voltooiing wenselijk.

<i>Artikel 80</i> <i>Tenzij de makers en de producent schriftelijk anders overeengekomen zijn, worden de makers geacht aan de producent het recht overgedragen te hebben om vanaf het in artikel 79 bedoelde tijdstip het filmwerk openbaar te maken, dit te verveelvoudigen in de zin van artikel 14, er ondertitels bij aan te brengen en de teksten ervan na te synchroniseren. Het vorenstaande geldt niet ten aanzien van degene die ten behoeve van het filmwerk de muziek gemaakt heeft en degene die bij de muziek behorende tekst gemaakt heeft. De producent is aan de makers of hun rechtverkrijgenden een billijke vergoeding verschuldigd voor iedere vorm van exploitatie van het filmwerk. De producent is eveneens aan de makers of hun rechtverkrijgenden een billijke vergoeding verschuldigd indien hij overgaat tot exploitatie in een vorm die ten tijde van het in artikel 79 bedoelde tijdstip nog niet bestond of niet redelijkerwijs voorzienbaar was of indien hij aan een derde het recht verleent tot zo'n exploitatie over te gaan. De in dit artikel bedoelde vergoedingen worden schriftelijk overeengekomen. Van het recht op een billijke vergoeding voor verhuur kan door de maker geen afstand worden gedaan.</i>	
--	--

De kern van de regeling is in dit artikel (vgl. art. 45d Aw 1912) te vinden. Gehandhaafd is het beginsel dat de creatieve medewerkers aan de film als makers blijven worden beschouwd, maar dat de rechten betreffende de exploitatie van de film in handen geraken van de producent van de film. Voor de makers van de filmmuziek geldt dit vermoeden van rechtenoverdracht overigens niet (hun rechten worden in de praktijk immers bijna altijd door een collectieve organisatie (Sasur, Buma etc.) beheerd).

Vanaf het moment dat de film door de producent vertoningsgereed is verklaard (zie art. 79) werkt het wettelijk vermoeden van overdracht der rechten (tenzij over die overdracht schriftelijk andere afspraken zijn gemaakt).

De aan de producent toekomende rechten betreffen een viertal (normale) exploitatiehandelingen ten aanzien van films: openbaarmaken (vertonen, uitzenden), verveelvoudigen in de zin van art. 14 (d.w.z. vastleggen op beeldragers), ondertitelen en nasynchroniseren.

Belangrijk is dat de producent voor iedere exploitatie van de film (ook voor exploitatievormen die op het moment waarop de film vertoningsgereed is verklaard nog niet bestonden of redelijkerwijze niet voorzienbaar waren) een billijke vergoeding verschuldigd is aan de filmmakers. Wat 'billijk' is wordt niet door de wet bepaald, en wordt dus aan de praktijk overgelaten. De vergoeding moet schriftelijk worden overeengekomen. Van het recht op die billijke vergoeding kan geen afstand worden gedaan.

<i>Artikel 81</i> <i>Iedere maker heeft met betrekking tot het filmwerk naast de rechten, bedoeld in artikel 43 lid 1 onder b, c en d, het recht</i> <i>a. zijn naam op de daarvoor gebruikelijke plaats in het filmwerk te doen vermelden met vermelding van zijn hoedanigheid of zijn bijdrage aan het filmwerk;</i> <i>b. te vorderen dat het onder a. bedoelde gedeelte van het filmwerk mede wordt vertoond;</i> <i>c. zich te verzetten tegen vermelding van zijn naam op het filmwerk, tenzij dit verzet in strijd met de redelijkheid zou zijn.</i>	
--	--

Het voorgestelde artikel (vgl. art. 45e Aw 1912) geeft een bijzondere regeling met betrekking tot de vermelding van de naam (en hoedanigheid) van de filmmakers, in aanvulling op wat daarover in het algemene artikel inzake de morele rechten is geregeld. Omtrent de identieke wetsartikelen in de huidige Nederlandse Auteurswet (art. 45e, art. 45f respectievelijk art. 45g Aw 1912) heeft de Nederlandse wetgever overwogen dat deze bepalingen met name noodzakelijk zijn in verband met het bijzondere karakter van filmwerken en de filmregeling zoals geregeld in hoofdstuk V van de Nederlandse Auteurswet.

Onzeker was het volgens de Nederlandse wetgever of onder de elders in de Nederlandse Auteurswet erkende persoonlijkheidsrechten (art. 25 Aw 1912; identiek overgenomen in art. 43 conceptwetsvoorstel) zowel het recht op naamsvermelding als het recht op vermelding van de hoedanigheid of bijdrage van de filmmaker alsmede het recht op vertoning van deze vermeldingen vielen (art. 45 e aanhef en onder a en b Aw 1912). Het recht zich te verzetten tegen naamsvermelding (art. 45e aanhef en onder c Aw 1912) door de filmmaker was in ieder geval nieuw. Art. 45f Aw 1912 is een wettelijke omdraaiing van wat bij dit persoonlijkheidsrecht ingevolge de hoofdregel normaal is. Dit was volgens de Nederlandse wetgever noodzakelijk vanwege de wijze van totstandkoming van filmwerken en zou ook een uitwerking zijn van wat in de contractuele praktijk gebruikelijk was.

Alleen het in voorgestelde art. 81 aanhef en onder a geregelde recht op naamsvermelding is noodzakelijk in verband met de internationale verdragen en regionale samenwerkingsverbanden waarbij Suriname partij is (of wil worden). In art. 6bis BC wordt dit recht op naamsvermelding als persoonlijkheidsrecht als minimumverplichting geregeld. Behoud ervan in de (nieuwe) Surinaamse Auteurswet is noodzakelijk. De overige bepalingen in artt. 81-83 zijn niet noodzakelijk in verband met enige minimumverplichting uit de genoemde internationale regelingen en zijn daarom in dat opzicht ter vrije keuze voor de Surinaamse wetgever.

Het bijzondere karakter van filmwerken rechtvaardigt de bijzondere regeling van persoonlijkheidsrechten van filmmakers in art. 81. Hier wordt geadviseerd deze bepaling in de nieuwe Surinaamse Auteurswet op te nemen.

Artikel 82

De maker wordt, tenzij schriftelijk anders overeengekomen is, verondersteld tegenover de producent afstand gedaan te hebben van het recht zich te verzetten tegen wijzigingen als bedoeld in artikel 43 lid 1 onder c in zijn bijdrage.

Het voorgestelde artikel (vgl. art. 45f Aw 1912) bepaalt dat een filmmaker zich in de regel – zolang geen andersluidende schriftelijke afspraak daarover is gemaakt – niet (op persoonlijkheidsrechtelijke gronden) verzetten kan tegen het wijzigen van zijn bijdrage. Het gaat hier dus om een geval van een wettelijk vermoeden van afstand van het betreffende persoonlijkheidsrecht.

Geadviseerd wordt deze bepaling in de nieuwe Surinaamse Auteurswet op te nemen.

Artikel 83

Iedere maker behoudt, tenzij schriftelijk anders overeengekomen is, het auteursrecht op zijn bijdrage, indien deze een van het filmwerk scheidbaar werk vormt. Na het in artikel 79 bedoelde tijdstip mag iedere maker, tenzij schriftelijk anders overeengekomen is, zijn bijdrage afzonderlijk openbaar maken en vervoelvoudigen, mits hij daardoor geen schade toebrengt aan de exploitatie van het filmwerk.

Het voorgestelde art. 83 (vgl. art. 45g Aw 1912) biedt een regeling terzake de afzonderlijke exploitatie van bijdragen aan het filmwerk, die daarvan een scheidbaar werk vormen. Dat recht blijft voorbehouden aan de individuele maker van die bijdrage, onder de voorwaarde dat met de afzonderlijke exploi-

tatie geen schade wordt toegebracht aan de filmexploitatie. Men kan hier denken aan een boekuitgave van het filmscript en diverse vormen van merchandising. Art. 45g Aw 1912 is een erkenning van de praktijk dat sommige van het gehele filmwerk te scheiden delen afzonderlijk geëxploiteerd kunnen worden, ook nadat het filmwerk is voltooid. Zonder deze bepaling zou de conclusie zijn dat ook deze exploitatierechten onder het wettelijk vermoeden van overdracht aan de producent, zoals geregeld in art. 45d Aw 1912 (identiek aan art. 80 concept-wetsvoorstel), vallen. De bepaling zorgt ervoor dat deze rechten bij de maker van het scheidbare deel blijven, tenzij schriftelijk anders is overeengekomen. Er worden dus geen nieuwe exclusieve rechten in het geroepen door art. 83 concept-wetsvoorstel. De al eerder genoemde ratio achter de filmregeling in de Berner Conventie in het algemeen (met name art. 14 -14bis BC) en ook de bijzondere bepalingen in het nieuw in te voeren hoofdstuk IV van het concept-wetsvoorstel, namelijk de verbetering van de onbelemmerde internationale circulatie van films, wordt door deze bepaling niet aangetast. Exploitatie van de scheidbare delen van een filmwerken staat logischerwijs los van de exploitatie van het gehele filmwerk. Aangezien aan de producent door art. 80 concept-wetsvoorstel al veelomvattende rechten zijn toegekend ten aanzien van het gehele filmwerk, past het bij de ratio van het auteursrecht als rechtsgebied in het algemeen, om de rechten ten aanzien van de scheidbare delen van een filmwerk in beginsel bij de makers ervan onder te brengen.

Hoofdstuk VI *Bijzondere bepalingen betreffende computerprogramma's*

Dat computerprogramma's (en het voorbereidende materiaal) zelf als werk worden beschermd, wat overigens ook al in de rechtspraak en literatuur werd aangenomen, staat sinds 1994 met zoveel woorden in de Nederlandse Auteurswet. Daarmee werd door Nederland uitvoering gegeven aan de EG-software richtlijn (1991). Hetzelfde wordt gedaan in art. 9 lid 1 onder 12 van het wetsvoorstel, waarin 'computerprogramma's en het voorbereidend materiaal' staan opgesomd in de lijst van voor auteursrechtelijke bescherming in aanmerking komende werken.

Voor hoofdstuk IV van het concept-wetsvoorstel (artt. 84-90), waarin het voor computerprogramma's geldende regime nader wordt geregeld, heeft het in 1994 toegevoegde hoofdstuk VI (artt. 45h-n) van de Nederlandse wet model gestaan. Het hoofdstuk geeft een op de EG-richtlijn gebaseerde uitbreiding en (gedeeltelijke) invulling van de kernbegrippen 'openbaarmaken' en 'verveelvoudigen'.

Met de voorgestelde bepalingen wordt voldaan aan de uit het TRIPs-verdrag voortvloeiende (minimum)verplichting te voorzien in een auteursrechtelijke bescherming van computerprogramma's.

<i>Artikel 84</i> <i>Voor het openbaar maken door middel van verhuren van het geheel of een gedeelte van een werk als bedoeld in artikel 9 lid 1 onder 12° of van een verveelvoudiging daarvan die door de rechthebbende of met zijn toestemming in het verkeer is gebracht, is de toestemming van de maker of zijn rechtverkrijgende vereist.</i>	
--	--

Volgens het voorgestelde artikel (gelijk aan art. 45h Aw 1912) wordt de verhuur van computerprogramma's (ook van legale kopieën daarvan) gebonden aan de voorafgaande toestemming van de rechthebbende.

<i>Artikel 85</i> <i>Onverminderd het bepaalde in artikel 13 wordt onder het verveelvoudigen van een werk als bedoeld in artikel 9 lid 1 onder 12° mede verstaan het laden, het in beeld brengen, de uitvoering, de transmissie of de opslag, voor zover voor deze handelingen het verveelvoudigen van dat werk noodzakelijk is.</i>	
--	--

Het voorgestelde art. 85 (vgl. art. 45i Aw 1912) vormt de uitwerking van een der EG-richtlijnbepalingen (art. 4). Een aantal handelingen (m.b.t. computerprogramma's) wordt in deze bepaling (mede) als 'verveelvoudiging' daarvan gekwalificeerd.

<i>Artikel 86</i> <i>Tenzij anders is overeengekomen, wordt niet als inbreuk op het auteursrecht op een werk als bedoeld in artikel 9 lid 1 onder 12° beschouwd de verveelvoudiging, vervaardigd door de rechtmatige verkrijger van een exemplaar van eerder genoemd werk, die noodzakelijk is voor het met dat werk beoogde gebruik. De verveelvoudiging, als bedoeld in de eerste volzin, die geschiedt in het kader van het laden, het in beeld brengen of het verbeteren van fouten, kan niet bij overeenkomst worden verboden.</i>	
---	--

Krachtens het voorgestelde artikel (vgl. art. 45j Aw 1912) is de (technisch) noodzakelijke verveelvoudiging van het computerprogramma door de rechtmatige verkrijger van een exemplaar ervan, teneinde het programma op de computer te kunnen gebruiken, geoorloofd. Ook kan de (automatisch plaatsvindende) verveelvoudiging van het programma in het kader van het laden, in beeld brengen, opslaan of foutenverbetering niet verboden worden.

<i>Artikel 87</i> <i>Als inbreuk op het auteursrecht op een werk als bedoeld in artikel 9 lid 1 onder 12° wordt niet beschouwd de verveelvoudiging, vervaardigd door de rechtmatige gebruiker van eerder genoemd werk, die dient als reservekopie indien zulks voor het met dat werk beoogde gebruik noodzakelijk is.</i>	
---	--

Volgens het voorgestelde art. 87 (vgl. art. 45k Aw 1912) is het maken van een (waarschijnlijk te lezen als: één) reservekopie door de rechtmatige gebruiker van het computerprogramma geoorloofd. Het blijft voor partijen wel mogelijk met elkaar overeen te komen dat de rechtmatige gebruiker bevoegd is meer dan één reservekopie te maken. Om aan te geven dat het om slechts één reservekopie mag gaan, verdient het aanbeveling dat duidelijker in de wet te bepalen, bijvoorbeeld door 'de verveelvoudiging' te vervangen door 'de enkelvoudige verveelvoudiging'.

NB: Hoewel dit niet uit de voorgestelde tekst (en evenmin uit art. 45k Aw 1912) blijkt, is in het daaraan ten grondslag liggende art. 5 lid 2 van de EG-Software-richtlijn bepaald dat deze regeling met betrekking tot het maken van een reservekopie van dwingend recht is, waarvan partijen dus niet kunnen afwijken. Om zeker te stellen dat het niet mogelijk is contractueel anders overeen te komen, verdient het de voorkeur om aan het voorgestelde art. 87 een tweede lid toe te voegen, luidend: "Het is niet mogelijk bij overeenkomst in het nadeel van de in het eerder lid bedoelde rechtmatige gebruiker af te wijken."

<i>Artikel 88</i> <i>Degene die bevoegd is tot het verrichten van de in artikel 86 bedoelde handelingen, is mede bevoegd tijdens deze handelingen de werking van dat werk waar te nemen, te bestuderen en te testen teneinde de daaraan ten grondslag liggende ideeën en beginselen te achterhalen.</i>	
---	--

In navolging van de EG-richtlijn (maar eigenlijk overbodig omdat het hier niet gaat om auteursrechtelijk relevante handelingen) wordt in het voorgestelde art. 88 (vgl. art. 45l Aw 1912) het bestuderen en testen van het computerprogramma toegestaan.

Artikel 89

1. *Als inbreuk op het auteursrecht op een werk als bedoeld in artikel 9 lid 1 onder 12° worden niet beschouwd het vervaardigen van een kopie van dat werk en het vertalen van de codevorm daarvan, indien deze handelingen onmisbaar zijn om de informatie te verkrijgen die nodig is om de interoperabiliteit van een onafhankelijk vervaardigd computerprogramma met andere computerprogramma's tot stand te brengen, mits:*

- a. deze handelingen worden verricht door een persoon die op rechtmatige wijze de beschikking heeft gekregen over een exemplaar van het computerprogramma of door een door hem daartoe gemachtigde derde;*
- b. de gegevens die noodzakelijk zijn om de interoperabiliteit tot stand te brengen niet reeds snel en gemakkelijk beschikbaar zijn voor de onder a bedoelde personen;*
- c. deze handelingen beperkt blijven tot die onderdelen van het oorspronkelijke computerprogramma die voor het tot stand brengen van de interoperabiliteit noodzakelijk zijn.*

2. *Het is niet toegestaan de op grond van het eerste lid verkregen informatie:*

- a. te gebruiken voor een ander doel dan het tot stand brengen van de interoperabiliteit van het onafhankelijk vervaardigde computerprogramma;*
- b. aan derden mede te delen, tenzij dit noodzakelijk is voor het tot stand brengen van de interoperabiliteit van het onafhankelijk vervaardigde computerprogramma;*
- c. te gebruiken voor de ontwikkeling, de produktie of het in de handel brengen van een computerprogramma, dat niet als een nieuw, oorspronkelijk werk kan worden aangemerkt of voor andere, op het auteursrecht inbreuk makende handelingen.*

Vgl. art. 45m Aw 1912. Het artikel bevat een vrij strict afgebakende regeling voor het decompileren van computerprogrammatuur, nodig voor de interoperabiliteit met andere programma's, bijvoorbeeld om een toepassingsprogramma met een besturingssysteem te laten communiceren of om te komen tot standaardisatie.

Artikel 90

De artikelen 25 lid 1 en 31 lid 1 zijn niet van toepassing op de in artikel 9 lid 1 onder 12° bedoelde werken.

De in het eerste lid van de artikelen 25 en 31 (voor andere categorieën werken gemaakte) uitzondering voor het privé-kopiëren geldt niet voor computerprogramma's, zo wordt in het voorgestelde art. 90 (vgl. art. 45n Aw 1912) bepaald. Wanneer het wel toegestaan zou zijn software te kopiëren voor eigen oefening, studie of gebruik dan is het niet moeilijk voorstelbaar dat er nog maar weinig originele exemplaren van de software zullen worden verkocht. Daardoor zou(den) de rechthebbende(n) dusdanig worden gedupeerd dat de beperking ongetwijfeld strijd zou opleveren met de three step tests.

Artikel 91

1. Degene die een niet eerder uitgegeven werk voor de eerste maal rechtmatig openbaar maakt na het verstrijken van de duur van het auteursrecht, geniet het in artikel 1 genoemde uitsluitende recht.

2. Het in lid 1 van dit artikel genoemde recht vervalt door verloop van 25 jaren, te rekenen van de 1e januari van het jaar, volgende op dat, waarin de eerste openbaarmaking van dat werk rechtmatig heeft plaatsgehad.

3. Het in de leden 1 en 2 van dit artikel bepaalde geldt tevens voor niet eerder uitgegeven werken die nooit door het auteursrecht zijn beschermd en waarvan de maker meer dan 50 jaren geleden is overleden.

Voor dit artikel heeft art. 45o van de Nederlandse Auteurswet 1912 model gestaan. Dit artikel, dat in 1995 aan de wet werd toegevoegd, vindt zijn oorsprong in art. 4 van de EG-richtlijn inzake de beschermingsduur van het auteursrecht (1993). Suriname is, als niet EU-land, dus in het geheel niet gehouden deze – op een groot aantal punten nogal onduidelijke en veel vragen oproepende – bepaling in de Auteurswet op te nemen.

Er worden in dit artikel exploitatierechten toegekend ten aanzien van niet eerder uitgegeven werken die pas na het aflopen van de beschermingsduur van het auteursrecht voor het eerst rechtmatig worden openbaargemaakt. Daarmee roept het hoofdstuk een nieuwe beschermingsperiode (van 25 jaar) in het leven ten aanzien van werken in auteursrechtelijke zin, onder bepaalde voorwaarden. Tijdens deze periode heeft de rechthebbende een exclusief recht, dat inhoudelijk gelijk is aan het recht dat door de Surinaamse Auteurswet wordt toegekend aan de maker of diens rechtverkrijgenden voor de periode geregeld door de algemene duurbepalingen en uitzonderingen daarop. Het aantal werken waarop in Suriname een exclusief openbaarmakings- en veeleelvoudigingsrecht zou komen rusten zou met het opnemen van de bepaling uitgebreid (kunnen) gaan worden.

In de Berner Conventie, het TRIPs-verdrag en de regionale samenwerkingsverbanden zijn geen bepalingen te vinden die een regeling zoals opgenomen in hoofdstuk VII van het concept-wetsvoorstel als minimumverplichting of mogelijkheid voorschrijven. Het is daarom voor de Surinaamse wetgever in die zin een geheel vrije keuze om een dergelijke regeling, die valt te typeren als een regeling van een aan het auteursrecht naburig recht, in nieuwe wetgeving op te nemen. Het gaat om een vorm van bescherming van investeringen die gedaan worden door degene die een niet eerder uitgegeven werk, na verval van het auteursrecht, voor het eerst rechtmatig openbaar maakt.

Mede gedacht vanuit een ‘minimalist approach’ die als algemene leidraad wordt gehanteerd, leiden in dit geval de nieuwe bepalingen tot een ongewenste uitbreiding van het aantal in Suriname door een exclusief recht beschermde werken. Aangezien er geen verplichtingen uit de internationale verdragen en samenwerkingsverbanden op dit gebied voortvloeien en het aantal tot het publieke domein behorende werken in Suriname door de regeling zal worden beperkt, zonder dat duidelijk is hoever de uit het artikel te verkrijgen rechten reiken en of er überhaupt een auteursrechtelijk relevante prestatie wordt beloond, is er reden om opname in een nieuwe Surinaamse Auteurswet van het voorgestelde art. 91 af te raden.

Artikel 92

Bij de inwerkingtreding van deze wet vervalt de Wet Auteursrecht 1913 (G.B. 1913 no. 15, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 1981 no. 23).

Artikel 44

Bij het in werking treden van deze wet vervalt de wet van 11 Mei 1883 no. 39 (G.B. No. 11), houdende regeling van het auteursrecht in Suriname.

	Echter blijft artikel 11 van dit besluit van kracht ten aanzien van werken en vertalingen, vóór bedoeld tijdstip ingezonden.
Artikel 93 1. Deze wet is van toepassing op alle werken van letterkunde, wetenschap of kunst, welke hetzij vóór, hetzij na haar in werking treden voor de eerste maal, of binnen dertig dagen na de eerste uitgave in een ander land, zijn uitgegeven in Suriname, alsmede op alle zodanige niet of niet aldus uitgegeven werken, welker makers zijn Surinamers. 2. <i>Voor de toepassing van het bepaalde in lid 1 van dit artikel worden met Surinamers gelijkgesteld de makers die geen Surinamer zijn maar die hun gewone verblijfplaats in Suriname hebben, voor zover het betreft niet uitgegeven werken of werken die zijn uitgegeven nadat de maker zijn gewone verblijfplaats in Suriname heeft verkregen.</i> 3. Een werk is uitgegeven in de zin van dit artikel wanneer het met toestemming van de maker in druk is verschenen of in het algemeen <i>wanneer met toestemming van de maker een zodanig aanbod van exemplaren daarvan, van welke aard ook, heeft plaatsgevonden dat daardoor, gelet op de aard van het werk, wordt voorzien in de redelijke behoeften van het publiek.</i> 4. De opvoering van een toneelwerk of muziek-dramatisch werk, de uitvoering van een muziekwerk, de vertoning van een <i>filmwerk</i>, de voordracht of <i>de uitzending in een radio- of televisieprogramma</i> van een werk en de tentoonstelling van een kunstwerk worden niet als een uitgave aangemerkt. 5. Ten aanzien van bouwwerken en van werken van beeldende kunst die daarmede één geheel vormen, wordt het bouwen van het bouwwerk of het aanbrengen van het werk van beeldende kunst als uitgave aangemerkt. 6. <i>Onverminderd het bepaalde in de leden 1 tot en met 5 van dit artikel is deze wet van toepassing op filmwerken, indien de producent daarvan in Suriname zijn zetel of gewone verblijfplaats heeft.</i>	Artikel 45 Deze wet is van toepassing op alle werken van letterkunde, wetenschap of kunst, welke hetzij vóór, hetzij na haar inwerking treden door of vanwege de maker voor de eerste maal, of binnen dertig dagen na de eerste uitgave in een ander land, zijn uitgegeven in Suriname, alsmede op alle zodanige niet of niet aldus uitgegeven werken, welker makers zijn Surinamers, dan wel ingezetenen van Suriname. Een werk is uitgegeven in de zin van dit artikel, wanneer het in druk is verschenen, of in het algemeen wanneer exemplaren daarvan, van welke aard ook, mits in voldoende hoeveelheid, ter beschikking van het publiek zijn gesteld. De opvoering van een toneelwerk of muziek-dramatisch werk, de uitvoering van een muziekwerk, de vertoning van een cinematografisch werk, de voordracht of radio-uitzending van een werk en de tentoonstelling van een kunstwerk worden niet als een uitgave aangemerkt. Ten aanzien van bouwwerken en van werken van beeldende kunst die daarmede één geheel vormen, wordt het bouwen van het bouwwerk of het aanbrengen van het werk van beeldende kunst als uitgave aangemerkt.

Het voorgestelde art. 93 (waarvan de tekst geheel gebaseerd is op art. 47 van de Nederlandse wet) geeft aan wie voor welke werken een rechtstreeks beroep op de wet kan doen. Werken van buitenlandse auteurs zijn doorgaans beschermd via de Berner Conventie. De tekst van het artikel sluit, net als die van het in 1985 gewijzigde Nederlandse artikel, aan bij de tekst van de artikelen 3, 4 en 5 BC (zoals die luiden sinds de Akte van Parijs 1971).

Het voorgestelde tweede lid stelt werken van in Suriname gevestigde buitenlanders tot op zekere hoogte gelijk aan werken van Surinamers.

De bescherming van de Auteurswet ingevolge art. 93 is niet van toepassing op auteurs resp. werken die niet aan de criteria van dat artikel voldoen. Suriname is echter op grond van de Berner Conventie en het TRIPs-verdrag gehouden ook bescherming te bieden aan (kort gezegd) de in die verdragen bedoelde buitenlandse werken. Art. 93 is dus voornamelijk nog van belang voor werken die niet onder die verdragen vallen.

Het in lid 6 bepaalde ‘nationaliseert’ filmwerken waarvan de producent in Suriname is gevestigd. Als volgens de criteria van de Berner Conventie een andere verdragsstaat als ‘land van oorsprong’ heeft te gelden (omdat in dat land de film voor het eerst is uitgebracht), kunnen de auteurs de (minimum) bescherming van de Berner Conventie invoeren. In de praktijk zal een direct beroep op de Auteurswet via art. 93 lid 6 niet nadelig zijn voor de auteur.

<i>Artikel 94</i> Deze wet is van toepassing op het uitzenden van een in een radio- of televisieprogramma opgenomen werk door middel van een satelliet, indien de handeling, bedoeld in artikel 11 lid 7, in Suriname plaatsvindt.	
---	--

Het artikel stemt overeen met art. 47b lid 1 Aw 1912, dat in 1996 in de Nederlandse wet werd ingevoerd ter implementatie van de EG-richtlijn inzake satellietomroep en kabeldoorgifte (1993). Kort gezegd geldt de wet als de opstraling naar de satelliet (art. 11 lid 7 wetsvoorstel) in Suriname zou plaatsvinden. (NB: ingevolge de EG-richtlijn, waaraan Suriname uiteraard niet gebonden is, kunnen verzorgers van satellietomroep binnen de EU volstaan met het verkrijgen van een auteursrechtelijke licentie in het land van opstraling, zodat opsplitsing van satellietrechten per EU-lidstaat niet mogelijk is.)

In de internationale regelingen waaraan Suriname zich heeft te conformeren (of zich wil conformeren) is nergens uitdrukkelijk een bepaling als in art. 94 concept-wetsvoorstel verplicht gesteld. Aangezien is aanbevolen de bepalingen in art. 11 lid 1 sub 5 en lid 7 in de nieuwe Surinaamse wetgeving op te nemen, moet hier ook voor behoud van art. 94 worden gekozen. Indien in de nieuwe Surinaamse Auteurswet wordt erkend dat onder openbaarmaking mede wordt verstaan ‘het uitzenden van een in een radio- of televisieprogramma opgenomen werk door middel van een satelliet’ (art. 11 lid 1 sub 5 concept-wetsvoorstel), dan is het van belang duidelijkheid te scheppen over de vraag op welke satellietuitzendingen de wet van toepassing is..

<i>Artikel 95</i> Deze wet erkent geen auteursrechten op werken, waarop het auteursrecht op het tijdstip van haar in werking treden krachtens een der artikelen 13 of 14 der wet van 11 mei 1883 No. 39 (G.B. No. 11), houdende regeling van het auteursrecht in Suriname en de Wet Auteursrecht 1913 (G.B. 1913 no. 15, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 1981 no. 23) was vervallen.	<i>Artikel 46</i> Deze wet erkent geen auteursrecht op werken, waarop het auteursrecht op het tijdstip van inwerkingtreden krachtens een der artikelen 13 of 14 van de wet van 11 mei 1883 no. 39 (G.B. No. 11), houdende regeling van het auteursrecht in Suriname was vervallen.
--	---

<i>Artikel 96</i> Het auteursrecht, verkregen krachtens de wet van 11 mei 1883 No. 39 (G.B. No. 11), houdende regeling van het auteursrecht in Suriname, zomede het kopijrecht of enig recht van deze aard, onder een vroegere wetgeving verkregen en door genoemde wet gehandhaafd, blijft na het in werking treden van deze wet gehandhaafd.	<i>Artikel 47</i> Het auteursrecht, verkregen krachtens de wet van 11 mei 1883 No. 39 (G.B. no. 11), houdende regeling van het auteursrecht in Suriname, blijft na het inwerkingtreden van deze wet gehandhaafd.
---	---

<i>Artikel 97</i> 1. Deze wet kan worden aangehaald als: Auteurswet 2005. 2. Zij wordt in het Staatsblad van de Republiek Suriname afgekondigd. 3. Zij treedt in werking met ingang van de dag volgende op die van haar afkondiging. 4. De Minister van Justitie en Politie is belast met de uitvoering van deze wet.	<i>Artikel 50</i> Deze wet kan worden aangehaald onder de titel “Wet auteursrecht 1913”.
--	---

Afkortingen

AMI	AMI, tijdschrift voor Auteurs-, Media- en Informatierecht
Auteurswet 1912	Wet van 23 september 1912, houdende nieuwe regeling van het auteursrecht
Art.	artikel
Artt.	artikelen
Aw	Auteurswet
Aw 1912	Nederlandse Auteurswet
Aw 1913	Surinaamse Wet auteursrecht 1913
BC	Berner Conventie
BW	Burgerlijk Wetboek
CARICOM	Caribbean Community and Common Market
CBI	Caribbean Basin Initiative
CSME	Caribbean Single Market and Economy
CBvS	Centrale Bank van Suriname
DSB	Dispute Settlement Body
DSU	Understanding of Rules and Procedures Governing the Settlement of Disputes
FTAA	Free Trade Area of the Americas
GATT	General Agreement on Tariffs and Trade
IER	Intellectuele Eigendom & Reclamerecht
IViR	Instituut voor Informatierecht
Minbuza	Ministerie van buitenlandse zaken
MvT	Memorie van Toelichting
MvA	Memorie van Antwoord
NJB	Nederlandse Juristenblad
nr.	nummer
p.	pagina
p.m.a.	post mortem auctoris
SASUR	Stichting Auteursrechten Suriname
SIDS	Small Island Developing States
TRIPs	Agreement of Trade-Related Aspects on Intellectual Property Rights
UNCTAD	United Nations Conference on Trade and Development
UrhG	Urheberrechtsgesetz
UvA	Universiteit van Amsterdam
VRTS	Vereniging Radio- en Televisiebedrijven Suriname
VV	Voorlopig Verslag
Vol.	Volume
WIPO	World Intellectual Property Organization
WTO	World Trade Organization

Literatuurlijst

D'Amato & Long 1996

A. D'Amato & D.E. Long (red.), *International intellectual property anthology*, Cincinnati (OH): Anderson, 1996.

Al Tamini 1999

E. Al Tamini, 'Current U.A.E. copyright law and how it compares and contrasts with WTO's TRIPS-agreement and the Berne Convention', *The journal of World Intellectual Property*, vol. 2 issue 3, May 1999, p. 371 e.v.

Bercovitz 1998

C.M. Correa & A.A. Yusuf, *Intellectual Property and International Trade*, Den Haag: Kluwer Law International 1998.

Van den Berg 1998

R.D. van den Berg, *Nederland en Suriname: ontwikkelingssamenwerking van 1975 t/m 1996*, Den Haag: Directie Voorlichting Ontwikkelingssamenwerking 1998.

Blakeny 1996

M. Blakeny, *Trade Related Aspects of Intellectual Property Rights A Concise guide to the TRIPs Agreement*, London Sweet & Maxwell 1996.

De Boer 1984

M.G. de Boer, 'De opsporingsdienst Buma/Stemra', *Nederlands Juristenblad* 1984, p. 1165-1166.

De Boer 1995

M.G. de Boer, 'Strafrechtelijke handhaving van de Auteurswet', *Informatierecht/AMI: tijdschrift voor auteurs-, media- en informatierecht*, 1995-2, p. 29-32.

Van den Bossche 1994

P. van den Bossche, 'Het oude GATT is dood, leve de WTO, het langverhoopte einde van een succesvol begin', *NJB* 1994, nr. 27, p. 901

Cohen Jehoram 1992

H. Cohen Jehoram, 'Schrapp één onzalig woordje uit de Auteurswet 1912', *NJB* 17 december 1992, afl. 45/46, p. 1542- 543.

Cohen Jehoram, Keuchenius & Brownlee 1996

H. Cohen Jehoram, P. Keuchenius & L.M. Brownlee (red.), *Trade-related aspects of copyright* (The 10th annual seminar of the Dutch Foundation for Copyright Promotion), Deventer: Kluwer, 1996.

Commission on Intellectual Property Rights 2002

Commission on Intellectual Property Rights, *Integrating intellectual property rights and development policy. Report of the Commission on Intellectual Property Rights*, London: www.iprcommission.org, 2002.

Correa 2000

C.M. Correa, 'Reforming the intellectual rights system in Latin America', *The world economy* (23) 2000-6, p. 851-872.

Dinwoodie 2006

G.B. Dinwoodie, 'The international intellectual property law system: new actors, new institutions, new sources', *Marquette Intellectual Property Law Review* (10) 2006, p. 205-214.

Dommering 2000

E. Dommering (e.a.), *Informatierecht, fundamentele rechten voor een informatiesamenleving*, Amsterdam: Otto Cramwinckel Uitgever 2000.

Drahos 2002a

P. Drahos, 'Developing Countries and International IP Standard-Setting' ('study paper' in kader van onderzoeksrapport gepubliceerd op 12 september 2002 van de 'Commission on Intellectual Property Rights') 2002, <www.iprcommission.org> (artikel te vinden via 'documents' en daarna 'study papers').

Drahos 2002b

P. Drahos, 'Developing countries and international intellectual property standard-setting', *The Journal of World Intellectual Property* (5) 2002-5, p. 765-789.

Van Eechoud (Intellectuele eigendom, artikelsgewijs commentaar Artikel 47)

M.M.M. van Eechoud, 'Artikel 47', in: J.J. Brinkhof & F.W. Grosheide & J.H. Spoor (red.), *Intellectuele eigendom, artikelsgewijs commentaar*, 's-Gravenhage: Elsevier Juridisch, Au II-Art. 47 (losbl.).

Fernandes Mendes 1989

H.K. Fernandes Mendes, *Onafhankelijkheid en parlementair stelsel in Suriname. Hoofdpijnen van een nieuw en democratisch staatsbestel* (diss. Leiden), Zwolle: W.E.J. Tjeenk Willink 1989.

Finger & Schuler 2000

J.M. Finger & P. Schuler, 'Implementation of Uruguay Round commitments: the development challenge', *The World Economy* (23) 2000-4, p. 511-525.

Gerbrandy 1988

S. Gerbrandy, *Kort commentaar op de Auteurswet 1912*, Arnhem: Gouda Quint 1988.

Gervais 2003

D. Gervais, *The TRIPS Agreement, Drafting history and analysis*, London Sweet & Maxwell 2003.

Gin 2004

E.B. Gin, 'International copyright law: beyond the WIPO & TRIPS debate', *Journal of the Patent and Trademark Office Society* (86) 2004, p. 763-791.

Grosheide 1995

F.W. Grosheide, 'Internationale handhaving van intellectuele eigendom. De implicaties van de TRIPS Agreement voor het Europese en het Nederlandse recht', in: F.W. Grosheide & K. Boele-Woelki (red.), *Europees privaatrecht 1995*, Lelystad: Koninklijke Vermande BV, p. 335-385.

Hamilton 1996

M.A. Hamilton, 'The TRIPS agreement: imperialistic, outdated and overprotective', *Vanderbilt Journal of Transnational Law* (29) 1996, p. 613-634.

Handboek WIPO

Handboek World Intellectual Property Organization.

Hugenholtz 1994

P.B. Hugenholtz, 'De Europese richtlijn inzake satellietomroep en kabeldoorgifte', *Informatierecht/AMI: tijdschrift voor auteurs-, media- en informatierecht*, 1994-5, p. 87-90.

International Bureau WIPO 2000

International Bureau WIPO, *Introduction to collective management of copyright and related rights* (Document ter ondersteuning van het WIPO National Seminar on the Legal Framework of Intellectual Property Rights, gehouden te Paramaribo op 3 en 4 mei 2000), mei 2000 (documentnummer: WIPO/IP/PBM/00/1 – te verkrijgen op aanvraag via www.wipo.int).

Kooijmans 2002

P.H. Kooijmans, *Internationaal publiekrecht in vogelvlucht*, Deventer: Kluwer 2002.

Koplovsky 1995

M. Koplovsky, 'Het belang van bescherming van intellectuele eigendom voor de economie van Suriname', in: Van Putten & Leeftang 1995, p. 40-43.

Kroeze (Intellectuele eigendom, artikelsgewijs commentaar Artikel 26a Aw)

J.G.M. Kroeze, 'Artikel 26a', in: J.J. Brinkhof & F.W. Grosheide & J.H. Spoor (red.), *Intellectuele eigendom, artikelsgewijs commentaar*, 's-Gravenhage: Elsevier Juridisch, Au II-Art. 26a (losbl.).

Kroeze (Intellectuele eigendom, artikelsgewijs commentaar Inleiding Artikelen 26a t/m 26c Aw)

J.G.M. Kroeze, 'Inleiding artikelen. 26a t/m 26c Aw', in: J.J. Brinkhof & F.W. Grosheide & J.H. Spoor (red.), *Intellectuele eigendom, artikelsgewijs commentaar*, 's-Gravenhage: Elsevier Juridisch, Au II-Inl. 26a t/m c (losbl.).

Kuik & Van Tricht (Intellectuele eigendom, artikelsgewijs commentaar Artikel 31 Aw)

T.J. Kuik & A. van Tricht, 'Artikel 31 Aw', in: J.J. Brinkhof & F.W. Grosheide & J.H. Spoor (red.), *Intellectuele eigendom, artikelsgewijs commentaar*, 's-Gravenhage: Elsevier Juridisch, Au II-Art. 31 (losbl.).

Van Lingen 1978a

N. van Lingen, 'Nagelaten werk en de duur van het auteursrecht', *Weekblad voor privaatrecht, notariaat en registratie* (109) 1978, p. 333-339.

Van Lingen 1978b

N. van Lingen, 'Nagelaten werk en de duur van het auteursrecht', *Weekblad voor privaatrecht, notariaat en registratie* (109) 1978, p. 357-361.

Van Lingen 2007

N. van Lingen, *Auteursrecht in hoofdlijnen*, Groningen: Wolters-Noordhoff 2007.

Mom 1990

G.J.H.M. Mom, *Kabeltelevisie en auteursrecht* (diss. Amsterdam: UvA), Lelystad: Vermande 1990.

Mom 1996

G.J.H.M. Mom, 'Collectieve auteursrechtenbureaus', in: Dossier: *Ondernemingszaken*, deel 23, *Onderneming en Intellectuele Eigendom*, Den Haag: Delwel/Advies 1996, p. 62-69 en 131-132 (ook te vinden op: < www.ivir.nl >, via medewerkers).

Primo Braga & Fink 1996

C.A. Primo Braga & C. Fink, 'The economic justification for the grant of intellectual property right: patterns of convergence and conflict', *Chicago-Kent Law Review* (72) 1996, p. 439-461.

Primo Braga & Fink 1998

C.A. Primo Braga & C. Fink, 'Reforming intellectual property rights regimes: challenges for developing countries', *Journal of international economic law* (1) 1998-4, p. 537-554.

Van Putten & Leeftang 1995

A.J. van Putten & Lilian Leeftang (red.), *Intellectuele eigendom en ontwikkelingsvraagstukken in Suriname*, Amsterdam: Otto Cramwinckel, 1995.

Quaedvlieg 1996

A.A. Quaedvlieg, 'Artikel 45o. Een ongewerveld intellectueel eigendomsrecht', *Informatierecht/AMI: tijdschrift voor auteurs-, media- en informatierecht* 1995-5, p. 87-89.

Reichman 1996/1997

J.H. Reichman, 'From free riders to fair followers: global competition under the TRIPS agreement', *New York University Journal of International Law and Politics* (29) 1996/1997-1/2, p. 11-94.

Reinbothe 1996

J. Reinbothe, 'Trade-related aspects of copyright: the enforcement rules in TRIPS', in: Cohen Jehoram, Keuchenius & Brownlee 1996, p. 41-51.

Reinsma (*Intellectuele eigendom, artikelsgewijs commentaar Artikelen 45a-45g Aw*)

M. Reinsma, 'Artikelen 45a-45g Aw', in: J.J. Brinkhof & F.W. Grosheide & J.H. Spoor (red.), *Intellectuele eigendom, artikelsgewijs commentaar*, 's-Gravenhage: Elsevier Juridisch, Au II-Artt. 45a-45g (losbl.).

Ricketson 1987

S. Ricketson, *The Berne Convention for the protection of literary and artistic works: 1886-1986*, London: Kluwer 1987.

Ricketson en Ginsburg 2005

S. Ricketson & J.C. Ginsburg, *International Copyright and Neighbouring Rights: The Berne Convention and Beyond - Second Edition*, New York: Oxford University Press 2005.

Ryan 1998

M.P. Ryan, 'The function-specific and linkage-bargain diplomacy of international intellectual property lawmaking', *University of Pennsylvania Journal of International Economic Law* (19) 1998, p. 535-586.

Saheblal 2007

A.J. Saheblal, *Burgerlijk Wetboek van Suriname*, Paramaribo: Handelsdrukkerij en uitgeverij de West 2006.

Schricker 1987

G. Schricker, *Urheberrecht, Kommentar*, München: C.H. Beck'sche Verlagsbuchhandlung 1987.

Schuijt 1992

G.A.I. Schuijt, 'Schrap artikel 7 Auteurswet!', in: G.J.H.M. Mom en P.J. Keuchenius (red.): *Het werkgeversauteursrecht, kan de werkgever het maken?*, Deventer: Kluwer 1992, p. 21-28.

Spoor, Verkade & Visser 2005

J.H. Spoor, D.W.F. Verkade & D.J.G. Visser, *Auteursrecht. Auteursrecht, naburige rechten en databankenrecht*, Deventer: Kluwer 2005.

UNCTAD-ICTSD 2005

UNCTAD-ICTSD, *Resource book on TRIPs and development*, Cambridge University Press 2005.

Van der Wal (*Intellectuele eigendom, artikelsgewijs commentaar Artikelen 9-14 TRIPS-verdrag*)

G. van der Wal, 'Artikelen 9-14 TRIPS-verdrag', in: J.J. Brinkhof & F.W. Grosheide & J.H. Spoor (red.), *Intellectuele eigendom, artikelsgewijs commentaar*, 's-Gravenhage: Elsevier Juridisch, Mi II-Artt. 9-14 (losbl.).

Van der Wal (*Intellectuele eigendom, artikelsgewijs commentaar Artikel 41 TRIPS-verdrag*)

G. van der Wal, 'Artikel 41 TRIPS-verdrag', in: J.J. Brinkhof & F.W. Grosheide & J.H. Spoor (red.), *Intellectuele eigendom, artikelsgewijs commentaar*, 's-Gravenhage: Elsevier Juridisch, Mi II-Art. 41 (losbl.).

Van der Wal (*Intellectuele eigendom, artikelsgewijs commentaar Artikelen 51-60 TRIPS-verdrag*)

G. van der Wal, 'Artikelen 51-60 TRIPS-verdrag', in: J.J. Brinkhof & F.W. Grosheide & J.H. Spoor (red.), *Intellectuele eigendom, artikelsgewijs commentaar*, 's-Gravenhage: Elsevier Juridisch, Mi II-Artt. 51-60 (losbl.).

Van der Wal (*Intellectuele eigendom, artikelsgewijs commentaar Deel II TRIPS-verdrag*)

G. van der Wal, 'Deel II TRIPS-verdrag', in: J.J. Brinkhof & F.W. Grosheide & J.H. Spoor (red.), *Intellectuele eigendom, artikelsgewijs commentaar*, 's-Gravenhage: Elsevier Juridisch, Mi II-Deel III (losbl.).

Wefers Bettink 1992

H.W. Wefers Bettink, 'Frankrijk' in: G. J. H. M. Mom & P.J. Keuchenius (red.), *Het werkgeversauteursrecht, kan de werkgever het maken?*, Deventer: Kluwer 1992, p. 130-135.

Van der Werf 1977

H.G. van der Werf, 'Auteursrecht op postume werken', *Nederlands Juristenblad* 1977, p. 464.

WIPO proposed program and budget 2005

Proposed program and budget for 2006/07. Presented by the Director-General, (beleidsdocument WIPO), 2005, www.wipo.int (te vinden via 'news & events' waar gezocht kan worden onder het kopje 'meetings & seminars').

De Zwaan (*Intellectuele eigendom, artikelsgewijs commentaar Artikel 45o Aw*)

M.R. de Zwaan, 'Artikel 45o Aw', in: J.J. Brinkhof & F.W. Grosheide & J.H. Spoor (red.), *Intellectuele eigendom, artikelsgewijs commentaar*, 's-Gravenhage: Elsevier Juridisch, Au II-Art. 45o (losbl.).

De Zwaan e.a. (*Intellectuele eigendom, artikelsgewijs commentaar Artikelen 37-42 Aw*)

M.R. de Zwaan e.a., 'Artikelen 37-42 Aw', in: J.J. Brinkhof & F.W. Grosheide & J.H. Spoor (red.), *Intellectuele eigendom, artikelsgewijs commentaar*, 's-Gravenhage: Elsevier Juridisch, Au II-Artt. 37-42 (losbl.).

Internetbronnen

www.wipo.int
www.wto.org
www.cbvs.sr
www.sice.oas.org
www.minbuza.nl
www.ftaa-alca.org
www.ustr.gov

Bijlagen

RESOLUTIE van 15 januari 2005 no. 276, houdende vaststelling van voorschriften met betrekking tot het als bedrijf verlenen van bemiddeling inzake muziekauteursrecht (Voorschriften Bemiddeling Muziekauteursrecht)

DE PRESIDENT VAN DE REPUBLIEK SURINAME,

Gelet op artikel 30bis van de Wet Auteursrecht 1913 (G.B.1913 no. 15, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 1981 no. 23)

OVERWEGENDE:

dat voor het als bedrijf verlenen van bemiddeling inzake muziekauteursrecht, al of niet met het oogmerk om winst te maken, de toestemming vereist is van de Minister van Justitie en Politie;
dat ter uitvoering van artikel 30bis vijfde lid van de Wet Auteursrecht 1913 bij besluit van de President verdere voorschriften worden gegeven, welke mede betreffen uitoefening van toezicht op degene die de vereiste toestemming heeft verkregen.

BESLUIT :

I. Ter uitvoering van artikel 30bis van de Wet Auteursrecht
vast te stellen de bij deze resolutie behorende bijlage houdende voorschriften met betrekking tot als bedrijf verlenen van bemiddeling inzake muziekauteursrecht.

II. Te bepalen, dat:

- a. deze resolutie, die als “Voorschriften Bemiddeling Muziekauteursrecht ” kan worden aangehaald, in het Staatsblad van de Republiek Suriname wordt bekendgemaakt en met ingang van de dag volgende op die van de bekendmaking en werking treedt;
- b. de Minister van Justitie en Politie belast is met de uitvoering van deze resolutie.

III. Afschrift van deze resolutie te zenden aan de Directeur van het Kabinet van de President van de Republiek Suriname, de Directeur van het Kabinet van de Vice-President van de Republiek Suriname, de Directeur van Justitie en Politie, de Directeur van Binnenlandse Zaken, de Procureur-Generaal bij het Hof van Justitie, de Korpschef van het Korps Politie Suriname en het Hoofd van het Bureau Intellectuele Eigendom.

Paramaribo, de 15ste januari 2005,

R.R. VENETIAAN

Uitgegeven te Paramaribo, de 24ste januari 2005

De Minister van Binnenlandse Zaken,

U. JOELLA – SEWNUNDUN

VOORSCHRIFTEN BEMIDDELING MUZIEK AUTEURSRECHT

Artikel 1

In deze resolutie wordt verstaan onder:

- a. Minister: De Minister van Justitie en Politie
- b. verlenen van bemiddeling inzake muziekauteursrecht: het al of niet op eigen naam, ten behoeve van de makers van muziekwerken of hun rechtverkrijgende, sluiten of ten uitvoer leggen van overeenkomsten betreffende de uitvoeringen in het openbaar of radio-uitzending, door tekens, geluid of beelden van die werken, of hun vervelvoudigingen, in hun geheel of gedeeltelijk;
- c. ministeriële toestemming: de ingevolge artikel 30bis van de Wet Auteursrecht 1913 vereiste toestemming van de Minister van Justitie en Politie voor het als bedrijf verlenen van bemiddeling inzake muziekauteursrecht;
- d. Commissie: de Commissie van Overleg als bedoeld in artikel 9.

Artikel 2

1. De ministeriële toestemming kan worden verleend voor bepaalde tijd of voor onbepaalde tijd.
2. De voor bepaalde tijd verleende toestemming verliest haar kracht van rechtswege na afloop van de bepaalde tijd, behoudens de mogelijkheid van eerdere intrekking, indien de Minister oordeelt, dat degene, aan wie de toestemming is verleend, niet meer voldoende waarborg biedt voor de nakoming van de bepalingen van deze resolutie en voor een behoorlijke uitoefening van zijn bedrijf.
3. De voor onbepaalde tijd verleende toestemming behoudt haar kracht, totdat zij wordt ingetrokken op de in lid 2 van dit artikel vermelde grond.
4. Bij de intrekking der toestemming wordt het tijdstip bepaald, waarop deze ingaat.

Artikel 3

1. Degene, aan wie de ministeriële toestemming voor bepaalde tijd is verleend, kan geen overeenkomsten betreffende de uitvoering in het openbaar van muziekwerken sluiten, welke zouden voortduren na die bepaalde tijd.
2. Degene, aan wie de ministeriële toestemming is verleend, hetzij voor bepaalde tijd, hetzij voor onbepaalde tijd, bedingt in de te sluiten overeenkomsten betreffende de uitvoering van muziekwerken in het openbaar, dat zij, in geval van intrekking van de ministeriële toestemming, van rechtswege eindigen op het tijdstip, waarop de intrekking ingaat.

Artikel 4

1. De ministeriële toestemming kan algemeen of beperkt worden verleend, bijvoorbeeld voor bepaalde werken of voor bepaalde streken.
2. Degene, aan wie de ministeriële toestemming beperkt is verleend, kan overeenkomsten betreffende de uitvoering van muziekwerken in het openbaar slechts sluiten indien en voor zover zich dit verdraagt met de gestelde beperking.

Artikel 5

De ministeriële toestemming wordt nimmer verleend, indien de verzoeker niet voldoende waarborg biedt voor de nakoming van de bepalingen van deze resolutie en voor een behoorlijke uitoefening van zijn bedrijf.

Artikel 6

De ministeriële toestemming wordt bij voorkeur verleend voor onbepaalde tijd en algemeen aan één rechtspersoonlijkheid bezittende instelling, welke door organisaties van Surinaamse componisten en muzikuitgevers is gesticht, in verbinding staat met buitenlandse gelijksoortige instellingen en niet het oogmerk heeft winst te maken.

Artikel 7

Degene, aan wie de ministeriële toestemming is verleend, zal bij de uitoefening van zijn bedrijf noch direct noch zijdelings de auteurs van de ene nationaliteit bevoorrechten boven die van een andere, hetzij door te bevorderen, dat van de werken, waarvoor hij bemiddeling kan verlenen, die van auteurs van de ene nationaliteit meer worden uitgevoerd dan die van auteurs van een andere nationaliteit, hetzij op enige andere wijze.

Artikel 8

Degene, aan wie de ministeriële toestemming is verleend, onderwerpt zich aan toezicht, gelijk in de volgende artikelen voorzien.

Artikel 9

Het toezicht wordt uitgeoefend door Commissie van Overleg, hierna te noemen “de Commissie”.

Artikel 10

1. De Commissie wordt benoemd door de Minister voor een tijdvak van vijf jaren. De aftredenden kunnen na afloop daarvan opnieuw worden benoemd.
2. De Minister kan één of meer plaatsvervangende leden benoemen.
3. De Commissie verstrekt de Minister alle door deze verlangde inlichtingen. Het is verder gehouden aan de instructie, welke de Minister voor hem mocht vaststellen.

Artikel 11

1. De Commissie houdt zich op de hoogte van de wijze, waarop degene, aan wie de ministeriële toestemming is verleend, het bedrijf uitoefent. Daarbij let hij er op, of algemene regels van goed beheer worden gevolgd, het verbod van artikel 7 wordt in acht genomen en ook de belangen van hen, die muziekwerken in het openbaar uitvoeren of laten uitvoeren, niet worden veronachtzaamd.
2. De Commissie heeft te allen tijde toegang tot de kantoren van degene, aan wie de ministeriële toestemming is verleend. Hem wordt, op zijn verzoek, gelegenheid gegeven om vergaderingen van bestuurders, commissarissen of andere leidende personen in het bedrijf bij te wonen en aan de beraadslagingen deel te nemen, alsmede om inzage te nemen van boeken en bescheiden. Hij heeft voorts het recht door een accountant te zijner keuze de boekhouding te doen onderzoeken.

Artikel 12

De leden der Commissie behoren in het algemeen tot de verschillende groepen van hen, die muziekwerken in het openbaar uitvoeren of laten uitvoeren.

Artikel 13

1. De Commissie dient de Minister van advies in zaken, welke de verhouding betreffen tussen degene, aan wie de ministeriële toestemming is verleend, en hen, die muziekwerken in het openbaar uitvoeren of laten uitvoeren.
2. De Commissie neemt deel aan het ter zake te plegen overleg met degene, aan wie de ministeriële toestemming is verleend. Deze laatste verstrekt aan de Commissie alle door haar verlangde inlichtingen, welke met de in lid 1 van dit artikel bedoelde verhouding verband houden, alsmede inzage van de daartoe betreffende bescheiden. Bij verschil van mening over de vraag of bepaalde inlichtingen of inzage van bepaalde bescheiden behoorden te worden verstrekt, beslist de Commissie.

Artikel 14

De Commissie kan zich afsplitsen in afdelingen, aan welke de behandeling van bepaalde zaken kan worden overgelaten, welke zaken meer in het bijzonder van belang zijn voor enkele groepen van hen, die muziekwerken in het openbaar uitvoeren of laten uitvoeren. In die gevallen neemt dan de betreffende afdeling de plaats in van de Commissie.

Artikel 15

De Minister stelt een reglement van orde vast voor de Commissie en haar afdelingen.

Artikel 16

Het overleg, bedoeld in artikel 13 lid 2, geschiedt in gezamenlijke vergaderingen van de Commissie en één of meer vertegenwoordigers van degene, aan wie de ministeriële toestemming is verleend, onder voorzitterschap van de Voorzitter van de Commissie.

Artikel 17

De Commissie brengt, onverminderd het bepaalde bij artikel 10 lid 3, ten minste eenmaal per jaar aan de Minister verslag uit over zijn werkzaamheden.

Artikel 18

1. De leden der Commissie genieten reis- en verblijfkosten overeenkomstig regels door de Minister vast te stellen.
2. Aan de leden van de Commissie kan door de Minister een toelage worden toegekend. Zulks geschiedt niet, dan nadat, degene aan wie de ministeriële toestemming is verleend, is gehoord.

Artikel 19

Ingeval, overeenkomstig artikel 4, een ministeriële toestemming slechts beperkt wordt verleend, kan het toezicht, met afwijking van het bij deze resolutie bepaalde, eenvoudiger worden ingericht, met dien verstande, dat de Commissie niet mag ontbreken. Bij het besluit houdende de verlening der toestemming wordt de nodige voorzieningen getroffen.

Artikel 20

Het bedrag der kosten, aan de uitoefening van het toezicht verbonden, welke door de Staat zijn gemaakt, wordt door de Minister op door hem te bepalen tijdstippen vastgesteld en door degene, aan wie de ministeriële toestemming is verleend, aan de Staat voldaan.

BESCHIKKING van de Minister van Justitie en Politie van 21 april 2005 no. J. 1580, houdende het verlenen van toestemming aan de Stichting Auteursrechten Suriname voor het als bedrijf verlenen van bemiddeling inzake muziekauteursrecht

DE MINISTER VAN JUSTITIE EN POLITIE

Gehoord de Directeur van Justitie en Politie

GELET OP :

- artikel 30bis van de Wet Auteursrecht 1913 (G.B. 1913 no. 15, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 1981 no. 23);
- de Resolutie van 15 januari 2005, inzake "Voorschriften Bemiddeling Muziekauteursrecht" (S.B. 2005 no. 4).

Overwegende, dat voor het als bedrijf verlenen van bemiddeling inzake muziekauteursrecht, al of niet met het oogmerk om winst te maken, de toestemming is vereist van de Minister van Justitie en Politie.

HEEFT BESLOTEN:

I. Te bepalen, dat ter uitvoering van artikel 30bis van de Wet Auteursrecht 1913, met ingang van 01 mei 2005, toestemming voor 3 (drie) jaren wordt verleend aan de STICHTING AUTEURSRECHTEN SURINAME, gevestigd te Paramaribo aan de Jagdeiweg no. 18 voor het als bedrijf verlenen van bemiddeling inzake muziekauteursrecht.

II. Voorts te bepalen, dat afschrift van deze beschikking wordt bekendgemaakt in het Staatsblad van de Republiek Suriname.

III. Afschrift van deze beschikking te zenden aan de Directeur van het Kabinet van de President van de Republiek Suriname, de Directeur van het Kabinet van de Vice-President van de Republiek Suriname, de Directeur van Justitie en Politie, de Directeur van Binnenlandse Zaken, de Procureur-Generaal bij het Hof van Justitie, de Korpschef van het Korps Politie Suriname, het Hoofd van het Bureau Intellectuele Eigendom en de belanghebbende.

Paramaribo, de 21ste april 2005,

S.F. GILDS

Uitgegeven te Paramaribo, de 20ste juli 2005,

De Minister van Binnenlandse Zaken,

U. JOELLA – SEWNUNDUN